

БАЛС В ТЪМНИНАТА

УИЛЯМ АЙРИШ

„Христо Г. Данов“
Пловдив

УИЛЯМ АЙРИШ ВАЛС В ТЪМНИНАТА

Превод: Красимир Чакандраков

chitanka.info

Криминалният роман в литературата е нещо като патологията в медицината. Изучава човешкия организъм чрез болестните състояния и процеси в този организъм. Най-добрите произведения на криминалния жанр на Запада са отражение на едно общество, на неговите язви. Те безпощадно критикуват капиталистическите нрави, вътрешните маши на това общество, между престъпленията.

„Валс в тъмнината“ от Уилям Айриш (литературен псевдоним на Корнел Улрич) е роман в психологическата традиция на криминалния жанр. Не престъплението като факт е обект на интерес, а сложните преживявания на героите, чиито съдби излязат извън рамките на естественото човешко общуване.

Авторът проследява най-тънки нюанси в чувствата им, създава напрегната, все по-наситена атмосфера, градиращи се конфликтни ситуации.

*„И ако той те истински обича
(понякога се случват тези неща,
които твоето сърце, момиче,
не е познало още на света...)“*

Суинбър

Н

Лица, които се появяват в настоящата история:

Луис Дюранд — собственик на фирма за кафе в Ню Орлиънс.

Том — негов домашен прислужник.

Леля Сара — сестра на Том.

Джулия Ръсел — жената, която трябва да пристигне от Сейнт Луис, за да се омъжи за Дюранд.

Алън Джардин — съдружник на Дюранд.

Симс — банков директор.

Началник на полицията в Ню Орлиънс.

Бърта Ръсел — сестра на жената, която трябва да се омъжи за Дюранд.

Уолтър Даунс — частен детектив от Сейнт Луис.

Полковник Хари Уърт — бивш офицер от армията на Юга по време на Гражданската война в САЩ.

Бони — жената, която се представя за Джулия.

Лице, което не се появява в настоящата история:

Били — име, изписано върху изгоряло късче хартия от писмо; тайнствена фигура, която наблюдава нечий прозорец; предпазливо чука на нечия врата.

Разнася се беззвучна музика. Танцуващите фигури се появяват и бавно тръгват една към друга. Валсът започва.

I

Беше май месец, небето беше синьо, грееше ярко слънце; Ню Орлиънс приличаше на рай, а раят най-вероятно е бил някой друг Ню Орлиънс — по-хубав не можеше и да се измисли.

Луис Дюранд се преобличаше в ергенската си квартира на Сейнт Чарлс Стрийт. При това не за първи път от сутринта, тъй като слънцето беше вече високо, а той бе станал преди много време; сега се преобличаше за голямото събитие на този ден. Не беше какъв да е ден, а най-важният от всички. Ден, който идва само веднъж в живота и ето че най-последно, макар и късно, бе дошъл и за него. Това бе мигът, това бе денят.

Дюранд не беше вече млад. Все още не му го казваха, но той сам си го мислеше. На трийсет и седем години един мъж не е стар, но за такова събитие не е и кой знае колко млад.

На стената висеше календар; първите четири листа бяха отменени и се откриваше петият. Най-отгоре, в средата му, беше написано „Май“, от двете страни релефно изпъкваха наклонените и украсени с безброй завъртулки цифри на годината: 1880-та. Отдолу квадратчетата на първите деветнайсет дати бяха зачертани с черен молив. Около двайсетата, този път с червен молив, беше изрисувана плътна кръг, напомняща мишена. Кръгът бе многократно очертаван, сякаш една линия не е била достатъчна. След него на квадратчетата с датите нямаше нищо — бъдещето.

Дюранд облече ризата с колосаното жабо, изпрано с такава любов от Маман Алфонсин, че всяка къдричка беше като произведение на изкуството. Маншетите му бяха закопчани със сребърни копчета, украсени с гранат. В широката вратовръзка, разперена като ветрило под брадичката, бе забодена задължителната игла, без която никой добре облечен мъж не можеше да мине. Неговата имаше полумесец от диамантени люспици с рубинчета в двата края.

От дясното джобче на жилетката му висеше тежка златна халка. От нея към лявото джобче, издуто от възголемичък часовник, точно

отпред, явно за да се вижда от пръв поглед, се изнизваше плътен златен ланец. И как иначе, защото какво представлява един мъж без часовник, а какво е часовникът, ако нищо не подсказва наличието му?

Богатата риза, надиплена под плътно прилепналата по тялото му жилетка, придаваше на Дюранд вид на гушест гълъб. Но и бездруго надигащата се този ден в гърдите му гордост би го карала да изглежда така.

На бюрото, пред което той приглаждаше косите си, лежах дагеротипна снимка и куп писма.

Прекъсвайки за малко приготовленията си, Дюранд остави четката и започна набързо да прехвърля писмата едно по едно. Първото беше на бланка с надпис най-отгоре: „Общество за приятелска кореспонденция, Сейнт Луис, Мисури — Дружество на благопристойни дами и господа“.

По-долу следваше текст, изписан с хубав мъжки почерк:

„Драги господине,

В отговор на Вашето запитване ние се радваме да Ви предложим името и адреса на една от дамите, членуващи в нашето общество. Уверени сме, че ако лично се свържете с нея, между вас би могла да се установи взаимно удовлетворителна кореспонденция...“

Второто писмо бе написано с още по-хубав, но този път женски почерк. Започваше с: „Драги господин Дюранд...“ и беше подписано: „Ваша госпожица Дж. Ръсел.“

Третото гласеше: „Драги господин Дюранд... Искрено Ваша госпожица Дж. Ръсел.“

Следващото беше: „Драги Луис Дюранд... Ваша искрена приятелка Джулия Ръсел“

Сетне идеше: „Драги Луис... Ваша приятелка Джулия.“

По-нататък: „Скъпи Луис... Твоя искрена Джулия.“

Още по-нататък: „Мили Луис... Твоя Джулия.“

И накрая: „Луис, любими мой... Твоя изгаряща от нетърпение Джулия.“

В това писмо имаше и послепис: „Кога най-после ще дойде вторник? Броя часовете до отплуването на парахода!“

Дюранд отново събра писмата, подреди ги нежно, с любов и ги пхна във вътрешния си джоб, точно над сърцето. После вдигна малката корава снимка и дълго я разглежда в захлас. Жената на снимката не беше млада. Не бе старица, разбира се, ала не бе и девойка. Чертите ѝ бяха като изсечени и вече се долавяше в каква посока ще се променят. Устните бяха стиснати и ако не сега, то скоро щяха да изразяват хапливост. Острият поглед предвещаваше дълбоки орбити и бръчки около тях. Нямаше ги все още, но скоро — щяха да се появят — основата бе положена. Не след дълго орловият нос щеше да се превърне в клюн, а леко издадената брадичка да изпъкне силно напред.

Не беше красавица. Можеше да мине за привлекателна, тъй като го привличаше, а известно е, че привлекателността е там, където искаме да я видим.

Тъмната ѝ коса бе прибрана в малък кок на тила, като част от нея, сресана напред, падаше като бретон над челото ѝ, каквато беше модата от доста дълго време. Всъщност от толкова дълго, че вече неусетно преставаше да бъде модна.

Единствената част от облеклото, която се виждаше в рамките на снимката, беше панделка от черно кадифе, плътно обгърнала шията ѝ; непосредствено под нея изображението завършваше опушено в кафяви фотографски облаци.

Такъв беше неговият жребий в любовта, взел бе каквото имаше подръка, внезапно разбързал се, отчаян и уплашен, че може да остане и без туй, че е чакал прекалено дълго, обръщайки ѝ упорито гръб цели петнайсет години.

Онази, ранната, първата любов (навремето той се закле, че ще е и последна) беше вече само смътен спомен, едно полузабравено име от миналото. Маргьорит; произнасяше го, но то не носеше оня смисъл, който имаше тогава. Беше сухо и плоско като цвете, престояло с години между страниците на книга.

Име от нечие минало, не даже неговото собствено. Казват, че на всеки седем години ние се променяме изцяло и нищо не остава от онова, което сме били. Значи оттогава той на два пъти бе ставал друг човек.

Два пъти се бе отдалечил от онова момче на двайсет и две години, наречено като него Луис Дюранд — име, което остана единственото общо нещо помежду им. Вечерта преди сватбата това момче бе почукало с блеснали очи и цветя в ръка на вратата на бъдещата си съпруга. Но за първи път никой не откликна на неговия зов. После вратата бавно се откря и той видя как двама души изнасят някакво мъртво тяло върху покрита носилка.

— Дръпнете се. Жълта треска.

Видя ръката ѝ с годежния пръстен да се влачи по земята. Не извика. Не издаде нито звук. Само се наведе ѝ нежно положи цветята върху минаващата покрай него носилка. После се обърна и замина.

Далеч от любовта за цели петнайсет години.

Маргьорит, просто едно име. Само то му остана.

Беше верен на това име до смъртта си, тъй като и той умря, макар и не така скоростижно като нея. Момчето на двайсет и две умря, за да се превърне в младеж на двайсет и девет, който също остана верен на името ѝ, докато и той умря, за да се превърне в по-възрастен мъж на трийсет и шест.

И изведнъж един ден събраната и потискана от петнайсет години самота се изсипа върху му като порой, заля го и той, почти изпаднал в паника, започна да се лута насам и натам.

Любов, каквато и да е, откъдето и да е, на всяка цена. Бързо, преди да е станало твърде късно! Само да не е вече самотен.

Да беше се запознал с някоя жена в ресторант.

Да беше се запознал на улицата... Но той не се запозна.

Погледът му обаче попадна на обявление във вестника. Обявление от Сейнт Луис в нюорлиански вестник: „Не можете да избягате от любовта“.

Шум на спиращ някъде отвън файтон го извади от унеса му. Той пхна снимката в портфейла си и го прибра в джоба. После излезе на верандата на втория етаж и погледна надолу. Когато се навеждаше през парапета, притискайки с гърди алените като жарава цветове на декоративните храсти, израснали чак до ръба, слънцето внезапно освети гърба му и той побеля като поръсен с брашно.

Един чернокож влизаше в подобния на кладенец вътрешен двор през пасажа откъм улицата.

— Защо се забави толкова? — викна към него Дюранд. — Цветя купи ли ми? — въпросът му беше чисто реторичен, тъй като ясно виждаше конусовидната опаковка от восъчна хартия, от която надничаше нещо бледорозово.

— Искате ли питане?

— А файтон намери ли?

— Чака ей там.

— Вече си мислех, че няма да се върнеш — продължи Дюранд.
— Нямахте те толкова...

Негърът поклати глава с философско добродушие.

— Така е то — влюбените винаги бързат.

— Хайде, Том, качвай се де — дойде нетърпеливата подкана отгоре. — Цял ден ли ще стоиш долу?

Все още ухилен весело, Том продължи пътя си и се скри под близката страна на фасадата. След малко външната врата на апартамента се отвори и той се появи в стаята.

Дюранд се обърна, отиде до него, грабна букета и започна да развива тънката външна обвивка по-скоро нервно и припряно, отколкото старателно.

— Тоя букет ще ѝ го давате ли или ще го късате на парченца? — сухо попита негърът.

— Ами нали трябва да го видя? Мислиш ли, че такива рози ще ѝ се харесат, Том? — в последната част на въпроса му се долавяше жаловитата безпомощност на удавник, който се хваща и за сламка.

— Че коя жена не ги харесва?

— Не знам. Единствените момичета, на които... — Дюранд не се доизказа.

— Аха, ясно — рече великодушно Том. — Цветарят каза, че се харесват. Каза, че все такива търсели — допълни той, докато възстановяваше със собственическа загриженост елегантния вид на дантелената украса около цветовете.

Междувременно Дюранд се готвеше да тръгне и трескаво събираше останалите си вещи.

— Първо искам да намина към новата къща — заяви той, почти останал без дъх.

— Ами нали бяхте там вчера? — отбеляза Том. — Няма да избяга, ако не я видите един ден.

— Знам, знам, но искам за последен път да се уверя, че всичко е... Том, ти каза ли на сестра си? Искам да е там, когато пристигнем.

— Там ще е.

Вече сложил ръка върху дръжката на вратата, Дюранд се спря и хвърли внимателен поглед наоколо. Трескавата бързина, с която беше тръгнал, рязко спадна до почти пълен покой.

— За последен път сме в този апартамент, Том.

— Хубаво и спокойно беше тук, господин Лу — призна прислужникът. — Поне през последните години, откакто взехте да остарявате.

Последва ново разбързване, предизвикано сякаш от намека, че времето лети.

— Прибери каквото е останало и гледай да изпратиш всичко оттатък. И преди да тръгнеш, не забравяй да върнеш ключовете на мадам Телие.

Дюранд отново спря. Този път дори бе завъртял топката на вратата, но все още не отваряше.

— Какво има, господин Лу?

— Сега пък се страхувам. Боя се, че тя... — Той преглътна през коравата висока яка и избърса с опакото на дланта си едва забележимата влага, избила по челото му — ... че тя няма да ме хареса.

— Мен ако питате, нищо ви няма.

— Досега всичко беше с писма. А така е лесно.

— Снимка нали й изпратихте? Тя знае как изглеждате — опита се да го окуражи Том.

— Снимката си е снимка. Човекът на живо е друго нещо — заяви Дюранд, застанал отчаян, вече с профил към вратата.

Том се приближи към него и изтупа няколко пращинки от рамото му.

— Е, може да не сте най-красивият мъж в Ню Орлиънс, ама не сте и най-грозният.

— О, нямах предвид външността, а вътрешно...

— На години си подходите. Нали й казахте на колко сте?

— Смъкнах една година. Казах й, че съм на трийсет и шест. Някак по-добре звучеше.

— Но вие ще я осигурите много добре, господин Лу.

При тези думи Дюранд оживено закима, сякаш за първи път се почувствува върху здрава почва.

— Не, няма да е бедна.

— Тогава аз на ваше място нямаше да се притеснявам чак толкова. Един мъж, като се влюби, търси хубостта, а една жена, ще ме извините, господин Лу, иска да знае как ще я осигурят материално.

Лицето на Дюранд се проясни.

— Няма да ѝ се налага да пести. — Изведнъж той вдигна глава, сякаш бе направил някакво откритие. — Дори да не оправдая всичките ѝ очаквания, тя ще свикне с мене.

— Искате ли да ви дам нещо... ей така, за по-сигурно?

Том затършува из дрехите си, дръпна някаква връвчица, скрита под самото му, измъкна едно доста протрито заешко краче, на чийто край беше нанизана малка позлатена халка, и му го подаде.

— Но аз не вярвам на такива... — смутено запротестира Дюранд.

— Никой бял не си признава — подсмихна се Том, — ама инак всички вярват. Я го пхнете в джоба си за всеки случай, няма да ви навреди.

Дюранд гузно прибра крачето. Погледна часовника си и пак го затвори със звучно щракване.

— Закъснявам! Не искам да изпусна парахода! — Този път той широко отвори вратата, сякаш това имаше символично значение, и прекрачи прага на ергенския си живот.

— Цял час ще мине, преди да се покаже дори коминът му нагоре по реката.

Но бъдещият младоженец не го беше изчакал да свърши. Тропаше надолу по облицованите с плочки стъпала на мадам Телие с бодро отекваща стъпка. Миг по-късно от двора долетя развълнуван вик.

Том излезе на верандата.

— Шапката! Пусни ми я долу. — Дюранд подскачаше от нетърпение.

Том му я хвърли и се прибра. Само след секунда отдолу се разнесе още по-отчаян вик.

— Бастуна! Пусни ми го и него.

Пуснатият отгоре бастун беше сърчно уловен още във въздуха; миг по-късно само едно огряно от слънцето облаче прах остана да трепти над не съвсем безупречно пометения плочник на мадам Телие.

Том се обърна и примирено поклати глава.

— Влюбените винаги бързат, няма що.

II

Файтонът се носеше в галоп по Сейнт Луис Стрийт. Седнал на ръба на седалката, Дюранд се бе изпънал напред, като се опираше само на събраните си върху дръжката на бастуна длани. В един момент се наклони още по-силно.

— Ей оная! — викна той, като сочеше развълнувано. — Ей оная там!

— Оная новата ли? — запита възхитено файтонджията.

— Сам си я строя — осведоми го Дюранд в изблик на закъсняла с шестнайсет години хлапашка гордост. После се доизясни: — Тоест строят я по мой план. Аз казах как да ми я направят.

Файтонджията се почеса по врата. В дадения случай жестът му не означаваше недоумение, а искрена възхита пред това великолепиe.

— Брей, наистина си я бива — рече той.

Къщата беше двуетажна, тухлена, с бели багети около прозорците и входната врата. Не беше голяма, но затова пък бе вдигната на много хубаво място. Парцелът беше ъглов, тя гледаше едновременно към две улици, а пред нея нямаше нищо. Освен това петното за строеж беше по-малко, така че оставаше напълно достатъчно място, за да я отдели от съседните къщи. Отпред можеха да се оставят тревни площи, а отзад да са направи градинка.

Разбира се, къщата все още не беше съвсем готова. Пред нея имаше разхвърляни купчинки строшени тухли, тревните чимове стояха неподредени, а стъклата на прозорците бяха изцапани с боя. Но докато я гледаше, изразът на Дюранд беше почти благоговееен — с полуотворени устни и навлажнени очи. Той никога не бе виждал такава хубава къща. Това беше най-прекрасната къща — неговата.

Едно въпросително изплющяване на камшик го откъсна от унеса му.

— Ще трябва да ме почакаш. После ще тръгна оттук да посрещна парахода.

— Ясно, господине, гледайте си спокойно — ухили се разбиращо файтонджията. — Човек трябва да си види къщата.

Дюранд не влезе веднага вътре, а продължи да се прехласва, като първо обходи бавно и разгледа изцяло двете външни фасади. Почука с бастуна каменните основи. Протегна ръка, отвори един от кепенците, после пак го затвори. Промуши с бастуна малко валмо слама и педантично го премести встрани от пътеката, като между впрочем така го разпиля, че стана по-лошо и отпреди.

Най-после той отново застана пред входа, гордо вдигнал глава. Върху боядисаната в бяло чамова врата с молив беше отбелязано мястото на чукало от ковано желязо, което все още липсваше: Той специално бе ходил до леярницата, за да може сам да го избере. Нямаше дреболия, за която би си спестил труда.

Вероятно поради убеждението, че е нелепо да се хлопа на вратата на собствената къща, Дюранд направо натисна бравата, установи, че е отключено и влезе. Отвътре го лъхна характерният и дори приятен — а в случая може да се каже пленителен — аромат на нова къща, пресен талаш, терпентинова боя, маджун и някои други потрудно установими съставки.

От дъното на салона към горкия етаж водеше все още неизползувано стълбище, прясно лакирано и вероятно заради това покрито през средата с ивица кафява амбалажна хартия, Дюранд се обърна и влезе в голата гостна стая; от западния прозорец върху пода се изливаха четвъртити локвички златиста светлина.

Както стоеше загледан, стаята започна да се променя. Дебел мъхест килим на цветя застла аскетично голите дъски. В студената допреди малко камина с ярък, ленив пламък лумнаха дърва. Върху стената над полицата на камината призрачно проблесна кръгло огледало. В празното доскоро пространство изникнаха плюшен диван, плюшено кресло и масичка. Върху нея, отначало слабо, а после по-силно грейна млечнобял глобус на лампион. Той освети тъмнокоса глава, удобно отпусната назад върху високата, облечена в бяло облегалка на един от столовете. На масата, в мекото сияние на лампиона се появи кошничка за ръкоделие или може би за шев. Тя беше някак си по-неясна от останалите подробности.

Някъде горе издрънча кофа и в стаята изведнъж нахлу всеизличаващ полъх — килимът изтъня, огънят помръкна, лампата

изгасна, а с нея изчезна и тъмнокосата глава с неопределени черти. Стаята пак придоби предишния си неприветлив вид — разхвърляни ролки тапети, кофа на дървени магарета, гол под.

— Ей, кой е там? — викна женски глас и думите глухо прокънтяха през празните помещения.

Дюранд излезе в салона и застана в началото на стълбището.

— Я, вие ли сте, господин Лу? Горе-долу свършвам вече.

Над перилата надничаше сбръчканото лице на възрастна негърка, вързано през челото с яркоцветна кърпа, за да не се праши косата ѝ.

— Къде е отишъл тоя работник долу? — малко сопнато запита Дюранд. — Вече трябваше да привършва.

— За лепило е май. Ще дойде.

— Как е там горе?

— Качете се да видите.

Дюранд неочаквано и за себе си припна по стълбите с удивително лека стъпка.

— Всъщност аз спалнята искам да видя — заяви той, докато минаваше покрай нея.

— Ами младоженец — подсмихна се тя.

Дюранд спря на вратата и я погледна с укор.

— Интересуват ме тапетите — помъчи се да обясни той.

— Хич не ми ги разправяйте тия, господин Лу. Аз да не съм вчерашна.

Той се приближи до стената и прокара пръсти по тапетите, сякаш цветчетата бяха истински, а не отпечатани.

— Залепени изглеждат по-добре, нали?

— Бива ги — съгласи се тя.

— По-подходящи не можах да намеря. Доставиха ми ги чак от Ню Йорк. Знаеш ли, аз я попитах какви тапети предпочита, без да ѝ казвам защо искам да зная — той потършува в джоба си, извади писмо и внимателно го разгъна. Най-после намери желанния пасаж и го подчерта с пръст: „... а за спалня обичам розово, но не много ярко, с дребни сини цветчета като незабравка“.

Той отново сгъна писмото ѝ тържествуващо посочи с глава стените. Леля Сара го слушаше само с половин ухо.

— Имам още куп работи да довършвам. Да извинявате, господин Лу, ама тука се пречкате. Най-напред трябва да оправя туй легло. — И тя отново се засмя.

— Защо се смееш през цялото време? — възнегодува Дюранд. — Да не съм те видял да се държиш така, когато тя дойде.

— Глупости, господин Лу. Да не ми е изпила чавка акъла. Хич не берете грижа.

Дюранд излезе от стаята, но само след миг отново се върна до вратата.

— Дали ще успееш да закачиш пердетата долу, преди тя да дойде? Така прозорците изглеждат доста голи.

— Вие я доведете, пък къщата ще е готова — успокои го разшеталата се старица и метна нагоре един бял чаршаф, който се изду като корабно платно.

Той пак излезе. И отново се върна, този път от средата на стълбището.

— И виж какво, няма да е зле да намериш някакви цветя и да ги подредиш тук-там. Може би в гостната, та да ги види още щом влезе.

Негърката измърмори нещо, което подозрително приличаше на:

— Щяло да й остане време цветя да мирише.

— Какво? — дочу я той ужасен.

Тя благоразумно не го повтори.

Дюранд отново тръгна и се върна за трети път. Сега вече трябваше да изкачи всичките стъпала.

— И като си отиваш, остави навсякъде да свети. Искam къщата да е ведра и приветлива, когато тя я види за първи път.

— Губете ми времето още малко и нищо няма да свърша — скара му се Леля Сара, но не много сърдито. — Я хайде къш — размаха престилка тя със снизходителната безцеремонност, с която се отпъжда хлапак на седем или седемнайсет години, а не мъж на трийсет и седем. — Ама това е то, мъж като си мисли, че ти помага да подредиш заради някой, само ти се пречка в краката.

Той я погледна доста обидено, но тръгна да слиза. Този път вече не се върна.

Все пак пет минути по-късно, когато и тя слезе долу, намери го там. Дюранд стоеше с гръб към стълбите. Беше застанал до една маса просто защото се бе изпречила на пътя му. Леко приведен над нея,

опрял длани върху двата ѝ ръба, той сякаш напрегнато се взираше в бъдещето, видимо само за него. Сякаш съзерцаваше някаква дребна фигурка, идеща насреща му през лабиринта на живота все по-близо и по-близо, за да придобие реални размери.

Дюранд не усети, че Леля Сара е слязла. Едва когато чу гласа ѝ, той се откъсна от бляновете за бъдещето.

— Още ли сте тук, господин Лу? Пък и аз какво ли се чудя? — Тя сложи ръце на кръста си и го загледа с умиление. — Само да се видите. Щастлив сте, а? Май никога не съм виждала друг да изглежда така.

Той смутено прокара длан по брадичката си, сякаш ставаше дума за някакъв външен признак.

— Много ли ми личи? — После, неуверено се огледа, наоколо, като че ли не можеше напълно да повярва, че всичко е такова, каквото го виждаше. — Моята собствена къща... — едва чуто промълви той. — Моята жена.

— Мъж без жена е половин човек, сянка само, дето обикаля насам-натам, а откъде пада, не се знае.

Дюранд бързо вдигна ръка, докосна неуверено жабото си и пак я отпусна.

— Все ми се причува някаква музика. Дали наблизо не свири някакъв оркестър?

— Свири ами, как не — сериозно потвърди Леля Сара. — Свири оня оркестър, дето е само за един човек. И само за един ден. И аз съм го слушала веднъж. Днеска е вашият ден да го слушате.

— Аз по-добре да тръгвам! — рече Дюранд, после се втурна към вратата, отвори я широко, припна по алеята и скочи в чакация го файтон така, че той се разлюля.

— Към пристана на Канал Стрийт — въздъхна той с блажено нетърпение. — Отиваме да посрещнем парахода от Сейнт Луис.

III

По реката не се виждаше нищо. Небето беше синьо. И то, и водата се отразяваха в горящите от нетърпеливо очакване очи на Дюранд като в огледало. По едно време изникна малко черно петънце, сякаш цапнато с човешки пръст върху необятния божи небосвод. Там, където се появи, като че ли не течеше река, а имаше само бряг. Изглеждаше, че се носи над сушата, тъй като беше отвъд мястото, където реката правеше завой, преди да потече права към Ню Орлиънс и стеклия се на пристана народ.

Дюранд застана в очакване като другите посрещачи наоколо. Някои бяха толкова близо до него, че почти го притискаха с лакти. Хора, които не познаваше, никога не бе виждал и нямаше да види отново; хора, събрани заедно за малко заради пристигането на парахода.

Той си бе избрал място до един дебел и плосък пал, който се издаваше над пристана и му служеше за ориентир. Стоеше близо до него и не позволяваше да го изместят, понеже знаеше, че там ще привържат парахода за брега. Известно време стоя, стъпил с единия си крак върху пала. После се надвеси над него в очакване, като се подпря с ръце отгоре му. По едно време даже поседна на него, но скоро стана, сякаш вярваше, че ако стои прав, параходът ще доплува по-бързо.

Димът вече се бе издигнал високо в небето и напомняше на събрани в едно черни щраусови пера, които се опитват да се разделят. Под кълбата му започна да изниква тънък черен конус от стомана комин. След него се показва втори.

— Ето го! — извика някакъв моряк и това напълно излишно и позакъсняло изявление беше подето от двама-трима души около него.

— Да, да, ето го — повториха те като ехо. — Наистина иде.

— Наистина иде — шепнеше сърцето на Дюранд, но имаше предвид нещо друго.

Коминът като тъп нож разрязва сушата край завоя и излезе над водите на реката. Под него се виждаше светлокафявата палубна

надстройка, надупчена с безброй малки люкове в два дълги прави реда; най-отдолу беше черният тремав корпус, който отдалече изглеждаше като тънка черта. Страничните колела се въртяха, лопатите се обръщаха в най-високата си точка и падаха надолу, пръскайки тънки струйки в буйната мътнокафява вода, в която непрестанно се блъскаха.

Параходът взе завоя и вече с нос към пристана започна да се уголемява. Почти придобил истинските си размери, той се носеше към него, сякаш щеше да го разцепи на две. Някъде от палубата се изтръгна пронизително висок и безкрайно печален писък, все едно че прокълната душа неистово простена в адски мъки; бяло облаче пара обви комина и се разсея назад към кърмата. Параходът „Ню Орлиънс“, тръгнал преди три дни от Сейнт Луис, беше отново в едноименното си родно пристанище.

Лопатите спряха да се въртят и той се плъзна по водата като хартиена лодчица, като призрак. Обърна се с борд към пристана и продължи покрай него. Така изглеждаше, че се движи по-бързо, отколкото когато идеше с нос към посрещаните, макар в действителност да беше точно обратното.

Люковете минаваха начесто като колове от ограда, но постепенно се разрешиха. Най-после параходът спря и дори леко се върна, сякаш загубил равновесие. Водата между пристана и корпуса закипя; останала без изход, тя се въртеше, плискаше и бушуваше като полудяла. Накрая се успокои в тясна като процеп ивица.

Реката и небето вече не се виждаха, скрити зад високия силует. От перилата на горната палуба някои махна веднъж-дваж с ръка. Не към Дюранд — беше мъж; вероятно не и към другите посрещачи, а просто така — като приятелски поздрав при пристигането. Един човек от пристана му помахаше в отговор от името на всички.

Отгоре хвърлиха въже и няколко души от малобройната тълпа се дръпнаха назад, за да не ги удари. Пристанищните работници изскочиха напред — беше дошъл техният ред да се проявят поне за малко — уловиха въжето и ловко го преметнаха на пала пред Дюранд. Същото вършеха и на другия край. Параходът беше привързан надеждно, беше в пристан.

Моряците откачиха една част от перилата на долната палуба; към така получилия се проход избутаха трап на колела, който прехвърлиха като мост над ивицата вода.

Едва-що го бяха закрепили и един от помощник-капитаните се спусна по него и застана непосредствено до долния му край, за да наблюдава слизането на пътниците, които вече се редяха по палубата от двете страни на широкия колкото за един човек проход.

Дюранд се приближи до трапа и сложи ръка върху парапета му сякаш с няма молба. Взираше се във всяко поредно лице, което бързо се спускаше, за да мине само на сантиметри от неговото.

Пръв слезе някакъв мъж с куфари за мостри в ръце — навярно търговски пътник, забързан по работа. След него по-бавно и много внимателно се спусна белокоса жена с очила; не беше тя. Още една жена. Но и това не беше тя, тъй като съпругът ѝ вървеше на крачка зад нея и внимателно я подкрепяше за лакътя. Подире им, по реда на фамилната йерархия, се изниза цяло семейство.

После един след друг минаха няколко мъже; съвсем непознатите лица бързо се мяркаха пред погледа на Дюранд. След тях се появи жена и за миг... Не, не беше тя; имаше други очи, друг нос, лицето ѝ беше друго. Стрелна го непознат поглед, изместен рязко след срещата с неговия. Слезе още един мъж, а подире му жена с червени коси и светли вежди; пак не беше тя.

Последва промеждутък на бездействие, изчакване.

Сърцето на Дюранд се сви, но страхът му се оказа преждевременен. Успокоиха го отекналите по палубата стъпки на някой изостанал, който бързаше да настигне другите. По лекото и ситно почукване на токчетата той позна, че е жена. Пред очите му се мярна развята пола и някакво лице, но то отново не беше нейното. Лъхна го люляков одеколон и срещна хладния поглед на очи, които не го търсеха и не даваха пет пари за него, както впрочем и той за тях.

И повече никой. Трапът опустя. Затишие както винаги, когато дойде краят на нещо.

Дюранд продължаваше да се взира нагоре с помръкнало лице.

Стискаше парапета с две ръце. Най-после го пусна, мина от другата страна и разтревожен хвана ръкава на помощник-капитана, който все още не си беше тръгнал.

— Няма ли други?

Офицерът се обърна, сложи длани около устата си и гръмко викна към палубата:

— Има ли още хора?

Някой от екипажа, а може би капитанът, се приближи до перилата и погледна надолу.

— Няма никой на борда — извика той.

Гласът му прозвуча като погребален звън. Дюранд сякаш се озова съвсем сам в море от внезапно настъпила тишина, макар че около него все още кипеше глъчка. Но за него беше тишина. Безнадеждна и зашеметяваща.

— Но все пак трябва... Трябва да има...

— Трябва, но няма — отвърна шеговито капитанът. — Качете се да проверите сам.

После се обърна и се отдалечи. Вече сваляха багажа.

Макар че нямаше никаква надежда, Дюранд чакаше.

Никой. Само багаж, бездушните остатъци от товара. След малко и това свърши.

Най-после той се обърна, тръгна по пристана, слезе на твърда почва и направи няколко крачки по брега. Държеше главата си сковано извърната, сякаш от едната му страна го очакваше по-силна болка, макар че не беше така, болката беше еднаква навсякъде.

Не разбра как спря, нито какво го бе накарало. Дори не си даваше сметка защо изобщо продължава да стои там. Нито параходът, нито реката щяха да му дадат нещо. За него вече нямаше нищо нито там, нито където и да е другаде.

Очите му се изпълниха със сълзи и макар че наблизко нямаше никой, той бавно сведе поглед, за да ги скрие. Стоеше, обронил глава, сякаш смълчан пред ложето на мъртвец. Мъртвец, който само той виждаше.

Земята пред незрящите му очи беше пустош, жълтеникава пръст, напечена от слънцето. Пустош като живота, който може би го очакваше занапред.

И тогава, без шум от стъпки, пред него плахо се появи кръглата сянка на малка глава; падаше някъде изотзад и постепенно се уголемяваше. Последваха я шия и рамене. Подир тях — изящната извивка на талия. Накрая фигурата престана да се движи, замря.

Замъглените очи на Дюранд не забелязаха нищо. Той не виждаше земята, нито каквото и да било върху нея, а само къщата на Сейнт Луис Стрийт. Мислено се прощаваше с нея. Никога вече нямаше да

прекрачи прага ѝ, никога нямаше да се върне там. Някой търговски посредник щеше да я продаде и...

Една ръка леко докосна рамото му. Не беше нито настоятелно, нито нетърпеливо, а меко и нежно, сякаш кацна пеперуда. Сянката от земята бе вдигнала своята ръка-сянка към друга сянка — неговата; за миг двете останаха слети, след което сянката на ръката отново се отпусна надолу.

Дюранд бавно повдигна глава. После все тъй бавно се извърна в посоката, от която бе дошло докосването.

Някаква фигура се мярна пред него и се устреми към центъра на полезрението му, сякаш не той, а пейзажът се бе завъртял като върху подвижна сцена.

Фигурата беше дребна, но напълно съразмерна в собствените си умалени пропорции и ако погледът му не бе потърсил нещо реално, с което да я сравни и съпостави, тя би изглеждала е неопределен ръст — с величествените размери на класическа скулптура или с миниатюрното изящество на кукла.

Ясни кестеняви очи стигаха до рамото на Дюранд. Той никога не беше виждал такова прелестно лице, изящно като порцелан, но без да е хладно и сковано, с устни, прилични на свито розово листче.

Тя беше малко над двайсет години, но поради дребния си ръст изглеждаше по-млада, което не противоречеше особено на истината. Кожата ѝ беше като на девойче, а очите ѝ гледаха невинно и по детски доверчиво.

Златисти къдрички, многобройни и ситни като маргаритки, покриваха главата ѝ, като почти успешно се съпротивляваха на обичайната прическа, която се бе опитала да им наложи. На тила косите ѝ бяха хванати в неизменния кок само благодарение на големи фуркети, а на бретона изобщо отказваха да се подчинят и трептяха, бухнали като топазени морски пръски.

Тя държеше тялото си леко устремено напред в положението, което беше de rigueur^[1] за дамите, известно като „гръцка стойка“. Роклята ѝ бе ушита по тогавашната мода, установена от няколко години. Отпред беше опъната като калъф върху сгънат чадър, по средата имаше отделно скроено парче, което беше набрано назад и изглеждаше като вързана отгоре престилка, а отзад роклята се издуваше в богато изобилие от панделки и дипли, изкусно поддържани

от втъкани в основата им метални нишки — това беше така нареченият турнюр, без който жените биха изглеждали неприлично плоски в гръб. Почти едно и също е да се виждат ходилата или — о, ужас! — глезените, както и седалището да остане плоско.

Върху златистите ѝ къдри бе кацнала светлолилава сламена шапчица, не по-голяма от мъжка длан и също толкова плоска. Макар и закачливо наклонена към лявата вежда, тя беше толкова малка, че изобщо не стигаше дотам, а просто си седеше на върха на главата ѝ.

Малките ѝ уши се виждаха изцяло, бяха пробити и над миниатюрните дупчици блестяха камъчета аметист. Около шията и имаше тясна панделка от светлолилаво кадифе. Лилаво чадърче от органдин, не по-голямо от чиния и ефирно като мъгла, се рееше над главата ѝ като блуждаещо люляково сияние. На земята до нея беше оставена позлатена клетка за птички, чиято долна част беше увита, а през непокрития ѝ сводест покрив се виждаше как вътре подскача яркожълто канарче.

Дюранд погледна ръката ѝ, после рамото си — толкова невероятно му се струваше това, че тя го е докоснала; просто не можеше да си представи защо би го докоснала. След това въпросително повдигна шапка над главата си.

Устните на девойката се разтеглиха в омайваща усмивка.

— Не ме познахте, нали, господин Дюранд?

Той леко поклати глава. На страните ѝ се появиха трапчинки; очите ѝ също се усмихнаха.

— Аз съм Джулия, Луис. Мога ли да те наричам така?

Той изпусна шапката си на земята и тя леко се претърколи. Наведе се да я вземе, но протегна само ръка и рамо, като нито за миг не сваляше поглед от лицето ѝ, сякаш то го привличаше непреодолимо като магнит.

— Но... Как е възможно.

— Аз съм Джулия Ръсел — настоя тя и продължи да се усмихва.

— Но... Вие не може да... — продължи да изяжда думите той.

Веждите ѝ се извиха нагоре, усмивката съчувствено изчезна.

— Не беше почтено от моя страна, нали?

— Но на снимката... тъмната коса...

— Това беше снимка на леля ми.

Тя поклати глава със закъсняло съжаление. После наведе чадърчето към земята и го затвори с мек звук. Започна да чертае с върха му нещо неразбираемо в прахта. Свела поглед, тъжно зараглежда драскулките.

— Сега вече знам, че не трябваше да го правя. Но тогава не ми изглеждаше толкова важно, все още нищо не беше сериозно. Смятах, че само ще си пишем. Много пъти оттогава се канех да ти изпратя моята снимка и да ти обясня всичко... И колкото по-дълго изчаках, толкова по-малко смелост имах. Боях се, че... че по този начин съвсем ще те загубя. Това ме тормозеше все по-силно и по-силно, но колкото повече времето наближаваше. В последния момент, когато вече се бях качила на парахода, исках да сляза и да се върна. Но Бърта ме убеди да продължа насам — сестра ми, нали знаеш.

— Знам — кимна той, все още замаян.

— Последното нещо, което тя ми каза преди тръгване, беше: „Той ще ти прости. Ще разбере, че не си имала лоши намерения“. Но по време на пътуването, о, колко горчиво се разкайвах за това свое... лекомислие. — Главата ѝ направо клюмна и тя измъчено прехапа устни с дребните си бели зъби.

— Не мога да повярвам... просто не мога... — продължаваше да заеква Дюранд.

Както чертаеше с дръжката на чадърчето по земята, засрамено очаквайки опрощението му, тя беше истински образ на прелестно разкаяние.

— Но толкова по-млада... — чудеше се той. — И толкова по-красива дори от...

— И за това си бях помислила — промълви тя. — Толкова мъже се прехласват по някое просто хубавичко лице. А аз исках чувствата ни да са по-дълбоки и по-трайни от това. И по-сигурни. Исках да ме обичаш, ако наистина ме обичаш, заради... ама заради нещата, които ти пишех, заради това как разсъждавах и какво всъщност представлявам, а не заради някаква си вятърничава снимка на кой знае кого. Мислех си, че ако в началото се лиша от всички предимства на външния си вид, възрастта и така нататък, то после опасността от една преходна любов ще бъде далеч по-малка. С други думи предпочитах пречки в началото, отколкото в края.

Колко е разумна, мислеше си той, колко е уравновесена и освен това е така привлекателна. Ами да, тя беше направо съвършена.

— Да знаеш само колко пъти се канех да ти напиша истината — разкайно продължи тя. — И всеки път смелостта ми изневеряваше. Боях се, че съвсем ще охладнееш към човека, който сам ти казва, че те е измамил. Просто не можех да го напиша на хартия. — Тя направи очарователно движение с ръка. — Сега съм пред тебе и ти вече знаеш най-лошото.

— Ами, най-лошото — възпротиви се решително Дюранд. — Но ти — все още изумен продължи той, — ти, за разлика от мене, през цялото време си знаела, че аз съм много... тоест доста по-възрастен от тебе. И все пак...

Тя сведе очи, сякаш искаше да му признае още нещо.

— Кой знае, може би точно това е било основното ти предимство. Откакто се помня, аз винаги съм изпитвала... как да го кажа, романтични чувства вълнувала съм се или съм се възхищавала само от по-възрастни мъже. Никога не съм се интересувала от младежи на моите години. Не зная на какво се дължи това. Така е с всички жени в нашето семейство. Майка ми се е омъжила на петнайсет, когато баща ми е бил доста над четирийсет. Самият факт, че ти си на трийсет и шест, беше първото, което ме... — от моминско стеснение тя се въздържа да довърши.

Дюранд продължаваше да я изпива с поглед, като все още не можеше да повярва.

— Разочарован ли си? — запита боязливо тя.

— Какво говориш! — възкликна той.

Последва нов колеблив въпрос:

— Прощаваш ли ми?

— Беше прекрасна лъжа — отвърна топло той. — Най-прекрасната лъжа, която някога съм чувал.

Дюранд ѝ се усмихна; макар и все още малко смутена, тя му отвърна.

— Но сега ще трябва отново да привиквам към тебе. И отново да те опознавам, защото започнах не както трябва — весело рече той.

Тя мълчаливо извърна глава и полускри лице в рамото си. Дори този жест, който при други би изглеждал сантиментален и ужасно сладникав, при нея успешно мина за закачливо преиграване, като

същевременно беше умел начин да покаже, че се е засрамила и че ѝ е неудобно от това.

Той широко се засмя.

Джулия отново извърна лице към него.

— Променил ли си плановете и, ъ-ъ, намеренията си?

— А ти?

— Аз съм тук — съвсем простичко отвърна тя.

За миг Дюранд се вгледа в нея, като се наслаждаваше на очарованието ѝ. И изведнъж, събрал смелост, той се реши.

— По-добре ли ще се почувствуващ, ще престанеш ли да се притесняваш — в скоропоговорка изрече той, — ако и аз ти направя едно признание?

— Ти? — удивено запита тя.

— Аз... аз също като тебе не ти казах цялата истина — припряно продължи той.

— Но според мен ти си такъв, какъвто се описа, какъвто си на снимката...

— Не, не е това, има нещо друго. Може би и аз се чувствах като тебе и исках да приемеш предложението ми, да ти се харесам като човек такъв, какъвто съм. Инак казано, да ме харесаш заради мен самия.

— Това го разбирам и така те харесвам — рече тя, после озадачено добави: — Но май не всичко ми е ясно.

— Ще разбереш след малко — почти нетърпеливо обеща той. — Трябва да ти призная, че аз не съм чиновник във фирма за внос на кафе.

На лицето и се изписа само любезен интерес и неразбиране.

— И нямам спестени хиляда долара, с които да започнем.

Никаква реакция, никакъв признак на униване или зле прикрита алчност. Дюранд напрегнато я наблюдаваше. Още преди да продължи, и то доста преди да продължи, по лицето ѝ бавно се разля опрощаваща усмивка. Той изчака малко ѝ добави:

— Всъщност аз притежавам фирма за внос на кафе.

Пак никаква реакция. Само оная леко пресилена усмивка, с която жените се опитват да изглеждат любезни, когато слушат напълно безинтересни за тях подробности около работата на мъжете.

— И имам близо сто хиляди долара.

Той я изчака да каже нещо, но Джулия продължаваше да мълчи, като че ли тя го чакаше да се доизкаже. Изглежда, предметът на разговора беше толкова скучен и маловажен за нея, че просто не бе забелязала, че са стигнали връхната му точка.

— Ами това исках да ти призна — заяви малко сковано той.

— О, така ли? — изненадано рече тя. — Това ли било? Говориш за... — Джулия размаха безпомощно ръка — ... говориш за работата си, за парични въпроси... — Тя притисна с пръст устните си, за да сподави една прозявка, която той така и не би забелязал, ако не се бе опитала да я прикрие. — Има две неща, от които нищо не разбирам — призна тя. — Едното е политиката, а другото е търговията и паричните въпроси.

— Но все пак ти ми прощаваш, нали? — настоя той, като усещаше как в гърдите му се надига дива радост, ликуване, както в миговете, когато човек най-после се срещне със свършено отношение към нещата, направо случайно, когато едва ли вече се е надявал.

Този път Джулия открито се засмя с палава нотка, сякаш той ѝ приписваше голяма заслуга.

— Е, щом трябва, прощavam ти — отстъпи тя. — Аз така или иначе не обръщах никакво внимание на пасажите, в които ми пишеше за това, и просто се чудя, че ми искаш прошка за нещо, което досега не знаех, че си извършил. Все пак прощavam ти, макар и да не знам за какво.

Дюранд се вгледа в нея още по-напрегнато и сякаш проникна навътре, открил, че дълбоко в себе си тя е не по-малко очарователна, отколкото външно, на пръв поглед.

Сенките им неусетно се бяха издължили, а на пристана не бе останал почти никой. Дюранд се огледа наоколо и неохотно се върна към действителността.

— Става късно, а аз още те държа тук — рече той по-скоро от тактичност и не много искрено, защото това според него би могло да означава раздяла завинаги.

— С тебе просто забравих, че времето тече — призна тя, като не откъсваше поглед от лицето му. — Не знам дали е на добро, или на лошо. Даже забравих в какво положение съм — нито на парахода, нито на брега. Скоро ще трябва да реша къде да отида.

— Всичко ще се уреди — каза той и нетърпеливо се приведе напред, — стига да имам съгласието ти.

— А твоето не е ли необходимо? — дяволито запита тя.

— Аз съм съгласен, съгласен съм. — Той почти остана без дъх в стремежа си да я убеди.

Сега пък Джулия не бързаше.

— Не знам — рече тя, като повдигна върха на чадърчето, свали го и после пак го повдигна в колебание, което беше особено мъчително за Дюранд. — Ако се бе почувствал измамен — продължи тя, — ако бе погледнал с неодобрение на това, че те излъгах, възнамерявах да се кача отново на парахода и да остана там до завръщането му в Сейнт Луис. Не мислиш ли, че все пак е по-разумно да...

— Не, дума да не става — прекъсна я той уплашен. — Какво говориш, измамен! Аз съм най-доволният човек в Ню Орлиънс тази вечер — най-щастливият човек в града...

Но, изглежда, не беше лесно да я убеди.

— Все още има време. По-добре сега, отколкото по-късно. Съвсем сигурен ли си, че не искаш да се върна? Думица няма да кажа, въобще няма да се оплаквам. Напълно ще те разбере...

Внезапно Дюранд отново бе обхванат от страх, че може да я загуби. Нея, която изобщо не бе виждал допреди половин час.

— Но аз не се чувствавам измамен! Моля те, повярвай ми! Дори напротив. Как мога да те убедя? А може би на тебе ти трябва време. Така ли е? Това ли се опитваш да ми кажеш? — настояваше той с растящо безпокойство.

За миг тя го погледна топло, искрено и дори, може да се каже, нежно. После поклати отрицателно глава, наистина много леко, но с такава непоколебима увереност, каквато човек, умеещ да тълкува правилно, никога не би взел за момичешко лекомислие и непостоянство.

— Аз бях решила — бавно и простишко заяви тя — още когато се качвах на парахода в Сейнт Луис. Всъщност още след като получих писмото с предложението ти за женитба и ти отговорих. А реша ли веднъж нещо, трудно се отричам. Ще го разбереш, когато ме опознаеш повече. — След това добави: — Ако това стане.

И тя зачака реакцията му на това леко, ала неприятно бодване, която не закъсня.

— Тогава ще ти отговоря така — рече Дюранд, разтреперан от обида. — Ето така. — Той отвори портфейла си, извади снимката на другата, по-възрастната жена — леля ѝ — накъса я енергично и пусна парченцата да се разпилеят по земята. След това разпери ръце.

— Аз също съм решил.

Тя се усмихна, за да потвърди съгласието си.

— В такъв случай...?

— В такъв случай да тръгваме. Чакат ни в черквата вече повече от четвърт час. Забавихме се прекалено дълго тук.

Дюранд сви лакът, усмихна се и ѝ предложи ръката си, галантно приведен от кръста, колкото на шега — като закачливо преиграване, толкова и чистосърдечно.

— Госпожице Джулия? — прикани я той.

Това беше върховният и най-истински момент на тяхната романтична връзка. Гodeжът им.

Джулия подпря чадърчето на другото си рамо и леко подбра полите на роклята си. Ръката ѝ приятелски се уви около неговата като сгрят от слънцето филиз на лозница.

— Господин Дюранд — нарече го тя на фамилно име само за да спази благоприличие, както подобава на все още неомъжена млада дама, и чаровно сведе поглед.

[1] Задължително изискване от етиката (фр.). — Б.пр. ↑

IV

Немската методическа църква късно следобед. Оловните рамки на стъклата са потънали безформени в тревожно оранжево сияние, проникващо отвън; сводест таван, изгубен някъде високо в матовосин сумрак. Тържествена, спокойна, почти празна църква с петима посетители.

Петима посетители, събрани в тържествена групичка около амвона. Един на амвона, четирима срещу него. Четиримата смълчани, заслушани в тихата реч на петия. Двама от тях са застанали един до друг; другите двама — от двете им страни. Отвън — едва доловими, сякаш проникнали през плътна завеса — звуците на града, приглушени, неясни и далечни. Конско копито, изчаткало по камъните, колело на талига, скръцнало на остър завой, амбулантен търговец, запродавал стоката си, кучешки лай.

Вътре, в необятната тишина на църквата — ведрото ехо на тържествените слова, произнасяни на венчавката. Преподобният Едуард. А. Клей свещенослужителят, виновниците за тържеството Луис Дюранд и Джулия Ръсел, техните свидетели Алън Джардин и Софи Тадусак, икономка на преподобния отец.

— А вие, Джулия Ръсел, искате ли да вземете Луис Дюранд за ваш законен съпруг...

— Да му останете вярна през всичките дни на живота си...

— Да го обичате, почитате и да му се подчинявате...

— В щастие и нещастие...

— В немотия и охолство...

— В болест и здраве.

— Докато смъртта ви раздели?

Тишина.

След това като сребърно звънче, не по-голямо от напръстник, в необятната църква ясен гласец...

— Да.

— Сега вземете, моля, пръстена. Поставете го на ръката на младоженката.

Дюранд посяга зад себе си. Джардин изважда пръстена и го поставя в търсещата му длан. Дюранд го поднася към нежния пръст на булката.

Следва момент на неловкост. Макар че обиколката на пръста ѝ е била взета с конец, отбелязан с възелче на необходимото място и изпратен в писмо, пръстенът се спира и не иска да влезе. Може би възелчето не е било вързано където трябва или пък златарят е сгрешил нещо.

Дюранд опитва отново, после още веднъж, хванал ръката ѝ здраво. Пръстенът продължава да упорства.

Ала ето че тя бързо прекарва пръста по устните си и му го подава навлажнен. Този път пръстенът влиза съвсем леко на мястото си.

— Обявявам ви за съпруг и съпруга.

След тези свои думи свещенослужителят с професионална усмивка насърчава новобрачните да преодолеят древния като света свян на всички влюбени, който е толкова по-явен на публични места, колкото е по-силна любовта им насаме, и приканва младоженеца:

— Можете да целунете булката.

Лицата на двамата се извъръщат едно към друго. Очите им се срещат. Главите им бавно се приближават и устните на Луис Дюранд се сливат в клетвен обет с устните на неговата съпруга Джулия.

V

Грейнал цял в ослепителния блясък на огледала и стотици газови пламъчета, искрящи като скъпоценни камъни в кристалните си глобуси по стените и тавана, ресторант „Антоан“ сякаш бързаше за любовна среща с близката полунощ. Съскане на пенливо шампанско, смях и песни огласяха препълнената с гости зала на най-веселото и най-известното от тази страна на Атлантика заведение; парижки дух, изникнал омаян от наносите на Делтата.

Сватбената трапеза беше опъната по цялата дължина на една от стените му; поканените на тържеството бяха настанени само от вътрешната ѝ страна, така че да могат добре да виждат останалата част от залата, а пък и те да се виждат оттам.

Вече минаваше единайсет и трапезата беше затрупана с разхвърляни във всички посоки цветя, смачкани закуп салфетки, чаши, леко оцветени от нееднократното им доливане с бели и червени вина, шампанско или вишнева ракия, малки като напръстници чашки, пълни — всяка на различно ниво — с ликьора на дамите. В средата ѝ господствуваше приказна снежнобяла торта на няколко етажа и със захарна глазура, вече доста подядена от едната страна. Дребни фигурки на младоженци, все още недокоснати, стояха на върха на най-горната ѝ част — той, колкото палец в костюм от черно сукно, тя — с воал колкото листенце на главата.

Срещу тях, рамо до рамо, бяха двамата истински младоженци; стиснали скришом ръце под масата, заслушани в нечие безкрайно хвалебствено слово. Той, все още с изправена високо глава в знак на внимание, тя — отпуснала своята на рамото му, с премрежен поглед.

Дюранд се бе преоблякъл в подходящ официален костюм, а след едно кратко посещение на магазин за дрехи (първо по нейно подмятане, а после по негово настояване) Джулия бе заменила тоалета от пътуването с едно възхитително творение от гладък бял сатен, с гардений в косите и около шията. На безименния пръст на лявата и ръка проблясваше новата венчална халка, а на кутрето — голям

брилянт — сватбен подарък от съпруг за съпруга, знак за естествения край, а не за началото на един годеж.

И като всеки, който носи нещо ново, очите на Джулия постоянно попоглеждала към тези накити. Но едва ли някой би могъл да каже на кой пръст се спираха по-често, на безименния или на кутрето.

Цветя, вино, приятелски усмихнати лица, тостове и благопожелания. Началото на два живота. Или по-скоро края на два живота и началото на един общ.

— Да се измъкнем ли? — шепнешком пита той. — Наближава дванайсет.

— Да. Но нека първо да потанцуваме двамата още веднъж. Помоли ги да засвирят отново. А след това ще си тръгнем, без да се връщаме на масата.

— Само Алън да свърши словото си — съгласява се той. — Стига изобщо да свърши.

Неговият делови съдружник Алън Джардин така се е оплел в лабиринта на своето поздравително слово, че изглежда му е вече трудно да се измъкне от него. Говорил е близо десет минути, но сякаш са минали четиридесет.

Съпругата на Джардин, която е дошла едва след ожесточен семеен конфликт, за който другите не са разбрали, седи до него с кисело и недоволно лице. Явно нещо не ѝ се нрави, но все пак тя се старае да изглежда приветлива заради служебните интереси на съпруга си. Навярно не ѝ харесват красотата и младостта на младоженката или пък необичайните обстоятелства, довели до тази сватба. А може би негодува срещу това, че Дюранд изобщо се е оженил след толкова дълго ергенуване — та нали можеше да изчака още някоя и друга година, докато порасне дъщеря ѝ. Тя с удоволствие кроеше такива планове, за които дори съпругът ѝ все още си нямаше никакво понятие. А сега вече никога нямаше да научи.

Дюранд извади листче и написа: „Изсвирете още един валс.“ Пъхна го в една свита на две банкнота, махна на келнера и му го даде, за да го занесе на музикантите.

Жената на Джардин вече скришом подръпваше края на сакото му, дано се усети да привърши с дългата си реч.

— Алън — изсъска тя, — стига толкова. Това е сватба, а не митинг.

— Само да си изложи мисълта — обеща той, леко извърнал глава настрани.

— Ти вече хубаво се изложи — беше нейната присъда, придружена с рязко махване на ръка, сякаш падаше гилотина.

— И така, аз ви представям двамата най-млади чираци в този голям и щастлив занаят — семейния живот. Джулия. Ако ми позволите? — поклони се той към нея и Луис.

Всички вдигнаха чаши. Джардин най-послед седна и попи потта от челото си. Отворила уста, жена му си вееше с ръка, сякаш да се отърве от някакъв неприятен вкус.

Звъннаха струни.

Дюранд и Джулия се изправиха с готовност, която би изглеждала крайно непочтителна, ако не беше така разбираема.

— Извинявай, искаме да танцуваме двамата.

И Дюранд сериозно смигна към Джардин, за да му намекне, че няма повече да се върнат на местата си. Още щом станаха от масата, Джардин предаде съобщението му на жена си, прикрил уста с длан. Както всичко останало в тази история, това също не й хареса и тя, сурово стиснала устни, отпи от виното с превзета скромност.

Цигуларите едновременно вдигнаха лъковете, едновременно ги свалиха и засвириха валса от „Ромео и Жулиета“.

Дюранд и Джулия постояха за миг с лице един към друг в обичайното официално встъпление. После тя се приведе да подбере воланите на роклята си, той разтвори ръце и тя пристъпи в обятията му.

Валсът — най-бързият от всички танци за двойки — започна. Един кръг, втори, трети, после обратно, един кръг, втори, трети, вече в другата посока.

Маси и лица се въртяха край тях, сякаш те бяха застанали неподвижно в средата на водовъртеж, а газените глобуси по стените и тавана проблясваха като комети.

Леко извила глава назад, тя гледаше нагоре, право в очите му, като че искаше да каже: „Аз съм в прегръдките ти. Можеш да правиш с мене каквото искаш. Където и да отидеш, аз ще дойда с тебе. Където и да свърнеш, аз ще те последвам“.

— Щастлива ли си, Джулия?

— Не ми ли личи?

— Съжаляваш ли, че дойде в Ню Орлиънс?

— Нима сега има друго място, освен Ню Орлиънс? — попита тя с очарователна сериозност.

Един кръг, втори, трети, само двамата, макар че покрай тях шумоляха и други рокли.

— Джулия, животът ни заедно ще е като този валс, лек, спокоен и съзвучен. Без да се отклоняваме, без фалшива нотка, притиснати както сега. С едно съзнание, с едно сърце, с едно тяло.

— Валс за цял живот — прошепна унесено тя. — Един крилат и безкраен валс. Валс към слънцето, в лазура, в златно сияние... валс в бяло.

Джулия притвори очи в захлас.

— Ето го страничния изход. Никой не ни гледа.

Те умело спряха, плъзгайки се на пръсти, както правят кънкьорите. Пуснаха се и бързо погледнаха незабелязващите нищо хора на сватбената трапеза, полускрита от танцуващите помежду им двойки. После той я поведе пред себе си покрай палми, бронзовата статуя на нимфа и някаква колона с канелюри; излязоха от залата и тръгнаха по кухненския коридор, изпълнен с ухания на горещи ястия и ехтящ от гласовете на невидими, но намиращи се някъде наблизо хора. Тя се засмя, когато едно котенце спря пред краката им и учудено ги загледа.

Дюранд я хвана за ръката, мина отпред и с бързи стъпки весело я повлече след себе си към някаква алея, която обикаляше покрай сградата. Най-после излязоха на улицата. Той махна на един файтон и след миг вече седеше на седалката до нея, метнал покровителствено ръка около рамото ѝ.

— Сейнт Луис Стрийт — гордо нареди той. — Ще ви покажа къде да спрете.

И докато Дюранд и жена му бързо се носеха към новия си дом, камбаните на катедралата Сейнт Луис бавно започнаха да отброяват полунощ.

VI

Къщата беше празна, чакаше. Чакаше да започне и нейната история, която за една къща е историята на обитателите ѝ. Някой беше оставил по една запалена лампа във всяко помещение — най-вероятно Леля Сара — и после беше излязъл. Прикътани зад стъклени лампени шишета, нанизаните като мъниста пламъчета примигваха и разсейваха тъмнината с кехлибареното си сияние. В къщата все още се долавяше същият мирис на талаш, боя и маджун, примесен с лек дъх на подов лак, но вече далеч по-слаб, тъй като голите дъски на пода бяха застлани с килими, а на прозорците висяха драпирани завеси.

Някой бе украсил гостната с пъстри и весели диви цветя, не по-малко прелестни от скъпите купешки букети; голямата китка почти изцяло скриваше широката съдина, поставена върху масата в средата на стаята. Сред цветята бяха набучени и клончета върба, които стърчаха на всички страни като бодли на таралеж.

Даже новият, доставен чак от Франция часовник върху полицата на камината бе навит и вървеше. Циферблатът му беше монтиран в куб от зелен оникс, от двете му страни имаше сплетени бронзови рози, по които се катереха бронзови амурчета с пеперудени крилца. Равномерното цъкане на усърдния като всеки новак часовник разпръскваше хладната и потискаща тишина на стаята и създаваше атмосфера на спокойствие и уют.

Всичко беше на мястото си, липсваха само обитателите. Къща в очакване на един мъж и една жена, които да заживеят в нея.

В тишината навън отекна звънкото чаткане на приближаващи се конски копита; вече съвсем наблизо, то пресекна с два последни такта върху паважа. Заскърцаха оси на файтон, после, освободени от тежестта върху тях, отново утихнаха. Някой привично изцъка с език, копитата пак зачаткаха и тишината постепенно погълна и този звук.

По настилката леко изскърцаха гьонени подметки, чу се закачлив шепот, сякаш нечие стъпало сподели тайната си с друго.

Миг по-късно в ключалката на външната врата се превъртя ключ.

Вратата се отвори и това бяха те — Дюранд и Джулия. Изрисувани от светлината на къщата с кехлибарени краски върху фона на обсипаното със звезди нощно небе. Стояха неподвижно, лице в лице, забравили за всичко край тях — той, обвил ръце около нея, тя, с длани на раменете му.

Нищо не помръдваше, нито те, нито звездите зад тях, нито къщата с гостоприемно отворената врата. Беше неповторимо мигновение. Целувката пред прага на семейния живот.

Мигът изтече; нищо не може да надхвърли собствените си граници. Най-после те се раздвижиха, разделиха се и той нежно каза:

— Добре дошла в новия си дом, госпожо Дюранд. Нека той ти донесе толкова щастие, колкото и ти на него.

— Благодаря — промълви тя. — Пожелавам ти същото.

Дюранд я вдигна на ръце. Полите на роклята ѝ изшумоляха леко като морска пяна. Той се извърна на една страна, за да поеме с рамото си удара на притварящата се врата и прекрачи прага. Вътре отново се наведе и я остави да стъпи в облаче от дантели.

Дръпна се назад, затвори вратата и я залости.

Застанала на едно място, тя се оглеждаше, въртейки тялото си в полукръг, за да може да възприеме всичко.

— Харесва ли ти? — запита той, след което отиде до една от лампите, завъртя колелцето и пламъкът се извиси като жълт сталагмит. Същото направи и с останалите лампи. Матово белезникавите стени грейнаха чисто бели и вече много по-добре пролича, че всичко е съвсем ново.

— Харесва ли ти? — усмихнато повтори той, сякаш отговорът ѝ щеше да бъде единствената му награда за стореното.

Сключила ръце пред лицето си, Джулия беше стилизиран образ на самия възторг.

— О, Луис — прошепна тя, — прекрасно е. Просто идеално.

— За тебе е — каза той, признателно снишил глас след тази висока оценка.

Тя премести събраните си длани, наклони глава на една страна и я подпря върху тях. След това ги сложи от другата страна и пак направи същото.

— О, Луис! — беше единственото, което сякаш можеше да каже.
— О, Луис!

Той набързо я разведе из етажa, за да ѝ покаже гостната, столовата и другите помещения. Във всяка стая тя тихо възкликваше: „О, Луис!“, докато накрая, съвсем останала без дъх, само промълви: „О!“.

Най-после двамата отново се върнаха в салона и Дюранд някак смутено заяви, че отива да заключи.

— Ще можеш ли да намериш нашата стая? — попита той, когато тя се извърна към стъпалата. — Или да дойда с тебе?

Джулия сведе поглед миг преди него.

— Мисля, че ще я позная — отвърна срамежливо тя.

Дюранд ѝ подаде една от по-малките лампи.

— Вземи я за всеки случай. Горее може да е оставено да свети, но може и да не е.

На близката светлина от пламтящия център на лампата, която Джулия държеше пред сърцето си, лицето ѝ по нещо му напомни на мадона. Приличаше на неописуемо красива статуя от стара европейска катедрала, оживяла пред очите на избран поклонник като възнаграждение за вярата му. Какви ли не чудеса върши любовта?

Тя стъпи на първото стъпало. После на второто. Сякаш обърнат да си вземе сбогом ангел отлиташе от земята.

Дюранд дори леко повдигна ръка, като че искаше да очертае фигурата ѝ в празното пространство и по този начин да я задържи за по-дълго.

— Довиждане за мъничко — нежно промълви той.

— За мъничко — прошепна тя.

После се обърна. Магията се развали. Тя се превърна в обикновена жена във вечерен тоалет, която се изкачва по стълби.

Еlegantните дипли на роклята в най-красивата линия през последните сто години леко се полюшваха при движението ѝ. Свободната ѝ ръка се плъзгаше по перилата.

— Гледай тапетите — каза той. — Те ще ти подскажат.

Тя се извърна с неразбиращ поглед и запита:

— Как така?

— Искан да кажа, че ще я познаеш по тапетите, когато ги видиш.

— О — възкликна схватливо тя, но като че ли не всичко ѝ беше ясно.

Изкачи стъпалата и тръгна по коридора — сякаш се свиваше към пода, докато раменете, а после и главата ѝ се скриха. Сиянието от лампата върху тавана също изчезна от погледа му надолу по привидния наклон.

Дюранд влезе първо в гостната, а след това обиколи и другите стаи на етажа, залости прозорците, които все още не бяха залостени, провери останалите, като дърпаше рязко завесите и после пак ги прибираще, за да се застъпят плътно една върху друга. Цял свят знае, че нощният въздух е вреден, така че по-добре е да не влиза в къща, потънала в сън. Най-накрая, стая по стая, той угаси всички гостоприемно посрещнали ги лампи.

В кухнята Леля Сара бе оставила на поднос чепка хубаво бяло грозде — още един знак към двамата за добре дошли. Леко усмихнат на грижливостта ѝ, той откъсна зърно и го постави в устата си; после и там угаси светлината.

След като изгасна и последната лампа, Дюранд бавно се заизкачва по призрачно тъмното стълбище; дори и така то му беше вече познато, макар че бе стоял в къщата по-малко от половин час. Тъмнината на собствения дом никога не е чужда и страшна.

В също така тъмния салон на горния етаж той намери пътя към тяхната врата, вече воден от тънката ивица светлина, опъната като конец над прага.

Спря и почака за миг.

После тропна с шеговита официалност.

Джулия, изглежда, бе доловила настроението му само от начина на почукване, защото в гласа ѝ също прозвуча закачлива нотка.

— Кой чука? — уж сериозно попита тя.

— Вашият съпруг.

— Така ли? А какво иска?

— Може ли да влезе?

— Кажете му, че може.

— А кой го кани?

Отговорът беше почти недоловим, но колкото и тихо да го беше произнесла, той стигна до сърцето му.

— Твоята съпруга.

VII

Седмица или най-много десет дни по-късно Дюранд се върна от работа и забърза нагоре по стъпалата, за да поздрави Джулия, след като не бе успял да я открие в никоя от стаите на долния етаж. Стараеше се да стъпва леко, за да я изненада, да се появи неочаквано зад нея, да закрие очите ѝ с ръце и да я накара да познае кой е. Разбира се, тя не можеше да сгреша — та кой друг би могъл да бъде? Но завръщането у дома беше все още прелестна новост и трябваше да се украсява с всякакви палави закачки и приумици; и въпреки че се повтаряше ежедневно, то продължаваше да носи цялото очарование на трепетното очакване преди първа среща.

Вратата на тяхната стая беше отворена и Джулия си седеше вътре кротко и мирно на стол с широко облегалo, над което се виждаше само върхът на главата ѝ, тъй като тя беше с гръб към входа. Не го усети; Дюранд се спря за миг на прага и я погали с поглед. Докато я наблюдаваше, Джулия раздвижи ръка и бавно отгърна страницата на някаква книга, в която се бе зачала.

Той тръгна към нея с намерението да се наведе внезапно над облегалото на стола и да притисне устни към косата ѝ, придобила медночервен оттенък в светлината на гаснещото слънце. Но докато се приближаваше и скритият ѝ силует бавно се разкриваше пред погледа му, удължавайки се с всяка негова крачка, той изведнъж забеляза нещо, което го накара отново да спре, смаян и почти невярващ на очите си.

Дюранд промени намеренията си. Тръгна открито в широк кръг около стола, за да я види и отстрани, и най-после се изправи пред нея, а на лицето му беше изписано болезнено недоумение.

Джулия го усети, вдигна поглед от книгата, затвори я и възкликна радостно:

— Тук ли си вече, мили? Не те чух да влизаш.

— Джулия — рече той с тона на човек в пълно недоумение.

— Какво има?

Дюранд описа с ръка силуета ѝ отгоре до долу, но тя все още не разбираше. Наложил се да ѝ го обясни с думи.

— Ами виж как си седнала...

Тя беше кръстосала нозе по мъжки. Едното ѝ коляно безсрамно се издигаше върху другото, долната част на крака ѝ дръзко стърчеше напред, стъпалото ѝ дори леко се бе поклащало, макар че в момента седеше неподвижна.

Полите на дрехата ѝ поприкриваха безспорната разпуснатост на тази поза, но дори и така тя ясно изпъкваше в леките извивки и вдлъбнатини.

Бяха я заловили да прави нещо много неприлично според тогавашните всеобщо възприети норми на поведение и съвсем непонятно за по-сетнешните нравствени изисквания. По онова време, ако жена седнеше някъде така, тя би предизвикала облещени погледи, даже обществена нетърпимост и биха я подканили да напусне незабавно. Никоя жена, дори и най-леката, не сядаше по друг начин, освен с плътно долепени колене, стъпила на пода и с двете ходила, като единствено можеше да дръпне едното по-назад за по-голяма грациозност. Безнравствеността не е в естеството на самото действие, а в пренебрегването на общоприетия принцип. Така една незначителна промяна на позата в епоха на стриктно съблюдавано благоприличие може да изглежда по-възмутителна от едно истинско прегрешение в друга епоха с по-свободни нрави. Едната епоха не може да разбере другата и приема нетърпимостта ѝ към такива прояви за смешна превзетост. Но по онова време това никак не беше смешно.

Дюранд не държеше на благоприличието повече от другите, но той бе видял нещо, което никоя друга жена не беше правила пред него. Дори „младите дами“ от „академията“ на мадам Рашел, която той навестяваше през ергенските си години, никога не сядаха така. Сторила го бе жената, с която живееше под един покрив.

— Ти и друг път ли сядаш така? — неловко запита той.

Съвсем леко, някак крадешком, провинилите се колене се разделиха и издаденият напред крак стъпи до другия. След тази почти незабележима промяна тя отново седеше както подобава на една дама. Дори когато е сама, дори в присъствието само на собствения си съпруг.

— Не, разбира се — целомъдрено се възпротиви тя и събра длани в ужас. — Не. Как бих могла? Просто бях... сама в стаята и

сигурно съм го сторила, без да се замисля.

— Но представи си, че някой път, пак без да се замислиш, това се случи и пред други хора.

— Няма — обеща тя и само при мисълта за това, отново събра ужасено дланите си. — Никога не се е случвало преди и няма да се повтори.

И тя отклони темата, като повдигна лице към него в очакване.

— Още не си ме целунал.

Неприятното впечатление изчезна от погледа на Дюранд, а след като устните му се сляха с нейните, той напълно забрави за случая.

VIII

С порозовели страни и блеснали очи, очарователна в наситеножълтия си пеньоар, който почти се сливаше с падащите около нея лъчи на утринното слънце, Джулия припряно изпревари Леля Сара и както всеки ден, взе кафеника от ръцете ѝ, за да налее сама чашата му.

И както всеки ден Дюранд се усмихна, поласкан от тази проява на внимание.

След това тя хвана блещукаща бучка захар с малките сребърни щипци, внимателно я пренесе над ръба на чашата му и я пусна от ниско, за да не се разплиска кафето.

— Така става още по-сладко — промълви той на себе си.

Тя лекичко изгърси върховете на пръстите си, макар че всъщност не бе пипала нищо с тях, целуна го по слепоочието и побърза да седне от своята страна на масата, при което пеньоарът ѝ нежно изшумоля.

Като малко момиченце е, мислеше си той всеки път, което кара някое момченце да си играят на семейство — ти ще си таткото, а аз майката.

Седнала на своя стол, тя вдигна чашата си, като го гледаше над ръба ѝ с усмихнати очи до последния момент, когато просто се налагаше да ги сведе, за да може да поднесе кафето точно към все така невероятно малките си устни.

— Това кафе наистина е чудесно — отбеляза тя, след като отпи.

— От нашето е. Един от най-добрите сортове в склада. От време на време пращам по някое чувалче за кухнята на леля Сара.

— Не знам какво бих правила без кафе. Толкова е ободряващо в мразовитите утрини. Нищо друго не обичам толкова много.

— Искаш да кажеш, след като опита кафето на леля Сара?

— Защо, напротив. Аз винаги съм.

Тя не се доизказа, тъй като забеляза, че Дюранд я погледна с внезапно повишило се внимание. Сякаш някой бе хвърлил камък в

кипящия поток на разговора и той, потъвайки бързо към дъното, бе оставил след себе си спокойна повърхност.

Някакво странно усещане зарази и единия, и другия. Невъзможно беше да се назове точно. Появи се първо в неговия поглед, оттам изглежда се предаде на нея, тъй като и тя застана нащрек с изопнатото лице. Беше някаква неловкост, някакво внезапно охлаждане на увереността им; едно неприятно чувство на загуба, както когато откриеш напълно непотребна метална шайба сред шепа златни монети.

— Но ти нали... — най-последно проговори той, но не довърши.

— Да, кажи? — с усилие каза тя. — Искаше да ме питаш нещо ли? — И постави ръка на ръба на масата, сякаш търсеше опора.

— Всъщност аз... — започна той, но после реши да не извърта и да го каже въпреки всичко. — Но ти веднъж ми писа съвсем друго. Разказваше как си слизала да пиеш чай всяка сутрин. Писа ми, че пиеш само чай. И че не можеш да понасяш кафе. Било гъсто като мастило. Помня думите ти.

Джулия отново вдигна чашата си, за да отпие. И естествено не можеше да отговори, преди да я свали.

— Вярно — рече бързо тя, сякаш да компенсира загубеното време. — Но това беше заради сестра ми.

— Но твоите предпочитания са си твои. Как може сестра ти да им влияе?

— Аз живеях в нейната къща — обясни Джулия. — Тя обичаше чай, а аз кафе. И само заради нея, за да не я карам да пие нещо, което не обича, аз се правех, че също обичам чай. Написах ти го, защото понякога ѝ показвах писмата си, преди да ти ги изпратя, а пък не исках тя да открие невинната ми лъжа.

— О — засмя се широко той, едва ли не с въздишка на облекчение.

Тя също започна да се смее, но някак прекалено високо за този дребен повод. Сякаш се разтоварваше след силно напрежение.

— Само да се беше видял как изглеждаше преди малко — каза му тя. — За миг изобщо не разбрах какво те мъчи.

И продължи да се смее. Той също.

Смееха се заедно в напълно безпричинен изблик на семейно веселие.

Леля Сара влезе в стаята и също се засмя, без да знае, както
впрочем и всеки от тях, какво беше чак толкова смешно.

IX

Цветът на лицето ѝ често озадачаваше Дюранд. Изглежда, можеше да се сменя светкавично и най-неочаквано, просто докато мигне човек. Кожата ѝ поруменяваше или пребледняваше, ако тези са точните думи, толкова бързо, че макар промяната да не ставаше пред очите му, в крайна сметка впечатлението беше същото.

То не беше просто пламване, тъй като не изчезваше скоро след това, както обикновено се случва; веднъж зачервило се, лицето ѝ оставаше такова с часове.

Всичко това беше особено видимо сутрин. След като отвореше кепенците, Дюранд се обръщаше да я погледне и тогава тя беше бледа като камелия. При все туй, само няколко минути по-късно, просто докато Джулия успееше да слезе долу подире му и да се настани срещу него на масата, страните ѝ вече имаха свежия оттенък на иглика и розови карамфили, който толкова силно подчертаваше сините ѝ очи и златистите коси, че направо беше непоносимо да се гледа такава красота.

Една вечер в театъра (те бяха седнали в ложа) лицето ѝ се преобрази по същия този начин по време на антракта между две действия. Този път той го отдаде на някакво неразположение, което тя така или иначе не би признала. Бяха позакъснели и влязоха, ако не съвсем на тъмно, то поне в сумрак, разсейван само от светлините на сцената. Но между две действия, когато газените полилеи отново засияха, тя забеляза (при това изглеждаше доста разтревожена, той така и не разбра защо), че ложата им е тапицирана с наситенозелена дамаска, украсена с пискюли. В пряката и силна светлина този особено отровен нюанс придаваше на лицето ѝ пръстения цвят на жлъчно болна.

Както винаги, когато се появеше някъде с него, към нея бяха отправени многобройни мъжки и женски погледи от публиката и не един театрален бинокъл бе фокусиран върху лицето ѝ, което беше напълно допустимо по онова време.

Известно време тя се въртеше неспокойно в креслото си, после рязко стана, докосна леко китката му и се извини, че ще излезе.

— Да не ти е зле? — попита той и направи опит да я последва, но тя беше вече навън.

Върна се още преди светлината да намалее и сега изглеждаше съвсем другояче. Нездравата отсянка бе изчезнала; страните ѝ пламтяха със свежа като на праскова руменина, която надделяваше над съвместните усилия на светлината и тапицерията, за да възтържествува красотата ѝ.

Броят на насочените към нея, бинокли начаса се удвои. Някои непридружавани от дами мъже дори се попривдигнаха от местата си. По-скоро се почувствува, отколкото чу как през салона премина вълна от глух, изпълнен с възхищение шепот.

— Какво ти беше? — разтревожен запита Дюранд. — Зле ли се почувствува? Да не би нещо вечерята?...

— Никога не съм се чувствувала по-добре! — убедено отвърна тя. Сега вече седеше уверена и спокойна; миг преди светлините отново да намалее за следващото действие, тя се обърна усмихната към него и бръсна несъществуваща пращинка от рамото му, сякаш да покаже гордо на целия свят с кого бе дошла и кому принадлежеше.

Една сутрин обаче безпокойството му надделя. Той стана от масата, на която бяха седнали да закусват, отиде до нея и докосна челото ѝ с опакото на ръката си.

— Какво правиш? — съвсем невъзмутимо попита тя, но все пак вдигна поглед към надвисналата му длан.

— Искях да проверя дали нямаш температура.

Но челото ѝ беше нормално хладно и Дюранд се върна на мястото си.

— Малко се безпокоя за теб, Джулия. Чудя се дали да не повикам лекар да те прегледа, просто тъй, за мое успокоение. Чувал съм, че...

— Той се колебае, за да не я изплаши прекалено, че в ранния си стадий някои белодробни заболявания се проявяват само като това... ъ-ъ... периодично пламване и поруменяване на страните.

За миг му се стори, че устните ѝ трепнаха насмешливо, но тя само окуражително се усмихна.

— Ами, нищо ми няма. Чувствувам се съвсем здрава.

— Понякога така пребледняваш. А друг път... Ето на, преди малко в нашата стая ти беше прекалено бледа. А сега страните ти са румени като ябълки.

Джулия обърна вилицата си, после пак я сложи постарому.

— Сигурно е от студената вода — отвърна тя. — Масажирам си лицето доста силно и се зачервявам. Затова не се безпокой повече, няма нищо страшно.

— О, така ли — възкликна той, сякаш камък падна от гърдите му. — Това ли била причината? Просто да не повярваш!...

Дюранд внезапно извърна глава. Зад него беше Леля Сара, застанала неподвижно с някакъв забравен поднос в ръка. Тя се взираше в лицето на Джулия, изпитателно присвила очи.

Той, разбира се, реши, че и тя като него се притеснява за здравето на младата си господарка и затова се е втренчила така умислено и потайно в нея.

Х

Дълбоко погълнат от вестника си, Дюранд смътно усещаше зад себе си присъствието на Леля Сара, заета с домашната дейност, известна като „бърсане на прах“. Работата ѝ се състоеше в прокарване на парцал по някои повърхности на мебелите (ако са на нейната височина) и замятане на парцала по други (ако са по-високи). Не след дълго той я чу да спира и да цъка подканващо с език, от което заключи, че най-после е стигнала до нишата встрани от прозореца, където беше окачена позлатената клетка на Дикий — Джулиното канарче.

— Какво ти има, хубавичкото ми? — ласкаво му говореше тя. — А? Я кажи на Леля Сара. Какво ти има, пиленцето ми?

Канарчето изцвърча слабо само веднъж.

— Я живни сега. Я да ми попееш малко.

Последва ново колебливо цвъртене, малко по-силно от писукане.

Старицата внимателно пъхна пръста си в клетката, очевидно с намерението да го погали по перцата.

Това леко побутване, изглежда, беше напълно достатъчно и малкото жълто птиче тутакси тупна на пода на клетката. Там то се сви и остана неподвижно с отпусната главица; личеше си, че вече не може да се крепи на люлчицата. Само премигваше, без да дава други признаци на живот.

Леля Сара уплашено се развика.

— Господин Лу! Моля ви се, скоро елате тука! Нещо му има на пилето на госпожата. Какво ли ще му е? Можете ли да разберете?

Дюранд, който от няколко минути я наблюдаваше през рамо, бързо хвърли вестника, стана и отиде при нея.

Междувременно Леля Сара отвори вратичката, бръкна в клетката с цялото внимание, на което е способна една слоница, и извади птичето. То не се и опита да хвъркне, лежеше почти безжизнено.

Без да се усетят, двамата сведоха глави над него с такава загриженост, че неволно се получи леко комичен ефект.

— Я, че то било гладно. Ами да, май не е хапвало с дни. Само едната перушинка му е останала. Ето на, пипнете го. Гледай ти — съдинката му е празна. И водичка няма.

Канарчето продължаваше да премигва към тях, явно на косъм от смъртта.

— Като си помисля, има-няма два-три дни откак не съм му чувала гласеца. Хич не е пяло.

След тази забележка Дюранд си спомни, че и той не го бе чувал.

— Госпожа Джулия ще има да се кара — предсказа Леля Сара и заклати глава, убедена в предчувствието си.

— Все пак кой го храни, ти или тя?

Старицата го погледна много смутена.

— Ами аз... аз мислех, че тя си го храни. Думица не ми е рекла. Да ми беше казала, щях аз да го храня. Нали си е нейно, та си виках, че може да не дава друг да й го храни.

— Сигурно си е мислила, че ти го храниш — озадачено смръщи вежди той. — Ама пък изобщо да не те попита. Аз ще го държа. Ти иди да донесеш малко вода.

Канарчето се поокопити и те го пуснаха обратно в клетката; докато го наблюдаваха, в стаята влезе Джулия, най-послед приключила с продължителния си тоалет.

Тя отиде до Дюранд, повдигна лице и предано го целуна.

— Излизам на покупки, мили. Ще ме пуснеш ли за час-два?

И без да чака позволението му, тръгна към отсрещната врата.

— Впрочем, Джулия... — наложи се да викне подире й той, за да я задържи.

Тя спря и се обърна, мила и търпелива.

— Да, скъпи?

— С Леля Сара току-що открихме, че Дики е полумъртъв.

Той смяташе, че това ще я накара да се върне, за да хвърли поне един поглед в клетката. Тя обаче остана на мястото си, явно недоволна, че я бавят, макар и все пак сдържана заради него.

— Ще се оправи, мила, ще се оправи — бързо се намеси Леля Сара. — Няма на тоя свят ни човек, ни живинка, ни пиле, дете Леля Сара да не може да го оправи. Ще видите, ще се оправи.

— Нима? — някак рязко рече Джулия. В тона й като че ли имаше известно раздражение, но Дюранд, разбира се, го отдаде изцяло на

въображението си.

Тя започна да си слага ръкавиците с високомерен вид. Темата на разговора някак незабележимо се промени.

— Дано успея бързо да хвана файтон. Винаги е така, когато ти трябват, никакви ги няма.

Леля Сара, наред с някои други безобидни особености на характера си, имаше навика късничко да забелязва промяната в насоката на разговора и продължаваше да говори по старата тема няколко минути след като всички останали са я изоставили.

— След ден-два, мила, пак тъй хубавичко ще си пее.

В очите на Джулия се мярна раздразнение.

— Понякога хубавото му пеене ми идва малко в повечко — хапливо рече тя. — Колко спокойно си беше, когато... — Тя облиза устни, сякаш да заличи последните си думи и се обърна към Дюранд. — В магазина на Отли видях една шапка и непременно искам да я имам. Дано да не са я взели все още от витрината. Мога ли да си я купя?

Той грейна, поласкан от уважението, че му искат позволение.

— Разбира се! Купи си я, бога ми, иска ли питане?

Джулия весело припна към вратата и широко я отвори.

— Чао, чао, мили мой — застанала на прага, тя му изпрати въздушна целувка и я духна над обърнатата си към него длан.

Вратата се затвори и в стаята като че ли отново притъмня. Леля Сара все още стоеше до клетката.

— Пък аз бях сигурна, че ще дойде да го види — каза тя в недоумение. — Май вече не го обича толкова много.

— Как да не го обича? Та нали го донесе чак от Сейнт Луис — разсеяно отвърна Дюранд, отново забил поглед във вестника.

— Де да знам, може нещо да е станало и да не го обича повече — рече тя, но вече не към него, а на себе си.

Той съвсем случайно дочу думите ѝ.

Леля Сара излезе от стаята. Мина минута. Няколко минути всъщност. Вниманието на Дюранд оставаше приковано към страниците пред него.

И изведнъж той спря да чете. Рязко вдигна поглед от вестника и се взря над него. Не че имаше нещо за гледане — просто се замисли.

XI

Един ден Дюранд се сети за куфара ѝ, просто защото бе седнал върху него. Вече не си личеше, че това е куфар: беше маскиран с пъстроцветен калъф и стоеше в дъното на стаята, опря до стената.

Беше неделя и макар че не ходеха на черква, като всички добри граждани, те не пропускаха да си облекат най-хубавите празнични дрехи и да отидат на неделна разходка; излизаха, за да видят свят, пък и светът тях да види — на тоя да кимнат, на оня леко да се поклонят или може би да разменят по някоя любезна дума на разминаване с познати. Неделната разходка беше установен обичай във всички поголеми градове на страната.

Докато я чакаше да се приготви, Дюранд бе седнал на въпросната плоскост с неясно предназначение, без да види какво представлява, доволен просто, че е достатъчно равна и достатъчно стабилна, за да го издържи.

Тя се бавеше поради възникнали в последния момент трудности.

— Вече бях с тази рокля миналата седмица, нали помниш? Отново ще ме видят с нея.

И Джулия я захвърли.

— А тази... за тази не знам... — Тя леко изкриви устни. — Не ми харесва нещо.

Захвърли и нея.

— Тази изглежда хубава — развеселен предложи той, като сочеше напосоки.

Тя отхвърли невежеството му с презрително свиване на рамене.

— Но това е всекидневна рокля, не празнична.

Дюранд се позасмя беззвучно, зачуден как ли ги различава, но се въздържа да я попита.

Джулия седна, тръгването явно нямаше да е скоро.

— Не знам какво да правя. Нямам една дреха като за пред хората.

Тези думи, изречени в една засипана с рокли стая, му се видяха толкова смешни, че той вече не можеше да се въздържа и избухна в

смях, като при това разпалено удари по повърхността, на която седеше. Под платнения калъф той почувствува характерния овал на метална ключалка за куфар. И в този момент Дюранд за първи път се усети, че е седнал на нейния куфар. Онзи, с който бе дошла от Сейнт Луис. Изведнъж през главата му мина и мисълта, че откакто пристигна, тя нито веднъж не го бе отваряла.

— Ами това? — попита той. После стана и смъкна калъфа. Инициалите „Дж. Р.“, изписани с кървавочервена боя, ярко се открояваха точно под ключалката. — Нищо подходящо ли нямаш вътре? Все трябва да има нещо, като е такъв голям. — В желанието си да ѝ бъде от полза, той сложи ръка върху куфара.

Внезапно тя се загледа с изострено внимание в една от роклите, които държеше вдигната пред себе си. Заразглежда я толкова отблизо и така съсредоточено, сякаш беше късогледа или пък търсеше някакъв микроскопичен дефект в тъканта.

— О, не — отвърна тя. — Нищо няма. Само парцали.

— Как един път не съм те видял да го отвориш. Не си го отваряла, нали?

Джулия продължаваше да се взира в дрехата, която държеше.

— Не — отвърна тя. — Не съм.

— А пък аз си въобразявах, че ще разопаковаш нещата си. Нали смяташ да поостанеш? — Той просто се опита да намисли някаква шега, нищо повече.

Тя не отговори. Очите ѝ трепнаха при последните му думи, но това би могло да е случайно, обикновено съвпадение.

— Защо не си го отворила? Защо? — настояваше той, без какъвто и да било умисъл, просто искаше да знае.

Този път Джулия чу въпроса.

— Ами... не мога — каза някак несигурно тя. И, изглежда, нямаше намерение да обяснява без подкана, затова Дюранд отново запита:

— Защо?

Тя помълча за миг.

— Заради... ключа. Той... ъ-ъ... изчезна. Няма го. Загубих го на парахода.

Междувременно тя се бе приближила до куфара и доста припряно се опитваше да му нахлузи отново калъфа, сякаш

пораздразнена, че е бил свален. Разбира се, може би просто така изглеждаше поради бързите нервни движения на ръката ѝ.

— Защо не ми каза? — от все сърце се затюхка той, като си мислеше, че ще ѝ свърши услуга. — Ще повикам ключар, да ти направи нов. Я чакай да видя.

Дюранд пак отметна калъфа назад, а тя като че ли се опитваше да го задържи на мястото му. Отново се видяха ярките инициали „Дж. Р.“, но този път само за миг.

Той опипа облата месингова ключалки.

— Няма да е много трудно. Ключалката е съвсем проста.

В следващата секунда Джулия дръпна калъфа като завеса, скривайки и ключалка, и инициали.

— Още сега ще отида да доведа ключар — предложи той и незабавно се отправи към вратата. — Да вземе отпечатък и да свърши работа още преди да се върнем от...

— Недей — викна тя подире му, неочаквано предразняла, което би могло да се дължи просто на факта, че ѝ се наложи да повиши глас, за да бъде чута.

— Защо? — запитва той и спря на място.

Тя въздъхна дълбоко:

— Защото е неделя.

Дюранд се обърна на прага и бавно се върна, поразочарован.

— Вярно — призна той. — Бях забравил.

— Аз също бях забравила за момент — рече тя. И отново въздъхна дълбоко. В известен смисъл тази въздишка, която вероятно беше израз на раздразнението ѝ от новото забавяне, можеше да се вземе за неизразимо, облекчение — прозвуча така, че нищо чудно човек да се заблуди.

XII

По звуците, които долитаха до него, Дюранд се досещаше, че някъде на заден план се извършва или поне се подготвя церемонията по изкъпването. В действителност той не виждаше нищо от онова, което ставаше, тъй като се намираше през една стая — в свързаната със спалнята им всекидневна — и се бе зачел във вестника си. Но чуваше как от долния етаж Леля Сара пренася една след друга кофи с вода, загрята на кухненската печка, и как ваната глухо кънти от изливана в нея течност. Следваше енергично разбъркване, за да може тя да се смеси добре със студената вода, оставена да тече от крана в естественото си състояние. После се чу как Джулия внимателно проверява температурата с върха на стъпалото си, как се отдръпва боязливо с писъци „Студено!“ или „Пари!“ и как помощничката ѝ Леля Сара изразява бурно несъгласие:

— Не е! Стига с тези глезотии, като някое бебе! Топнете се за малко, как ще разберете, като се дърпате така? Господинът е на две крачки; как не се срамувате, че ще ви разбере каква сте страхлива, ама ха!

— Да, но нали аз трябва да влизам във водата, не той — беше жалният отговор.

В добавка към цялото това плискане и явно подсетено от доста мелодичните звуци на водата, канарчето Дики весело се бе разпяло в спалнята, която беше между банята и всекидневната.

През стаята, където беше Дюранд, мина Леля Сара с по една празна кофа във всяка ръка.

— Хубава е, хубава — отбеляза тя. — Бяла, пък и пухкава. Като мряна е!

Дюранд изведнъж се изчерви като рак. Трябваше да мине доста време, преди приливът на кръв отново да се отдръпне от лицето му. Той се направи, че не е чул забележката, все едно че беше отправена към някой друг.

Леля Сара заслиза по стълбите.

Виртуозните извивки на канарчето се извисиха до нескончаеми, възторжени, почти оглушителни трели и изведнъж пресекнаха. Миг по-рано дори Дюранд бе признал пред себе си, че звуците са доста силни за такова малко птиче.

Сега бе настъпила особена и почти пълна тишина.

Последва я плисък на разклатена течност — вълнички, предизвикани от нечие потапяне във вода.

После само леко плискане от време на време.

Леля Сара се върна, поспря се да разгъне и провери още веднъж мъхестата хавлия, също затоплена до кухненската печка, и продължи към спалнята.

— Ей, пиленце — чу я той да говори отвътре. — Какво ти е? Какво ти има, жълтурчето ми? — изведнъж гласът ѝ се извиси пронизителен и настойчив: — Господин Лу! Господин Лу!

Той се втурна в спалнята.

— Ами че то е умряло.

— Не може да бъде. Само преди минутка пееше.

— Казвам ви, умряло е! Вижте, да се уверите сам... — Тя бе извадила канарчето от клетката и то лежеше отпуснато в шепата ѝ.

— Да не би да иска вода и семенца, както оня път.

Ала двете съдинки бяха пълни; след онзи случай Леля Сара лично се грижеше за това.

— Не ще да е от туй.

Тя леко наведе дланта си. Малката главица се плъзна надолу и клюмна извън ръката ѝ, а телцето на птичката остана неподвижно.

— Шийката му е скършена.

— Може да е паднало от пръчката... — опита се да предположи Дюранд по липса на по-умно обяснение.

— Пилетата не падат! Нали затуй имат крила? — тросна му се Леля Сара.

— Но то си пееше само преди минута... — отново повтори той.

— Преди пееше, ама не и сега.

— А и никой не е бил тук. Никой, освен теб и Джулия...

В настъпилата тишина, колкото и невероятно да им се стори, те чува как Джулия леко си подсвирква някаква мелодия.

В един момент, сякаш осъзнала с известно закъснение, че това никак не подобава на една дама, тя млъкна и водата игриво плисна като

за финал.

XIII

Един ден, съвсем случайно, той мина по улицата, на която се намираше предишната му квартира. Тя не то интересуваше вече, той би я отминал само с един поглед нататък, заради хубавите спомени и толкова; работата, която трябваше да свърши, беше на съвсем друго място, и просто се случи така, че това бе най-късият път в тази посока.

И също така случайно мадам Телие, бившата му хазайка, се бе поспряла на излизане от входа, точно когато той минаваше оттам.

Тя така прочувствено го посрещна, че радостните ѝ възгласи се чуваха през няколко къщи и в двете посоки, прегърна го като втора майка, заразпитва го за здравето му, щастлив ли е, доволен ли е от семейния живот.

— О, Луис, да знаете как ни липсвате! Дадох апартамента ви на двама студенти северняци (взимам им два пъти повече), но те изобщо не могат да се сравняват с вас — тя сбърчи големичкия си нос с отвращение. Изведнъж отново грейна и щракна с пръсти, сякаш си бе припомнила нещо.

— Добре, че се сетих! Получи се писмо за вас. Дойде преди няколко дни, но оттогава не съм виждала Том, за да го питам какъв е новият ви адрес, инак щях да ви го препратя. Той все още наминава понякога, върши ми това-онова. Почакайте тук, сега ще го донеса.

Тя бързичко го тупна три пъти по гърдите, сякаш го увещавахе да потърпи още малко, обърна се и се стрелна навътре.

Дюранд едва сега си спомни с голямо съжаление, че когато се местеше, изобщо не му бе хрумвало да смени в пощата адреса на старата квартира с този на новата къща на Сейнт Луис Стрийт. Не че имаше жизненоважно значение; деловата поща продължаваше да пристига в кантората му, както винаги, а той и сега не бе поддържал кой знае каква лична кореспонденция, освен когато ухажваше Джулия, но преписката им вече бе доведена до щастлив край. Реши, че на път за вкъщи ще се отбие в пощата, за да помоли да запишат новия му домашен адрес, макар и само за такива случайни, заблудени писма.

Междувременно мадам Телие се бе върнала.

— Ето го! Хубаво стана, че се случи да минете оттук.

Дюранд взе писмото от ръцете ѝ, хвърли му един бегъл поглед, просто за да се увери, че е за него. Името му беше изписано с фин като паяжина почерк; главните букви Г, Л и Д изпъкваха едри и надебелени, а малките бяха много тънички и много дребни, така че не беше особено четливо. Както и да е, това беше неговото име, нямаше грешка и той престана да разглежда писмото. Пъхна го небрежно в джоба на самото си, за да го прочете по-късно и начаса забрави за него.

Сбогуването с мадам Телие беше също така прочувствено и придружено с възклицания, както и срещата. Тя го целуна по челото един вид с майчина благословия, после упорито махаше с ръка за довиждане, докато той не подмина три-четири къщи и дори докосна с престилка тъглчето на окото си. И едва тогава се прибра. Да, тя лесно се разплакваше — една-едничка чаша вино ѝ трябваше или пък да види някой стар познат. Дори онези, които някога безжалостно бе изхвърлила за това, че не си плащат наема.

След като си свърши работата, Дюранд се върна в кантората и отново потъна в текущите си дела.

Писмото му попадна за втори път едва четвърт час преди да тръгне за вкъщи, и то пак така случайно, както му го бяха напъхали в ръцете първия път: сега той бе пъхнал ръка в джоба си, без да се замисли, за да потърси носна кърпичка.

Сети се, че го е сложил там, преустанови работата си за момент, извади го, скъса плика и се облегна назад да го прочете. Щом зърна обръщението, вдигна отново поглед, озадачен. „Миличка моя Джулия.“ Писмото беше за нея, не за него. Той отново взе плика и го разгледа повнимателно, отколкото на улицата в присъствието на мадам Телие. И едва тогава видя какво го беше заблудило първоначално. Между двете вертикални чертички на буквата „н“ в „Г-н“ имаше трета, съвсем къса, сякаш неволна грешка на ръката, а почти незабележимата драскулка накрая беше всъщност буквата „а“. Значи Г-жа Л. Дюранд.

Той пак се върна към писмото, обърна страницата и погледна най-отдолу.

„Твоя обичаща те и разтревожена Бърта“. Излизаше, че е от сестра ѝ в Сейнт Луис. „Разтревожена“. Тази дума сякаш самичка се

хвърли към него, впи се като остра кука и настойчиво привлече вниманието му. Не можеше да се освободи от нея.

Нямаше никакво намерение да чете по-нататък — в края на краищата това беше нейно писмо.

Ала първите думи някак си го хванаха като в капан и щом очите му схванаха смисъла им, той вече не можеше да се откъсне от тях.

„Миличка моя Джулия,

Не мога да разбера защо се отнасяш така към мене. Мисля, че заслужавам по-добро отношение. Вече три седмици откакто ме напусна и нито думица от тебе. Поне един ред да беше написала, да ми кажеш как пристигна, срещна ли се с господин Дюранд, имаше ли сватба или не. Не знам какво да си мисля. Нима не допускаш, че това ме обърква и...”

XIV

Той изчака да свършат с вечерята, преди да ѝ заговори по този въпрос, и то по най-мекия начин, почти без да я укори.

След като се преместиха от столовата във всекидневната и се настаниха един срещу друг от двете страни на осветената от лампата маса, той извади писмото и го протегна към нея.

— Това се получи днес за теб. Отворих го по грешка, без да обърна внимание. Извини ме, моля те.

Тя взе плика, погледна го за миг от едната страна, после от другата.

— От кого е?

— Не можеш ли да познаеш?

И тъкмо щеше да се запита защо почеркът сам по себе си не ѝ го подсказва, когато тя измънка едно „аха“, след като междувременно бе извадила писмото от плика и го бе разгънала. Така че въпросът нямаше време да се оформи в главата му. Но дали това „аха“ означаваше, че се е сетила кой е подателят или просто се догаждаше какво може да е писмото, или пък даже нещо съвсем друго, той по никакъв начин не можеше да различи.

Джулия го прочете бързо, дори може да се каже доста набързо, като завърташе леко глава с всеки нов ред, после обратно и пак отначало, в непрекъснат низ от слаби тикове. Те престанаха, когато стигна края на страницата.

Стори му се, че съзира разкаяние в скованото и отнесено изражение, изписало се внезапно на лицето ѝ, което остана такова още малко след това.

— Пише ми, че... — Тя посегна да му подаде листа. — Ти чете ли го?

— Да — отвърна той с леко неудобство.

Джулия отново пххна писмото в плика и приглади два пъти разкъсания му ръб.

Дюранд я погледна нежно, за да посмекчи настойчивостта на молбата си.

— Джулия, пиши й — увещаващо каза той, — ти изобщо не си такава.

— Ще й пиша, Луис — обеща тя разкаяно, — непременно ще й пиша — и поразкърши ръце, взирайки се в тях.

— Но защо не си го сторила досега? — кротко продължи той. — Не съм те питал, защото бях сигурен, че си й писала.

— О, нали знаеш, колко неща се случиха — каних се, неведнъж се каних и всеки път нещо ме отвличаше. Луис, тези няколко седмици бяха за мен началото на един съвсем нов живот, всичко се струпва някак наведнъж и...

— Разбирам — рече той. — Но ще й пишеш, нали? — После вдигна вестника и се задълбочи в него.

— Това ще ми е първата работа — обеща тя.

Измина половин час. Сега Джулия разлистваше страниците на дебел илюстриран албум, любуваше се на гравюрите върху мед и презрително пренебрегваше текста.

Известно време той я наблюдаваше под спуснати клепачи. След малко се окашля, за да й напомни, че има да върши нещо.

Тя не го чу и продължи да разглежда албума, погълната от него като дете.

— Нали каза, че ще пишеш на сестра си?

Джулия леко се смути.

— Казах. Но точно тази вечер ли? И утре е ден.

— Не искаш ли да й пишеш?

— Как да не искам, защо говориш така? Но точно сега ли? Не е ли все едно дали ще й пиша днес или утре.

Дюранд остави вестника настрана.

— Боя се, че не е все едно по отношение на получаването. Ако седнеш да й пишеш сега, писмото ще замине със сутрешната поща. Ако изчакаш до утре, то ще се забави още с един ден, през който тя ще продължава да се притеснява.

Той стана, за да й затвори албума, тъй като тя явно нямаше намерение сама да го стори. После спря за миг, вгледа се изпитателно в нея и запита:

— Между вас всичко ли е наред? Да не сте се скарали на тръгване и ти да не си ми казала? — И преди тя да успее да отвори уста, ако изобщо смяташе да го прави, той сам си отговори вместо нея: — По писмото ѝ не личи да сте се карали.

Шията ѝ се опъна за момент, но после пак се отпусна, сякаш Дюранд бе възпрял думите, които тя щеше да изрече.

— Как можеш да говориш така? — смънка Джулия. — Ние сме толкова привързани една към друга.

— Добре тогава, сядай. Защо упорствуваш? Кога, ако не сега? Доколкото виждам, с нищо не си заета.

Дюранд трябваше да я хване за двете ръце и да я изправи на крака. И макар че наглед тя не се съпротивляваше, той почувства тежестта на тялото ѝ, което сякаш се теглеше в противоположна посока.

Дюранд отиде до писалището и вдигна капака. Извади бял лист от купа хартия за писма на лавицата и го сложи както трябва, леко наклонен на една страна. Най-накрая, след като я накара да седне, му се наложи дори да топне писалката в мастилницата и да я сложи в ръката ѝ. Поглади я по главата и шеговито рече:

— Приличаш ми на някое опърничаво дете, което не ще да си пише домашните.

Тя се опита да се усмихне, но при всяко положение резултатът предизвикваше съмнение.

— Дай да видя писмото за малко — най-сетне каза тя.

Той се върна до масата, за да ѝ го донесе. Но Джулия погледна като че ли само най-горния ред, сякаш искаше да види начина на обръщение, за да го използва и тя. Дюранд обаче си каза, че това сигурно е плод на въображението му.

Много хора могат да отговорят задоволително на писмо само ако то е пред очите им; вероятно и с нея беше така.

След този единствен бърз поглед тя веднага извърна очи и написа на лежащия пред нея празен лист „Мила моя Бърта“. Той видя това иззад рамото ѝ. Изглежда, писмото на сестра ѝ не ѝ трябваше повече, защото тя леко го бутна настрана и не го използва изобщо по-нататък.

Дюранд я остави на спокойствие. Върна се на мястото си и отново вдигна вестника. Но мисълта на Джулия сякаш не течеше леко. Той чуваше как писецът ѝ драсне някоя дума, после спре и доста дълго

нищо не се чува. След това драсне нервно още няколко думи и пак спре. Той я погледна точно в момента, когато тя измъчено се хвана за челото и ръката ѝ за момент остана там.

Най-накрая я чу да издава дълбока въздишка, но не толкова на облекчение от това, че е приключила работата си, колкото на едва сдържано отвращение към нея, което продължава и след като вече е свършена и скърцането на писеца окончателно престана. Тя хвърли писалката, сякаш раздразнена.

— Свърших. Искаш ли да го прочетеш?

— Не — отвърна той. — Това е писмо между две сестри, а не е да го чете съпругът.

— Както кажеш — нехайно рече тя. Прокара розовия си език по покрития с лепило ръб на плика и го запечата. Подпря го на вътрешната страна на писалището, готова да затвори капака над него. — Утре ще пратя Леля Сара да ми го пусне.

Той се пресегна и преди двете ѝ ръце, устремили се към него само миг по-късно, да успеят да му попречат, взе писмото. Тя не бе очаквала, че той ще застане зад нея.

Дюранд го пъхна във вътрешния си джоб и закопча сакото над него.

— Мога и аз да го пусна — каза той. — Аз излизам от къщи по-рано. Така и то ще тръгне по-рано.

Видя я как се стресна, сякаш я хванаха в капан — за миг погледът ѝ уплашено се стрелна встрани, но после пак се успокои, и то толкова бързо, че той си каза, че сигурно е сбъркал, че просто му се е привидяло.

Когато отново я погледна, тя триеше някакви невидими петънца по пръстите си с парче кожа за почистване на писци; това, изглежда, беше единствената останала ѝ за момента грижа, макар да беше свила замислено вежди над заниманието си.

XV

На другия ден сутринта той си каза, че никога не е имал повече причини да ѝ се любива и тя никога не е била по-любяща. В сравнение с топлотата на сегашното ѝ грижовно отношение цялата ѝ предишна нежност изглеждаше хладна въздържаност.

Джулия носеше люлякова рокля от тафта, по цялата дължина на която проблясваха вълнички, откъдето ѝ да я погледнеше човек. Като се движеше, роклята ѝ въздишаше, сякаш и тя бе запленена от нейната красота. За разлика от друг път Джулия не остана на масата, а го изпрати до входната врата, прехвърлила ръка около кръста му, той около нейния. Когато пресичаха салона и полегатите лъчи на утринното слънце я улавяха в блясъка си, пускаха я и след крачка отново я улавяха в някаква очарователна игра на цветовете, той си мислеше, че никога не е виждал такава ангелска красота и изпитваше едва ли не благоговение от това, че тя е негова, че крачи до него, в неговата къща. Ако тогава Джулия му бе казала да легне и да умре за нея — там, на място — Дюранд на драго сърце щеше да го стори; нещо повече — щеше да се радва, че го е накарала.

Спряха се. Тя отлепи лице от ръкава му, взе шапката му, погладил я и му я подаде.

Целувка.

Откачи сакото му, разгърна го, помогна му да го облече. Целувка. Той отвори вратата, готов за тръгване.

Целувка.

Тя въздъхна.

— Как не ми се иска да тръгваш. Ще остана сам-самичка целия ден до вечерта.

— Какво смяташ да правиш? — запита Дюранд, изпитал угризенията на мъж, който внезапно и само за кратко — осъзнава, че и на нея ѝ предстои да преживее някак този ден, че тя продължава да съществува и когато него го няма. — Защо не излезеш на покупки? — предложи той, за да ѝ направи удоволствие.

Лицето ѝ за миг се проясни, сякаш бе прочел мислите ѝ.

— Да... — После отново посърна. — Не, няма... — заяви тя обезсърчена.

Това начаса прикова вниманието му.

— Защо? Какво има?

— О, нищо... — Тя извърна глава; явно не искаше да му каже.

Той я хвана за брадичката и отново обърна лицето ѝ към себе си.

— Джулия, аз искам да знам. Кажи ми. Какво има?

Той сложи ръка на рамото ѝ. Тя вяло опита да се усмихне. Очите ѝ гледаха навън през вратата.

Накрая Дюранд трябваше да отгатва.

— Пари ли нямаш?

Отгатна.

Тя дори не беше мигнала, но по някакъв начин му го каза. Във всеки случай не с думи.

Той се изненада и развесели.

— Бедната ми малка, глупавичка Джулия...! — Сакото му мигом се разтвори със замах, ръката му посегна към вътрешния джоб. — Просто трябваше да ми поискаш, нали знаеш, че...

Този път отговорът ѝ беше пределно ясен.

— Не! Не и не! — отказа тя, почти с жар, макар и някак по детски капризно и нацупено. Дори тупна с крак, за да е по-убедителна. — Не ми харесва да ти искам. Не е хубаво. Нищо, че съм омъжена за теб. Така са ме учили. Не мога да се променя.

Дюранд ѝ се усмихваше. Намираше, че е възхитителна. Но въпреки това не можеше да я разбере, което не заличи нито усмивката, нито възхищението му.

— Какво искаш тогава?

Тя отговори съвсем по женски:

— Не знам — и замислено погледна нагоре, сякаш искаше сама да разнищи проблема, сама да намери някакво решение.

— Но искаш да отидеш на покупки, нали? По очите ти познавам. И въпреки това не искаш пари.

— Няма ли някакъв друг начин? — безпомощно го запитва тя, като че искаше да се освободи от собствените си скрупули, стига да ѝ се покажеше как да го стори, без напълно да се отказва от тях.

— Бих могъл да ти ги пъхам под чинията, за да ги намираш на закуска, без да си ги поискала — засмя се той.

Предложението му не ѝ се видя забавно, тя само разсеяно поклати глава; все още обмисляше проблема, леко загризала показалец. Изведнъж грейна и го погледна.

— А не бих ли могла да си имам собствена сметчица...? Като тебе, само че... О, съвсем мъничка, нищожна... скромна.

След това бързо, отхвърли тази мисъл, преди той охотно да се съгласи, както вече се канеше.

— Не, не си заслужава труда само за шапки, ръкавици и разни дреболии... — И тъкмо щеше да изпадне отново в затруднение и да се обезсърчи, лицето ѝ пак се проясни от хрумналата ѝ нова възможност. — Или още по-добре, не може ли сметката ти да стане обща? — При това откритие тя победоносно разпери ръце. — Така ще е даже по-лесно. Просто ще я наречем наша и това е. Ами да.

Дюранд се поприведе. Плесна се рязко по бедрото.

— Боже господи! Така ще бъдеш ли доволна? Само това ли ти трябва? Доверчивата ми душица! Добре де, дадено!

Тя се хвърли в прегръдките му като куршум, с радостен писък вместо изстрел.

— О, Лу, ще се чувствам толкова голяма, толкова важна! Наистина ли си съгласен? А ще мога ли да си пиша мои собствени чекове като тебе?

Да обичаш някого значи да даваш и да искаш да дадеш още и още, без да задаваш въпроси. Да спреш и да се замислиш означава, че вече не обичаш.

— Твои собствени чекове, с твоя почерк, в собствената ти чантичка. Ще се срещнем в банката в единайсет. Този час удобен ли е за теб?

Тя само притисна бузата си към неговата.

— Знаеш ли как да стигнеш дотам?

Отново само притисна лице към неговото, този път от другата страна.

Даде му възможност да бъде там пръв, което беше нейна привилегия като жена. Но не го остави да чака дори и минута.

Всъщност Джулия влезе толкова скоро в банката, едва ли не по петите му, че човек би могъл да си помисли, че го е чакала на някое близко и удобно за наблюдение място, просто за да му даде възможност да влезе пръв, преди да се появи и тя на свой ред.

Настигна го малко преди той да стигне края на преддверието.

— Луис — заговори го тя и постави поверително длан върху ръкава му, за да го задържи за момент, и го дръпна крачка встрани. — Мисля си по този въпрос, откакто ти излезе. И вече не съм... не съм сигурна, че искам да го направиш. Сигурно си мислиш, че съм от ония безочливи жени, които. Не е ли по-добре да оставим нещата, така както...?

Дюранд я поглади по ръката, с която го бе хванала.

— Нито дума повече — каза той авторитетно като всеки мъж на място. — Аз искам това.

Беше вече убеден, че идеята е негова още от самото начало.

С леко и благопристойно кимване тя се подчини на волята му, както се изисква от една жена. Хвана го под ръка, бавно и грациозно го съпроводи през цялата зала до отсрещния ѝ край, където се бе появил директорът на банката и ги чакаше да им засвидетелствува почитта си, застанал зад ниската дървена преграда, опасваща от три страни вратата на личния му кабинет. Гладко избръснато, без брада и мустаци, лицето му беше обло като месечина и тази форма се подчертаваше още повече от грижливо накъдрените му металносиви бакенбарди, които го обрамчваха в кръг. Златният ланец върху карираната му жилетка трябва да беше с най-дебелите брънки в цял Ню Орлиънс, същинска котвена верига.

Дори той, главата на учреждението, съвсем явно се наду, като видя Джулия да се приближава към него. Да я придружава, този повод за гордост, с който тя бе удостоила Дюранд, сам по себе си придаваше смисъл на цялата предстояща процедура без друга причина.

По случай това необичайно нахлуване в царството на търговията и финансите Джулия бе облякла небесносин малакоф, който изпълни с шумолене безжизненото обкръжение; симетрични редове от облечени в розово кадифе копченца украсяваха горната му част, розов рюш избликваше около шията и китките ѝ; ниско над веждата, като оцветен компрес против главобол, тя носеше прилепнала шапчица от небесносиньо кадифе, вързана под брадичката с розови панделки, а от

нея се спускаше миниатюрен воал с розови точки като конфети, който едва покриваше миглите ѝ. Пристъпваше ситно, с напето почукване на необичайно високите си токчета, грациозно извила снага в устремената напред „гръцка стойка“, като едва ли не отправяше предизвикателство към природата с това, че не губеше равновесие, въпреки силния си наклон — та нали човек се държи изправен в кръста?

Никога подобна рокля не се бе носила така плавно, така омайващо полюшвайки се над пода на една банка. Преминаването на Джулия предизвика сензация зад гишетата, разположени от двете страни на пътя им като птичи клетки. Един след друг касиерите вдигаха очи изпод прозрачните си зелени козирки, откъсваха поглед от сухите, скучни цифри и сметки и замечтано се взираха след нея. Персоналът на банките по онова време се състоеше изключително от мъже, почти както и клиентелата. Все пак едно малко кътче с надпис „Гише за дами“, дискретно и строго отделено със завеса като преддверие на харем, беше запазено за случайни посетители от женски пол (вдовици и прочие), които бяха принудени сами да уреждат тук паричните си дела поради липсата на някой друг, който да се занимава с тези неприятни въпроси вместо тях. Поне им бяха спестили неудобството да се редят на опашката рамо до рамо с мъжете, както и открито да им броят пари пред очите на всички. Те можеха да влязат зад завесата, където ги обслужваше специално назначен заради тях касиер — по правило доста по-любезен и по-възрастен от останалите. Банките не носеха печата на нещо позорно, което да изключва достъпа на жени, както беше с пивниците, някои театрални представления, където се носеха трика, и почти всички спортни състезания като бокса и игрите с топка. Просто на жените трябваше да се спестява липсата на деликатност, свързана с боравенето с пари, което беше мъжка работа и затова неподходяща и груба за тях.

Дюранд и неговата ослепително красива съпруга спряха пред директора на банката, който отвори широко вратичката в преградата, за да могат да минат.

Дюранд каза:

— Мила моя, позволи ми да ти представя господин Симс. Мой добър приятел.

— Склонен съм да се усъмня в думите ви, защото инак бихте ни запознали много по-рано — отвърна господин Симс с галантен поклон.

Джулия го погледна очарователно, разбира се, не за да флиртува, тъй като това не би представило Дюранд в добра светлина, но не и без известна изкусителна закачливост.

— Удивена съм — рече тя и нарочно не продължи, за да може да подчертае по-добре това, което ѝ оставаше да каже.

— От какво? — колебливо запита Симс.

Джулия насочи комплимента към Дюранд, той да го предаде, вместо тя самата да го направи.

— Досега смятах, че всички банкови директори са възрастни и много страшни.

Копчетата на жилетката на господин Симс едва ли са били подлагани на по-силен напън, дори и след неделните обеди и вечери.

Тя се огледа с неподправен интерес и добави:

— До днес никога не бях влизала в банка. Какъв великолепен мраморен под.

— Той е нашата гордост — призна господин Симс.

Влязоха в кабинета. Настаниха се. Сам господин Симс се погрижи за нейния стол.

Известно време водиха чисто светски разговори — деловата работа все още се прикриваше деликатно зад паравана на един встъпителен дружески разговор, дори когато беше само между мъже. (Но единствено при положение, че беше на равна нога.) Смяташе се, че да се пристъпи направо към работа без кратко предисловие от приятни любезности е проява на лошо възпитание.

Най-сетне Дюранд отбеляза:

— Мисля, че не трябва да отнемаме прекалено много от времето на господин Симс, знам, че той е зает човек.

Бяха стигнали до съществения момент.

— С какво бих могъл да ви бъда полезен? — осведоми се господин Симс.

— Бих желал жена ми да има пълен достъп до банковата ми сметка така, както и аз.

— О, всъщност — промълви тя, като повдигна ръка, сякаш да се противопостави — той настоява.

— Няма нищо по-лесно — заяви Симс. — Просто ще превърнем сметката от лична, каквато е сега, в обща, на двамата. — Той затърси някакви формуляри по бюрото си и отдели два от тях. — Ще помоля всеки един от вас да се подпише, това е единственото, което трябва да се направи. Вие, приятелю, върху това пълномощно, а вие, госпожо, върху този талон, за да регистрираме подписа ви, за да го знаем и зачитаме.

Свел чело, Дюранд вече се подписваше.

Симс нерешително побутна към него още някакъв формуляр и попита:

— Решението ви за двете сметки ли се отнася — и за разплащателната, и за спестовната — или само за едната?

— Като сме почнали, може и за двете, за да го свършим наведнъж — отвърна Дюранд, без да се поколебае. Правеше подаръка с желание и му се струваше, че всеки друг отговор би показал липса на деликатност.

— Лу — възпротиви се тя, но той я накара да замълчи с жест.

Симс вече ѝ предлагаше писалката, предварително топната в мастило за по-удобно. Тя се поколеба и ако не друго, това допринесе актът на подписването да не изглежда прекалено припрян.

— Как да се подпиша? С малкото си име или?...

— Може би пълното ви име по мъж ще е най-добре — „Госпожа Луис Дюранд“. И ще ви помоля да запомните, че трябва да се подписвате точно по този начин всеки път, когато издавате чек.

— Ще се постарая — покорно каза тя.

Симс старателно попи подписа ѝ.

— И това ли е всичко? — попита Джулия с широко отворени очи.

— Абсолютно всичко, мила госпожо.

— О, че то не било толкова лошо. — И тя се огледа с възторжено облекчение, почти като дете, което се е бояло да отиде на зъболекар, а после е открило, че изобщо не боли.

Двамата приятели се спогледаха с чувство на мъжко превъзходство и снизхождение пред нейната неопитност. Инстинктът им ги караше да харесват точно това у една жена.

Симс ги изпрати до вратата със същите официалности, с които ги бе посрещнал.

Роклята ѝ отново се понесе над пода на банката, където никога преди това не бе преминавал друг малакоф с такава елегантност. С изключение на същата тази рокля при влизането ѝ. Отново сантиментално преданите погледи на скупчените нагъсто чиновници, касиери и счетоводители се вдигнаха от книжата, за да я проследят с романтичен копнеж и като че ли всички до един глухо и покрусено въздъхнаха. Все едно че небесна дъга преминаваше със сияйния си шлейф над мрачно тресавище, за да изчезне само след миг. Но преди да се стопи, беше прекрасно.

— Мил беше с нас, нали? — сподели Джулия с Дюранд.

— Не е лош човек — съгласи се той, по мъжки сдържан.

— Мога ли да го поканя на вечеря? — предложи почтително тя.

Той се обърна и подвикна:

— Госпожа Дюранд желае да ни дойдете на гости за вечеря в най-скоро време. Ще ви пиша кога.

Симс се поклони изискано от мястото си с неприкрито задоволство.

Постоя още малко, след като те излязоха на улицата, поглаждаше бакенбардите си и мислеше със завист, че жената на Дюранд е съпруга за пример.

XVI

Писмото лежеше на бюрото му, когато той се върна от обяд. Значи трябва да бе пристигнало по-късно, забавено някак при разнасянето, тъй като останалата поща за деня беше налице и очакваше вниманието му още от девет сутринта, когато той за първи път влезе в кантората.

А сега вече наближаваше три. Обядът на един типичен нюорлиански бизнесмен не беше бегом до вкъщи, хапване надве-натри и пак обратно на работа. Тъкмо напротив — беше спокоен процес, при който се отдаваше подобаващо внимание на удобствата. Дюранд отиваше до любимия си ресторант. Настаняваше се най-тържествено. Поръчваше изобилно, но не се увличаше. Поздравяваше се с приятели и познати, които нерядко сядаха на неговата маса. Водеха се делови разговори, понякога даже се сключваха сделки. Той бавно и с наслада пиеше кафе, после бренди, пушеше пура. Накрая, без изобщо да бърза, освежен и възстановен, готов за втората половина на работния си ден, тръгваше към кантората. Тези действия отнемаха от два до три часа.

Така че половината от следобедата беше минала, когато се върна и намери писмото да лежи върху попивателната на бюрото. На два пъти посягаше да го отвори и двата пъти го прекъснаха. Накрая го взе и се приготви да му отдели няколко минути.

Клеймото беше от Сейнт Луис. Дали то го подсети, или не, но той позна почерка на предното писмо. И това беше от сестра й.

Но този път не можеше да стане грешка. Писмото беше адресирано лично до него. И то съвсем преднамерено. „Господин Луис Дюранд.“ Да се получи тук, на работното му място.

Той срязва горния ръб с нож за хартия и извади писмото озадачен. Извъртя се на една страна върху стола и се зачете.

Ако засъхналото върху листа мастило можеше да крещи, то би креснало в лицето му:

„Господин Дюранд!

Това вече не се издържа! Държа да ми дадете някакво обяснение! Държа незабавно да ми пишете какво става със сестра ми!

Пиша ви лично като последно средство. Ако не ме уведомите веднага къде се намира сестра ми и не ме уверите, че е жива и здрава; ако не я накарате без никакво отлагане да се свърже с мен, за да го потвърди и ми изясни причините за странното си мълчание, аз ще се обърна към полицията, за да потърся отговора там.

В ръцете си държа писмо, което получих в отговор на моето, в което се твърди, че е изпратено от нея и подпис с нейното име. Това писмо не е от сестра ми, писано е от някой друг. Почеркът е на непознат за мене човек...”

XVII

Колко дълго бе седял, взрян в писмото, той изобщо не знаеше. Времето бе изгубило всякакво значение. Отново и отново препрочиташе едни и същи думи. „Почеркът е на непознат човек. На непознат човек. Непознат човек.“ Накрая те забръмчаха като банциг, който режеше мозъка му на две.

После хипнотичният унес внезапно се превърна в паника. Дюранд се изстреля от въртящия се стол, така че го прекатури със силен трясък. Натъпка писмото в джоба си толкова рязко и бързо, като че то беше от живи въглени и пареше пръстите му при всеки допир.

Хвърли се към вратата, без да си сложи шапката. Втурна се обратно да я вземе, после пак към вратата. На прага се сблъска с разсилния, привлечен от шума на току-що прекатурилия се стол. Дюранд направо го измести, сграбчил двете му рамена, и се понесе нататък, подвиквайки:

— Кажи на Джардин да поеме работата за днес, аз си тръгвам.

На улицата той вдигна ръка и започна да я размахва като сабя във всички посоки едновременно — напред, назад, встрани — сякаш се сражаваше с облак невидими комари; надяваше се с това да привлече някой файтон от съвсем пустите околни улици. Когато най-сетне успя след няколко минути, които му се сториха като цял час прекаран в мъчително чакане, Дюранд се затича покрай файтона и скочи в него, преди още да е спрял; застинал прав в средата му като античен войн в бойна колесница, той се наведе над рамото на файтонджията и му даде адреса, почти обезумял от напрежение.

— Сейнт Луис Стрийт, и по-бързо! Трябва да стигнем там по най-бързия начин.

От скоростта на въртене спиците на колелата се сляха в плътни дискове, улиците на Ню Орлиънс потекоха назад, замъглени и трептящи като отразени в бърза вода.

Дюранд се тупна по бедрото, сякаш това беше конят.

— По-бързо! По-бързо! Няма ли най-после да стигнем?

— Та ние направо хвърчим, господине. Ще смачкаме някой.

— Мачкайте, дявол го взел! Веднъж само да стигнем.

Той скочи от файтона също както се бе качил, протегна назад ръка и пусна няколко монети в протегнатата напред шепка на файтонджията, и хукна към вратата на дома си, сякаш щеше да се хвърли с цялата си тежест върху нея и да я разбие.

Леля Сара му отвори учудващо бързо. Изглежда, в този момент е била точно в преддверието от другата страна на вратата.

— Тука ли е? — застана той срещу нея. — Вкъщи ли си е?

— Кой? — дръпна се тя, изплашена от необуздаността на въпроса му. Ала все пак отговори, тъй като молеше да става дума само за един човек. — Госпожа Джулия ли? Няма я цял следобед. Каза ми, че отива да пазарува и нямало да се бави. Трябва да беше към един часа. Оттогава я няма.

— Господи! — изохка смазано той. — Точно от това се страхувах. Дявол да го вземе това писмо, защо не дойде един час по-рано!

Едва тогава забеляза една девойка, която чакаше там, свита на канапето до стената. Скромно облечена, с голям пакет в скута. Тя боязливо се гушеше, а бледото ѝ лице беше пламнало болезнено от последните му думи.

— Коя е тази жена? — запита Дюранд, снижил глас.

— Младата госпожица е помощничка на шивачката. Изпратили са я да донесе една рокля, шият я на госпожа Джулия. Казва, че госпожата ѝ казала да бъде тука към три. Има вече два-три часа, откак я чака.

Значи, мина му като светкавица през главата, при нормално развитие на нещата, тя не е смятала да се бави. А това, че я няма, доказва...

— Кога направихте тази уговорка? — запита предизвикателно той, от което момичето се сви още повече.

— Ами преди... преди няколко дни — смутено отвърна то. — Мисля, че беше миналата седмица, господине.

Забравил приличие, той хукна стремглаво нагоре по стълбите; зад себе си дочу тактичния шепот на Леля Сара:

— Ти, миличка, по-хубаво си тръгвай. Ще има разправия тука, мини някой друг път.

Задъхан от бързото изкачване, но за момента неподвижен, Дюранд застана в спалнята и се заоглежда с нямо безсилие. Погледът му попадна върху куфара. Същият, който никога не беше отварян. Макар и прикрит в калъфа, от оная неделя Дюранд вече знаеше какво е това. Дръпна рязко калъфа и инициалите отново се показаха. „Д. Р.“ в цвят на незасъхнала кръв.

Обърна се, изхвърча от стаята и отново се втурна надолу по стълбите. Този път стигна само до средата и спря.

Младата помощничка на шивачката тъкмо си тръгваше; застанала на вратата, тя подаваше пакета на Леля Сара.

— Предайте на госпожа Джулия, че аз... аз съжалявам, че не съм я разбрала правилно; ще дойда утре следобед по същото време, ако е удобно.

— Тичай да доведеш ключар! — викна той от средата на стълбището и сякаш взрив от граната заглуши тихите думи в края на разговора им. Плахата пратеничка изчезна начаса, а Леля Сара се опита да затвори с една ръка вратата след нея, като същевременно се беше спуснала в обратната посока, за да изпълни заръката му.

Но миг преди да излезе, той реши друго.

— Не, чакай малко! Това ще отнеме много време. Донеси ми един чук и длето. Нали имаме?

— Трябва да има.

Тя се завтече към задната част на къщата.

След като му ги донесе, той пак хукна нагоре. Коленичи на пода и ожесточено се нахвърли върху куфара с побелели като белег от рана устни; вкара длетото в процепа около ключалката и безжалостно започна да чука. След миг-два ключалката отскочи и увисна от гнездото си, почти изцяло отделена.

В странно смълчаната стая ударите на длетото върху чука кънтяха глухо като погребален звън.

Дюранд освободи страничните ключалки, откопча овехтелия кожен ремък, който стягаше куфара през средата и с пъшкане се изправи; леко издутият капак се откряна, после се отметна назад и потрепери.

Лъхна го миризма на нафталин, все едно че някой бе въздъхнал в лицето му.

Куфарът беше на спретната, взискателна и педантична особа. Вещите бяха подредени на симетрични купчинки, изравнени сякаш по конец, а празните пространства между тях бяха изкусно запълнени с носни кърпички и други по-дребни предмети, за да не се разместят при пренасянето.

В най-горното отделение имаше само дамски долни дрехи, дневни и нощни; всички по-скоро практични, отколкото красиви. Жълти бархетни нощници, бархетни фусты, дебело вълнено бельо с връзки — той така и не се опита да разбере точно какво е.

Миг по-късно ръцете му бяха разбъркали всичко до неузнаваемост.

Отмести горното отделение настрана и под него откри грижливо сгънати една върху друга рокли. По-убити на цвят от всички онези, които бе купувал, откакто се премести тук — кафяви и сиви със строги бели якички, черни вълнени, тук-там някоя от скромно синьо или зелено каре, нищо по-ярко.

Взе напосоки най-горната рокля, след това още една.

Безпомощно вдигнал по една във всяка ръка, изправен в цял ръст помежду им, той гледаше ту към едната, ту към другата.

Ненадейно погледът му се спря върху собственото му отражение в огледалната врата на гардероба. Той пристъпи напред, за да не му пречи куфарът, и отново се огледа. Нещо не беше наред, а не можеше да определи какво е то.

Отстъпи крачка назад с находките си, за да добие по-цялостна представа. Изведнъж, след преместването, му просветна и той разбра какво го е озадачило. И двете рокли бяха прекалено големи. Вдигнал бе ръце, ръцете, с които ги държеше, на височината на раменете си. Роклите стигаха чак до пода, дори леко се подгъваха при допира.

В представите си я видя в огледалото, застанала до него. Появи се там за миг като мимолетно видение. Главата ѝ беше едва-едва над рамото му, при това, когато косата ѝ беше вдигната във висока прическа.

Почти уплашен, той изпусна двете рокли, които му се сториха като призраци. Отиде до гардероба и широко разтвори вратите му едновременно с две ръце. Беше празен; напречната дървена пръчка в горния му край стоеше гола. Лек, призрачен дъх на теменужки, и това бе всичко.

Откритието му изглеждаше някак си незначително в сравнение с предишното. Дюранд изпитваше страх не от липсващите дрехи, а от тези, които бяха тук.

Той пак изскочи на стълбите, наведе се така, че Леля Сара да го види отдолу и се развика. Тя дотича, наново ужасена.

— Да, господине! Да, господине!

— Слушай, какво остави онова момиче? Нещо за госпожа Джулия ли?

— Новата рокля, дето ѝ я шият.

— Донеси я тук. Бързо.

Грабна роклята, втурна се обратно в стаята, разкъса картонената кутия и я измъкна. Ярка, ефирна, със светлолилави панделки на талията. Той не забеляза нищо от тези подробности.

Взе едната от роклите, намерени в куфара, които бе пуснал на земята. Разстла я на леглото, приглади я като книжна кройка, разпери ръкавите настрани и дръпна полите надолу, докъдето стигат.

Наложи отгоре ѝ новата, току-що донесената рокля. После се отдръпна и погледна — предварително знаеше какво ще види.

Двете рокли не си съвпадаха в нито една точка. Ръкавите на долната бяха по-дълги и се виждаше целият маншет. Беше по-широка на гърдите и в това двуизмерно положение излишният плат се бе разстлал отстрани като два полумесеца. Талията, и тя беше почти два пъти по-широка. Жената, която бе носила тази рокля, не би могла да се побере в другата. Но най-силно впечатление правеше фактът, че от полите на първата оставаше широка ивица много по-надолу от мястото, където другата свършваше.

Дължината на всички рокли — дори и той знаеше това — беше една-единствена: до пода. Не съществуваше такава рокля, която да не стига до пода. Разликата в дължините се дължеше не на някаква мода, а на ръста на жените, които ги носеха.

А по маломерната горна рокля все още проблясваха карфиците, с които бяха отбелязани действителните размери на Джулия, такава, каквато я знаеше; мерките бяха взети направо от тялото ѝ преди по-малко от седмица, оставаше само да я завършат. Дрехите от Сейнт Луис...

Кръвта бавно се отдръпна от страните на Дюранд, а в сърцето му попълзя непонятен страх, какъвто той никога преди това не бе

изпитвал. Знаеше го още когато влезе в къщата, но сега, в този момент, той си го доказва, а от доказателството не можеше вече да избяга.

Дрехите от Сейнт Луис бяха дрехи на друга жена.

XVIII

Настана нощ, градът потъна в мрак. И градът, и светът, и съзнанието му — всичко бе потопено в бездънна нощ. На улицата беше тъмно, тъмно беше и в стаята му.

Ничий поглед не пронизваше тъмнината, която го обгръщаше; беше сам, никой не го виждаше, никой не се досещаше за чувствата му. Стоеше неподвижно — вещь в тапицирана в черно кутия. Тази вещь беше останала жива, но как — това бе тайна, която знаеха само той и всевишният. Незнайна, както и болката, която изпитваше, при дишане, както и някои други неща.

Най-после някъде отдолу се появи бледа светлинка; издигаше се нагоре по стълбището. Усилваше се с приближаването си, а накрая се показва и самият източник: запалена лампа, полюляваща се неспокойно на края на телената халка в ръката на Леля Сара, която се качваше към горния етаж. В тази светлина фигурата на негърката изглеждаше безплътна като призрак. Призрак с тъмно лице, чиито очертания сякаш бяха поръсени с брашно.

Тя стигна до площадката и сви към неговата стая. Блясъкът на лампата стана ослепителен, изпълни очертанията на вратата, нахлу в спалнята му и го освети.

Леля Сара спря на прага и го загледа.

Дюранд стоеше напълно неподвижен, ужасяващо неподвижен. Светлината падна върху купищата рокли, пръснати по леглото, разхвърляни по пода. Осветявайки ги, тя придаде цвят на тъканта им, сякаш беше спринцовка, пълна с боя. Станаха сини, зелени, кафеникави, пепеляво розови. Придаде цвят и на него — цветът на восъчна кукла, облечена до последната подробност като жив човек. Така сръчно направена, че почти би могла да заблуди — както впрочем се и очаква от такива восъчни фигури. Прилика без капчица живот.

Той беше като поразен от гръм. Стоеше на краката си, но беше мъртъв. Виждаше Леля Сара, тъй като погледът му се спря на лицето ѝ; втренчи се мрачно в него, а обикновено човек търси точно лицето,

когато погледне някого. Чуваше я, тъй като след полуизплашения ѝ шепот: „Господин Лу, какво ви е? Какво ви е, господин Лу?“, той ѝ отвърна, проговори, издаде звук.

— Тя няма да се върне.

— Тук ли седяхте през цялото време? Така, на тъмно?

— Тя няма да се върне.

— Колко още да ви чакам за вечеря? Не мога да държа билето до утре.

— Тя няма да се върне.

— Ама вие, господин Лу, май не ме чувате, никакво внимание не ми обръщате.

Дюранд беше в състояние да казва единствено: „Тя няма да се върне.“ Хиляди и хиляди думи бяха забравени — всички ония думи, отнели му петнадесет години, за да ги научи; от целия му роден език бяха останали само пет: „Тя няма да се върне.“

Лея Сара се осмели да влезе в стаята, като внесе със себе си и лампата; светлината ѝ се разлюля, завъртя се, после пак се успокои. Старицата постави лампата на масата. Закърши пръсти, заусуква възелчета по роклята си, като че не знаеше къде да дене ръцете си.

Накрая хвана крайчеца на престилката си и тъжно го прокара по ръба на масата — ей така по стар навик — изглежда, си мислеше, че забърсва праха. Това беше единственият начин, по който можеше да му помогне, единственият начин, по който можеше да го утеши: да избърше праха от ръба на масата в неговата стая. Но състраданието приема какви ли не форми и не е нужно да се изразява с думи.

Тя сякаш донесе топлина в стаята, достатъчно топлина поне да го размрази, да стопи ледения похлупак, който го бе сковал. Едно присъствие, просто едно друго човешко същество до него.

Бавно, той тръгна да се връща към живота. Мъртвият възкръсваше. Не беше приятно за гледане. Възраждане след смъртта. Смъртта на сърцето. Не предсмъртна, а след смъртната агония. Мъки, които започват след последния удар, не преди него. Когато сърцето умре, то трябва да си остане мъртво. Трябва да му се нанесе *coup de grace*^[1], веднъж и завинаги, а не да се остави да агонизира.

Коленете му се подкосиха и той рухна полусвит на леглото. Разпери ръце над него и отчаяно вкопчи пръсти в покривката, разкъсван от страдание.

Една от роклите мръдна, сякаш оживяла; плъзна се със змийска бързина по повърхността на леглото и бе погълната от водовъртежа на неговата мъка: отпуснал ничком глава върху нея, той зарови лице в гънките ѝ и я обсипа с някакво ужасяващо подобие на предишните си целувки, останали безвъзвратно в миналото, тъй като нямаше вече кого да целува. Имаше само празния пашкул, комуто се молеше сега.

— Джулия, Джулия. Имай милост!

Старицата протегна ръка към конвулсивно треперещото му рамо, за да го утеши, но се възпря точно преди да го докосне.

— Хайде, стига, господин Лу — рече тя със свито гърло. — Стига вече, бедничкият ми.

Повдигна ръка по-високо и я задържа над замаяното му и измъчено чело.

— Господ да ви пощади. Дано се смили над вас. Няма за какво да плачете. Няма за какво да жалите, то никога не е било ваше.

Той изви глава нагоре и погледна към нея, внезапно изплашен и напрегнат.

А тя, сякаш разярена от това, че го гледа как страда напусто, сякаш изпълнена с мъст, задето толкова дълго е крила това, което знае, тръгна към скрина, който Джулия бе ползувала някога. Дръпна едно от чекмеджетата с такъв справедлив гняв, че всичко се разклати и разтресе. Рязко пъкна ръка вътре и безпогрешно я насочи към някакво скривалище, което ѝ беше известно отпреди. После безмълвно я протегна към него като прорицателка. В ръката си стискаше пудриера с руж за лице.

Хвърли я на пода с проклятие. Отново пъкна ръка в потайните глъбини на чекмеджето. Този път измъкна няколко тънки вретеновидни пури.

Показа му ги, после захвърли и тях.

Простря ръце високо над главата си и ги разтресе в съдбовни предчувствия и проклетия, сякаш призоваваше глухите небеса за свидетели.

Като някоя вехтозаветна пророчица, предвещаваща апокалиптично възмездие, тя занарежда с глас, от който кръвта се смразяваше:

— Лоша жена живееше под вашия покрив. С непозната жена делехте вашата постеля.

[1] Последен смъртоносен удар, който да избави умирация от страдания (фр.). — Б.пр. ↑

XIX

Без шапка, без палто, разрошен, точно както го бе заварило разкритието в стаята му преди малко, той тичаше като обезумял по тихите, прихлупени от нощта улици, тъй като не можеше да намери файтон, а беше прекалено нервен, за да застане на едно място и да почака. Напред, бързо напред към адреса, който случайно си бе припомнил, когато най-много се нуждаеше от него. Къщата на банкера Симс, от която го делеше половината Ню Орлиънс. Ако се наложеше, той би тичал през целия път дотам.

За щастие на едно кръстовище, осветено от сярно жълтеникавата светлина на уличен фенер, той зърна точно пред себе си файтон, освободен след предишния си курс; викна след него и без да го изчака да дойде да го вземе, побягна с всичка сила, метна се вътре и избълва адреса на Симс.

Когато стигна до къщата на банкера, той задърпа звънеца като бесен.

Чернокожа прислужница с обидено от настойчивостта му изражение го въведе в салона.

— Той вечеря, господине — намусено рече тя. — Бъдете така добър да потърпите малко, седнете и го изчакайте да привърши...

— Няма значение, че вечеря — каза той задъхано. — Работата е спешна. Помолете го да дойде тук за малко...

Сбърчил раздражено вежди, банкерът излезе в салона с вързана около врата салфетка; все още дъвчеше. Ала щом видя кой го търси, лицето му се проясни.

— Господин Дюранд! — сърдечно възкликна той. — Какво ви води насам в тоя час? Ще заповядате ли с нас на вечеря? — Като се приближи, той забеляза измъченото му лице. — Но вие сте нещо разстроен... Какво има, приятелю? Беки, донеси бренди. Ето, седнете...

С рязко движение на ръката Дюранд отказа предложеното му питие и стола.

— Парите ми...? — едва изрече той.

— Какво се е случило, господин Дюранд? Какво е станало с парите ви?

— Там ли са? Пипани ли са...? Когато затворихте в три часа, каква беше сметката ми по вашите книги...?

— Не ви разбирам, господин Дюранд. Никой не може да пипа парите ви. Нали ги пазят. Никой, освен вас и жена ви...

Той смътно долови нещо в страдалческото изражение, което пробягна по лицето на Дюранд точно в този момент.

— Да не би?... — прошепна Симс ужасен.

— Трябва да разбере... Веднага, още тази вечер... За бога, господин Симс, направете го за мен, помогнете ми... Не ме карайте да чакам така.

Банкерът дръпна салфетката от врата си и я захвърли в знак, че вечерята му е приключила поне за момента.

— Моят главен касиер — реши той бързо. — Моят главен касиер трябва да знае. Така ще е по-бързо, отколкото да ходим до банката, иначе ще се наложи да я отваряме и да проверяваме днешния баланс...

— Как мога да го намеря? — Дюранд беше вече тръгнал към вратата, за да излезе отново.

— Не, не, ще дойда с вас. Почакайте за секунда. — Симс припряно грабна шапката си и някакъв копринен шал. — Но какво става, господин Дюранд, какво се е случило?

— Страх ме е да го кажа, преди да се уверя — съкрушено отвърна Дюранд. — Боя се дори да си го помисля.

Симс трябваше първо да намери домашния адрес на касиера; после двамата тръгнаха бързо, качиха се в същия файтон, с който бе пристигнал Дюранд, и той ги откара до една скромна, притисната от всички страни къщичка на Дюмейн Стрийт.

Симс слезе и възпря Дюранд с доброжелателен жест — очевидно искаше да му спести колкото е възможно повече неприятности.

— По-добре да почакате тук. Аз ще отида да поговоря с него.

Той влезе в къщата; забави се най-много десет минути, но на Дюранд му се стори, че са го оставили навън цяла нощ.

Най-сетне вратата се отвори и Симс се появи. Дюранд скочи да го посрещне като изхвърлен от пружина и докато вървеше към него, се

опита да прочете по лицето му какви вести носи. Лицето на Симс не изглеждаше жизнерадостно.

— Какво стана? Кажете ми, за бога?

— Дръжте се, господин Дюранд, дръжте се. — Симс положи ръка на раменете му, за да го подкрепи. — Тази сутрин при отварянето вие сте имали трийсет и една хиляди петдесет и два долара и четирийсет цента в разплащателната си сметка и двайсет хиляди и десет долара спестявания.

— Това го знам. Това вече го знам. Не ми трябва това...

Касиерът последва Симс навън. Директорът му направи лекичко знак, та той да поеме неприятното задължение да отговори на въпроса.

— Съпругата ви дойде в три без пет да изтегли влоговете в последния момент — каза касиерът... — При затварянето парите ви възлизаха на петдесет и един долара и четирийсет цента в едната сметка и десет долара в другата. За да закрием и двете сметки, трябваше да имаме вашия подпис.

XX

В стаята животът бе замрял. Обстановката прекрасно би могла да мине за натюрморт, нарисуван върху платно и изправен да съхне, в действителни размери, съвсем като истински във всички нюанси и до последната подробност, ала все пак умела имитация, дори не оригинал.

Прозорец, лумнал в светлината на залеза, сякаш отвън, точно под него, беше накладен огън, чието сияние хвърляше отблясъци по тавана и отсрещната стена. Килимът, събран тук-там на вълни от нечий несигурни стъпки, може би и от падането на човешко тяло, а после оставен така. На едно място беше изцапан с тъмно петно, което приличаше на рак, сякаш значително количество от някаква гъста течност е било разлято върху него. Постелята, пред която един младоженец някога бе поруменявал, сега бе непроветрена, неоправяна сякаш от дни, и всеки по-деликатен човек би пламнал от срам при вида ѝ. Чаршафите сивееха, събрани над дюшека от едната страна, а от другата — свлечени по пода.

До леглото — захвърлена мъжка обувка, само една, като че ли подтикът да я събуят или пък да обуят другата бе угаснал безвъзвратно, преди действието да бъде доведено докрай.

Розови тапети с незабравки, „не яркорозови“ тапети, за които някой бе споменал в писмото си. На едно място имаше дълбоки резки, през които се виждаше мазилката — все едно че някой бе взел големи ножици и с тях бе драл стената, опитвайки се да унищожи колкото може повече незабравки.

В центъра на натюрморта — маса. А на масата три неподвижни предмета. Зловонна чаша, вече слизеста от безбройните доливания, бутилка бренди и една безжизнена, положена ничком глава с рошава сплъстена коса. Тялото към тази глава — отпуснато върху наклонен напред стол, едната му ръка — стиснала гърлото на бутилката със собственическа неотстъпчивост.

На вратата се почука, но без да се чуе шум от приближаващи се стъпки, сякаш някой бе стоял отвън, дълго се бе вслушвал и едва сега

бе събрал смелост.

Никакъв отговор, нищо не помръдна.

Ново почукване. Този път се обади и човешки глас.

— Господин Лу. Господин Лу, отключете.

Никакъв отговор. Главата леко се наклони на една страна и откри челюстта, по която бе набола синкава брада.

Пак се почука.

— Господин Лу, отключете. Вече стават два дни.

Главата се отдели от масата, повдигна се леко, но очите бяха все още затворени.

— Какво е това дни? — промълви устата. — Забравил съм. А, да — това, което е между нощите. Тези празни моменти.

Топката на вратата безрезултатно се завъртя.

— Пуснете ме да вляза. Леглото да ви оправя поне.

— То си е само мое сега. Нека си стои така.

— Нека да ви запаля поне лампата. Стъмнява се вече. Дайте да ви я сменя.

— Защо ми е да свети? Какво има да гледам? Тук съм само аз. Аз и...

Той наведе бутилката бренди над чашата. Не изтече нищо. Обърна я с гърлото надолу. Пак нищо.

Стана от стола. Замахна да запрати бутилката в стената. После възпря ръката си, свали я, затътри се към вратата само с една обувка и най-после превъртя ключа.

Пъхна бутилката в ръцете на Леля Сара.

— Донеси ми още една — изхриптя той. — Само това искам от теб. Няма на тоя свят друго, което можеш да направиш за мен. Не ми трябват нито лампите ти, нито бульоните ти, нито да ми оправяш леглото.

Но тази стара, суха негърка беше смел поборник за каузата на къщния ред и чистота. Промъкна се в стаята покрай него, преди той да успее да ѝ попречи, постави нова лампа до онази, в която нямаше газ и след миг вече опъваше и подпъхваше чаршафите на разхвърляната постеля, като скришом попоглеждаше към него да види дали не се кани да я възпре.

Оправи леглото и побърза отново да излезе от стаята, като предпочете по-дългия път покрай стената, за да не мине много близо

до него. Хванала дръжката на вратата, вече по-уверена в безопасността си, тя се обърна и го погледна — стоеше изправен, стиснал гърлото на бутилката. Погледна я и той.

Изведнъж го обзе някакъв неизразим копнеж, който сякаш го разтърси. Тонът му, допреди минута горчив и рязък, стана благ. Протегна ръка към нея, като че сега я умоляваше да остане и да го послуша как говори за нея, отсъстващата. Да си поговорят двамата за нея.

— Спомняш ли си как седеше там и почистваше ноктите си с памуче, навито на клечка? Виждам я пред очите си — съкрушено рече той. — А после вдигаше пръсти ето така, разперени, и извиваше глава ту на една страна, ту на друга, за да види добре ли изглеждат.

Леля Сара не отговори.

— А спомняш ли си я в оная зелена рокля на светлолилави ивици. Виждам я като сега, огряна от слънцето в гръб, с развята от бриза рокля, застанала на пристана до Канал Стрийт. С онова ефирно чадърче над главата ѝ.

Леля Сара не продума.

— Спомняш ли си как всеки път, преди да излезе, тя се обръщаше на прага и махаше със събрани пръсти, като че те вика да отидеш при нея и казваше „Чао, чао!“?

Старицата не можа да издържи повече, наруши безмълвието си, сякаш чашата на търпението ѝ бе преляла. Очите ѝ се разшириха в справедливо възмущение, зъбите ѝ се видяха зад сбръчканите устни. Тя рязко изпъна ръка към него, като че искаше да му наложи да замълчи.

— Когато сте видели лицето на оная жена за първи път, сигурно господ ви е наказал в гнева си.

Той се олюля, препъна се, отиде до стената, притисна лице към нея с изпънати право нагоре ръце, като че ли се опитваше да се задържи с нокти и да се покатери към тавана. Гласът му сякаш не идеше от гърлото, сподавената мъка го пресичаше на всяка дума — това беше плачът на един възрастен мъж.

— Искам да се върне пак. Искам да се върне. Покой няма да си дам, докато не я открия.

— За какъв дявол ви е притрябвала пак? — запита Леля Сара.

Той се обърна бавно.

— За да я убия — отвърна през стиснати зъби.

Отблъсна се от стената и пиански залитна към леглото. Обърна единия край на дюшека, пхна ръка отдолу и измъкна нещо. Вдигна го бавно, за да ѝ го покаже: беше стиснал здраво пистолет с кокалена дръжка и стоманена цев.

— С ей това — прошепна той.

XXI

Публиката се изливаше като река от театър „Тиволи“ на Ройъл Стрийт. Газените пламъчета в глобусите по стените и тавана на препълненото фоайе трепкаха на пресекулки от стремителното движение на тълпата. Пиесата беше много забавна, адаптация на френската, наречена „Татковата малка лудория“, и оживените разговори го доказваха.

Щом стигна до улицата, плътната маса от хора започна да се разпада: зрителите от галерията се пръснаха пеша в различни посоки, тези, които имаха места в ложите и партера, се качваха по двама, а понякога и по четирима в пристигащите един подир друг екипажи, които спираха пред входа на театъра, призовани от чернокож портиер.

Човекът, който се таеше в сянката на стената, където светлината не можеше да стигне, оставаше незабелязан, макар че мнозина минаваха толкова близо, че почти го докосваха.

Най-послед тълпата се разотиде. Светлината отслабваше, тъй като някакъв прислужник бе започнал да гаси фенерите един по един с помощта на дълъг прът.

Вече бяха останали само неколцина по-мудни хора, които все още чакаха реда си на мястото, където спираха екипажите. Никой не бързаше, всички проявяваха любезност и уважение към другите.

— След вас.

— Не, господине, ние сме след вас. Сега е ваш ред.

Една последна двойка накрая. Най-сетне е дошъл и техният ред. Жената е нисичка, с дантелен шарф, увит плътно около главата ѝ, за да я предпазва от нездравословния нощен въздух, и така прикрива напълно косата, дори устата и брадичката.

Придружителят ѝ се отделя за малко, за да провери защо екипажът им се бави и внезапно, сякаш изневиделица, до нея застава мъж, който продължително се взира в лицето ѝ. Тя извързва глава, придърпва шарфа още по-надолу и разтреперана прави една-две крачки встрани.

Сега той се привежда, неприкрито проточил шия, едва ли не наведен по-ниско от забуленото ѝ в дантели лице, и напрегнато се вглежда в него.

Тя надава изплашен вик и се дръпва назад.

— Джулия? — шепнешком пита той.

В страха си тя се извъръща на другата страна, с гръб към него. Той отново застава пред нея.

— Госпожо, бихте ли свалили шарфа си?

— Оставете ме или ще викам за помощ.

Той посяга и го отмята настрани.

Две сини, ужасени очи, очите на непозната жена, се взират в него с изумление.

Придружителят ѝ дотичва обратно, заплашително вдига бастуна си.

— Това ви се пада! — стоварва го един, два пъти, после го захвърля, защото му се струва, че това не му стига и започва да удря свирепо с невъоръжена ръка.

Дюранд политва назад и пада на паважа.

Той нито парира ударите, нито се опитва да стане и да отвърне.

Лежи проснат, подпрян на единия си лакът, пасивен, изтощен, сломен. Безумният поглед е изчезнал от лицето му.

— Простете — въздъхва той. — Взех ви за... за една друга жена.

— Хайде, Дан. Човекът сигурно не е съвсем с ума си.

— Не, госпожо, не съм луд — отвърща той с ледено достойнство.

— Аз съм напълно с ума си. Дори прекалено.

XXII

В дома на мадам Джесика на Тулуз Стрийт в предния салон кипеше оживена вечеринка. Салонът беше не само скъп, но и скъпо обзаведен. Мебелите в стил ампир бяха с цвят на слонова кост, с позлатени орнаменти; тапицерията им беше от пурпурночервена дамаска. Брюкселски килим покриваше паркета, а над него, трептящи в кристалните си гнезда, газените езичета напомняха северното сияние.

До пианото от палисандрово дърво седеше младеж с пригладени коси и свиреше Шопеновия „Минутен валс“ с леки, но умели докосвания на клавишите.

В средата на стаята бавно се въртеше двойка, погълната от разговора си, без да влага особено внимание в танца. Друга двойка седеше на канапето, пиеше шампанско и весело си бърбеше. Още една, трета двойка, се бе изправила до вратата, но също не забелязваше какво става наоколо. Всички бяха по двама. Младите дами бяха във вечерни тоалети. Мъжете, макар и не във фракове, най-малкото носеха хубави дрехи и изглеждаха добре възпитани.

Благоприличие, изящество, порядъчност. Никакво повишаване на гласове, никакви гръмки изблици на смях. Никоя от двойките не напускаше стаята, без да се извини на останалата компания.

Чернокожа прислужница, чието задължение беше да съобщава за всеки новопристигнал, отвори една от двете противоположни портални врати и обяви:

— Господин Смит.

Никой не се усмихна, нито прояви, макар и бегло внимание.

Дюранд влезе и лично мадам Джесика прекоси салона, за да го посрещне сърдечно, протегнала напред ръце, а пайетите по тоалета ѝ примигваха при всяка нейна стъпка.

— Добър вечер, господине. Колко мило от ваша страна, че наминахте да ни видите. Мога ли да ви запозная с някоя от дамите?

— Да — тихо рече Дюранд.

Мадам размахна китайското си ветрило, вдигна показалец към ъгълчето на устата си и замислено огледа салона в желанието си да събере точно тези двама, които най-много ще си подхождат.

— Госпожица Марго е заета в момента... — каза тя, след като мимоходом хвърли поглед към канапето. — Какво ще кажете за госпожица Фльорет? Тя е свободна.

Мадам посочи отсрещната портална врата, която водеше към вътрешността на къщата и междувременно дискретно се бе поотворила. Там, сякаш случайно, бе застанала висока брюнетка.

— Не.

Мадам направи нещо с ветрилото си, брюнетката се обърна и изчезна. На нейно място в отвора на вратата се появи друга млада жена, позакръглена, с коси на тицианов модел.

— Тогава госпожица Роузиен? — изкусително предложи мадам.

Той поклати глава.

Ветрилото на мадам трепна и отворът на вратата мигом опустя.

— Не е лесно да ви се угоди, господине — каза тя с колеблива усмивка.

— Това ли е... всичко? Нима няма... никоя друга?

— Не съвсем. Остава нашата госпожица Джулиет. Мисля, че в момента се е оттеглила за един разговор насаме. Ако желаете да почакате няколко минути...

Той седна сам в голямо кресло в ъгъла.

— Да наредя ли да ви поднесат нещо освежително? — осведоми се мадам, учтиво приведена над него.

Дюранд отвори портфейла си и подаде пари.

— Шампанско за всички. За мене няма нужда.

Чернокож келнер мина между гостите и доля чашите им. Останалите млади мъже един по един се извърнаха с вдигнати чаши и кимнаха към Дюранд, за да му благодарят. Той тържествено им отвърна.

Жестът вероятно направи благоприятно впечатление на мадам, тъй като тя явно реши да ускори пристигането на госпожица Джулиет по някакъв неведом, задкулисен начин.

Върна се скоро и обеща:

— Ще слезе веднага, щом свърши. Изпратих да ѝ предадат, че един млад човек я търси.

Тя го остави, върна се пак и заяви:

— Ето я и нея. Не е ли прекрасна? Всички са просто полудели по нея, казвам ви.

Той съзря жената на портала. Тя постоя там за миг, като се оглеждаше да разбере кой е той. Беше руса. Беше красива. Беше на около седемнайсет години. Но не беше тя.

Мадам забърза към нея, прегърна я нежно през кръста и я преведе през салона.

— Ето оттук, миличка. Позволи ми да ти представя.

Остана с отворена уста. Очите на красавицата също се отвориха широко при този неочакван неуспех, а това се случваше за пръв път през краткия ѝ, но доста натоварен живот. За миг в оживения салон настъпи тишина на недоумение.

Столът на Дюран беше празен. Съседната врата, вратата, която водеше навън, тъкмо се притваряше.

XXIII

Марди Гра!^[1] Един полудял град. Треска, която всяка година обхваща града в последния вторник преди Заговезни. Повтаряше се отново и отново в продължение на петдесет и три години вече, от 1827-а, когато първото такова тържество избухнало спонтанно, кой знае как. Последното веселие, преди да започнат великите пости; като че е дошъл краят на света на човешките слабости и те никога вече няма да се повторят. Вакханалия преди отречението от тях, сякаш за да се създаде предостатъчен повод за покаяние.

Няма нощ, няма ден. Ярката светлина на факли и фенери по Канал Стрийт, по Ройъл Стрийт, както и по другите улици в търговската част на града, превръщат нощта в бял ден, а през деня всички магазини са затворени и нищо не се купува, нито продава. Има само веселие, а то е безплатно. От осем години денят е обявен за официален празник и от същата тази 1872-ра година, управата на града е разрешила носенето на маски само и единствено тогава.

Все отнякъде се чува музика, било от близо или от по-далеч; звуците на някой уличен оркестър заглъхват в едната посока, а от противоположната вече долитат звуците на друг, който се приближава. Отвсякъде кънтят викове и смях, макар че хората, които ги издават, може в момента да са скрити зад ъгъл или зад отворените прозорци на някоя къща. На една улица може да настъпи затишие, но в същия този момент карнавалът продължава някъде другаде, непрестанно, без прекъсване.

Точно по време на такова моментно затишие една неподвижна фигура се прикриваше в сянката на някакъв сводест вход в горния край на Канал Стрийт. Във въздуха все още се носеше дим и остра миризма на изгорена смола; земята беше засипана с конфети, книжни серпантини, спукани балони, които приличаха на обелки от плодове с особен цвят, две-три смачкани тенекиени тромби, дори дамски пантоф с отчупен ток.

Ходилата на пиян човек стърчаха от един съседен вход, а останалата част от тялото му беше скрита навътре. Някой бе хвърлил венец от цветя и сръчно го бе закрепил на вирнатите му пръсти като погребален венец, положен в нозете на смъртник.

Но фигурата в първия вход беше на трезв и изправен човек. На лицето му имаше маска от папиемаше — колкото да се съобрази с духа на карнавала; инак беше облечен в обикновен мъжки костюм. Маската беше комично уродлива, застинала в неистова радост гримаса, която изглеждаше двойно по-нелепа, тъй като фигурата зад нея стоеше отпусната, съсипана, изнемощяла.

Далечната врява, която от известно време заплашително се бе приближавала, изведнъж гръмна с все сила; иззад ъгъла започна да се изнизва дълга върволица от празнуващи, които танцуваха хванати един за друг — някои сложили ръце на раменете на човека пред тях, други — на кръста. Карнавалът продължаваше, кратките минути на отдых бяха изтекли.

Тълпата донесе факли, барабани и чинели. Улицата се озари от светлина, сякаш имаше пожар. Трептящи великански сенки се плъзнаха по оранжевите фасади на сградите. Изведнъж по прозорците от двете страни на улицата отново се появиха хора. Отново заваляха конфети; носеха се като снежинки през разноцветните снопове светлина и приемаха багрите на дъгата — ту розови, ту бледолилави, ту светлозелени.

От двете страни на основното шествие имаше още една върволица от хора, която го допълваше, вървяха поединично, по двама, по трима или по четирима, без да участвуват в танца. С всеки изминат момент човешкият поток се удължаваше, като увличаше със себе си и другите, макар че никой не знаеше накъде се е насочил, а и това нямаше значение. Началото му се скри зад следващия ъгъл, изчезна от погледа още преди края да се изниже иззад първия. Шествието ставаше все по-дълго и по-трудно подвижно, затова игривият ритъм, с който вероятно бе започнало, сега представляваше смесица от танци. Някои танцуваха по негърски с високо вдигнати колене, други просто се тътреха, почти без да повдигат крака от земята, трети пък играеха джигата, като подскачаха и подритваха ту на едната, ту на другата страна, подобно на марионетки.

Маската не спираше да се извъръща трескаво насам-натам, напред и назад, а тялото под нея оставаше неподвижно; обещените ѝ очи се спираха на всяка втора фигура, която преминаваше, проследяваха я за миг-два, после се отместаха, за да се вторачат в по-следващата. Погледът ѝ дебнеше само жените, прескачайки смешниците, пиратите и испанските контрабандисти, разпръснати помежду им.

Пламенно обещени, изпъкнали, изрисуваните с бяла боя очи обещаваха палячовщини, грубички шеги, смехотворни задявки и комични изблици на страст. Всичко, само не и предстояща смърт.

Много жени видяха маската, някои ѝ помахаха, други весело и подканващо ѝ подвикнаха, една-две хвърлиха цветя и я улучиха по носа. Римски императрици, източни красавици, циганки, самотни рицарски дами с конусовидни шапки. След тях слугиня с колосана престилка буташе бебешка количка, а в нея лежеше възрастен мъж, косматите му крака се влачеха от двете ѝ страни и сегиз-тогиз правеха по няколко самостоятелни крачки.

Изведнъж комично опулените очи се втренчиха в нещо, шията, която крепеше главата с маската, се изпъна напред, мъчително напрегната.

Жената носеше палячовски костюм, стегнат само около китките, глезените и шията. Главата ѝ бе покрита с качулка. На очите ѝ имаше домино от светлосиня коприна, но устните под него бяха като неразтворена цветна пъпка.

Беше дребничка — не повече от метър и половина, а походката ѝ бе лека и грациозна. Не вървеше в основното шествие, а в свободно движещата се покрай него тълпа, само че от отвъдната му страна, така че то оставаше между нея и човека с маската. Тя минаваше от човек на човек, правеше по няколко танцови стъпки в прегръдките на всеки мъж, оставяше го и продължаваше с друг. Така и напредваше — за всяка стъпка, за всяко завъртане, винаги имаше кавалер. Сякаш самият дух на веселието се беше вселил в нея.

Изведнъж качулката ѝ се смъкна назад и докато усети и бързо посегне да я нагласи отново, човекът с маската зърна за миг златистите коси над синьото домино.

Той размаха ръка и извика:

— Джулия!

Изскочи от прикритието си до входа и на три пъти се опитва да премине от другата страна, но всеки път се сблъскваше с неподатливата верига от танцуващи, която упорито го отхвърляше назад.

— Никого няма да пуснем — подигра му се някой. — Ако искаш да минеш, иди чак накрая и заобиколи.

Изведнъж тя като че усети присъствието му. Спря за миг и се загледа право в него. Или поне така му се стори. Всред цялата тази врява той я чу как високо се изсмя на смешното му лице. После направи презрителен жест с ръка. Обърна се и продължи нататък.

Той се хвърли във водовъртежа, стараше се да си държи главата над водата като давящ се, но вълните на танцуващата тълпа го поглъщаха, носеха го ту в една, ту в друга посока, само не и накъдето искаше да отиде. Най-после една брънка от спиращата го верига се смили над него — викинг с шлем, украсен с рога.

— Май си е харесал някоя отатък — извика шеговито той. — Все пак днес е карнавалът. Пуснете го да мине.

Вдигнал за момент мускулестите си ръце като подвижен мост, той му позволи да се мушне под тях и да премине от другата страна.

Погледът на човека с маската все още успяваше да я открие от време на време, но вече далеч напред. Беше като светлосиня шамандура, подскачаща над море от отпадъци.

— Джулия!

Този път тя се обърна с лице към него, но дали защото бе чула името си или просто защото я извикаха, не можеше да се определи.

Видя я как леко прикляква, сякаш да го предизвика да се гонят. Преследване, в което нямаше ужас, а само закачливост, кокетство и преднамерена покана за игра на гоненица. Миг след това тя се затича и поради дребния си ръст пъргаво се запромушва между хората. Но от време на време хвърляше поглед назад.

Очевидно беше, че не знае кой е той, а просто го взема за безименен участник в карнавала, тръгнал след нея, човек, с когото да се позабавлява. По едно време той реши, че я е изгубил изобщо, което щеше да се случи, стига да го бе поискала, но тя нарочно спря в един вход и го изчака да я открие отново. Когато я зърна и не можеше да я сбърка с друга, жената разпери палячовския си костюм широко встрани, направи му подигравателен реверанс и отново забърза напред.

Най-сетне с един последен поглед назад към него, сякаш да му каже: „Стига толкова вече. Достатъчно си вдигнах цената с това, че не можа да ме настигнеш. Сега остава ти да решиш какво ще правиш“, тя се отдели от основния поток празнуващи и бързо се спусна по някаква мъждиво осветена уличка.

Няколко мига по-късно той стигна до ъгъла и видя бледото петно на светлосинята ѝ дреха, което се носеше напред в мрачината. На свой ред сви и побягна по уличката. Тук вече нищо не му пречеше, нищо не го задържаше. След минута-две я настигна и я притисна с гръб към стената, опрял вдигнатите си ръце като бариери от двете ѝ страни.

Тя не можеше да продума. Едва си поемаше дъх. Беше се облегнала назад в очакване на флирт — естествения завършек на гонитбата, на който и двамата щяха да се насладят. Бледосиньото домино проблясваше в тъмнината пред него. Яркият оранжево-червен пламък на факлите осветяваше само началото на тази странична уличка, на тази тиха, уединена уличка и въобще не достигаше до мястото, където бяха те. Там беше сумрак. Най-подходящото място за...

Посегна да свали доминото от лицето ѝ, но тя му попречи, като извъртя глава настрани. Засмя се лекичко и започна да си маха с ръка, за да може да си поеме въздух.

— Джулия! — задъхано изрече той в лицето ѝ. — Джулия.

Тя отново се изсмя.

— Сега вече си в ръцете ми.

Той погледна към мястото, откъдето идеше светлината и където тълпата все още се точеше, сякаш искаше да прецени нещо.

После затършува с ръка в дрехите си и измъкна пистолета с кокалената дръжка, който бе носил през целия карнавал. В първия момент тя не го забеляза, тъй като той го държеше ниско, под нивото на очите им.

Той дръпна маската от лицето си.

— Позна ли ме, Джулия? Видя ли кой съм?

Свитият му лакът се дръпна назад и пистолетът се отдели на известно разстояние от тялото ѝ. Щракна, когато ръката зареди ударника с палец.

Пистолетът отново се приближи. Откри онова пусто място, където обикновено се намира сърцето на другите хора.

Той дръпна безжалостно доминото и откри лицето ѝ. Качулката също се смъкна и под нея се показаха русите ѝ коси. Тя зърна пистолета в същия момент, в който той видя откритото ѝ лице.

— Недейте, моля ви се... — жално захленчи тя. — Аз не исках нищо лошо. Просто така, закачах се...

Направи опит да се свлече на земята, но опънатите му ръце бяха така близо, че я задържаха права въпреки усилията ѝ.

— Но вие... вие не сте...

— Моля ви, господине. Какво съм виновна, че не ви се харесах...

Пистолетът с кокалената дръжка падна в краката му, тупна глухо и печално.

[1] Блажният вторник — последният ден на карнавала преди Великите пости (фр.). — Б.пр. ↑

XXIV

Животът в стаята бе замрял. На фона — незабравки върху розови тапети. На преден план — маса. На масата — зловонна чаша, съборена бутилка с утайка на дъното, положена ничком глава. Пълна неподвижност. Никакво чувство, никаква мисъл.

Натюрморт, наречен: „Отчаяние“.

XXV

Началникът на полицията в Ню Орлиънс беше типичен представител на своята професия, нито по-добър, нито по-лош. Петдесет и седем годишен; висок метър и седемдесет и пет, сто килограмов мъж; с черна, вече посребрена и оредяваща коса; с брада като астраган, разделена на две; облечен без вкус; принципен, но в границите на нормалното; трудолюбив; женен; налагаше му се да носи очила само когато чете; страдаше от бъбречно заболяване в лека форма. Не се отличаваеше с прекомерна интелигентност, но не беше и глупав; първото надали би било от по-голяма полза за държавен служител, отколкото второто.

Кабинетът му в управлението на полицията не беше особено уютен, но тъй като не бе предназначен за светски прояви, а само за работа, това нямаше голямо значение. В обстановката имаше нещо респектиращо, което вероятно е неизбежно за подобни административни учреждения. Стените бяха облепени с кремави тапети, подкожушени, където лепилото не бе хванало, бързо (и при това доста неравномерно) пожълтяващи от старост — сигурно бяха поне от времето на Ванбюръновото управление^[1].

Зелен килим, избелял до неприятно жълто, покриваше пода. От тавана висеше газов полилей с четири обърнати нагоре стъклени глобуса с формата на лалета, дъгоцветни като сапунени мехури. Затрупаното с книжа бюро на началника беше поставено така, че той да седи с гръб към прозореца, а светлината да пада издайнически върху лицата на тези, които разпитваше.

Секретарят му отвори вратата, затвори я зад гърба си и съобщи:

— Един господин отвън желае да разговаря с вас, сър.

Началникът вдигна за момент поглед от доклада, който четеше.

— По какъв въпрос? Нека ви каже по каква работа е дошъл — избоботи той с дълбок баритон.

Секретарят се оттегли, разговаря с някого и пак влезе.

— По личен въпрос, сър, и само вие трябвало да чуете. Предложих му да го напише, но той твърди, че и това е невъзможно. Моли да му отделите само няколко минути.

Началникът неохотно въздъхна:

— Добре. Прекъснете ни след пет минути, Харис. Гледайте да не забравите.

Секретарят отвори вратата, задържа я, даде знак с два пръста, че е получил съгласието на началника си, и в стаята влезе един старец. Измъчен, потиснат, сломен старец на трийсет и седем години.

Секретарят се оттегли, за да започне отброяването на петте минути.

Началникът остави настрана доклада, с който се бе занимавал и кимна с хладна учтивост.

— Добър ден, господине. Моля ви да бъдете колкото е възможно по-кратък. Чакат ме някои въпроси, които... — той доста неопределено махна с ръка над повърхността на бюрото.

— Ще се постарая, господине. Оценявам жеста ви да ми отделите от времето си.

Това се хареса на началника. Впечатленията му до този момент бяха благоприятни.

— Седнете, господине.

Щеше да му отдели поне определените пет минути, ако не и повече. Човекът, изглежда, бе страдал много; все пак в държането му се долавяха известни остатъци от вродено достойнство, което предизвикваше по-скоро уважение, отколкото сълзливо съжаление.

Посетителят седна в голямо, тапицирано с черна кожа кресло, издуто на места от скъсаните пружини.

— И така, господине — подкани го началникът, за да предотврати всяка склонност към протакане.

— Казвам се Луис Дюранд. На двадесети май миналата година се ожених за жена, която пристигна от Сейнт Луис и се представи за Джулия Ръсел. Не бях я виждал никога преди това. Нося брачното свидетелство със себе си. На петнадесети юни миналата година тя изтегли петдесет хиляди долара от банковата ми сметка и изчезна. Оттогава не съм я виждал. Искам да издадете заповед за задържането на тази жена. Искам да бъде арестувана, съдена, а аз да получа обратно парите си.

Известно време началникът мълча. Явно беше, че това не е проява на невнимание или липса на интерес, а тъкмо напротив — вниманието и интересът му се бяха повишили внезапно. Не по-малко явно беше, че той си повтаря историята наум; вместиаше я, така да се каже, в собствената си логическа система; запознаваше се с нея, за да може по-добре да я осмисли. Най-сетне попита:

— Мога ли да видя свидетелството?

Дюранд извади документа и му го подаде. Началникът го прочете, но не каза нищо във връзка с него. Всъщност той зададе само още два въпроса, твърде общи, но и двата изключително уместни.

Единият беше:

— Казахте, че никога преди това не сте я виждали, как да го разбирам?

Дюранд обясни естеството на връзката им и добави, че според него това не е жената, на която е предложил женитба, а си е присвоила името ѝ. Изтъкна причините за мнението си, но призна, че няма доказателства.

Началникът вдигна два пръста и зададе своя втори и последен въпрос.

— Подправила ли е името ви, за да изтегли вашите влогове?

Дюранд поклати глава.

— Подписала се е със собственото си име. Имаше пълномощно от мен; аз ѝ открих достъп до сметката ми в банката.

Петминутното благоволение изтече. Младият Харис отвори вратата, провря глава и едното си рамо през нея и рече:

— Извинете, сър, но при мене има един доклад, който вие...

Началникът го прекъсна с жест и по този начин отмени първоначалните си разпореждания.

Продължи да беседва с Дюранд бавно и спокойно, за да му покаже, че прекъсва разговора не защото бърза, а поради причини, които се крият в характера на разисквания въпрос.

— Искам първо да обсъдя този въпрос с колегите си, преди да предприема каквото и да било — призна той. — Случаят е любопитен, доста по-различен от всичко, с което съм се занимавал досега. Ако ми разрешите да задържа засега брачното ви свидетелство, ще имам грижата да си го получите обратно. Заповядайте утре по същото време, господин Дюранд.

Обърна се към секретаря и съвсем ясно подчерта нареждането си:

— Харис, ще приема господин Дюранд утре по същото време. Погрижете се да разместите останалите ми ангажименти.

— Благодаря ви, господин началник — каза Дюранд и стана.

— Рано е още да ми благодарите. Да изчакаме, а после ще видим.

[1] Мартин Ван Бюрън (1782–1862) — президент на САЩ (1837–1841). — Б.пр. ↑

XXVI

— Седнете, господин Дюранд — каза началникът, като му подаде ръка.

Дюранд седна и зачака.

Началникът започна да подбира думите си, подреди ги в съзнанието си и най-после рече:

— Съжалявам, но се оказа, че ние не можем да направим нищо за вас. Абсолютно нищо. Под „ние“ имам предвид полицейското управление.

— Какво? — смая се Дюранд. Облегна глава назад върху меката черна кожа на облегалката. Изпусна шапката си, която беше закрепил на коленете си, тя падна и началникът на полицията му я вдигна от пода. За момент Дюранд остана безмълвен.

— Искате... искате да кажете, че една непозната, случайна жена може да дойде, да сключи недействителен брак с някого, да изчезне заедно с петдесет хиляди долара от парите му и вие... вие не можете да направите нищо?

— Не бързайте — рече началникът търпеливо и доброжелателно. — Разбирам чувствата ви, но не бързайте. — Той му подаде брачното свидетелство, което бе задържал предния ден.

Дюранд го смачка в ръката си и възмутено го захвърли настрана.

— Тази... тази фалшификация без никаква стойност...

— Това е първото нещо, което трябва да се изясни, преди да продължим нататък. Брачното свидетелство не е фалшификат и бракът ви не е недействителен — заяви началникът и продължи, като наблягаше на всяка дума: — Тази жена е ваша законна съпруга.

Този път изумлението на Дюранд беше още по-страшно. Той бе просто поразен.

— Но тя не е Джулия Ръсел! Тя не се казва така! Ако изобщо съм женен, аз съм женен за Джулия Ръсел, която и да е тя, където и да се намира... Наречете го, ако искате, брак чрез представителство^[1]. Но тази жена е съвсем друг човек.

— Точно тук грешите — насечено произнесе началникът и при всяка дума чукваше силно с пръст по бюрото. — Консултирах се със служителите на църквата, в която сте сключили брака, консултирах се и с нашите граждански специалисти в юриспруденцията. Жената, която е стояла до вас в църквата, не е представяла друго лице, тя самата е сключила брак с вас. Няма значение под какво име се е явила, фалшиво или истинско, дори да се е представила за дъщеря на президента на Съединените щати — боже опази! — тя си остава ваша законна съпруга и според гражданския закон, и според църковния, единствено тя и никоя друга. Така е и нищо не може да се направи. Разбира се, вие можете да прекратите брака, като се позовете на укриване на факт от нейна страна, но това вече е съвсем друга работа...

— Господи! — изпъшка Дюранд. Началникът стана, отиде до ледника и му наля чаша студена вода. Дюранд не я забеляза.

— А парите? — отпаднало рече той най-сетне. — Някаква жена може да ограби дългогодишните спестявания на човека под носа ви и вие не сте в състояние да му помогнете, не можете да направите нищо за него? Що за закон е това — да наказва честните и да защитава злосторниците? Някаква жена може да влезе в дома на човека и да...

— Не. Почакайте малко. Връщаме се пак там, откъдето започнахме. Никоя жена не може да направи това и да остане ненаказана. Но във вашия случай това не е сторила просто някаква жена, коя да е жена.

— Но...

— Сторила го е вашата съпруга. И законът не може да направи нищо. Вие сте й дали официално разрешение да стори точно това, което е и сторила. Господин Симс от банката ми показва пълномощното. При такива обстоятелства, когато съществува обща сметка, една съпруга не може да открадне от мъжа си, нито пък той от нея.

Той извърна съчувствено поглед към прозореца зад себе си.

— Дори ако в този момент тя мине по улицата покрай нашата сграда, ей там отвън, ние не можем да я арестуваме, не можем да я задържим.

Смазан, Дюранд отпусна рамене. Единственото, което му дойде наум, беше:

— Вие не ми вярвате, че зад всичко това се крие някаква измама. Че една жена е тръгнала от Сейнт Луис, за да стане моя съпруга и изведнъж на нейно място тук се е появила друга...

— Ние ви вярваме. Напълно ви вярваме. Позволете ми да се изразя по следния начин. Ние сме абсолютно съгласни с вас на теория; на практика обаче не можем да направим и най-малкото, за да ви помогнем. Не че не искаме. Дори да искаме да извършим арест, ние нямаме право да я задържим, да не говорим за принудително възстановяване на сумата. В целия случай са налице само косвени улики. Все още няма доказателства за извършено престъпление. Това, че е дошла вместо първата само по себе си не е престъпление. Може да е, как да го кажа, проява на непочтеност към личността, своего рода мошеничество, но не е престъпление, признато от закона. Моят съвет към вас е...

Дюранд смразяващо се усмихна.

— Забравете цялата работа.

— Не, не. В никакъв случай. Идете в Сейнт Луис и започнете да разпитате от края. Намерете доказателства, че срещу истинската Джулия Ръсел е извършено похищение или дори нещо по-лошо. Слушайте ме сега внимателно. Казах да намерите доказателства. Писмо, написано с чужд почерк, е само доказателство, че... това е писмо с чужд почерк. Рокли, които са прекалено големи, са само... рокли, които са прекалено големи. Казах ви, намерете доказателства, че е извършено престъпление. След това ги представете, но... — Той сериозно размаха показалец напред-назад като махало — не на нас, а на съответните власти, под чието управление попада мястото, където сте намерили доказателствата, разкриващи какво се е случило. Ако е по реката, това означава на онова селище, което е най-близо до мястото, където се е случило.

Дюранд отчаяно стовари юмрука си като чук върху бюрото на началника.

— Досега не ми беше ясно, че има толкова много възможности някой злосторник да извърши престъпление и да се отърве безнаказано! — разярено извика той. — Излиза, че си струва да не спазваме законите! Защо да си правим труда да ги съблюдаваме, когато...

— Законите, така, както ги прилагаме в нашата страна — заяви търпеливо началникът, — са насочени да защитават невинните. В някои редки случаи, какъвто е и вашият, те могат да станат причина за несправедливост спрямо някой честен обвинител. Но стотици пъти, в стотици други случаи те предпазват невинния от несправедливо обвинение, неоснователно арестуване, погрешно предаване на съд и може би даже от смъртно наказание, грешката на което не може да се поправи впоследствие. Според законите на древните римляни, които в много чужди страни са все още в сила, се приема, че човек е невинен, докато се докаже противното. Така е и според англосаксонското обичайно право, което е в основата на нашите закони. — Той дълбоко въздъхна. — Помислете по този въпрос, господин Дюранд.

Най-после Дюранд повдигна оклюмалата си глава и продума:

— Разбирам. Моля да ме извините, че избухнах.

— Ако ме бяха изиграли да се оженя и ми бяха откъснали петдесет хиляди долара, аз също щях да избухна, и то доста по-сериозно от вас. Но това не променя нищичко от казаното преди малко. Нещата си остават така, както ви ги обясних.

Дюранд се изправи мрачно и решително и прокара два пръста по външната страна на панталона си, за да приглади гънките по крачолиците.

— Ще отида в Сейнт Луис и ще започна оттам — каза той със сурово стиснати устни. После кратко добави: — Довиждане.

— Довиждане — отвърна като ехо началникът.

Дюранд прекоси стаята до вратата и я отвори, за да излезе.

— Дюранд — извика началникът, като че ли се сети какво още трябваше да добави. — Не прибъгвайте към саморазправа.

Дюранд спря на прага и за момент се въздържа да отговори, сякаш не го беше чул.

— Ще се опитам — рече най-сетне той и излезе.

[1] В САЩ законът допуска брак чрез представителство при определени обстоятелства. — Б.пр. ↑

XXVII

Няколко дни по-късно параходът „Батън Руж“ пристигна в пристанището на Сейнт Луис в шест часа вечерта. Беше сряда, единайсети.

Дюранд никога не бе идвал в този град, но ако преди година би харесал и оценил отликите на новото място, неговия по-забързан и оживен дух в сравнение с упойно-приспиващата атмосфера на Ню Орлиънс, леко германското влияние във външния му вид, очевидно и все пак неподдаващо се на определение за идващия от потопения във френските традиции град в долното течение на реката, то сега сърцето му беше така натежало, че нищо не го интересуваше и нищо не забелязваше; само си даде сметка, че пътуването е приключило и това е мястото, където е свършило; мястото, което щеше да му даде отговора на загадката, да разреши въпросите пред него, да изясни съдбата му.

Денят беше облачен, но дори и така създаваше чувство за организираност и спретнатост, имаше по-свеж и остър дъх от нюорлианските облаци. Навсякъде се усещаше енергичност, по-малко иззящество, доста повече неугледност.

Това беше Северът, поне за Дюранд; по на север още не бе ходил.

Естествено знаеше адреса на Бърта Ръсел наизуст, но поради напредналия час, а може би и поради неосъзнато, дремещо в душата му малодушие, което се стремеше да отложи върховното изпитание колкото е възможно по-дълго, той реши първо да се настани в хотел и едва тогава да потърси тази непозната жена, от която сега зависеше всичко, и да поговори с нея.

Още щом излезе от навеса на пристана, за да се упъти към града, той бе възпрян от вдигнатите камшици на групичка файтонджии, които с надежда се въртяха наоколо, и се качи в първия изпречил му се файтон.

— Закарайте ме до някой хотел — мрачно каза той. — Само да не е много скъп. И да не е много далеч.

— Добре, господине. Мен ако питате, май „Търговски пътник“ е такъв, какъвто ви трябва. Само на един хвърлей оттука.

Дори чернокожите тук говореха по-бързо, отколкото у дома, отбеляза Дюранд с безразличие.

Хотелът беше мръсно, пианско заведение край брега на реката, но на него малко му трябваше и той остана. Получи ключ и упътвания, а после трябваше сам да намери пътя към една неприветлива стая с почти сляп прозорец, чийто изглед беше тройно изолиран от издадената напред тухлена, колона, матовия слой прах по стъклото и лепкавата от мръсотия завеса. Вече се здрачаваше, но той не би погледнал навън, дори и да имаше тази възможност. Не бе дошъл тук да се любува на изгледа.

Хвърли багажа си на пода и унило се отпусна в едно кресло — закърши нервно китките си и се замисли.

Както предната нощ и през целия ден на парахода, отново си представи сцената, която го очакваше. Отново чу успокоителния глас, който се надяваше да чуе. „Тя винаги си е била по-буйна, господин Дюранд, такава си е Джулия. Бяга не за първи път. Но не се бойте, пак ще се върне при вас. Когато най-малко я очаквате, изведнъж ще се върне и ще ви поиска прошка.“

Дюранд си даде сметка, че всъщност му се иска да бъде така и затова си въобразява тези неща. Искаше му се да го уверят, че тя е истинската Джулия — измамница, крадла, бегълка, но все пак тази, за която се бе представила. Защо, чудеше се той, защо?

Защото анонимността би означавала, че загубата му е още по-пълна, още по-непоправима. Анонимността би означавала, че си е отишла завинаги, че дори няма такава жена, която да се надява да намери някой ден, че нищо не му е останало.

Или може би защото другата възможност тя да си остане Джулия беше още по-мрачна, ако не и нещо по-лошо и само при мисълта за нея го побиваха тръпки.

После пак се сети за писмото, което според Бърта бе написано от непознат човек, и... всичките му надежди угаснаха.

След малко напусна стаята, слезе долу и се опита да хапне нещо в крайно неприветливия ресторант на хотела — едно типично заведение за хранене на търговски пътници, задимено, огласяно от шумни самохвалства, в което нямаше нито една жена. Вечеря по

силата на навика, без да забележи какво яде. После, както седеше пред недокоснатата чаша гъсто и студено като лед кафе, изведнъж забеляза по големия пожълтял циферблат на стената, че приближава девет и реши да изпълни задачата си още тази вечер и да приключи с всичко, без да изчака до сутринта. Би било непоносимо мъчително да се опитва да спи, след като щеше да мисли за едно и също. Искаше всичко да се свърши, независимо за добро или за лошо; искаше да узнае веднага, просто не би могъл да изтърпи тази несигурност дори още половин час.

Върна се за малко в стаята, взе двете писма на сестра ѝ, брачното свидетелство и другите документи, които имаха отношение към въпроса, пхна ги в един от външните си джобове, за да му са подръка, слезе долу, намери файтон и даде адреса.

В мрака той не успя да разгледа добре външния вид на къщата. Стори му се доста голяма. В горната част силуетът ѝ беше наклонен, което означаваше, че от едната страна покривът е по-стръмен. Намираще се в почтен, много чист квартал. Покрай тротоарите имаше дървета, а улиците бяха безлюдни, тъй като всички порядъчни граждани, които живееха в околността, се бяха прибрали по домовете си, където им беше мястото по това време. Тук-там жълто-зеленикавото улично осветление примигваше като рой светулки сред дърветата. Камбанарията на една близка църква се врязваше като черен нож в керемиденото на цвят небе, по-бледо от земната повърхност поради светлата маса на надвисналите облаци.

Що се отнася до самата къща, през два съседни двойни прозореца на долния ѝ етаж прозираше оранжева светлина на запалена лампа; останалата част тънеше в мрак. Добре че поне имаше някой вътре.

Дюранд слезе от файтона и затърси пари.

— Да ви чакам ли, господине? — запита файтонджията.

— Не — отвърна неохотно Дюранд, — не. Не знам колко ще се забавя.

Стана му почти неприятно, когато видя как файтонът обърна и замина, остави го там, така да се каже, откъснат и лишен от възможността да се оттегли в последния момент, както до болка се изкушаваше.

Отиде до вратата, видя бутонче и го натисна.

Почака доста време, но се въздържа да звънне втори път.

После много бавно, сякаш запалено от пламъка на приближаваща се отдалече светлина, едно невидимо до този момент полукръгло прозорче над вратата лумна в редуващи се ивици от тъмночервено и безцветно стъкло.

Изад вратата се обади женски глас.

— Кой е, моля? Какво желаете?

Вероятно живееше сама, ако се съди по тези характерни предпазни мерки.

— Бих желал да говоря с госпожица Бърта Ръсел — отвърна той.
— По важен въпрос.

— Един момент, моля.

Той чу как резето се вдигна, после завъртането на райбера. Вратата се отвори и тя застана на прага, повдигнала газената лампа в едната си ръка, така че лъчите ѝ да се разпръснат по-надалеч, да осветят и него, за да е по-спокойна.

Беше около петдесетгодишна. Висока, едра жена, но в никой случай пълна — по-скоро изглеждаше кокалеста. Цветът на лицето ѝ беше нездрав — восъчноблед като на човек, който е имал тревоги и не е излизал навън дълго време. Косата ѝ, твърда и лъскава, вече започваше да побелява. На тила все още беше тъмна, но над челото се бяха появили първите прошарени кичури, които се вклиняваха нагоре, а прическата ѝ ги подчертаваше още повече, вместо да се опита да ги прикрие: строго прибрана назад, стегната, като че ли иска да я оскубе, а после небрежно завита на кок. Това ѝ придаваше известна суровост, но може би причината не беше в косата ѝ, а в чертите на лицето, които сами по себе си не издаваха кой знае какво чувство за хумор или нежност.

Носеше семпла вълнена рокля — черна, с бяла плетена якичка, прикрепена около шията с брошка от цветен кварц.

— Кажете — рече тя. — Аз съм Бърта Ръсел. Познаваме ли се?

— Аз съм Луис Дюранд — мрачно отвърна той. — Току-що пристигам от Ню Орлиънс.

Тя си пое дълбоко дъх. Дълго се взира в лицето му, сякаш привикваше към него. След това отривисто дръпна вратата още по-навътре и каза:

— Заповядайте, господин Дюранд. Влезте вътре.

Вратата се затвори след него. Той изчака встрани, после тя отново го поведе.

— Заповядайте. Гостната е насам.

Минаха през салона, чийто тъмен под беше покрит с килим, и влязоха в гостната. Навярно бе чела до момента, в който той позвъни: на светлината от лампата, поставена върху една маса в средата на стаята, пред погледа му изплува дебела разтворена книга с позлатени ръбове, до която бяха оставени очила със сребърни рамки. Той позна, че това е Библията. Виждаше се червена кадифена панделка за отбелязване на страниците.

— Почакайте за момент, много е тъмно.

Тя запали втора лампа и светлината поразшири обсега си, тъй като вече не идваше само от едно място. Въпреки това стаята съвсем не беше ярко осветена.

— Седнете, господин Дюранд.

Тя се настани срещу него от другата страна на масата, където първоначално бе седяла, преди той да дойде. Сложи кадифената панделка на новото място в Библията, затвори дебелия тежък том и леко го отмести настрана.

Той долавяше, че жената тръпне в очакване, разтревожена и изпълнена със страх. Вълнението ѝ имаше почти физически израз — толкова бе силно и така твърдо бе потиснато. Тя с усилие събра дланите си и ги подпря на ръба на масата, където преди малко бе лежала Библията.

Навлажни останалите си без капка кръв устни.

— Кажете ми сега за какво сте дошли. Какво ще ми съобщите?

— Въпросът не е в това какво мога да ви кажа аз, а какво можете да ми кажете вие.

Тя кимна някак намусено, сякаш не одобряваше предизвикателството, но все пак бе решила да го приеме, само и само да се постигне някакъв напредък.

— Добре, така да е. Мога да ви кажа само това. Сестра ми Джулия получи от вас предложение за женитба чрез писмо, някъде около петнайсети април миналата година. Отричате ли това?

Трябваше да даде конкретен отговор на този въпрос, но той не каза нищо, за да я накара да продължи.

— Тя тръгна оттук на осемнайсети май, за да дойде при вас в Ню Орлиънс. — Очите ѝ се впиха в неговите. — Не зная нищо за нея след тази дата — тя дълбоко въздъхна. — На едно от моите писма получих отговор с непознат за мене почерк. А сега вие идвате тук сам.

— Нямаше кого да доведе с мен.

Очите ѝ се разшириха, но тя остана безмълвна.

— Един момент — каза той. — Мисля, че и двамата ще си спестим време, ако най-напред изясним едно...

Дюранд изведнъж спря, защото вече беше излишно да довършва изречението. Сам бе намерил отговора, като погледна стената над рамото ѝ. Беше просто невероятно как не го е забелязал досега, но цялото му внимание бе насочено към жената, а не към заобикалящата ги обстановка, пък и стените оставаха в сянка далеч от лампите.

Това, което видя, беше голяма фотография — портрет в почти естествени размери в рамка, облечена с вишнево кадифе. Лицето на него не беше на млада жена, не беше на момиче. Устните бяха стиснати и предричаха бъдеща хапливост. Острият поглед предвещаваше бръчки. Не беше красива. Тъмна коса, прибрана на тила...

Бърта се изправи, застана малко встрани, вдигна лампата високо до рамото си и я обърна така, че портретът да попада изцяло в широката пътека на струящата нагоре светлина.

— Това е Джулия. Това е сестра ми. Ето тук пред вас. Това, което гледате сега. Фотографията беше увеличена само преди две-три години.

Той проговори, но се чу само шепот, който едва достигна до нея.

— Тогава аз... аз не съм се оженил за нея.

Лампата досега осветяваше главно портрета, но това, което се разкри точно в обратната посока, накара Бърта да я остави веднага.

— Господин Дюранд! — Тя понечи да тръгне към него, сякаш искаше да го подкрепи. — Да ви донеса ли нещо за пиене?

Той леко повдигна ръка, за да я спре. Чуваше тежкото си дишане, което свистеше в ушите му като ковашки мях. Извърна се малко, хвана се и се задържа за стола, после рухна върху него.

Протегна ръка и посочи с пръст; пръстът му играеше нагоре-надолу, докато устните му събираха сили да обяснят какво сочи.

— Това е жената, чиято снимка получих оттук. Но това не е жената, за която се ожених в Ню Орлиънс миналия двайсети май.

Уплахата, от която лицето ѝ изглеждаше така мъртвешки бледо, бе превъзмогната, погълната от неговата, която ѝ се стори още по-ужасна.

— Ще ви донеса малко вино — бързо предложи тя.

Той вдигна ръка, за да ѝ откаже. Дръпна яката си, поразхлаби я.

— Ще ви донеса малко вино — безпомощно повтори тя.

— Недейте, нищо ми няма. Не си правете труда.

— Имате ли у вас фотография или какъвто и да е портрет на другата жена? — попита тя след малко.

— Нищо нямам, абсолютно нищичко. Тя някак си успя да отложи дори правенето на сватбени снимки. Започвам да си мисля, че не е било случаен пропуск, а напълно съзнателно...

Той тъжно се усмихна.

— Мога да ви я опиша, ако това ще ви задоволи. Не ми трябва снимка, за да си я спомня. Беше руса. Мъничка. Доста... искам да кажа малко по-млада от сестра ви. — Той се поколеба и млъкна, сякаш осъзнал колко е безсмислено това, което прави.

— Ами Джулия? — настоя тя, като че ли той можеше да ѝ даде отговор. — Тогава къде е Джулия? — Тя отчаяно притисна длани върху масата и се приведе напред. — Аз я изпратих на парахода.

— Аз пък посрещнах парахода. Тя не беше на него. Нямаше я.

— Сигурен ли сте в това? Сигурен ли сте? — В очите ѝ блеснаха сълзи.

— Наблюдавах как слизат пътниците. Слязоха всички до един. Тя не беше сред тях. Не беше на парахода.

Бърта се отпусна на стола зад масата. Вдигна ръка към челото си и за момент остана така. Не се разплака, макар че устните ѝ потръпнаха конвулсивно няколко пъти.

И двамата трябваше да погледнат нещата реално. Всичко стоеше открито пред тях. Не можеше да се избегне, не можеше да се заобиколи. Беше назряло дотук. Въпросът бе кой пръв ще го изрече.

Изрече го тя.

Отпусна вдигнатата си ръка и дрезгаво прошепна:

— Убили са я. Намерила е смъртта си на парахода. — Тя потрепери, сякаш някакво злокобно привидение се бе вмъкнало в стаята, пренебрегнало врати и прозорци. — Кой знае как и от чии

ръце. — Отново потрепери като в треска. — Станало е, след като й махна за сбогом в оная сряда следобед.

Бавно и печално Дюранд сведе глава в съгласие. Най-сетне убеден, най-сетне проумял всичко така, както е в действителност. И довърши вместо нея:

— И преди аз да застана до трапа на парахода, за да я посрещна в она петък следобед.

XXVIII

На другата сутрин, малко преди девет, точно както се бяха уговорили предната вечер, Дюранд пристигна с файтон и въпреки ранния час намери Бърта Ръсел да го чака пред отворената врата на дома си, напълно облечена — с палто, ръкавици и шапчица — печална фигура, цялата в траур.

Каквато и мъка или озлобление да бе изпитала през самотните часове на току-що изминалата нощ, тя вече ги бе надвила и сега личаха само бегли следи от тях. Лицето ѝ беше хладно като камък в несломимата си твърдост; под очите ѝ обаче имаше тъмни сенки, а безсънието бе оставило бледосинкав отпечатък върху чертите ѝ. Лицето на жена, решена да търси възмездие, жена, която не би проявила дори капчица милост, каквото и да ѝ струва това, тъй като и към нея не бяха проявили снизхождение.

— Закусили ли сте? — запита го тя, когато той слезе и тръгна към нея.

— Нямам желание — кратко отвърна Дюранд.

Тя веднага затвори вратата и тръгна с него към файтона; остави впечатлението, че ако се бе наложило, щеше да му сервира закуска, но щеше да ѝ се посвиди загубеното време.

— Имате ли някого предвид? — запита той, когато потеглиха. С качването си във файтона тя бе дала някакъв адрес, неизвестен нему, но всъщност той нямаше откъде да знае какъвто и да било адрес в този град.

— След като си тръгнахте снощи, направих някои запитвания. Препоръчаха ми един човек. Доста добре се отзоваха за него.

Файтонът ги откара в центъра на града, в оживената му търговска част; те представляваха странна двойка — и двамата стиснали устни, и двамата седнали вдървено, с изправени гърбове, без да си разменят ни дума. Най-после спряха пред някаква особено неугледна сграда от червени като месо тухли, същинска восъчна пита с безброй закръглени в горния си край прозорци, нанизани в четири

успоредни реда, един истински кошер от частни кантори на дребни търговци и служители. Външният ѝ вид не говореше за процъфтяващ делови живот на наемателите.

Дюранд плати файтона и двамата влязоха заедно. Отвътре ги връхлетя леден застоял въздух, доста по-хладен от този на улицата; светлината също значително намаля — газовите лампи, закачени по коридорите на голямо разстояние една от друга, бяха съвсем недостатъчни.

Тя бързо направи справката си на един гъсто изписан указател на стената и дори не прокара пръста си по него, а тръгна, преди той да разбере кое име бе търсила.

Наложи се да изкачват стълби, тъй като в сградата нямаше асансьор. Докато я следваше по стъпалата от етаж на етаж, той остана с впечатление, че тя би изкатерила и планина, дори самия Еверест, за да постигне целта си. Беше му казала, че тя и сестра ѝ са от холандски произход. Дюранд никога не бе виждал някой да проявява такова нямо упорство, каквото показваше тя, докато енергично и запъхтяно се изкачваше нагоре по стълбите. В това неотклонно преследване на целта си тя беше по-ужасяващо неумолима от който и да е темпераментен, размахал ръце креол от Юга. Можеше само да ѝ се възхищава; в един момент дори се запита каква ли съпруга би се оказала за него другата сестра, Джулия.

На третата площадка свиха по някакъв безкраен централен коридор, по-зле осветен, отколкото долните, и при това на различни нива, едни по-високи, други по-ниски.

— Май работите им не вървят кой знае колко добре, нали? — отбеляза той, колкото да каже нещо.

— Изглежда са почтени — бързо отвърна тя, — а на мене точно това ми трябва.

Той съжали, че е направил забележката. Тя спря едва когато стигнаха предпоследната врата.

В горния ѝ край, върху дебела стъклена табелка бе изрисуван надпис във формата на две извити концентрични дъги: „УОЛТЪР ДАУНС — Частен детектив“.

Дюранд почука от името на двамата и един звучен, трептящ от собствената си дълбочина баритон прокълтя:

— Влез.

Дюранд отвори вратата, даде път на Бърта Ръсел и влезе подире й.

Вътре беше по-светло, отколкото в коридора, но това се дължеше на прозореца, който гледаше към улицата. Кантората се състоеше от една стая и изглеждаше дори по-западнала, отколкото предполагаше външният вид на сградата, в която се помещаваше. Голямо, но много вехто бюро я разделяше на две почти равни половини; от едната му страна беше неговият притежател, посетителите, а те бяха единствените — от другата. В тяхната половина имаше два стола, нищо повече, единият от които съвсем малък, с плетена седалка. От другата страна на бюрото се намираше неголям метален сейф, ръждясал по ъглите, оставен полуотворен. Това не беше случайно, тъй като няколко папки се подаваха навън, а върху тях имаше куп неподредени книжа, които, изглежда, не позволяваха на вратичката му да се затвори.

Мъжът, седнал насред това доста непривлекателно място, беше около четиридесетгодишен, тоест само с две или три години по-възрастен от Дюран. Косата му беше руса, все още гъста, като се изключат оголелите места над слепоочията, от което челото му изглеждаше по-високо, а лицето му добиваше известна прилика с лъв. Съвсем необичайно за възрастта си, той беше гладко избръснат дори над горната устна. Парадоксалното в случая беше, че така не изглеждаше по-млад, а тъкмо напротив — тази негова особеност сякаш му придаваше още по-зрял вид, толкова изсечени бяха чертите на лицето му и най-вече устата. Имаше сини очи, в които веднага се четеше нещо топло и човешко. Дълбоко в тях обаче навремени проблясваше някаква синя искрица, доловима само в определени моменти, която загатваше, че в него може би се таи фанатизъм. Във всеки случай това беше най-твърдият поглед, който Дюранд бе срещал. Уверен в себе си и проникателен като на съдник.

— Вие ли сте господин Уолтър Даунс? — достигна до него гласът на Бърта.

— Да, госпожо — избоботи той.

В поведението му нямаше нищо предразполагащо. Тоест той не търсеше начин да ги предразположи. Сякаш нарочно не бързаше да се ангажира, преди да се е уверил, че клиентите ще му допаднат, а не обратното — той на тях.

И така Дюранд виждаше Уолтър Даунс за първи път. От сто човешки съдби, които пресичат краткия живот на дадена личност, деветдесет й девет не оставят в него никаква следа, само при разминаването им за момент се получава вихрушка. И все пак може да се появи една, стотната, която да го отклони, да го отбие от предназначения му земен път и като мощен напречен поток така да го промени, че посоката, в която, е текъл преди това, и тази, в която тече оттогава, съвсем да не съвпадат.

— Заповядайте, госпожо, седнете. — Даунс дори не бе станал при влизането им.

Бърта седна. Дюранд остана прав, само от време на време облягаше рамо на стената, за да си отпочива.

— Казвам се Бърта Ръсел, а това е господин Дюранд.

Даунс леко кимна към Дюранд и толкова.

— Дошли сме при вас по въпрос, който засяга и двамата ни.

— При това положение кой от вас ще говори?

— Говорете от името на двамата ни, господин Дюранд. Мисля, че така ще е най-лесно.

Дюранд не започна веднага, известно време гледа в пода, сякаш думите бяха написани там. Но Даунс, който бе извърнал глава, така че острият му поглед да е насочен само върху него, не прояви нетърпение.

Толкова често преразказвана, историята вече изглеждаше много стара. Дюранд заговори тихо, без изобщо да набляга на думите си.

— Кореспондирах си със сестрата на тази дама; аз бях в Ню Орлиънс, тя беше тук. Предложих й брак, тя прие. Тръгнала е оттук, за да дойде при мен на осемнайсети май миналата година. Сестра й я изпратила на парахода. И не пристигна. Когато параходът спря в Ню Орлиънс, при мене дойде съвсем друга жена, която съумя да ме убеди, че е сестра на госпожица Ръсел, въпреки различията във външния вид, и ние се венчахме. Тя ми открадна над петдесет хиляди долара и след това изчезна. Полицията на Ню Орлиънс ме осведоми, че не може да направи нищо поради липсата на доказателства, че жената, на която в действителност съм предложил брак, е била убита. Представянето за друг човек и кражбата не били наказуеми от закона.

Даунс каза само три думи:

— И какво искате?

— От вас искаме да намерите доказателства, че е било извършено убийство. Искаме да намерите доказателства за убийството, което ние двамата мислим, че е било извършено. Искаме да откриете и да задържите тази жена, която е взела участие в него — развълнуван, той дълбоко въздъхна. — Искаме възмездие за убийството.

Даунс кимна мрачно. Изглеждаше замислен.

Те чакаха. Той остана безмълвен много дълго и накрая Дюранд едва ли не помисли, че е забравил за присъствието им и леко се окашля, за да му напомни, че са там.

— Ще поемете ли нашия случай?

— Аз вече съм го поел — отвърна Даунс и махна ръка с раздразнение, като че искаше да каже: Не ми пречете.

Дюранд и Бърта Ръсел се спогледаха.

— Реших, че ще го поема още докато говорехте — добави детективът не след дълго. — Допадат ми такива случаи. Вие и двамата сте почтени хора. А що се отнася до вас, господине... — той неочаквано вдигна поглед към Дюранд, — вие просто не може да не сте почтен. Само почтен човек може да бъде такъв глупак, какъвто, изглежда, сте били.

Дюранд пламна, но не му отговори.

— Аз също съм глупак. До вашето идване днес от цяла седмица тук не бе влизал клиент. Но ако случаят не ми беше допаднал, аз нямаше да се заема с него.

Нещо в този човек накара Дюранд да му повярва.

— Не мога да ви обещаая, че ще успея да го разреша. Мога да обещаая едно-единствено нещо: няма да го оставя, докато наистина не го разреша.

Дюранд посегна да извади портфейла си.

— Бъдете така добър да ми кажете какъв е обичайният ви...

— Платете ми колкото искате, ще го впишем за разноските — почти равнодушно рече Даунс.

— Един момент — намеси се Бърта Ръсел, докато отваряше чантичката си.

— Не, не... моля ви... Това е мое задължение — възпротиви се Дюранд.

— Това не е въпрос на кавалерски жест — едва ли не гневно заяви тя. — Джулия беше моя сестра. Аз имам право да поделя

разноските с вас. Настоявам. Не можете да ми го отнемете.

Даунс ги погледна.

— Виждам, че не съм сбъркал. Случаят е подходящ.

Взе сутрешния вестник, разтвори го изцяло с широк замах, после отново го сгъна, този път по ширината на една вертикална колона — поредица от платени рекламни обяви, и прокара пръст по нея.

— Как беше името на парахода, с който тя отплава оттук — запита той.

— „Ню Орлиънс“ — едновременно отговориха Дюранд и Бърта Ръсел.

— По едно съвпадение — рече Даунс — той пак е тук за следващия си курс. Направил е поредната си обиколка; ще отплава утре в девет вечерта.

Той остави вестника.

— Смятате ли да останете тук, господин Дюранд?

— Сега, след като ви поверих случая, възнамерявам незабавно да се върна в Ню Орлиънс — отвърна Дюранд и мрачно добави: — Деловите ми ангажименти са там.

— Чудесно — отбеляза Даунс, изправи се и посегна за шапката си. — Ще пътуваме нататък заедно, тъй като аз още сега отивам да си купя билет. Ще започнем, като тръгнем по стъпките й, ще предприемем същото пътуване, на същия параход, със същия капитан и същия екипаж. Някой може да е забелязал нещо, някой може да си припомни нещо. Все трябва да има такъв човек.

XXIX

Каютите на парахода „Ню Орлиънс“ бяха тесни, малко по-големи от кутии за обувки, подредени една до друга върху лавиците на някой магазин. Тази, в която се настаниха заедно, им се стори дори още по-малка, може би защото и двамата влязоха едновременно в нея. Даже когато само се придвижваха, за да окачат дрехите си, постоянно трябваше да се изправят и да се извързват настрана, за да не си пречат и да не се блъскат един о друг на всяка крачка.

В гаснещата светлина навън се виждаха две мътни ивици — долната сива, горната светлокафява, които се точеха покрай илюминаторите — снагата на Мисисипи и нейните брегове.

— Ще се старая да ви помагам, доколкото мога — предложи Дюранд. — Само ми казвайте какво да правя и как.

— Пътниците няма да са същите, които са били и при онова пътуване — каза Даунс. — Това би било прекалено голямо съвпадение, за да разчитаме на него. Едни и същи ще бъдат само екипажът и обслужващият персонал. Ще си ги поделим — от капитана до огнярите. Ако не открием нищо, ще знаем колкото и преди. А ако открием нещо, каквото и да било, толкова по-добре за нас. Може да отнеме месеци и години, а ние сме в самото начало.

— А какво е това, което вие... тоест ние... ще се опитаме да открием като начало?

— Ще се опитаме да намерим свидетел, който ги е видял и двете; нямам предвид непременно двете заедно: истинската Джулия и лъжливата. Мисълта ми е да ги е видял и двете живи на парахода, по време на едно и също пътуване, по едно и също време. Сестрата е свидетел, че истинската Джулия е тръгнала с парахода, а вие сте свидетел, че с него е пристигнала другата. Целта ми е по метода на изключване да разбера кога за последен път са видели истинската и кога се е появила за първи път другата. Ще си го отбележа на карта с най-голямата възможна точност спрямо онова там — той посочи двете ивици — и така ще определя приблизително точката на пътуването,

където е станало престъплението, щата, чиято изпълнителна власт трябва да се занимава с него, и района, в който да се заема с търсенето на единственото доказателство, ако то изобщо съществува.

Капитанът се казваше Флечър. Беше пестелив на думи; от този тип хора, които добре премислят, преди да кажат каквото и да било, за да не съжаляват по-късно за това, което са изrekli. За да опресни паметта си, той зарови ръка в разкошната си черна брада.

— Да — рече най-накрая, след като изслуша изчерпателното описание, дадено му от Даунс. — Да, май наистина си спомням една дребничка дама, точно такава, каквато описвате. Бризът повдигна полите ѝ малко преди да се разминем по палубата и тя бързо ги притисна с ръка. Но за един момент... — Той не довърши; очите му обаче станаха ласкави при спомена. — После, докато се разминавахме, аз повдигнах шапката си. Тя сведе поглед, сякаш не искаше да ме забележи — той леко се позасмя, — но все пак, докато минаваше покрай мене, се усмихна и знам, че на мене се усмихна, тъй като наоколо нямаше никой друг.

— А тази дама? — попита Даунс.

Той услужливо му подаде малка снимка на Джулия, дадена от Бърта, доста подобна на онази, която Дюранд бе получил навремето.

Капитанът я разглежда дълго, но без особено удоволствие, а след това размишлява още по-продължително.

— Не — заяви той най-сетне. — Не, никога не съм виждал тази стара мо... тази жена. — Той върна снимката, сякаш се радваше да се отърве от нея.

— Сигурен ли сте?

Капитанът бе загубил интерес, дори и да можеше да си припомни.

— Ние превозваме много хора, господине, курс след курс и не можете да очаквате от мене, че ще запомня всички лица. Човештина е в края на краищата.

— Чудно нещо са това хората: виждат със сърцето и чувствата си — каза по-късно Даунс на Дюранд. — За жената, която само му описах, и при това предадох чужди впечатления, той незабавно си спомни и сигурно ще я помни през целия си съзнателен живот. А за

тази, чиято снимка беше пред очите му, той изобщо не можа да се сети!

Дюранд натисна звънеца в малката им каюта и след доста време в нея се дотътри някакъв стюард.

— Не търся вас — каза му Дюранд. — Кой се грижи за женските каюти?

След още толкова време се появи камериерка. Дюранд ѝ даде монета.

— Искам да ви попитам нещо. Вижте дали ще си спомните. Случвало ли се е да влезете сутрин в някоя от женските каюти, за които отговаряте, и да намерите койката недокосната, никой да не е спал в нея?

Тя с готовност кимна.

— Охо, колко пъти. Кога има хора, кога няма. Някога повече от половината каюти са празни.

— Не, значи трябва да попитам по друг начин. Случвало ли се е да влезете в някоя от женските каюти, която първо да е била заета, а после да намерите койката непипната?

Това, изглежда, я затрудни.

— Викате никоя да не е спала вътре, нищо че си е платила койката.

— Добре, може и така да зададем въпроса.

Тя не беше сигурна; въртеше се, почесваше се, но не беше сигурна.

Той се опита да ѝ помогне.

— Да е имало в каютата нечии дрехи? Да сте видели нечии вещи? А пък на койката да не е лягал никой?

Тя пак не беше уверена.

Той хвърли най-силния си коз.

— Да е имало в каютата клетка за птички?

Спомените ѝ изведнъж се разгоряха като прахан, върху която е попаднала искра.

— Ами да, така си беше! Откъде пък го знаете? Оная каюта с кафеза за птички хич не съм я оправяла, щото...

Той кимна мрачно.

— Защото никой не беше спал в нея предната нощ.

Тя се сепна.

— Не, не съм казала такова нещо. Госпожицата си беше оправила койката, преди аз да отида; една такава прибрана, всичко сама си го правеше, не чакаше другите да ѝ свършат работата.

— Кой ви каза това, откъде знаете...

— Ами тя беше вътре, когато влязох. Една хубавка, мънинка, такава друг път не съм виждала: руса — същинско ангелче, и ей толкова нисичка — като детенце.

В салона за хранене Дюранд забеляза, че Даунс задържа една от чиниите, дори след като бе приключил с нея. В края на обяда, когато всички други, освен тях двамата бяха станали от общата дълга трапеза, Даунс повика келнера и му каза само едно:

— Гледайте ме. Гледайте какво правя.

Извади от джоба си носна кърпичка и я разстла върху масата. Постави в нея късче маруля, украсявало чинията му като гарнитура, прегъна ъглите на кърпичката към средата ѝ като фокусник, преди да направи номер с изчезващ предмет.

— Някога виждали ли сте някой да прави това след ядене? Забелязали ли сте такова нещо?

— Искате да кажете, да си сгъва салфетката по този?...

— Не, не. — Даунс отново разгъна кърпичката, показва му парченцето маруля и започна обясненията отначало. — Първо да сложи в нея листенце маруля, за да го отнесе със себе си. Това е носна кърпа. Представете си я по-малка, много по-малка, мъничка като...

Сега вече келнерът кимна.

— Видях една дама да го прави по време на едно друго пътуване. Почудих се за какво ли ѝ е... Не беше месо или нещо такова, само парченце увехнала...

Даунс вдигна пръст, за да го предупреди колко е важен следващият въпрос.

— Сега слушайте внимателно. Помислете добре. Спомнете си колко пъти я видяхте да го прави? След колко такива обеда и вечери?

— Веднъж май. Само веднъж. Само след едно ядене. Това беше единственият път, когато я видях след тази вечеря.

— Не мога да ги събера заедно — тихо сподели Даунс след малко. — Едната изчезва, преди да се е появила другата. Но се е случило някъде през първата нощ. На вечеря келнерът вижда истинската да отнася парченце маруля. В осем сутринта камериерката открива, че русокоса жена, „същинско ангелче“, вече е оправила койката си в каютата с клетката за птички.

На първата спирка на парахода, която беше в осем часа на другата сутрин, Дюранд откри, че Даунс се готви да слиза.

— Тук ли слизате? — учудено запита той. — Толкова скоро?

Даунс кимна.

— Тази първа спирка сега е била първата спирка на парахода и тогава. Пътува се по едно и също разписание. В този момент тя е била мъртва от часове и от часове хвърлена във водата. Ако продължа, с всяко завъртане на лопатите ще се отдалечавам от мястото, което търся. Хайде, изпратете ме до трапа за слизание.

— Ако изобщо може да се намери — каза той, снижил глас, когато двамата излязоха на обгърнатата в утринна мъгла палуба, — тя е там, назад, в отсечката от пътя, която сме изминали тази нощ. Аз ще се върна покрай брега, селище по селище, метър по метър, педя по педя; ако се наложи, и пеша ще вървя. Първо от тая страна, после от другата. И ако трупът ѝ все още не е изплувал на брега, ще чакам, докато изплува.

Лицето му беше като на фанатик, когото е безсмислено да убеждаваш в каквото и да било.

— Там е тя, на дъното на реката, при големите водовъртежи под Кейп Джирардо и там ще я чакам.

При тези думи леки тръпки побиха Дюранд. Даунс протегна ръка.

— Желая ви успех — рече Дюранд, вече поизплашен от този човек.

— Също и на вас — отвърна Даунс. — Рано или късно ще се видим отново някой ден. Не мога да кажа кога, но едно е сигурно — някой ден отново ще се видим.

Той тръгна надолу по стълбичката. Дюранд гледа след него, докато главата му се скри. После се обърна и неволно потрепери; в

ушите му странно продължаваха да звучат последните думи на Даунс:
„Някой ден отново ще се видим. Едно е сигурно — някой ден отново
ще се видим“.

XXX

Да гледаш как умира човек е скръбно изживяване, но все пак той си отива сам, не отнася нищо със себе си. Да гледаш как умира една къща е далеч по-печално, защото с нея си отиват толкова много неща.

В този последен ден Дюранд бавно обикаляше из стаите на къщата на Сейнт Луис Стрийт. Тя бе започнала да умира пред собствените му очи разглобени мебели, голи дъски без килими, зейнали прозорци без завеси, зяпнали врати на шкафове, в които вече няма нищо. Голият скелет на къщата бе взел да прозира. Скелетът, който остава и след смъртта, точно както е и при човека.

И все пак Дюранд съзнаваше, че всъщност не той напуска къщата, а по-скоро някаква негова част си отива завинаги, погребана заедно с нея. Част от него, която никога вече не можеше да си възвърне, да я повика обратно. Никога повече нямаше да храни надеждите, които бе хранил тук. Вече нямаше на какво да се надява. Никога повече нямаше да се чувства така млад, както се бе чувствувал тук, макар че това беше закъсняла младост, дошла едва когато стана на трийсет и седем години; беше дошла късно и бързо си отиде, само след няколко кратки седмици. Никога повече не би могъл да обича — и то не само както някога бе обичал тук, а изобщо. А това само по себе си е форма на смърт. Разбитите му мечти се търкаляха навсякъде около него; при всяка своя стъпка той почти ги усещаше да хруптят като разсипана по пода захар.

Застана на прага на стаята, която някога беше спалнята им и загледа тапетите на отсрещната стена. Тапетите, доставени чак от Ню Йорк — „розови, но не твърде ярки, с дребни сини цветчета като незабравки“ — залепени специално за младоженката, младоженката, която не бе доживяла да ги види, дори не бе доживяла да стане младоженка.

Затвори вратата. Беше безпредметно, тъй като вече нямаше какво да се държи вътре. Може би за да не вижда повече спалнята пред очите си.

И докато затваряше, изведнъж му се счу, че отвътре се обади глас, ясен като наяве: „Кой чука? Кажете му, че може“. После се изгуби, замлъкна завинаги.

Дюранд бавно заслиза по стълбите; на всяко стъпало коленете му неволно се подгъваха, сякаш бяха разглобени.

Входната врата зееше отворена и пред нея стоеше муле, впрегнато в двуколка, високо натоварена с част от движимото имущество на дома, подарено на Леля Сара от господаря ѝ. Точно в този момент тя се появи от задната страна на къщата, подмина го забързано, понесла в едната си ръка позлатената клетка за птички, вече смачкана, а в другата стиснала голям настолен часовник. Като го видя, тя рязко спря и за да се увери за сетен път в невероятната му щедрост, попита:

— И това ли? И тоя часовник?

— Казах ти всичко — раздразнено отвърна Дюранд. — Всичко, освен тежките мебели. Взимай всичко! Махай го от очите ми!

— Леле божке, като се върна, моята къща ще е най-богатската от всички в Шрийвпорт.

Дюранд я погледна мрачно за миг, но не защото го бе предизвикала.

— Днес нещо не чувам оня оркестър — изтърси той.

Тя разбра за какво става дума, спомни си го с изненадваща лекота.

— Стига, стига, господин Лу. Всеки може да сбърка. Дяволска музика беше това.

Леля Сара отиде до двуколката, около която се навърташе някакъв дългурест хлапак, неин далечен родственик, явно със задачата да пази придобивките.

— Взе ли всичко, което искаш? — извика подире ѝ Дюранд. — Тогава заключавам.

— Да, господине! Да, господине! От това повече, здраве — и очевидно до края тайно се бе опасявала да не би Дюранд все пак да промени решението си и да се отметне, защото бързо подхвърли настрана:

— Айде бе, момче! Я го подкарвай това муле. Какво се бавиш още?

Качи се на двуколката, която веднага се заклати и започна да се отдалечава.

— Господ да ви поживи, господин Лу! Господ да ви пази!

— Малко късничко е вече — помисли си мрачно Дюранд.

Върна се за малко в салона, за да си вземе шапката от горната поставка на високото порт манто. Като посегна, нещо, скрито зад нея, леко тупна на пода. Нещо, което отдавна е било избутано назад и после забравено там.

Той хвана тънката дръжчица и я вдигна; на другия ѝ край имаше малко светловиолетово снопче. Отпуснато и прашно, но все пак контрастно цветно петно в опразнения салон. Нейното чадърче за слънце.

Хвана го за двата края и вдигна коляно, за да го строши; удряше яростно, отново и отново с неимоверно ожесточение, съвсем излишно за това крехко чадърче. После с все сила запрати разкъсания плат и парченцата от дръжката колкото може по-далеч от себе си.

— Върви по дяволите при своята притежателка — освирепял, измърмори той. — Чака те там да ѝ пазиш сянка.

И тресна вратата.

Къщата беше мъртва. Любовта беше мъртва. Романът свърши.

XXXI

Отново месец май. Май, който винаги се връща, май, който никога не остарява, май, който всеки път е все така прекрасен. Хората стареят, любовта ги напуска, губят и надеждите си за нова любов, но месец май винаги се връща. И все има хора, които го очакват, хора, чийто ред не е дошъл все още.

Отново месец май. Май, но вече 1881-ва. Една година от сватбата.

Влакът от Ню Орлиънс пристигна в Билокси късно следобед. Небето бе блеснало като порцелан, току-що изваден от пещта, кълбенца от пара — облачета — се вдигаха тук-там. По върховете на дърветата трептяха лъскави новопокарали листенца. А в далечината като осеяни със сапфири блещукаха водите на Мексиканския залив. Чудесна за любуване гледка, чудесно за посещение място. Но сега той беше стар и горчиво препатил, прекалено стар, за да му се радва.

Скочи от стъпалата на вагона последен. Стори го тежко, неохотно, сякаш му беше все едно дали ще слезе тук, или ще продължи до следващата гара. И наистина беше така. Да си почине, да забрави за малко, това бе всичко, което желаше. Да продължи лечителния процес, да остави раните да заздравеят и да хванат не по-малко отвратителната си коричка. Ню Орлиънс все още му напомняше прекалено много за миналото. И винаги щеше да му напомня.

Романтичните души понасят тежко загубите, а той беше тъкмо такъв човек. Само една романтична натура би могла да изиграе такава роля, ролята на пълен глупак, и при това той я бе изиграл съвършено. Вече започваше да проумява, че е един от тези мъже, които са родени да бъдат естествена жертва на жените; ако не беше тя, щеше да бъде някоя друга. Ако не беше лоша жена, щеше да бъде някоя от тези, които хората наричат „добри“ жени. Дори такава жена щеше да го подчини на волята си, преди изобщо да се усети. И макар че резултатите можеха да не бъдат така катастрофални, това никак не

утешаваше неговото честолюбие. Единствената му защита беше да ги избягва.

Сега, когато дъждът го бе намокрил до кости, той се бе сетил да вдигне качулката си. Сега, когато конят беше откраднат, на вратата висеше катинар. Катинарът беше заключен, а ключът захвърлен веднъж завинаги. Но конюшната вече бе празна и не криеше нищо.

Всред цялата тази навалица от почиващи, пристигнали тук от вътрешността на страната за седмица-две, всред цялата тази глъчка и суетня, докато хората се обособяваха в малки групички или пък се присъединяваха към свои приятели, дошли да ги посрещнат на гарата, той стоеше съвсем самотен, откъснат, с чанта в нозе.

Не малко млади дами на възраст за женене в групичките близо до него го поглеждаха изпитателно, коя над рамото на роднина, коя на приятелка, като вероятно се питаха дали е подходящ да бъде включен в сметките им за най-близко бъдеще, защото какво е това почивка, ако няма куп обожатели? А всеки път, когато очите им срещнеха погледа му, те бързо се извъръщаха, но не само от благоприличие. У тях оставаше едно доста смущаващо усещане, както когато погледнеш нещо, за което си мислил, че е живо, а то в края на краищата се окаже неодушевен предмет. Като да си флиртувал със стълб от ограда или улична чешма и изведнъж да разбереш грешката си.

Перонът бавно опустяваше, а Дюранд все още стоеше там. Влакът от Ню Орлиънс отново потегли и той се полуизвърна, сякаш искаше да се върне и да отпътува с него до следващата спирка, която и да е тя. Но после пак се обърна напред и вагоните изтракаха зад гърба му по своя път.

XXXII

Скоро придоби навика да изминава всяка вечер около седем към бара на един от съседните хотели, „Белвю Хаус“, за да изпие бавно чаша пунш с уиски. Или най-много две чаши, тъй като не алкохолът го привличаше, а просто нямаше какво друго да прави, докато стане време за вечеря. Беше избрал това място, защото в неговия хотел нямаше бар, а този беше най-близкият и най-големият.

Това беше весело, оживено и шумно заведение, типично за времето си, подобно на много други. Място, където мъжете пият. И като всички други заведения от този род, оставаше запазен периметър единствено за мъже, но никъде жените не присъствуваха така осезателно в мисъл и дух, загатвания и разговори, както тук, където те физически отсъствуваха. Цялата атмосфера напомняше за тях; те стояха зад всяка двусмислица, във всяко смигване, във всеки тост, във всяко самохвално подмятане. Тук те бяха такива, каквито мъжете ги рисуват в мечтите си, такива, каквито рядко биват извън вратите на заведението: необикновено сговорчиви. По всяко време и във всеки спомен.

Жените взимаха връх дори и символично. На стената над извития махагонов бар беше окачена грамадна картина, нарисувана с маслени бои, която изобразяваше полегнала женска фигура — вероятно богиня, а от двете ѝ страни весело примигваха лампи като стъклени конуси на кандила пред олтара на олицетворената женственост. Около главата ѝ услужливо кръжаха две крилати амурчета, а в нозете ѝ лежеше рогът на изобилието, от който се сипеха плодове и цветя. Имаше и пурпурно наметало, но фигурата по-скоро го бе отметнала, вместо да се загърне с него; единият му крайчец едва-едва прикриваше рамото ѝ, а другият — още по-оскъден — беше праметнат през кръста. Фонът представляваше лазурно небе с пухкави като памук облачета, но едва ли някой го бе забелязал от времето, когато картината е била окачена.

Тази картина, която доминираше над цялата обстановка — при това съвсем прозорливо и преднамерено, беше всъщност поводът Дюранд да завърже първото си познанство след като пристигна в Билокси. При второто си самотно посещение на бара мъжът, който седеше най-близо до него, вторачено бе приковал поглед в нея, почти просълзен, с някаква тъпа, неопределена алчност, когато Дюранд съвсем случайно го забеляза и улови изражението му.

Дюранд не можа да се въздържи и леко се усмихна, но само на себе си, а не към ревностния поклонник на богинята, и тъкмо да се извърне настрани, когато другият забеляза половинчатата му усмивка, прие я за вътрешно сходство в мислите и незабавно му отвърна по същия начин, като прибави и щедра доза приятелска общителност, каквато липсваше на първоизточника.

— Благословени да са — разпалено подхвърли той, като сочеше с чаша към художествената композиция, за да се разбере подтекстът на думите му.

Дюранд сдържано кимна в съгласие.

Окуражен, мъжът извиси глас и го покани през делящите ги тричетири метра.

— Заповядайте при мен, господине.

Дюранд нямаше никакво желание за такова нещо, но щеше да изглежда неоправдано грубо, ако беше отказал, така че се приближи към съседа си в знак на любезност, а той скъси останалото разстояние.

Повториха поръчките си, чукнаха се и отпиха: по този начин ритуалът на запознаването бе приключен.

Доколкото Дюранд можеше да прецени, мъжът беше на около четиридесет и пет. Имаше приятно, ала доста безволево лице на човек, водил разгулен живот; бръчките по него и особено по челото говореха по-скоро за отпусната кожа, отколкото за напреднала възраст. Цветът му беше много блед; косата му — тъмна, но вероятно поддържана с помощта на боя тук-там, това обаче оставаше само предположение. Дюранд бе по-висок и по-стегнат, а той бе по-пълен и по-отпуснат.

— Сам ли сте тук, господине — запита мъжът.

— Да, сам — отвърна Дюранд.

— Грехота! — бурно възкликна събеседникът му. — Тогава сигурно сте за пръв път тука.

Дюранд лаконично призна, че е за пръв път.

— Ще ви хареса, стига веднъж да посвикнете — обеща той. — Колко време му трябва на човек, а аз никак не се притеснявам къде съм.

Дюранд хладно се съгласи, че е така.

— В този хотел ли сте отседнали? — Мъжът посочи вратите, които водеха към вътрешността на сградата. — Аз съм отседнал тук.

— Не, аз съм в съседния, хотел „Роджърс“.

— Тук трябваше да дойдете. Този е най-добрият в града. Във вашия е малко скучно, нали?

Дюранд отвърна, че не е забелязал. И че във всеки случай не смята да остане за дълго.

— Е, може да промените решението си — жизнерадостно допусна другият. — Може да ви накараме да промените решението си — допълни той, сякаш беше вложил средства и имаше преки интереси по отношение на развитието на курорта.

— Може — съгласи се без особен ентузиазъм Дюранд. — Ще пиете ли още едно питие с мен? — на свой ред предложи почерпка той, след като забеляза, че чашата на събеседника му е почти празна.

— За мене е чест! — охотно отвърна последният и бързо се погрижи остатъкът от питието му да изчезне.

Тъкмо когато Дюранд се канеше да поръча, пиколото влезе през стъклената врата към хотела, огледа се за момент, забеляза събеседника на Дюранд, дойде при него, извини се и му пошепна на ухото нещо, което Дюранд не успя да улови. Още повече ни най-малко не се постара.

— О, вече — възкликна другият. — Благодаря, че ми казахте — и пхна монета в ръката на момчето. — Веднага отивам.

Той отново се извърна към Дюранд и бодро обяви:

— Имам ангажимент. Ще трябва да продължим разговора си някоя друга вечер. — После отдаде дължимото на външния си вид, докосна вратовръзката си, прилади косите си, изпъна раменете на самото си. — Е, не трябва да караме дамите да ни чакат — добави той, не успял да се въздържи и да не осведоми Дюранд за естеството на съобщението, което бе получил.

— Естествено — съгласи се Дюранд.

— Желая ви приятна вечер, господине.

— Довиждане.

Дюранд проследи излизането му с поглед. Още преди да се отдалечи, на лицето на мъжа се изписа безпокойство, а по-нататък той блъсна вратите доста силно в страха си да не даде основание да му отправят упрек.

Дюранд леко се усмихна на себе си, колкото презрително, толкова и със съжаление и продължи да пие сам.

XXXIII

Срещнаха се отново на другата вечер. Другият беше вече там, когато Дюранд влезе откъм улицата и затова той се присъедини към него без официалности, тъй като според етикета на такива заведения следваше и той да го почерпи едно питие, а да избегне компанията му, както би предпочел, можеше да се изтълкува като опит да избегне задължението си.

— Гледам, че все още сте сам — посрещна мъжът Дюранд.

— Все още — загадъчно отвърна последният.

— Никак не бързате, никак — критично отбеляза новият познайник. — Какво ви спира? Мислех, че досега не една... — той не довърши фразата си, но остави едно многозначително подмигване да стори това вместо него.

Дюранд тъжно се усмихна и даде поръчката.

Вдигнаха чаши, отпиха.

— Всъщност позволете ми да ви се представя — сърдечно рече другият. — Аз съм полковник Хари Уърт, бивш офицер от армията. — От начина, по който го заяви, беше ясно коя армия има предвид; или по-скоро даваше да се разбере, че има само една армия, за която може да става дума.

— Аз съм Луис Дюранд.

Стиснаха си ръцете по инициатива на полковника.

— Откъде сте, Дюранд?

— От Ню Орлиънс.

— О, тъй ли — одобрително кимна полковникът. — Хубав град. Бил съм там известно време.

Дюранд не го попита откъде е. „Какво ли ме интересува?“ беше мисълта, която мина през главата му.

Подхванаха разговор. За положението на търговията (двамата заедно). За някакво момиче в Начиз (само полковникът). За сегашното правителство на президента (двамата заедно и с горчивина, сякаш ставаше въпрос за някакво чуждо иго). За едно момиче в Луисвил

(само полковникът). За рецепти за коктейли (двамата заедно). За отглеждане на коне и конни състезания (двамата заедно). За една квартиронка в Мемфис (полковникът, като звучно плесна с ръка по бедрото си).

Пиколото влезе отново тъкмо когато Уърт се миеше да повтори поръчката, отиде при него и му прошепна на ухото обичайното съобщение.

— Времето ми свърши — каза полковникът на Дюранд. Подаде му ръка: — За мене беше удоволствие, господин Рандъл. Ще чакам да се видим отново.

— Името ми е Дюранд.

Полковникът се поправи с театрално пресилване и много извинения.

— Разбира се, така беше, простете ми. Често правя такива грешки. Никак не мога да помня имена.

— Няма нищо — равнодушно отвърна Дюранд. През главата му мина мисълта, че тази грешка ще продължава да се повтаря до самия край на познанството им; ако едно име не се произнесе правилно при първата среща, много е малка вероятността да се произнесе правилно и при четвъртата, дори и при десетата. Но това нямаше никакво значение за него, още по-малко за самия полковник.

Уърт отново се ръкува, но този път произнесе името правилно. На тръгване мина покрай тезгяха и лапна едно карамфилче от подправките.

— За всеки случай — подхвърли той дяволито.

После излезе през вратата към хотела. Дюранд бе седнал близо до прозореца, който гледаше към улицата. Няколко минути по-късно той случайно извърна глава точно в момента, когато полковникът минаваше пред издадения напред прозорец с плътни зелени стъкла. Контурите, които се очертаха през дебелията преграда, бяха неясни, но Дюранд го позна. Зад тях се виждаха три придатъка към фигурата му и това беше единственото, което издаваше, че той придружава дама. На височината на плещите му стърчеше перо от шапката на скрита от другата му страна жена, но изглеждаше, сякаш в рамото на полковника е забита пъстроцветна стрела.

По-надолу, към кръста му, доста извън собствения му скромен силует, чувствено и същевременно някак благопристойно се

поклащаше турнюрът на нечия рокля, носеше се леко и плавно като балон, докато притежателката му пристъпваше покрай придружителя си. А най-долу, в нозете му, се вееше триъгълно крайче на рокля или шлейф, мятеше се свободно насам-натам при всяка крачка и създаваше впечатлението, че един от чорапите на полковника се е смъкнал и се влачи по земята.

Но Дюранд извърна хладния си поглед от тях, преди да се отдалечат на такова разстояние, че да се видят като две отделни фигури вместо една, съставена от два наложени един върху друг силуета, каквато представляваха в момента.

Усмихна се отегчено, както и предната вечер. Този път повдигна вежди, сякаш да каже: разни хора, разни вкусове.

XXXIV

Следващата вечер пиколото се появи по-късно, което означаваше, че полковникът е изпил една чашка повече от обикновено. Това се прояви само в повишения градус на приятелските му чувства и в склонност да хваща Дюранд за рамото и да го потупва през кратки интервали, за почти всяка своя втора забележка.

— Годеницата ми, Рандъл, е прекрасно момиче — повтаряше сериозно той, сякаш неспособен да го внуши на слушателя си в достатъчна степен.

— Убеден съм, че е така — каза Дюранд вече за втори път. — Убеден съм. — Беше го поправил веднъж тази вечер, че не се казва така, но повече не си направи труда и го остави.

— Голям късмет имам, казвам ви. Трябва да се запознаете. Не сте длъжен да ми вярвате на мене; просто трябва сам да я видите.

— Но аз ви вярвам — сдържано се възпротиви Дюранд.

— И вие трябва да имате такова момиче (туп по рамото). И вие трябва да си намерите такова момиче (туп, туп по рамото).

— Не всеки може да има такъв късмет — измърмори Дюранд, като нервно потърка ръба на подметката си по месинговата опора под столчетата на бара.

— Яд ме е, като видя хубав мъж като вас (туп по рамото) да пропилява сам дните си.

— Аз не се оплаквам — каза Дюранд и за опровержение описа с дъното на чашата си поредица от склучени кръгове по повърхността на бара и накрая я върна в изходното ѝ положение.

— Но погледнете мене, дявол да го вземе. По-стар съм от вас с десет години. Но не чакам някой да дойде да ме търси. Така нищо няма да намерите. Вие трябва да се погрижете да не оставате сам.

Правилно съгласи се Дюранд с вид на човек, който се е зарекъл, че ще отговаря все така, пък каквото ще да става.

Полковникът изведнъж бе обхванат от закъснели опасения, че е нарушил добрия тон. Този път вместо да потупа Дюранд по рамото,

приятелски го хвана за ревера на сакото.

— Нали не го приемате като намеса в личния ви живот? — умулительнo запита той. — Ако съм прекалил, кажете, ще ви се извиня. За нищо на света не искам да смятате така.

— Изобщо не сте ме обидили — увери го Дюранд. Което беше самата истина. Все едно че бяха разговаряли за астрология или някакъв друг отвличен предмет.

— Интересувам се толкова от вас, защото сте ми симпатичен. Много ми е приятно в компанията ви.

— Изпитвам сходни чувства — сериозно отвърна Дюранд и кимна сякаш само с върха на главата си.

— Ще ми се да ви запозная с моята годеница. Прекрасно момиче.

— За мене ще бъде чест — рече Дюранд. Започваше да му се иска пиколото вече да се появи.

— Дошъл съм да я взема, за да излезем. Скоро ще слезе от стаята си. — Полковникът внезапно бе осенен от идея. Гордостта да притежаваш нещо много често е еднозначна с желанието да го покажеш. — Защо не дойдете с нас тази вечер? Много ще се радвам. Хайде, елате с мен и ще ви представя.

— Не, не тази вечер — малко припряно отвърна Дюранд. Като търсеше отчаяно каквото и да е извинение, той колебливо прокара ръка по лицето си. — Толкова неочаквано... Боя се, че не изглеждам добре.

Полковникът критично наклони глава.

— Глупости. Добре сте. Гладко избръснат. — Той се замисли за някакво компромисно решение. — Добре де, просто сега ще дойдете с мен и аз ще ви запозная, когато тя слезе от стаята си. После ще излезем без вас.

Дюранд внезапно бе обхванат от скрупули за благоприличие, които се оказаха много полезни в случая.

— Не вярвам да се зарадва, ако я изправите лице в лице да се запознае с някого, доведен направо оттук. Може да й се стори невъзпитано; нали знаете колко държат дамите на такива неща. В края на краищата това е едно мъжко заведение за пиене.

Уърт не можа да си състави мнение по този тънък момент в светските порядки, защото известният вече пиколо влезе и му предаде съобщението си.

— Дамата е във фоайето, сър.

Полковникът пхна монета в облечената му с ръкавица ръка и пресуши чашата си.

— Вижте какво. Сетих се за нещо по-добро. Предлагам да станем четирима. Ще помоля годеницата си да вземе някоя дама със себе си. Сигурно вече се е запознала с някоя от тукашните млади дами без ангажименти. Така ще се чувствувате по-спокойно. Какво ще кажете за утре вечер? Нали нямате нищо предвид?

— Не, нищо — отвърна Дюранд, доволен, че поне за момента се е освободил, а същевременно се забавляваше при мисълта как по някое време на другия ден ще се извини, че не може да отиде и така ще се измъкне. В момента всяка по-нататъшна съпротива, съзнаваше той, щеше да се приеме като обида дори и от такъв дебелокож индивид като Уърт, а Дюранд не искаше да го обижда безпричинно.

— Идеално — каза полковникът с грейнало лице. — Значи разбрахме се. Знаете ли кое е най-подходящото място за това? Има един малък ресторант — „Грото“. Работи до късно. Съвсем прилично заведение. Почтено и многолюдно. Има музика и чудесно вино. Ние често ходим там с госпожица Касъл. Вместо да се срещаме в хотела всред всичките тези старци, готови да сплетничат, елате направо там. Аз ще доведа и двете дами.

— Чудесно — каза Дюранд.

Уърт радостно потри ръце; явно някои страни от предишния му живот не бяха отмрели така напълно, както сигурно му се искаше да вярва.

— Ще ангажирам сепаре. Там са отделени със завеси, за да няма много любопитни погледи. Потърсете ни, ще бъдем в едно от тях. — Той докосна с показалец гърдите на Дюранд. — Имайте предвид, че аз каня.

— Не мога да се съглася — рече Дюранд.

— Ще спорим по този въпрос, когато му дойде времето. Хайде, до утре вечер. Ясно, нали?

Уърт забърза към пиколото, който чакаше до самата врата, явно с изрични указания да го доведе със себе си, получени от някой, който добре познаваше полковника. Ненадейно той спря, върна се, попривдигна се на пръсти и прошепна с пресипнал глас в ухото на Дюранд:

— Забравих да ви попитам. Руса или брюнетка?

За миг в представите на Дюранд изникна *нейният* образ.

— Брюнетка — кратко отвърна той и очите му за момент се присвиха от болка.

Полковникът го смушка с лакът в ребрата в изблик на приятелска разпуснатост.

XXXV

На другия ден обаче Дюранд се отнесе някак несериозно към уговорката и дори не съобщи навреме, че за съжаление (не особено голямо) няма да отиде, и така, докато се усети, вечерта дойде и ангажиментът му беше потвърден, дори само поради факта, че не се бе освободил от него, а вече беше прекалено късно да се отскубне, без да обиди полковника, макар че нямаше да бъде така, ако го бе отменил няколко часа по-рано.

Късно следобед, напълно облечен, той бе полегнал да дремне и когато се събуди, определеният час беше вече наближил и не му оставаше нищо друго, освен да изпълни уговорката.

Въздъхна и скришом направи гримаса в огледалото, но после започна да се приготвя въпреки всичко: забърка усилено с четката за бръснене в порцелановото легенче, докато пяната се надигна и потече на мехурчета по страните му. Обеща пред себе си да остане половин час, колкото да не се каже, че не е отишъл, след това да уреди с някой келнер да го извика по някакъв благовиден предлог и да си отиде. Трябваше предварително да заплати своя дял от удоволствието, за да не си помислят, че това е причината. Предполагаше, че ще ги обиди, но все пак по-малко, отколкото ако изобщо не се яви.

Окуражен от това си намерение, избръснат, с чиста риза, той облече самото си, открехна с пръст портфейла си, за да види дали има достатъчно пари и навъсено се отправи нататък. Никой друг участник в предстоящо тържество не бе тръгвал толкова неохотно и с такава мрачна физиономия към мястото, където се предполагаше, че ще се забавлява. Докато затваряше вратата на стаята, той тихо проклинаше под носа си; проклинаше прекалено общителния полковник за това, че го подлъга в тази история, непознатата, която сигурно трябваше да ухажва по простата причина, че беше жена и би могла да доведе нещата до това положение, и най-вече себе си, че не можа да откаже рязко и категорично още предната вечер, когато бе направено предложението.

Някоя блудкава, превзета дебелана, която никой не иска. Представяше си какви жени може да харесва полковник, като съдеше по самия него.

Повървя десет минути в това хапливо настроение, което не се смекчи нито за миг дори и от обсипания със звезди брокат на небето над него и стигна до определеното място.

Ресторант „Грото“ беше едноетажна сграда, дълга и тясна, наподобяваше дървена хижа, паянтова и непривлекателна на външен вид като повечето такива временни заведения за хранене в курортните места. От всяка пролука струеше сияние от различни газени лампи, обагрени в розово или синьо, което се дължеше на някаква особеност в осветлението на заведението. Цветнокож портиер го подкани да влезе с поклон и Дюранд трябваше да слезе надолу по няколко стъпала, тъй като поради падина в терена салонът на ресторанта оставаше малко по-ниско от равнището на тротоара. От стълбите в централната зала се виждаше безпорядък от застлани с бели покривки маси, около които се оформяха кръгове от главите на посетителите, а на всяка маса имаше лампа с розов или син абажур — нововъведение, заимствувано от Европа, за да намалява яркия, обичаен за такива места блясък до приглушен сумрак и така се създаваше впечатление за непозволено пируване и тайни любовни връзки. С тях заведението напомняше на обсипана с примигващи светулки поляна.

В долния край на стълбите го посрещна важен салонен управител с широки накъдрени бакенбарди, стиснал настрана листа с менюто, както художниците държат палитрите си.

— Сам ли сте, господине? Ще ми позволите ли да ви упътя до някоя свободна маса?

— Не, очаква ме компания — отвърна Дюранд. — Полковник Уърт и приятели. В едно от сепаретата. Накъде са те?

— Вървете направо към другия край, господине. В дъното на залата. Очакват ви. Седнали са в първото сепаре отдясно.

Дюранд тръгна по дългата, незаета от маси централна пътека, като някой, който с мъка си пробива път, в случая не през каращи се тълпи, а през сблъскващи се звукове и аромати. Промъкна се през отделни, добре обособени от различните си миризми зони, които оставаха изолирани една от друга, всяка в своето малко ядро, без изобщо да се смесват; ту на омар, ту на печена върху дървени въглища

пържола, ту на потно бельо и разлято вино. Долови пресекващ смях и откъслечни разговори, които останаха също така обособени, всеки в своята собствена ограничена сфера.

— Когато е с мен, едно говори, когато е с някоя друга — съвсем инак. О, не се безпокой, за тебе всичко ми е известно!

— ... правителство, което ще доведе страната до разруха. Не ме интересува кой ме слуша, аз имам право на собствено мнение!

— ... а сега идваме до най-хубавата част от историята. Това е частта, която най-много ще ви очарова...

В дъното залата се стесняваше до един-единствен служебен проход, който водеше към кухнята. От двете му страни обаче бяха разположени входовете на малките сепарета или така наречените кътчета за хранене, които Уърт бе споменал. Всички бяха дискретно закрити от погледи със завеси, макар че инак нямаха врати. Най-близките две отляво и отдясно не бяха съвсем успоредни на прохода, а разположени косо, като по този начин закръгляха ъглите на залата.

Дюранд се вгледа в дясното сепаре като крайна точка на маршрута си, макар все още да не бе стигнал до него — деляха го последните маси, вдадени някак помежду им — и в този миг спуснатата пред входа завеса се разтвори в единия си край и оттам се показва гърбът на келнер, който бе започнал да излиза заднишком, но за момент поспря — отчасти вътре, отчасти вън — за да изслуша нечий последни наставления. През това време той задържа завесата с ръка, така че между нея и стената се получи ромбовиден процеп.

Дюранд направи още една крачка и повече не можа да вдигне крак от земята, застина на място.

В този процеп сякаш бе поставена камей с най-чисти линии, с най-ясен рисунък, изложена специално за Дюранд, камей, поразителна в съвършенството си, изпъкваща в рамката от тъмно кадифе.

От едната страна се открояваше част от грубия профил на полковника, който леко се поклащаше, докато даваше указания на келнера. От другата се виждаше седнала с гръб към него непозната жена с тъмни очи и коси, обърнала част от нежния си профил към залата.

В средата между двамата, с лице към входа, видима само от кръста нагоре, бяла като алабастр, ослепителна като мрамор, царствена като миниатюрна Юиона, прекрасна като руса Венера или

като Хубавата Елена, седеше оная, чиито лице, шия, разголени рамене и полуоткрити гърди той никога нямаше да забрави, не можеше да забрави, сякаш с магическа пръчица пренесена от сънищата му и отново превърната в жена от плът и кръв.

Джулия.

Видя дори как светлината заигра в косите ѝ като златисто сияние. Видя дори как очите ѝ проблеснаха като скъпоценни камъни, когато отмести поглед встрани.

Джулия — убийцата. Джулия, която разби сърцето му.

Беше невероятно как тя не го вижда оттам. Цялото ѝ тяло, с изключение на зениците, беше извърнато към него. От това разстояние не можеше да се разбере, но сигурно наблюдаваше някого от двамата си сътрапезници и затова не го забеляза.

Келнерът пусна края на завесата, тя се прибра към стената и камеята изчезна.

Дюранд стоеше там разтърсен, поразен и неспособен да помръдне, сякаш това ослепително бяло, незаличимо видение, мярнало се за миг и отново изчезнало, беше мълния, паднала непосредствено до него, приковавайки тялото му към земята. Трябваше да благодари, че не падна възник там, на място, пред очите на всички.

Някакъв забързан келнер разсеяно се блъсна в него и това най-сетне го извади от неподвижността му; също както при билярда една топка привежда в движение друга, като се удари в нея.

Върна се по обратния път, този, по който бе дошъл, залиташе и се блъскаше в масите и столовете от двете страни на пътеката, покрай въпросително повдигащи се за момент лица, покрай низ от преливащи се светлини от настолните лампи, които като ненужни факли само го объркваха, вместо да му показват къде да върви.

Стигна до другия край на шумното заведение, където същият салонен управител загрижено се приближи до него.

— Не успяхте ли да откриете компанията си, господине?

— Аз... аз реших нещо друго. — Той извади портфейла си и пхна в ръката му една банкнота на направо невероятната сума десет долара. — Не съм бил тук и не съм питал за тях. Изобщо не сте ме виждали.

Той продължи да се препъва нагоре по стълбите и излезе навън, залитайки, сякаш за тези няколко минути се бе напил с вино. Виното

на омразата, ферментирало от гроздовете на гнева.

XXXVI

В началото той нямаше ясна представа какво ще прави. Черният облак на омразата, който се кълбеше в главата му, забулваше всички планове и намерения. Естествено инстинктът, а не разумът го бе възпрял да не се спусне зад онези завеси.

Сама. Трябваше да бъде сама, за да не могат да я спасят случайни присъстващи. Не искаше да я разобличи разгорещено и набързо. Какво би било за нея още едно разобличение? Колко ли пъти вече ѝ се беше случвало? Не желаше публични спорове, при които нейното хладнокръвие и самообладание неминуемо щяха да вземат връх. „Никога не съм виждала този човек. Сигурно е луд!“ Едно нещо, едно-единствено нещо желаше той и само то щеше да го задоволи. Желаше смъртта ѝ. Желаше в кратките моменти преди това да бъдат само двамата.

Поспря се за малко пред хотела, където бяха отседнали тя и Уърт, за да се успокои и съвземе.

Застана с гръб към него и се вгледа в морето. И докато стоеше така неподвижен, с неразгадаеми иначе намерения, ръката му отново и отново се стоварваше върху дървените перила. Равномерно като чук върху длето, с което доизглажда подробностите във всички стъпки, които смята да предприеме.

Ритъмът се позабави и накрая спря. Беше готов.

Обърна се рязко и влезе в ярко осветеното фоайе на хотела, решително, но не прекалено забързано. Насочи се направо към бюрото на администратора, спря пред осеяния с бели жилки черен мраморен плот и забарабани с пръсти, за да привлече по-скоро вниманието на служителя.

Когато последният се отзова, Дюранд рече:

— Аз съм приятел на полковник Уърт. Току-що го оставих с компанията му в ресторант „Грото“.

— Да, господине. С какво мога да ви услужа?

— Една от младите дами с нас, мисля, че е отседнала тук, установи, че вечерта е по-хладна от нейните очаквания и ме изпрати да взема шала ѝ. Ще ми позволите ли да се кача до стаята ѝ?

Администраторът прояви професионална предпазливост.

— Бихте ли могли да ми я опишете?

— Руса, много дребничка дама.

Съмненията на служителя се разсеяха.

— О, това е годеницата на полковника. Госпожица Касъл. Стая номер двайсет и шест. Ще извикам пиколото да ви придружи догоре.

Той позвъни на момчето, даде му ключовете и необходимите указания.

Дюранд и пиколото се качиха на втория етаж в голям асансьор с решетки, който се движеше в открита и от четирите страни шахта. Дюранд забеляза, че около външната ѝ страна се вие стълбище, което върви нагоре заедно с асансьора и накрая стига до същото място. Безжалостен и съсредоточен, той запомни този факт.

Тръгнаха по един коридор. Пиколото се посуети, докато наглася ключа. Когато вратата се отвори, Дюранд изпита най-странното чувство в живота си. Сякаш отново беше близо до нея. Сякаш докато той влизаше в стаята от едната страна, тя току-що я бе напуснала от другата. Присъствието ѝ, макар и невидимо, беше силно осезаемо. Долавяше го с всяка клетка на тялото си. Във въздуха се носеше призрачно ухание на парфюм. Някаква дреха от тафта прошумоля в ушите му, когато си я представи как ходи, облечена в нея.

В омразата си стана още по-целенасочен. Без излишна крачка, без излишно движение, той заобиколи роклята дебнешком, сякаш му беше враг.

Пиколото се бе изправил почтително до отворената врата, за да го остави сам. Но беше заел такова положение, че да го наблюдава какво върши.

— Трябва да е сбъркала — благовидно рече Дюранд заради него, но така, като че ли говореше на себе си. — Не го виждам върху стола. — Повдигна копринената дреха и пак я остави. — Сигурно е в скрина.

Дръпна едно чекмедже, отново го затвори. Дръпна второ.

Сега пиколото го наблюдаваше с леко обезпокоен вид на кокошка, в чийто полог търсят яйца.

— Забелязали ли сте, че жените никога не знаят къде си оставят нещата? — довери му по мъжки Дюранд.

Момчето се ухили, поласкано, че му приписват опит, какъвто все още не бе успяло да придобие.

Най-сетне, вече тайно отчаян, Дюранд откри нещо в третото чекмедже — измъкна оттам един дълъг и тънък светловиолетов шарф, който поне беше достатъчно оправдание за посещението му.

— Сигурно е това — каза той и прикри усмивката си на облекчение при тази щастлива находка.

Затвори чекмеджето и тръгна към вратата, тъпчейки го в страничния си джоб.

Погледът на момчето неотклонно следеше движенията на ръката му. Очите на Дюранд пък бяха вперени в обърнатия към него ръб на отворената навътре врата. Над езичето на бравата имаше малка цилиндрична издатинка. Щифтчето на секретa. Същото като на неговата врата в другия хотел. Точно на това бе разчитал.

Преди момчето да се усети, Дюранд го освободи от задължението да затвори вратата; вместо за топката, хвана я за ръба, точно над щифтчето и я дръпна към себе си, като междуременно смени положението му, натискайки го навътре. По този начин обезвреди секретa и остави вратата просто на резе, така че вече нямаше значение дали ще се използва ключ, или не.

След това позволи на момчето да изпълни задачата си докрай, тоест да превърти ключа и да го извади, а щом това бе сторено, той го отклони от всякакви по-нататъшни проверки на вратата с една сребърна половиндоларова монета.

Слязоха заедно; момчето, явно по рождение неспособно да храни подозрения към хора, които дават такива щедри бакшиши, направо сияеше. Дюранд също се бе поусмихнал, само че съвсем лекичко. Като минаваше край администратора, той му кимна, за да му поблагодари и потупа джоба си в знак, че е взел това, за което бе дошъл.

Излезе навън в нощта и лицето му потъна в тайнствената ѝ сянка. В звездите над него нямаше искрица милосърдие. Нито полъх нежност във влажния солен бриз, който духаше откъм залива. Тя щеше да е в ръцете му сама и никой нямаше да я спаси. Щеше да я убие — това бе единственото, което можеше да го задоволи.

XXXVII

Оттам той отиде в собствената си стая, отключи куфара и извади пистолета. Същият, който бе показал оная нощ в Ню Орлиънс, когато заяви на Леля Сара, че ще убие Джулия. Сега този миг изглеждаше близко, много близко. Дюранд провери барабана, макар отдавна да знаеше, че е пълен; така беше. Прибра пистолета във вътрешния си джоб, който беше толкова дълбок, че оръжието потъна до извивката на дръжката и остана на сигурно място.

Погледна надолу и забеляза светловиолетовия шарф, който висеше от страничния му джоб; измъкна го в нов, внезапен изблик на ненавист и го захвърли на пода. След това заби пета по средата му и го ритна далече от себе си като нещо нечисто и недостойно за пипане. Лицето му отвратено се изкриви от омразата, издигаща се като зловоние от всяка непогребана любов.

Угаси газената лампа и жълто-зелената тоналност на стаята се превърна в лунно сияние и черен като сажди мрак. Постоя неподвижно за момент — получовек-полусянка, сякаш събираше смелост. После се раздвижи и докато разбиваше на вълнички сноповете светлина от прозореца, онази негова половина, която беше човек, се превърна в сянка, а тази, която беше сянка, стана човек. Открехна вратата и от осветения коридор проблесна лимоненожълт лъч. Дюранд излезе и затвори след себе си.

Докато се изкачваше по стълбите към втория етаж, той не срещна никого, а глъчката от фойето в партера заглъхваше с всяко следващо стъпало. Най-сетне настъпи тишина. На втората площадка излезе от стълбището и сви по коридора с червения килим на цветя и тъмните орехови врати, откъдето преди това бе минал с пиколото. Тук за пръв път едва не претърпя провал. Една дама излезе от стаята си и го засрещна някъде към средата на коридора, тоест прекалено навътре, за да се върне. Погледна го за миг, след това подмина, благопристойно свела очи, както подобаваше на нейния пол, а воланите на роклята ѝ отшумоляха зад него. Той спря за момент пред някаква друга врата,

сякаш се канеше да влезе, за да ѝ даде време да стигне до другия край на коридора и да завие зад ъгъла. После бързо се запъти към набелязаната врата, огледа се предпазливо, хвана топката, завъртя я рязко, влезе и затвори след себе си.

Както и преди, фитилите на лампите вътре бяха снижени: тя все още не се беше върнала. Дюранд си помисли, че присъствието ѝ се долавя във въздуха, в поизветрелия аромат на лавандула, в чувствения дъх на затворената от часове стая, който сякаш лъхаше изпод затоплени завивки. Повече от това той не би могъл да се приближи до нея; липсваше единствено самата тя. Духът ѝ беше тук в стаята и като че ли увиваше изотзад призрачни ръце около гърлото му. Той изправи рамене, като да се отърси, и поразкърши врат.

Постоя малко край прозореца, застанал встрани, за да не се вижда отвън. Взираше се в луната, а лицето му беше погрозняло, с белези като на преболедувал от едра шарка, причинени от сенките на мрежестата дантела на завесата. Под него като наклонена снежна пряспа се спускаше стръмният бял покрив на верандата, а още по-надолу беше тъмната окосена морава пред хотела. В далечината като рояк светулки искряха водите на заливчето. Луната отгоре беше кръгла и твърда като хапче от някакво лекарство. И точно толкова противна, помисли си Дюранд.

Най-сетне той рязко се извърна, оттегли се по-навътре в стаята, отпусна се в първия попаднал му стол и зачака. В положението, в което бе седнал, горната част на лицето му оставаше скрита в сянка, която го пресичаше в права линия като маска. Неразгадаема, мрачна, жестока маска.

От този момент нататък той не се помръдна — чакаше; нощта сякаш също чакаше с него като подбудител и съучастник, който изгаря от нетърпение да види извършването на злодеянието.

Само веднъж, към края на бдението си, той извади часовник и го погледна в светлината на луната. Беше почти дванадесет и четвърт. Прекарал бе там цели три часа. И без него те бяха останали до късно в ресторанта. Затвори капака на часовника; в тишината на стаята щракването му проехтя неимоверно силно.

В този момент, сякаш в отговор, до него достигна смехът ѝ някъде отдалеч като подигравка. Може би се качваше в асансьора. Той щеше да разпознае този смях, дори ако не я беше виждал в сепарето в

началото на вечерта. Щеше да го разпознае — беше убеден в това — дори ако изобщо не знаеше, че тя е тук, в Билокси. Сърцето помни такива неща.

XXXVIII

Дюранд скочи и се огледа. Беше странно, че след като прекара толкова време в стаята, не бе помислил къде да се скрие, та трябваше да реши набързо в момента. Избра паравана. Можеше да се скрие зад него най-бързо и най-лесно, а тя вече приближаваше към вратата, тъй като и чу да говори весело съвсем наблизо в коридора.

Той поразтегна паравана още малко, прибра крайните му крила, за да стане четвъртит като владена навътре в стаята декоративна колона и мина зад него. Откри, че може да остане прав, без да рискува главата му да се подава отгоре. Очите му стигаха до горната част, а там имаше дърворезба, така че можеше да гледа през дупките.

Вратата се отвори и тя се появи.

Показаха се два силуета, а не един; почти веднага, само на една-две крачки след прага в малкото полутъмно преддверие, те се сляха и останаха вплетени в ненаситна прегръдка. До Дюранд достигна леката, но остра миризма на нечий дъх, пропит с шампанско или бренди, примесена със слаб аромат на парфюм, който прободеше сърцето му.

Никакво движение, само шумолене на докосващи се дрехи.

Тя отново се засмя, но вече приглушено, скришом; отблизо смехът ѝ звучеше по-тихо, отколкото когато идеше отвън.

Дюранд позна гласа на полковника, който шепнеше с надебелял език:

— Цяла вечер съм чакал този момент. Малка моя, мъничката ми.

Шумоленето прерасна в явна съпротива.

— Хари, стига вече. Тази рокля не ми е за един път. Направо я съсипа.

— Друга ще ти купя. Десет ще ти купя.

Най-после тя се отскубна и между силуетите им проблесна светлина от коридора. Ала полковникът все още я държеше като в обръч, Дюранд я видя да блъска ръцете му надолу, след като не можеше да ги разтвори настрани. Най-накрая се разделиха.

— Но тази си я харесвам. Никак не внимавааш. Друг път не съм срещала такъв човек. Нека да запаля светлината. Не бива да стоим така.

— Така повече ми харесва.

— Не се и съмнявам! — хапливо рече тя. — Но въпреки това ще вдигна фитила.

Влезе в самата стая, отиде до лампата и с едно докосване превърна мъждивата искрица в бял ден. Светлината я обля, изми всяка неяснота в очертанията на лицето ѝ, и ето сега, след една година, един месец и един ден, тя отново засия пред него точно такава, каквато беше. Не просто изображение на камея, зърната през пролуката на завеса, не просто безплътен смях по коридора, не просто силует на фона на отворена врата; беше жива, истинска, самата тя. Разцъфтяла в цялото си великолепие и позор, в цялата си красота и измамност, в целия си скъпоценен блясък и нищожество.

И отново старата рана в сърцето на Дюранд се отвори и започна обилно да кърви.

Джулия захвърли ветрилото си, захвърли и шала, с който се бе наметнала; свали ръкавицата, останала на едната ѝ ръка, събра я с другата, която държеше, и ги захвърли заедно.

Беше облечена в рокля от плътен тъмночервен сатен, шумоляща като колосана, украсена с блестящочерни спирални фигури. Взе едно тампонче за пудрене и докосна с него върха на носа си, но по-скоро по навик, а не защото наистина имаше нужда. Обожателят ѝ стоеше прав, наблюдаваше всяко нейно движение, сякаш беше богиня, а в алчните му замъглени очи се четеше молба.

Най-после хладно, без да се обръща, тя му каза през рамо:

— Не се получи хубаво с бедната Флори, нали? Какво ли е станало с младия човек, с когото щеше да я запознаеш?

— Да върви по дяволите! — грубо рече Уърт. — Сигурно е забравил. Той не е никакъв джентълмен. Ще го пребия, ако го срещна пак.

Сега Джулия се занимаваше с косата си. Грациозно приведена, за да се вижда цялата в огледалото, тя докосваше леко фризура си тук-там, но внимаваше да не я развали. В същото време попита небрежно:

— Как изглеждаше той? Заможен ли ти се стори? Щеше ли да ни... тоест щеше ли да... допадне на Флори, как мислиш?

— Почти не го познавам. Казваше се Рандъл или нещо такова. Никога не съм го виждал да похарчи за пунш с уиски повече от петдесет цента наведнъж.

— О — каза разочаровано тя и престана да се занимава с прическата си, сякаш ѝ омръзна.

Изведнъж се обърна и тръгна към него с протегната за сбогуване ръка.

— Е, благодаря ти за прекрасната вечер, Хари. Както винаги, беше много приятно.

Той пое ръката ѝ, но я задържа между дланите си.

— Не може ли да остана още мъничко? Ще се държа прилично. Просто ще седна тук и ще те погледам.

— Ще ме погледаш ли? — дяволито възкликна тя. — Какво толкова ще гледаш? Имай предвид, че това, което искаш, няма да стане, предупреждавам те — и леко го блъсна по рамото, за да го държи на разстояние.

След това усмивката ѝ угасна и за момент тя стана умислена и сериозна, като че ли ѝ бе домъчняло за нещо.

— И все пак не се получи хубаво с бедничката Флори — повтори тя, сякаш откриваше в забележката си някакъв допълнителен смисъл, който ѝ бе убягнал отчасти първия път.

— Има такова нещо — разсеяно се съгласи той.

— Милата, толкова се стара да изглежда добре. Трябваше да ѝ дам пари назаем за роклята.

Той веднага пусна ръката ѝ.

— Така ли? Позволи на мен. Защо не каза по-рано?

Полковникът измъкна портфейл от самото си и го разтвори.

Тя хвърли един светкавичен поглед към ръцете му, а после, през цялото време, докато той ровеше портфейла си, гледа замечтано към дъното на стаята.

Уърт пхна нещо в ръката ѝ.

— О, сега се сетих — рече той.

Отново затършува в портфейла си и пхна още нещо в безразлично отпуснатата ѝ, но несъпротивляваща се ръка.

— За сметката от хотела — каза той. — Заради приличието по-добре е да си я платиш сама.

Тя се завъртя и му обърна гръб. Но не презрително или за да го обиди, тъй като шеговито подхвърли:

— Недей да гледаш сега. Най-малкото не надничай над лявото ми рамо.

За момент диплите на тъмночервената ѝ сатенена рокля се повдигнаха от едната страна и под тях се откри лъскава, тънка като паяжина черна коприна, обвиваща издължена елегантна форма. Повдигнал се на пръсти, за да спечели височина, Уърт жадно надничаше през дясното ѝ рамо. Тя извърна лице към него, погледна го закачливо, смигна му и диплите на роклята отново изшумоляха надолу.

Уърт направи внезапно неволно движение и фигурите им пак се сляха в едно, този път добре осветени в средата на стаята, а не в сянката на преддверието.

Дюранд почувствува нещо тежко в ръката си. Погледна надолу и видя, че е извадил пистолета. В главата му с нажежени до бяло букви се изписа: „Ще ги убия и двамата.“

— А сега... — неясно попита Уърт, притиснал устни между шията и рамото ѝ — ... ще бъдеш ли мила?...

Дюранд видя как лицето ѝ се извърна от неговото с благосклонна усмивка, но все пак се извърна. Тя се изви и застана с лице към вратата, като междувременно съумя да накара и полковника да се обърне нататък; после по някакъв начин успя да го поведе навън, докато той продължаваше да покрива страните и рамото ѝ с безкрайни целувки.

— Не... — търпеливо повтаряше тя. — Не... Не... Аз съм мила с теб, Хари. Не повече, отколкото винаги съм била, но не и по-малко... Хайде сега, нали ще си послушен...

Дюранд въздъхна с облекчение и прибра пистолета.

Сега тя стоеше точно в отвора на вратата, най-после сама, с протегната навън ръка. Уърт сигурно я покриваше с целувки, иначе нямаше защо да я държи така.

Дюранд чуваше само тихото му недоволство от това, че го отпращат.

Тя издърпа ръката си и затвори вратата.

Лицето ѝ се видя ясно, когато се върна под ярката светлина. Цялата му закачливост и кокетство бяха изтрети като с един замах.

Изразът му беше хитър и пресметлив, а кожата — леко зачервена на места, сякаш дълго време бе носила маска.

— Ох, боже мой! — уморено изпъшка тя и разтри слепоочието си.

После отиде до прозореца и погледна навън — точно както бе сторил и той преди това. Не след дълго, когато се насити на мислите, които гледката оттам би могла да предизвика у нея, тя се обърна бързо, рязко, почти с раздразнение, а полите ѝ се завъртяха и изсвистяха в тишината. Върна се при тоалетната масичка и издърпа чекмеджето. Нямаше вече пудрене на носа, нямаше оправяне на прическата. Дори един поглед не отправи към огледалото.

Измъкна парите от горната част на чорапа си и ги хвърли вътре с движение на китката, което беше почти презрително. Но вероятно насочено не към самите пари, а към източника им.

Посегна навътре и от някакво свое скривалище измъкна една от онези тънки пури, които Леля Сара му бе показала в къщата на Сейнт Луис Стрийт в Ню Орлиънс.

Стори му се, че има нещо противно, почти скверно в начина, по който я бе стиснала между зъбите си, когато се наведе над шишето на лампата, за да я запали. От миниатюрните ѝ ноздри излизаше дим, сякаш беше мъж.

В една призрачно болезнена халюцинация, продължила само миг, така както беше облечена в червената си дълга рокля, тя му се видя като рогато изчадие, обгърнато в облаци пушек.

Не след дълго Джулия остави пурата в една кутийка за фиби и се настани пред огледалото. Разпусна косите си и те паднаха тежко до кръста ѝ като водопад с цвят на кехлибар. После разкопча няколко телени копчета отстрани на роклята си, но не я съблече. През така получилия се процеп при всяко нейно вдишване се показваше пристегнатата ѝ в корсет талия.

Тя извади парите, които само преди малко бе хвърлила в чекмеджето, но сега бяха доста повече от онези, които бе държала в ръката си, и много внимателно ги преброи. След това ги сложи в малка лакирана кутия, от тези, в които се държат скъпоценности, заключи я и накрая доволно чукна по капака с опакото на дланта си, сякаш ѝ ги поверяваше.

Затвори чекмеджето, стана, отиде до писалището, свали капака и се настани пред него. Измъкна лист хартия за писма от поставката. Извади перодръжка, потопа я в мастилницата, постави другата си ръка върху бялата повърхност на листа и започна да пише.

Дюранд излезе иззад паравана и бавно тръгна към нея по килима, който заглушаваше стъпките му, макар че той не се стараеше да стъпва безшумно. Напредваше, без тя да го усети, докато застана зад нея и успя да надникне над рамото ѝ.

„Скъпи Били, пишеше на листа, аз...“ Писалката спря и Джулия загриза за момент края ѝ.

Дюранд протегна ръка и леко я положи върху рамото ѝ. Остави я там, но леко, лекичко, както тя някога бе поставила ръка върху неговото рамо на пристана в Ню Орлиънс, лекичко, но така, че разби живота му.

Тя се уплаши и страхът ѝ беше от гузна, а не от чиста съвест. Дори преди да разбере кой е това. Тъй като не се обърна да го види, както би направил всеки човек с чисто сърце. Главата ѝ остана неподвижна, обърната на другата страна, с изпъната от напрежение шия. Наистина се боеше да погледне. Сигурно бе събрала толкова много вина през жизнения си път, че всеки внезапен допир в тишината на нощта и в самотата на нейната стая не ѝ вещаеше нищо хубаво — и тя вероятно го знаеше.

Ръката ѝ с перодръжката безжизнено се отпусна. Другата бавно сграбчи листа и започна да го свива, докато изчезна. След това го пусна смачкан до писалището.

Тя все още не помръдваше; главата ѝ с лъскавата руса коса стоеше вцепенена, сякаш върху нея всеки момент щеше да падне секира.

Очите ѝ вече го бяха открили в огледалото. То беше малко вляво и когато погледна нататък, Дюранд видя отражението на бялото ѝ като платно лице и разширените зеници, чиято тъмна сянка стигаше чак до края на очите, а лицето ѝ изглеждаше грозно и неестествено, като че целите ѝ очни ябълки бяха черни.

— Не се страхувай да погледнеш, Джулия — иронично каза той. — Аз съм. Не е бог знае кой. Просто аз.

Внезапно тя се обърна толкова бързо, че бялото ѝ като стена лице се появи едва ли не като привидение на мястото, където само преди

миг бяха копринените ѝ коси.

— Държиш се, като че ли не ме помниш — меко каза той. — Не може да си ме забравила, Джулия. Не и мене от всички хора на света.

— Откъде знаеш, че съм тук? — попита тя с пресекващ глас.

— Не знаех. Аз бях онзи, другият, който трябваше да се срещне с вас в ресторанта тази вечер.

— Как влезе тук?

— През вратата.

Тя се бе изправила в отбранителна поза и се опитваше да обърне плетения стол пред писалището, така че да го препречи помежду им, но мястото беше прекалено тясно за това.

Той го измъкна от ръцете ѝ и го задържа неподвижно.

— Защо не ме изпъдиш от стаята си, Джулия? Защо не ме заплашваш, че ще викаш за помощ? Или каквото се прави в такива случаи?

Събрала в отчаянието си смиреност, на която той не можа да не се възхити за момент, тя каза:

— Това е въпрос, който трябва да разрешим помежду си, без викане за помощ и без пъдене от стаята — поглади трескаво едната си ръка с другата. — Хайде да свършваме с това колкото е възможно по-скоро.

— На мене ми отне повече от една година — рече той. — Надявам се, че няма да ти се посвидят още няколко минути.

Тя не отговори.

— Щеше ли да се омъжиш за полковника, Джулия? Това щеше да е двубрачие.

Тя раздразнено сви рамене.

— О, той е само един глупак. Какво съм виновна аз? Целият свят е пълен с глупаци.

Поне в това изречение имаше несъмнена искреност.

— А най-големият от тях е в този момент пред очите ти, Джулия.

Той подритна смачканата топчица хартия с върха на обувката си, но леко, премести я едва-едва. Стори го много внимателно, сякаш в нея бяха разбитите надежди на някой друг.

— Кой е Били?

— Ами никой. Случаен познат. Запознали сме се ей така. — Тя пак тъй нервно и раздразнено махна с ръка, като че по този начин го

заличаваше от списъка на познатите си.

— За тебе светът сигурно е пълен с хора като Били. Като Били, като Лу, като полковник Уърт.

— Така ли мислиш? — рече тя. — Не, за мене имаше само един Лу. Може би сега е твърде късно да го казвам, но аз не се омъжих за някой като Били или като полковник Уърт. Омъжих се за Лу.

— Такава ти беше ролята — язвително се съгласи той.

— Е, късно е — отвърна тя. — Каква полза има сега?

— В това поне сме на едно и също мнение.

Тя отиде до лампата, замислено протегна разперената си длан към нея, от което плътта ѝ стана прозрачно алена. Постоя така известно време, за да я гледа. След това се обърна към него.

— Кажи сега, Лу. Какво си намислил да правиш с мен?

Ръката му бавно се плъзна нагоре, там, където самото му прикриваше лежащия до гърдите му пистолет. За миг остана там. После пропълзля навътре и напипа дръжката. След това бавно, много бавно започна да го измъква; кокалената дръжка, никелираните гнезда на барабана, набраздената цев сякаш все щяха да излизат навън, сякаш нямаха край.

— Дошъл съм да те убия, Джулия.

Тя погледна нататък само веднъж. Стигаше ѝ, за да познае оръжието и да се убеди, че той има с какво да го стори. След това очите ѝ се впиха в неговите, единствено в тях и от този момент нататък не ги изпуснаха нито за миг. Тя знаеше откъде ще се появи знакът: от очите му, а не от пистолета. Знаеше откъде единствено можеше да проси милост: от очите му.

Гледа го дълго, сякаш преценяваше дали може да извърши това, което бе казал. Какво видя там — само тя си знаеше. Твърда решимост, която никой не може да сломи или пък половинчато намерение, което всеки може да направи на пух и прах.

Той не насочи пистолета, не го вдигна към нея; просто го държеше с извърнато на една страна дуло. Но лицето му беше побеляло от продължителната болка, която му бе причинила, и независимо какво бе прочела в израза му, само едно мръдване на ръката щеше да бъде достатъчно.

Тя вероятно обичаше хазарта и инстинктивно харесваше неблагоприятните за нея положения — те я привличаха и възбуждаха;

мразеше да залага, когато няма риск. Или може би точно обратното: не обичаше случайностите и се осланяше само на гарантирана печалба както с хора, така и на карти; и сега това беше сигурна печалба, макар че той все още не го знаеше. Или пък само суетата и самолюбието я подтикваха да изпита властта си над него, при все че загубата би означавала смърт. Или може би дори, ако се случеше така, че да загуби, тя сама би пожелала да умре — такова нещо е суетата.

Усмихна му се. Но само за да го предизвика леко, не за друго.

Неочаквано тя дръпна силно роклята от рамото си и я раздра надолу. След това продължи да я къса все по-надолу и по-надолу, измъквайки ръката си през опърпаната ивица плат, която бе останала от нея, докато накрая едната ѝ страна се показа бяла, съвсем гола от кръста нагоре. Отляво, страната на сърцето. През цялото това време тя се бе приближавала към Дюранд стъпка по стъпка. Бяла като мляко, мека като китайска коприна, с гъвкаво извиваща се при всяко движение стегната плът.

Когато хладната стомана на цевта се допря до нея, тя спря, разгърнала разкъсания си корсет, взря се дълбоко в очите му и прошепна:

— Добре, Лу.

Той отдръпна пистолета да не е между тях. При това движение тя направи още една крачка към него и промълви:

— Не се колебай, Лу. Аз чакам.

Петата му леко отстъпи назад, като го отдели само на косъм от нея. За да се освободи от пистолета, Дюранд го напъха в страничния си джоб, припряно, несръчно, как да е и остави дръжката да стърчи навън.

— Покрий се, Джулия. Разголена си.

Ето, това беше отговорът. Ако обичаше хазарта, тя бе спечелила. Ако не обичаше да рискува, значи правилно бе преценила погледа му първия път. Ако ли пък самолюбие я бе довело до ръба на самоунищожението, то бе възтържествувало, беше невредимо, ненакърнено.

Дори не показва, че е победила, както впрочем постъпват победителите, когато са и умни. По лицето на Дюранд бе избила влага, като че ли не тя, а той бе рискувал.

Джулия попривдигна дрехата си нагоре, не както беше първоначално, но поне отчасти се пооправи.

— Е, щом няма да ме убиваш, какво всъщност искаш от мен?

— Да те върна в Ню Орлиънс и да те предам на полицията.

На Дюранд, изглежда, му стана неудобно от това, че са толкова близо един срещу друг и той се отдръпна, извърна се настрана и подхвърли през рамо:

— Пригответи се.

Изведнъж с неволно удивление сведе глава, за да се вгледа в гърдите си. Ръцете ѝ се бяха прокраднали изпод мишниците му, меки като бели панделки, и се опитваха да се съединят отпред в прегръдка. Почувствува копринения допир на косите ѝ, когато тя притисна глава под врата му.

Той раздели ръцете ѝ, освободи се рязко от прегръдката ѝ, като я отблъсна назад и мрачно повтори:

— Пригответи се.

— Ако е за парите, почакай... Аз имам малко тук, ще ти ги дам. Ако не стигнат, ще ги намеря... Кълна се, че ще ги...

— Не е за това. Ти ми беше законна жена, а според закона не си извършила престъпление.

— Тогава защо?

— Да обясниш какво се е случило с Джулия Ръсел. Истинската. Ти не си Джулия Ръсел и никога не си била. Твърдиш ли противното?

Тя не отговори. Той имаше чувството, че я изплаши повече отколкото с пистолета. Очите ѝ се разшириха; най-малкото погледът ѝ стана по-напрегнат.

Тя се отдръпна от отвореното чекмедже с парите, над което се бе навела, и тръгна към него.

— Да им кажеш какво си направила с нея. То си има име. Искаш ли да го чуеш?

— Не, не! — възпротиви се тя и дори протегна ръце напред, докато се приближаваше към него, но дали с това отхвърляше недоизказаното му предположение, или не искаше да чуе думата, която бе заплашил, че ще произнесе, той не можа да разбере. По-скоро изглеждаше, че е второто.

— Убий... — започна Дюранд.

В този момент дланите ѝ ужасено се притиснаха към устните му и го прекъснаха.

— Не, не! Не го казвай, Лу! Аз нямам нищо общо с това. Не знам какво е станало с нея. Изслушай ме само, чувай ме, Лу, ти трябва да ме изслушаш!

Дюранд се опита да я отблъсне както преди, ала този път тя се бе хванала здраво и не му позволи. Макар че я отхвърли от себе си, тя така здраво се бе вкопчила в ръцете му, че той не успя да се отскубне.

— Какво да изслушам? Още лъжи ли? Целият ни брак беше една лъжа. Всяка дума, която си изрекла, всеки твой дъх през цялото това време беше лъжа. Разправяй ги на полицията, не на мене. Стига ми толкова вече.

Думата „полиция“, точно както и онази, която му бе попречила да произнесе преди малко, изглежда предизвикваше особен ужас у нея. Тя се сви от страх и тихичко простена — първият признак на слабост, който бе проявила до този момент. Или ако това беше лукавство, хитрост, целяща да мине за слабост пред него, тя бе успяла дотолкова, че той я прие за безсилие и по този начин целта ѝ беше постигната.

Все още отчаяно вкопчила се в реверите на сакото му, тя падна на колене пред него в най-умолителното положение, на което е способно човешкото тяло.

— Не, не, този път истината! Само истината и нищо друго! Само ме изслушай, нека да ти обясня — изхълца тя, но без сълзи.

Най-после Дюранд престана да я отблъсква; застана отпуснат и безжизнен.

— Нима знаеш какво е това истина? — презрително запита той.

Все пак го бе накарала да я изслуша.

Ръцете ѝ го пуснаха, тя се извърна за момент и притисна устни с опакото на дланта си. Дали се чудеше какво да измисли набързо или искаше да събере сили за предстоящата откровена изповед, Дюранд не можа да прецени.

— По това време все още няма влак — неохотно заяви той. — А освен това не мога да те заведа на гарата в този вид и да стоим двамата половината нощ там, затова говори, щом искаш — отпусна се в едно кресло и разкопча яката си, сякаш изтощен от емоционалното сътресение, което току-що бяха преживели и двамата. — Но това няма да ти помогне. Предупреждавам те още преди да си започнала, че

изходът ще е един и същ. Ще те върна в Ню Орлиънс, за да се изправиш пред съда. И всичките ти сълзи, всичкото ти падане на колене, всичките ти молби ще са хвърлени на вятъра.

Без да става, сантиметър по сантиметър тя се приближи до него, допълзя, така да се каже, на колене, така че разстоянието между тях отново бе скъсено и остана в краката му разкаяна, унижена, положила длани върху страничната облегалка на креслото, в което беше седнал.

— Не бях аз. Не го извърших аз. Той сигурно ѝ е направил нещо, тъй като повече не я видях. Но какво точно, изобщо не зная. Не съм видяла нищо. Той дойде при мен после и каза само, че ѝ се е случило нещо, а аз се боях да го разпитвам за...

— Той? — язвително рече Дюранд.

— Човекът, с когото бях. Човекът, с когото бях на парахода.

— Любовникът ти — глухо произнесе Дюранд и се опита тайно да преглътне една горчива буца, заседнала на гърлото му.

— Не! — енергично възрази тя. — Не е вярно! Мисли си каквото искаш, но той никога не ми е бил любовник, от началото до края. Връзката ни беше чисто делова. Нито пък някой друг преди него. Откакто тръгнах по широкия свят, се научих да се грижа за себе си, но каквото и да съм вършила, добро или зло, не съм принадлежала никому, освен на тебе, Лу. Никому, докато не се омъжих за тебе.

Той се зачуди защо му стана толкова по-леко, отколкото преди малко и сурово се предупреди, че не бива да се поддава на това чувство, и все пак беше така.

— Джулия — повлечено я укори той, като че изобщо не ѝ вярваше. — Нима искаш да ти повярвам? Джулия, Джулия!

— Не ме наричай Джулия — виновно промълви тя. — Не се казвам така.

— А имаш ли име?

Тя прокара език по устните си. След малко призна:

— Бони. Бони Касъл.

Той подигравателно кимна в съгласие.

— За полковника — Бони. За мене — Джулия. За Били — нещо друго. За следващия — бог знае какво. — Дюранд възмутено извърна лице от нея, после пак я погледна. — Така ли си кръстена? Това ли е кръщелното ти име?

— Не — отвърна тя. — Никога не са ме кръщавали. Никога не съм имала кръщелно име.

— Мислех си, че всеки има име.

— Аз не съм имала дори и това. Бащата и майката дават името. Един панер за пране, оставен на стъпалата, не може да ти даде име. Сега разбираш ли?

— Тогава откъде го взе?

— От една илюстрирана пощенска картичка — отвърна тя и някаква стара обида и злоба, все още незаглъхнала в нея, я накараха да повдигне за момент глава. — Илюстрирана пощенска картичка от Шотландия, която един ден се получи в сиропиталището. Тогава бях на дванайсет години. Взех я и крадешком ѝ хвърлих един поглед. На лицевата ѝ страна видях най-красивата гледка в живота си — покрити с бръшлян стени и синьо езеро. Надписът под замъка гласеше „Бони Касъл“. Не знаех какво означава, но го приех за мое име. Дотогава в сиропиталището ми викаха Джози. Ах, как мразех това име. Във всеки случай и то не беше по-истинско, отколкото Бони. От този ден винаги съм се наричала така, следователно това е истинското ми име, ако не за друго, то поне заради дългата употреба. Какво значение имат няколко пръски светена вода по главата. Хайде, смей се де — тъжно го подкани тя.

— Отдавна вече не знам как — навъсено измърмори той. — Ти добре се погрижи за това. Колко време прекара там, в този дом?

— Мисля, че до петнайсетата си година. Приблизително там. Разбираш ли, аз никога не съм имала точна рождена дата. И без това съм минала. По едно време сама си избрах дата — точно както и името. Денят на свети Валънтайн^[1], защото тогава е толкова весело. Но скоро ми омръзна и го изоставих.

Дюранд мълчаливо бе вперил поглед в нея.

Тя уморено си пое дъх, за да може да продължи.

— Както и да е, избягах оттам, когато бях на петнайсет години. Обвиниха ме, че съм откраднала нещо и ме биха. Не ме обвиняваха за пръв път, нито ме биеха за пръв път, но ако на тринайсет години си мислех, че единственото, което мога да направя, е да изтърпя, на петнайсет вече не можех да го приема. През нощта се прехвърлих през стената. Помогнаха ми няколко от другите момичета, но не посмяха да дойдат с мен. — После се замисли и някак особено, безпристрастно,

сякаш говореше за друг човек, добави: — Поне страхлива никога не съм била.

— Да, ти никога не си била страхлива — съгласи се той, но като че ли не виждаше в това никаква причина за гордост.

— После бях в Пенсилвания — продължи тя. — Беше ужасно студено. Спомням си как с часове се влачих по пътя, докато най-последен колар ме взе на талигата си.

— От Севера ли си? — запита той. — Не знаех. Не говориш като тях.

— Севера, Юга — сви рамене тя. — Какво значение има? Говоря, както приказват на последното място, където съм била, докато отида някъде другаде.

И винаги казваш лъжи, помисли си той, никога истината.

— Отидох във Филаделфия. За известно време ме прибра една старица, същинска вещица. Намери ме на улицата, когато бях почти припаднала от изтощение. В началото си мислех, че го прави от доброта, но се оказа, че не е така. След като ме нахрани и ме остави да си почина няколко дни, тя ме облече в детски дрехи — нали бях дребничка — и ме взе със себе си да пазаруваме по магазините. Рече „Наблюдавай ме“ и ми показа как да задигам неща от щандовете, без да ме забележат. Накрая избягах и от нея.

— Но преди това си го правила и ти, нали? — Той внимателно я загледа, за да види дали ще се затрудни в отговора.

Тя дори не си пое дъх.

— Но преди това съм го правила и аз. Даваше ми да ям само ако задигна нещо.

— И какво стана после?

— Пороботих малко като чистачка — най-черната работа; помагах да правят кифлите в една пекарна; работих дори като перачка. Повечето време нямаше къде да живея. — Тя извърна глава за момент и жилите на шията ѝ силно се опънаха. — Вече не си спомням голяма част от това време. Нещо повече, изобщо не ми се иска да си го припомням.

Сигурно се е продавала по улиците, помисли си той, и при това предположение сърцето му се сви, сякаш тя му беше скъп човек.

В този миг с почти свръхестествена проникателност тя добави:

— Имаше един път, който можех да поема, но аз не исках да тръгна по него.

Лъжи, каза си той, само лъжи, но сърцето му полудя от радост.

— Една нощ избягах в ужас от някаква жена, която ме беше придумала да изпия чаша чай в дома ѝ.

— Възхитително — рече сухо той.

— О, недей да ми приписваш качества — отвърна тя в неочакван изблик на искреност. — Отдай го по-скоро на своенравието ми. В онези дни понякога мразех всички хора на света заради това, което трябваше да търпя — мъже, жени, деца, всички. Нямаше да им дам нищо, каквото и да бяха поискали от мене, защото никой не ми даваше това, което аз исках от хората.

Той безмълвно гледаше надолу, изкушен, макар и за кратко, да ѝ повярва; този път съвсем съзнателно, не само със сърцето си.

— Е, по-добре да не се разпростирам нашироко. Тебе най-вече те интересува какво се случи по реката. Попаднах в една трупa пътуващи актьори и тръгнах с тях. Те дори не играеха в истински театри. Нямаха достатъчно пари да си го позволят. Обикаляха и даваха представленията си в палатки. Оттам случайно се запознах с един човек, който беше професионален комарджия по параходите. Предишната му съучастничка го бе напуснала, за да се ожени за някакъв плантатор — или поне така ми каза, — и сега той търсеше някоя да я замести. Предложи ми процент от печалбата си, ако се съглася да тръгна с него. — Тя махна с ръка. — В края на краищата това беше друг вид театрално представление. На места, които предпочитах пред онези, с които бях свикнала.

Замълча. После добави:

— Това беше той.

— Как се казваше, как го наричаха? — запита Дюранд с внезапно събудил се интерес.

— Какво значение има? Името му, както и моето, беше фалшиво. Сменяше го при всеки курс по реката. Така и трябваше, като предпазна мярка. Веднъж беше Мак Ларнин. Друг път Ридо. Съмнявам се дали ми е казал истинското си име през цялото това време, докато бяхме заедно. Подозирам, че самият той го беше забравил. Него вече го няма. Не ме карай да си припомням.

Не иска да го издаде, помисли си Дюранд.

— Сигурно си го наричала някак.

Тя горчиво се усмихна при спомена.

— „Скъпи братко“. Така че всички да ме чуват. Това беше част от ролята ми. Пътувахме като брат и сестра. Аз държах на това. Имахме отделни каюти.

— И той се съгласи — не беше въпрос, а израз на недоверие.

— Отначало се възпротиви. Изглежда, че предишната му съучастничка... Това всъщност няма значение. Изтъкнах му, че така ще е по-добре дори за работата му и след като го убедих, той с готовност се съгласи. За него нямаше нищо по-важно от работата. Имаше си любовници във всеки град по реката, така че една повече или по-малко за него нямаше значение. Моята роля беше да изпусна кърпичката си на палубата или да се сблъскам с някого в тесните проходи, или дори да се объркам и да помоля да ме упътят. Няма нищо лошо в това един джентълмен възпитано да се запознае с нечия неомъжена сестра. Но ако ме мислеха за негова жена — или нещо друго, това би ги възпирало. После, както изисква благоприличието, аз ги запознавах с брат си при първия удобен случай. Скоро след това се започваше играта.

— Ти играеше ли?

— Никога. Само една безсрамна уличница би седнала да играе с мъже.

— Все пак си присъствувала, нали?

— Доливах им чашите. Флиртувах по малко, за да ги държа в добро настроение. А когато възникнеше спор, заставах на тяхна страна срещу собствения си брат.

— Давала си му знаци.

Тя леко сви рамене с философско примирение.

— Нали затова бях там?

Ръцете на Дюранд бяха скръстени като на човек, който издава сурова присъда — или по-скоро като на човек, който вече е издал сурова присъда — и когото не могат да трогнат никакви молби и жалби от страна на виновния. Той нетърпеливо размърда пръстите на кръстосаните си ръце.

— Ами Джулия? Другата, истинската.

— Вече стигнахме и до това — покорно промълви тя и дълбоко си пое дъх, за да ѝ стигне до края на последната част от разказа ѝ. —

Обикновено слизахме надолу по реката веднъж месечно, не по-често. Иначе нямаше да е благоразумно. Оставахме известно време и отново се връщахме. Последния път тръгнахме от Сейнт Луис на осемнайсети май с парахода „Ню Орлиънс“.

— Както и Джулия.

Тя кимна.

— Първата нощ по реката нещата не потръгнаха както трябва. Изглежда той най-после си беше намерил майстора. Не знам как се случи. Не би могло да е просто късмет от страна на жертвата, тъй като моят партньор знаеше прекалено много начини, за да му противодействува. Сигурно най-после бе срещнал човек, който може да мами по-добре и от него. Не можех да видя картите на другия; изглежда играеше по памет, тъй като ги държеше обърнати с лице една към друга. И всички мои начини да подсказвам боите с поглаждане на огърлицата, гривната, обещите или пръстена бяха безполезни; просто не можех да ги използвам. Играта продължи половината нощ и партньорът ми постоянно губеше, докато накрая не му остана нищо, с което да залага. И понеже в тези игри участвуват само пътници, които не се познават един друг, плащането става в брой, така че загубата беше истинска, в пари.

— Изиграните мошеници — подхвърли Дюранд.

— Но доста преди това, няколко часа по-рано, другият ме беше помолил да ги оставя сами. Настоятелно, но по такъв любезен начин, че не можех да направя нищо друго, освен да се подчиня, ако не исках да се стигне до момента, когато той щеше да ме обвини открито в това, което сигурно вече бе усетил. Престори се, че не е свикнал да играе в присъствието на дами и поиска да си свали сакото и жилетката. Макар че веднага дадох съгласието си, той отказа да го направи пред мен и аз трябваше да напусна. Съучастникът ми направи всичко възможно, всичко, което можеше да измисли, за да ме възпре, но тъй като вече нямаше смисъл да стоя там, аз излязох. Беше ясно, че сме попаднали в собствения си капан.

Скоро след това, докато се разхождах сама покрай перилата на палубата, до мене спря жена, също непридружавана от никого и поведе разговор. Не бях свикнала да бърбям с други жени, тъй като в това нямаше никаква изгода за мене и отначало я слушах само с половин ухо.

Беше глупачка. Само за няколко минути, без да съм я карала, тя ми разказа всичко за себе си. Коя е, къде отива и защо. Беше прекалено доверчива, не знаеше нищо за света извън дома си. Особено за света на параходите по реката и хората, които можеш да срещнеш на тях.

Отначало се опитах да се отърва от нея, но не успях. Хвана се за мене и вървеше по петите ми. Изглежда, бе зажадняла за душеприказчик, трябваше ѝ някой, комуто да излее сърцето си, което преливаше от романтични предчувствия. Каза ми името ти, спря пред една осветена врата и настоя да ми покаже снимката, която ѝ беше изпратил, дори ми чете пасажи от последните ти няколко писма, като че бяха светото писание.

Най-накрая, точно когато започвах да чувствавам, че повече няма да мога да издържа, ще избухна и така ще я накарам да замълчи веднъж завинаги, тя усети, че... вече е твърде късно за нея и хукна към каютата си като дете, което е закъсняло да се прибере, и през цялото време се обръщаше да ми маха — толкова ме беше харесала.

Същата тази вечер имаме жестока разправия с него. Обвини ме, че съм пренебрегнала общата „работа“. Аз, съвсем глупаво, за да се оправдая, му разказах за нея. Че е тръгнала, за да се омъжи за някого, на който не му е виждала очите, но има сто хиляди долара и че...

Дюранд застана нащрек.

— Откъде би могла да го знае? — попита той рязко. — Казах го на теб, когато мислех, че си Джулия, и то след като вече беше пристигнала и стоеше до мене на пристана.

Тя хладно се изсмя.

— Беше те проучила много преди да тръгне от Сейнт Луис. Аз те изиграх на едро, а тя не по-малко успешно, но на дребно.

Той дълго мълча, сякаш в това ново разбулване на женската хитрост намираще оправдание за постъпката ѝ.

След малко тя продължи, без да са я подканили, като че бе преценила до секунда колко време трябва да му даде, за да разсъждава върху това, за което и тя знаеше, че мисли.

— Когато споменах този факт, той ме погледна. Още в същия миг престана да се кара с мене, остави ме и закрачи насам-натам по палубата. Мога да ти кажа само това, което ставаше пред очите ми. Тогава не разбирах значението на случилото се. Сега, като си помисля,

мога да го изтълкувам. Но тогава не можех да го проумея. Ти трябва да ми повярваш. Трябва, Лу.

Тя събра дланите си, вдигна ги пред лицето му и умолително закърши пръсти.

— Нима? А какво ще ме накара да ти повярвам?

— Тази вечер ти казвам истината. Не съм го правила преди, може и да не се повтори, но това е самата истина, всяка дума е истина.

Не съм го правила преди, може и да не се повтори, улови се той наивно да повтаря наум след нея.

— Отново излязох, за да го потърся и да го попитам дали смята да продължава да играе тази вечер, за да си възвърне загубите; дали ще има още нужда от мен или да се прибера и да си легна. Открих го до перилата, неподвижен, потънал в дълбок размисъл. Луната не беше изгряла и над реката вече притъмняваше. Все още плувахме в долното течение на Мисури, мисля, че трябваше да излезем на широкото преди разсъмване. Почти не можах да го позная, докато не застанах до лакътя му, толкова зле го виждах в тъмнината.

Той ми прошепна: „Почукай на вратата й и я покани да се разходите по палубата“.

„Но вече е късно, тя може да си е легнала. Не е свикнала да стои до това време като нас“ — отвърнах аз.

„Прави, каквото ти казвам! — свирепо ми заповяда той. — Иначе ще те накарам да станеш по-отстъпчива с плесници. Измисли как да я убедиш да излезе навън. Кажи й, че си самотна и искаш някой да ти прави компания. Или кажи, че скоро ще се покажат светлини по брега, които трябва да види на всяка цена. Ако е толкова наивна, колкото разправяш, какъвто и да е претекстът, ще свърши работа.“

И така ме блъсна, че едва не се проснах върху дъските на палубата.

— И ти отиде?

— Отидох. Какво друго ми оставаше? Защо да страдам заради някаква непозната? Кой непознат някога бе страдал заради мене?

Дюранд не отговори на този въпрос.

— Отидох до вратата й, почуках и когато тя изплашено се обади, за да попита кой е, спомням си, че за да я успокоя, отговорих с меден гласец: „Вашата нова приятелка, госпожица Шарлот“.

— С това име ли се подвизаваше на парахода?

— За това пътуване, да. Тя отвори веднага, толкова голямо доверие ми имаше. Все още не се беше съблякла, но каза, че тъкмо се канела. Ах, защо не го беше направила вече!

— Проявяваш милосърдие сега, когато всичко е минало — заяви Дюранд. — Тогава не си била милостива.

Без да трепне, тя продължи:

— Поканих я. Оплаках се от главоболие, тя моментално остави всичко и взе да ми търси лекарства, но аз казах, че предпочитам да изляза на чист въздух и я помолих да се поразходи за малко с мен, тъй като вече е късно.

Спомням си, че изпитвах странно безпокойство относно намеренията му — о, досещах се, че не ѝ мисли доброто, но не смеех и да си помисля, че смята да посегне на нея физически; допусках, че в най-лошия случай е замислил някаква сложна система за изнудване, за да я притисне по-късно, когато вече се е омъжила за теб — и дори още докато говорех, все се надявах, че тя ще ми откаже и така ще мога да се оправдая пред него. Но, изглежда, ѝ бях станала много симпатична. Нямахме защо да повтарям молбата си, тя веднага се съгласи и лицето ѝ грейна от удоволствие, че съм я потърсила. Набързо се наметна с някакъв шал, затвори вратата след себе си и излезе с мен.

Дюранд беше силно заинтригуван, макар и против волята си.

— Това истината ли е, Джулия? Истината ли е? — запита той с притаен дъх.

— Бони — недоволно измърмори тя.

— Истината ли ми казваш? Наистина ли не знаеше какви са намеренията му?

— Иначе щях ли да коленича в краката ти? Щяха ли очите ми да са пълни със сълзи на разкаяние? Погледни ме добре. Какво друго да ти кажа, какво друго да сторя? Да се закълна ли? Донеси ми една Библия. Отвори я пред мене. Вдигни страниците ѝ пред сърцето ми, докато говоря.

Никога преди това той не я бе виждал да плаче. Запита се дали изобщо някога е плакала. Тя ридаше сякаш за пръв път, възпираше сълзите си, криеше ги като нещо съвсем непознато за нея, а не като жена, която многократно преди това ги е използвала, за да постигне целите си, която знае, че те ѝ дават преимущество и затова ги оставя да текат свободно и дори умишлено ги предизвиква.

Дюранд отхвърли предположението, което недоверчивостта му го бе накарала да направи.

— И после? Какво стана после? — настоятелно я подканваше да продължи той.

— Минахме три пъти по палубата от край до край в пълно разбирателство, като най-близки приятели.

Тя спря за момент.

— Какво има?

— Току-що си спомних нещо. Не исках да се сещам. Докато вървахме, *тя беше прехвърлила ръка около кръста ми*. Добре че поне моята не беше около нейния. Пак ми зарадва за тебе, все за тебе, до безкрай. Все ти й беше в устата, ти и само ти.

Тя си пое дъх, сякаш отново почувствувала напрежението на онази нощ на разходката по пустата притъмняла палуба.

— Не се случи нищо. Той не се появи. При всяка сянка аз бях готова да сподавя писъка си, но него го нямаше. Накрая вече нямаше как да я задържах повече при себе си. Попита ме какво става с главоболието ми и аз отвърнах, че ми е минало. Едва ли би могла да си представи облекчението ми, когато й го казвах.

Изпратих я до вратата на каютата. Спомням си, че тя се обърна за миг към мен, дори целуна ръката ми за лека нощ, толкова ме беше харесала. Каза ми: „Така се радвам, че се запознахме, Шарлот. Никога не съм имала своя истинска приятелка. Трябва да дойдеш да ме видиш, мене и моя... — тук тя кокетно се позапъна — моя съпруг, да ни дойдеш на гости веднага щом се подредим. Ще имам голяма нужда от приятели в новия си живот“. После отвори вратата и влезе. Жива и здрава. Дори чух как бързо залости отвътре.

И това беше последният път, когато я видях.

Тя многозначително замълча, сякаш знаеше, че сега е времето да използва в пълна мяра желаното от нея въздействие.

— И това ли беше цялото ти участие? — бавно запита той.

— Това беше цялото ми участие. Каквото и да е станало след това, аз нямам дял в него.

След малко отново поде:

— Оттогава често съм си мислила по този въпрос. Сега разбирам какво е станало, какво сигурно е станало. Но тогава не знаех, иначе не бих я оставила сама. Допусках, че той смята да я заговори по някакъв

начин на палубата; да създаде такава ситуация, при която тя да изпадне в затруднение, от което би могла да излезе само ако плати по-късно, или може би да ѝ открадне някаква вещ, а после да я изнудва, за да ѝ я върне, ако не иска да изгуби доверието ти и доброто си име. Докато се връщах сама към каютата си, дори ми мина през ума, че може изобщо да се е отказал, да е променил намерението си, каквото и да е било то. Случвало се беше и преди — започне някаква игра и по средата се откаже, а аз узнавам чак по-късно — тя мрачно поклати глава. — Но не, той не се беше отказал. Сигурно се е вмъкнал в каютата ѝ, за да я причака вътре. Точно това е искал и затова ме накара да се разхождам с нея по палубата.

— Но по-късно... не ти ли разказа с подробности какво се е случило там, в нейната каюта?

Тя твърдо поклати глава.

— Никога нищо не ми е разказвал. Не успях да измъкна нито дума. Той никога не споделяше, никога не проявяваше слабост, особено пред жени. Нямаше за цел да ме кара да вярвам на това, което ми казва. Знаех, че не е така и той знаеше, че се досещам. Каза ми няколко думи, колкото да заглади положението и да приключи по възможно най-бързия начин. Все пак това беше единственото, което научих от началото до края. Трябваше да съм доволна и на толкова, това беше всичко, което узнах.

— И какво беше то?

— Ето как ми го разказа, дума по дума. Около един час преди разсъмване, когато целият параход все още спеше, той дойде, почука предпазливо на вратата ми и ме събуди. Беше напълно облечен, но дали не си бе лягал през нощта, или вече се бе приготвил, не можах да разбера. На челото му, над веждата имаше една-единствена драскотина: съвсем дребна, не повече от сантиметър-два. И това беше всичко.

Влезе, затвори внимателно вратата, после съвсем делово и кратко ми нареди: „Обличай се, трябваш ми. Преди малко на приятелката ти от миналата нощ ѝ се случи нещастие — падна в тъмното зад борда. Не успя да изплува“. Започна да хвърля по мен чорапи и разни други мои вещи, една по една, за да ме накара да побързам. Това е всичко, което ми каза тогава, всичко, което някога научих: че ѝ се е случило нещастие и в тъмното е паднала зад борда.

— Но ти разбра, нали?

— Как можех да не разбера? Казах му, че се досещам какво е сторил. Той направо се съгласи, каза, че може и да съм се досетила. Но в отговор ме попита: „И какво смяташ да правиш!“.

Отвърнах, че това не влиза в сделката ни: „Картите са едно, това е съвсем друго“.

Тогава той си свали предварително пръстена, за да не остави белези по лицето ми и ме заудря с опакото на ръката си, както сам се изрази, за да избие част от предразсъдъците ми. Заплаши ме. Каза, че ако го обвиня пред властите, и той ще ме обвини на свой ред. Че и двамата ще влезем в затвора заради това. А освен това мене са виждали с нея, а не него. Че за никого от нас няма никаква полза от това, само ще погубя и двама ни. Накрая ме заплаши, че ако се наложи, ще ме убие — най-бързият начин да ми запуши устата, ако се опитам да кажа каквото и да било.

После, когато видя, че ме е сплашил достатъчно, започна да ме убеждава. „Тя безвъзвратно е изчезнала — изтъкваше ми той. — Каквото и да правиш, не можеш да я върнеш на борда, а сто хиляди долара те очакват, когато слезеш утре от този параход в Ню Орлиънс“.

Отвори вратата, аз пооправих дрехите си и го последвах.

Взе оскъдния ми багаж в каютата си и го сложи сред своя. А на негово място в моята каюта преместихме нейния. Не забравихме и клетката с птичето. Той извади от джоба си твоите писма до нея и снимката, която ти ѝ беше изпратил, и аз ги прибрах в моята чантичка. След това зачакахме края на пътуването.

Когато пристигнахме и започнахме да слизаме, никой не забеляза отсъствието ѝ в суматохата. Никой от пътниците не си я спомняше, всички бяха заети със собствените си работи. А ако някой от носачите изобщо забележеше празната ѝ каюта, сигурно щеше да си помисли, че друг се е погрижил за нея и нейните вещи. Слязохме от парахода поотделно, той най-напред, а аз почти последна. Никой не забеляза и това.

Видях те, че стоиш там и те познах по снимката. Когато най-сетне пристанът опустя, се приближих и спрях до тебе. Това е историята, Лу.

Тя свърши и се отпусна назад, подвила нозе, а ръцете ѝ лежаха безжизнено в скута ѝ, сякаш не можеше вече да ги помръдне.

Неподвижна и съкрушена, като че ли го чакаше да произнесе присъдата си над нея. Цялото ѝ тяло се бе свлякло надолу — раменете, главата, дори извивката на гърба; единствено очите ѝ бяха извърнати нагоре, умолително приковани в строгото му лице.

— Не съвсем — рече той. — Не съвсем. Ами онзи, как му беше името? Какъв беше планът му по-нататък?

— Каза, че ще ми се обади, когато мине достатъчно време. И тогава трябваше да...

— Да направиш това, което направи.

Тя решително поклати глава.

— Не, не това. Макар че може да ти се е видяло така. Веднъж се срещнахме тайно за няколко минути, бях излязла на покупки без теб — такава беше предварителната ни уговорка — и аз му казах, че няма смисъл да разчита повече на мене, да изостави плана, тъй като вече не съм в състояние да го изпълня.

— Защо промени решението си?

— Защо трябва да ти обяснявам точно сега?

— Защо да не ми обясниш?

— Ще бъде напразно. Няма да ми повярваш.

— Нека аз да преценя.

— Добре тогава, щом толкова настояваш — почти предизвикателно отстъпи тя. — Казах му, че вече не мога и да си помисля да извърша това, което очаква от мене. Казах му, че съм се влюбила в собствения си съпруг.

Сякаш дъга изневиделица засия в цялото си многоцветно великолепие върху мрачното сиво небе. Той си каза, че както истинската дъга е само една игра на природата, така и тази е просто илюзия. Но тя не помръкна, не угасна; грееше там като знак на надеждата, като предвестник на слънцето.

Тя продължаваше да говори, но замаян от признателност за предишната ѝ забележка, която все още го обливаше в благословената си топлина, той не долови смисъла на част от думите ѝ.

— Изсмя се и каза, че си нямам и понятие от това, какво е любов. После се озлоби и ме обвини, че го мамя и се опитвам да задържа всичко за себе си.

В съзнанието на Дюранд се въртеше само едно: „влюбила съм се“, и то заглушаваше останалите ѝ думи. Беше като контрапункт,

който се прокрадва в основната мелодия, натрапва се и едва ли не я заличава.

— Опитях се да му дам пари, за да се отърва от него. Казах му, че ще му дам всичко, което мога да взема, всъщност почти толкова, на колкото бе разчитал, само и само да напусне Ню Орлиънс и да ме остави на спокойствие. Да, предложих му да ограбя собствения си съпруг, да изложи на опасност всичко това, към което се стремях, само да не ме търси, да ме остави там, където бях щастлива за първи път в живота си.

Щастлива за първи път в живота си — тези думи прозвучаха като древен химн в съзнанието му. „Значи тя наистина е била щастлива с мен.“

— Само да беше приел подкупа, все щях да измисля някакво отчаяно оправдание за пред тебе — че са ми откраднали чантичката в тълпата, че на улицата съм загубила току-що изтеглените от банката пари, че „сестра ми“ ненадейно се е разболяла и тъй като няма никакви средства, изпратила съм всичко в Сейнт Луис — о, каквото и да е, колкото и неубедително, колкото и неправдоподобно да изглеждаше, стига да беше по-почтено от истината. Да, щях да рискувам да си навлека недоволството и неодобрението ти, дори по-лошо — подозренията ти, стига да молах да те запазя за себе си; това исках, както и да продължа да живея с тебе.

Да продължа да живея с тебе. Сега той си припомни горещите ѝ целувки, неукротимите ѝ изблици на радостен смях. Коя актриса би могла да играе тази роля през цялото време — сутрин, обед, вечер? Дори актрисите играят само по час-два на представление, а през останалото време си почиват. Трябва да е било искрено и неподправено. Той си спомни израза в очите ѝ, когато се разделяше с нея онзи, последния ден: в тях имаше някаква дълбока тъга и недоволство. (Но дали наистина я имаше тогава, или сега му се струваше така?)

— Това не можеше да го задоволи, не му стигаше. Искаше всичко, не само някаква част. Май наистина нямаше изход. Каквато и сума да му бях дала, той все щеше да си мисли, че задържам за себе си много повече. Нямаше доверие никому — веднъж, при един спор чух тези думи по негов адрес — никому, дори и на себе си.

Повярва ми, че те обичам, но разбра, че сега държи още по-силен коз срещу мене. И тозчас го включи в играта. Заяви, че ако се откажа от сделката, той сам чрез анонимно писмо ще ти разкрие как съм те измамил. И той вероятно нямало да получи парите си, но и аз съм щяла да изгубя това, което имам. И пак щеше да се наложи да бягаме заедно и да започваме отначало. „Не се и опитвай да заловиш писмото ми — предупреди ме той, — това никак няма да ти помогне. Ще отида при него лично и ще те разоблича. Не само ще му кажа, че не си жената, за която се представяш, а и че при това си ми била любовница през всичките тези години.“ Кое не е вярно — доста бързо прибави тя, уж не към него. „Да видим тогава колко време още ще те държи при себе си.“

И след като се разделихме този ден — продължи тя, — аз разбрах, че каквото и да направя, всичко е безсмислено. Разбрах, че така или иначе ще трябва да те загубя.

Не спях цяла нощ. Писмото наистина дойде. Знаех си, че ще го направи. Държеше на думата си за такива неща; но само за тях. Успях да го взема. Чаках до вратата, когато пощата дойде. Разкъсах плика и го прочетох. Дори сега помня какво пишеше в него.

„Жената, с която живеете в къщата си, не е тази, за която я вземате, а съвсем друга, с друго име и освен това любовница на друг човек. Този човек съм аз, така че знам какво приказвам. Пазете парите си, господин Дюранд. Ако не ми вярвате, кажете й без предупреждение: «Бони, ела при мене», и наблюдавайте внимателно лицето й — ще видите как ще пребледнее.“

Нямаше подател, а беше подписано: „Приятел“.

Унищожих го, но знаех, че съм спечелила само един-два дни отсрочка. Щеше да изпрати друго. Или сам щеше да дойде. Или пък щеше да ме причака, когато съм излязла сама, и после щяха да ме намерят просната някъде, прободена с нож. Знаех с какъв човек си имам работа — никога не прощаваше на тези, които му се противопоставят — тя се опита да се усмихне, но не успя. —

Куклената ми къщичка се беше срутила върху главата ми. Така че се реших и избягах.

— При него.

— Не — отвърна вяло тя, сякаш след толкова време тази подробност вече нямаше никакво значение. — Парите взех, да. Но и от него избягах така, както изоставих тебе. Това ми беше удовлетворението от цялата история, колкото и да е незначително — не стана това, което той искаше. Зад мен беше останало пепелище. Спомням си как навремето мислех, че ние тримата сме един странен триъгълник. Ти беше любовта, той — смъртта, а аз бях помежду ви.

Избягах колкото можех по-надалече. Качих се на парахода, който щеше да отпътува на север, и се спотайвах, докато Ню Орлиънс остана на един час зад гърба ми. Първо отидох в Мемфис, след това в Луисвил и накрая в Синсинати, където за известно време се укривах. В този период се боях за живота си. Знаех, че щеше да ме убие като нищо, ако ме намери. После, в Синсинати, един човек, който ни познаваше бегло и двамата от времето, когато бяхме заедно, ми каза, че той е загубил живота си при престрелка в някакъв игрален дом в Кайро, Джорджия. И така опасността бе отминала. Но тогава вече беше късно да поправа стореното. Повече не можех да се върна при теб.

И тя го погледна с такъв трогателен израз, който би стопил и камък.

— Когато стана безопасно, отново се върнах на юг и само преди няколко седмици се запознах с полковник Уърт, а сега ме намери ти. Това е моята история, Лу.

Тя зачака и щом замълча, тишината се проточи като вечност.

Дюранд упорито я гледаше, без да проронва нито дума. Но зад този спокоен, вгълбен и благоразумен израз на лицето, който той стоически поддържаше, бушуваше неподозиран смут, хаос, сблъскваха се доверчивост и неверие, порицание и оневиняване, за и против, понасяха се в кръг като водовъртеж отново и отново.

Въпреки всичко тя ти взе парите, нали? Защо, след като те е „обичала“ толкова? Трябвало е да се бори сама с този свят през идните години, знаела е прекрасно колко трудно е за сама жена да се оправя в него, предишният ѝ живот ѝ е дал добър урок. Нима можеш да я виниш?

Откъде знаеш, че не е измамила и двама ви; че не се е случило точно това, в което другият я бе обвинил — избягала е, за да запази цялата плячка за себе си, вместо да я дели с него? Две предателства, а не едно.

Поне е невинна за смъртта на Джулия, ти го чу. Но откъде знаеш дори това? Живата, невредимата ти предава своята версия за случилото се, но мъртвата, жертвата я няма тук, за да ти разкаже нейната. А тя може да е различна.

Ти я обичаше преди, в това не се съмняваш. Защо тогава не ѝ вярваш, когато ти казва, че и тя те е обичала? Нима не е способна да обича, както и ти? Любовта е като магнит — привлича само тези елементи, с които си прилича. Тя сигурно те е обичала, за да привлече любовта ти. Както и ти сигурно си я обичал, в това си уверен, за да привлечеш любовта ѝ. Трябва да има любов и от двете страни, за да протече ток.

— Няма ли да ми кажеш нещо, Лу?

— Какво има да се говори?

— Аз не мога да ти го кажа. То трябва да дойде от тебе.

— Нима? — сухо рече той. — А ако нямам нищо за казване, никакъв отговор?

— Нямах ли, Лу? — Гласът ѝ стана напевен. — Наистина ли нямаш? — Сега прозвуча като успокоително заклинание. — Дори думица? — лицето ѝ незабележимо се повдигна към неговото. — Дори... толкова? — Някога някъде той бе виждал картинки от Индия, картинки на сплетени на кълбо кобри, надигнали глави под свирката на змиеукротителя. И като змия, също така неусетно, тя бе попълзяла по него, преди да я усети; ала сега змията укротяваше господаря си, а не обратно. — Дори... толкова?

Изведнъж той се видя притиснат в примка, тя се бе увила около него като някакво хищно тропическо растение. Парещите ѝ като жарава устни се сляха с неговите. Струваше му се, че вдишва пламък, който проникна в гърдите му и подпали изсушените му като прахан чувства; самотата и дългото лишение от нейната близост лумнаха в буен огън, за да отвърнат на целувката ѝ с безумна страст.

Изправи се с мъка, а с него и тя, така се бяха вплели. Отблъсна я с всичката сила, която би използвал, ако се бореше с друг мъж; така и трябваше, инак не би могъл да се отскубне от нея.

Тя се олюля, политна и се просна по гръб с протегната назад ръка, така че само едното рамо и главата ѝ останаха леко повдигнати над пода.

Лежеше с изпомачкани дрехи, унижена, но въпреки всичко лицето ѝ сияеше победоносно, а на устните ѝ трептеше едва забележима тържествуваща усмивка. Сякаш знаеше кой е спечелил в двубоя и кой е загубил. Облегна се удобно; толкова уверена бе в себе си, че дори не си направи труда да стане. Докато той, задъхващ се и заслепен, се блъскаше от стол в стол като ранено животно; ушите му бучаха от нахлуката в тях кръв, пръстите конвулсивно разхлабваха яката, като че призраците на ръцете ѝ бяха все още там и го душеха.

Най-после Дюранд стигна до нея с вдигнат над главата си пестник, сякаш заплашваше, че ще я повали още веднъж, ако се опита да стане.

— Пригответи се! — изрева той в лицето ѝ. — Събери си нещата! Нищо не може да промени решението ми. Връщаш се с мен в Ню Орлиънс.

Тя се повлече назад по пода, за да не може да я достигне, макар че самодоволната ѝ усмивка опровергаваше тази проява на боязън; после се съвзе и се изправи с онази вродена грациозност, която нищо не можеше да ѝ отнеме, дори такова грубо падане.

Изглеждаше смирена и изпълнителна, изглеждаше покорна; издаваше я само многозначителната ѝ усмивка. Вече не отправяше настойчиви молби. Прибра назад падналия на челото ѝ кичур. Съвсем, съвсем леко сви рамене. Тупна се безцелно по краката и отново отпусна ръце, сякаш приемаше неизбежното.

Посегна към полуразкопчаната си на кръста рокля и Дюранд рязко ѝ обърна гръб.

— Ще те изчакам навън в преддверието — с неудобство рече той и се запъти нататък.

— Добре ще направиш — иронично се съгласи тя. — Вече сме разделени от доста време, нали?

Той седна на малка табуретка до стената, точно зад външната врата.

Тя бавно тръгна след него и бавно притвори вътрешната врата — онази, която беше между тях — остави я едва-едва откритата.

— Прозорците ми са на втория етаж — успокои го тя със същата иронична нотка в гласа. — И под тях няма стълба. Така че няма вероятност да направя опит за бягство.

Дюранд оброни глава, сякаш шията му се бе прекършила изведнъж и притисна силно юмруци към челото си, наред което изпъкваше дебела като въже вена, пулсираща от насъбралите се чувства: любовта се преборваше с омразата, омразата с любовта, но само той знаеше, че се води такава битка, защото седеше абсолютно безучастно.

И така, те бяха от двете страни на една незатворена врата. Победителят и победеният. Но кой от коя страна беше?

Зад вратата тропна издърпано навън чекмедже, после отново скръцна обратно на мястото си. До Дюранд достигна свежият полъх на парфюм с аромата на покрита с първи пролетни цветя ливада. Светлината, процеждаща се от другата страна, понамаля, като че някой бе угасил една част от източниците ѝ.

Дюранд извърна глава и откри, че вратата е била отворена няколко секунди. В широкото, радушно подканващо пространство бе застанала тя; едната ѝ ръка беше на вратата, а другата — на касата. Под пряката светлина, която идеше от стаята зад гърба ѝ, бухналата пяна на дантелената ѝ нощница се стелеше около нея като прозрачна мъглица и целият ѝ силует се очерта ясно — двуного, а не змия.

Очите ѝ бяха мечтателно притворени, леката усмивка носеше спомена за забравени неща.

— Хайде, Лу — промълви тя, сякаш увещавахе някое вироглаво момченце да се държи прилично. — Угаси оная лампа до себе си и ела в стаята на своята жена.

[1] 14-и февруари — празник на влюбените. — Б.пр. ↑

XXXIX

Някакъв шум от вратата събуди Дюранд. Беше съвсем леко, подканващо почукване с върха на нокът.

Той отвори очи и откри, че стаята, в която се намира, му изглежда различна от предната вечер. Хладното сребристозелено сияние на нощното осветление беше изчезнало. През процепите на жалюзите проникваха наклонени стъпаловидни снопове димяща слънчева светлина от Мексиканския залив, които образуваха ивичести шарки по леглото и пода. Над тях трептеше ярко отражение, някакъв прозрачен отблясък, от който всичко в стаята изглеждаше като току-що боядисано в бяло.

Просто стаята, която бе видял нощем, сега бе осветена от слънцето.

Отначало Дюранд помисли, че е сам. Вдигна длан към заслепените си очи, за да ги предпази от прекалено силния блясък.

— Къде съм?

После я забеляза. Приличните ѝ на детелинов листец устни му се усмихнаха от огледалото, пред което бе седнала. Тя вдигна ръка към гърдите си, задържа я там за миг с разперен нагоре палец и насочен сякаш към сърцето ѝ показалец и отвърна:

— При мене. Там, където трябва.

Както е застанала, какво крехко очарование се крие в този мимолетен жест, помисли си Дюранд. Той задържа тъжния си поглед върху нея, но видя с огорчение как ръката ѝ отново се отпусна на предишното си място. Беше толкова непринудено. При мене, а пръстът ѝ несъзнателно сочи сърцето.

Лекото, колебливо почукване отново се повтори. В него имаше нещо престорено срамежливо, което ядоса Дюранд. Той навъсено погледна нататък и строго попита, но не към вратата, а към нея:

— Кой е това?

Устните ѝ се разтеглиха в беззвучен смях; тя ги притисна с разперените си като ветрило пръсти, за да го сподави, макар че

всъщност не бе издала и звук.

— Обожател естествено. Полковникът. По чукането го познавам.

Дюранд, чието лице ставаше все по-мрачно с всеки изминат момент, вече се бе изправил до леглото и се опитваше да нахлузи панталона си. Отстрани изглеждаше като че ли подскача палаво насам-натам.

Чукането прозвуча за трети път.

Дюранд яростно ѝ посочи с палец към вратата, за да я накара да се обади, докато той междувременно се облече.

— Да? — рече тя сладко-сладко.

— Аз съм, Хари, скъпа моя — долетя откъм вратата. — Добро утро. Много ли съм подранил?

— Напротив, закъсня — кисело изръмжа Дюранд. — Ей сега ще го видя аз тоя „Хари, скъпа моя“! — полугласно додаде към нея той.

Положила глава върху тоалетната масичка със сплетени на врата си ръце, тя вече се заливаше в сподавен смях. Едва успя да отвърне, задушена от разтърсващите я пристъпи:

— Един момент.

— Недей да бързаш скъпа моя — сладко изгука полковникът. — Нали знаеш, че ако трябва, ще те чакам и цяла сутрин. Да чакам пред вратата ти да излезеш, е най-приятното нещо за мене. Само едно нещо е по-приятно и скоро то ще...

Вратата леко се отвори и той се озова пред босия, разрошен, облечен само по долна фланелка и панталони Дюранд.

Нещо по-лошо, полковникът се бе привел близо до вратата, за да го чуват по-добре, така че сега носът му едва ли не опря в грубо тъканото кремаво бельо на Дюранд, някъде на височината на гърдите.

Главата му започна да се повдига на тласъци, сякаш я дърпаха със скрипец, докато най-сетне двамата застанаха лице в лице. При всеки нов тласък от гърлото на полковника излизаха някакви задавени, хриптящи възклицания, последвани от конвулсивно преглъщане:

— Ъ?... А?... Ъ?...

— Какво има, сър? — троснато запита Дюранд.

Ръката на Уърт безпомощно описва спирала — той се опитваше да посочи нещо зад Дюранд, но все не успяваше.

— Вие... тук? И не сте... облечен?

— Бъдете така добър да си гледате собствената работа, сър — ледено рече Дюранд.

Полковникът вдигна ръце над главата си, като не се канеше да го заклеми. След това се разколеба, замръзна в това положение, а накрая съкрушено ги отпусна. Очите му внезапно се бяха втренчили в дясното рамо на Дюранд. Опулиха се дотолкова, че аха-аха да паднат.

Дюранд почувствува как ръката ѝ нехайно се плъзна по рамото му, след това пръстите ѝ се изпънаха, за да го погладят по брадичката, а самата тя оставаше скрита зад него. Той погледна накъдето се вираше Уърт и разбра, че е ръката ѝ с венчалната халка, тяхната стара венчална халка.

Ръката пропълзя още по-нагоре и сега галеше и потупваше бузата му, при което изпъкналото златно колелце проблясваше съвсем очебийно. Щипна го нежно с два пръста и после ги разтвори широко, което можеше да се изтълкува като закачлив поздрав.

— Аз... аз... аз не знаех! — едва изрече Уърт, задъхвайки се като астматик.

— Сега вече знаете! — свирепо отвърна Дюранд. — А мога ли да знам какво ви води пред вратата на моята съпруга?

Полковникът бе започнал да отстъпва по коридора, опираше рамо ту на едната, ту на другата стена, но явно не беше в състояние да откъсне поглед от хипнотичната гледка, която представляваха Дюранд и любящо галещата го ръка.

— Аз... аз моля за извинение! — най-после успя да произнесе той, вече на безопасно разстояние.

— Аз също! — сурово отвърна Дюранд, мрачен като облак.

Най-сетне полковникът обърна гръб и побягна, по-скоро се заблъска като пиян в стените.

Ръката на скритото зад Дюранд тяло се вдигна нагоре, сви пръсти навътре и плесна с тях като с крило. Весел глас подвижна:

— Чао, чао, мили мой!

XL

Плътно притиснати, всеки с ръка около кръста на другия, те надничаха през прозореца на стаята ѝ с жадно любопитство и се превиваха в задружен смях, като гледаха неспирния като при пролетно наводнение поток от куфари на полковника, който се изля изпод навеса на верандата, а след него и собственика им, подтичващ в тръс. Полковникът се чудеше как по-бързо да се качи в чакащия го файтон, за да напусне мълниеносно сцената на поражението, което бе направило самочувствието му на пух и прах; като щъркел, който е тръгнал да отлита, той отскочи на един крак, хвърли се на седалката, а целият файтон се разлюля.

Много е вероятно не остенът на съвестта му да го бе принудил да се разбърза, а това, че стана за посмешище на всички. Историята явно се бе разпространила светкавично из хотела по неведомия, но така характерен за всички морски летовища начин, макар че нито Дюранд, нито тя бяха споменали някому за нея. Сякаш хотелът беше гъба, в която слухът се бе просмукал като вода; сякаш самите ключалки се бяха сдобили с езици или се бяха превърнали в отворени усти, с които да прошепнат какво се е случило. Всички, които влизаха или излизаха в този момент, неминуемо се спираха, за да позяпат зрелището, разигравано от бягащия полковник; те или съвсем открито се смееха, или тактично държаха ръце пред устните си, което ги издаваше, че прикриват усмивки.

Хари Уърт побягна, скрит зад грамадата от куфари на седалката, а перата на мъжкото му достойнство бяха опърлени по-жестоко от огън. Жълтите спици на файтона се сляха в едно, вдигна се пушилка прах, пътят опустя и от полковника не остана и помен.

Тя дори бе понечила да му помаха с кърпичката си, но Дюранд, воден от остатъци на чувството за мъжка солидарност, бе хванал и възпрял ръката ѝ, въпреки че нито за миг не престана да се смее. Дръпнаха се от прозореца все още засмени, все още прегърнати през кръста, отново открили, че са родени един за друг. Макар и неволно,

бяха проявили жестокост с едничката цел да се позабавляват. Но какво е жестокостта, ако не удоволствие от причинената другиму болка?

— Боже господи! — възкликна тя, останала без дъх. Отдели се от Дюранд и се подпря на облегалката на някакво кресло, за да се посъвземе. — Милият. Никак не го биваше за ролята на романтичен любовник. Но такива като него най-много се стараят да я изиграят. Да им се чудиш на ума.

— Аз ставам ли за тази роля? — попита Дюранд, любопитен да чуе мнението ѝ.

Тя извърна очи към него, притвори ги, сякаш нямаше думи и приглушено промълви:

— О, Луис! Как можеш да ме питаш такова нещо? Та ти си идеалният случай. Червиш се като хлапак — ето, пак пламна. Силен като тигър, а сърцето ти е нежно като на жена.

Това за тигърската сила му хареса; реши, че другите две качества са изцяло плод на въображението ѝ.

След този намек отново употреби споменатата тигърска сила за кратка, но пламенна прегръдка, както впрочем би сторил всеки мъж на негово място.

— Скоро и ние ще трябва да напуснем хотела — напомни ѝ той.

— Защо? — Тя зададе въпроса така, сякаш и на нея ѝ се искаше, но просто не можеше да разбере причината.

Миг след това реши, че се е досетила и сама си отговори:

— Ами да, след всичко, което се случи. Правилно, правилно; нали постоянно ме виждаха с него през цялото това...

— Не. Не исках да кажа това. Заради... онази история на парахода. Снощи ти казах, че съм ходил при частен детектив в Сейнт Луис и доколкото знам, той все още работи по случая.

— Нали няма заповед за арестуване?

— Няма, но мисля, че е по-добре да не му се изпречваме на пътя. Не бих искал да се срещаме, нито дори да узнае къде се намираме.

— Той няма правата на полицаи, нали? — уж нехайно се осведоми тя.

— Не, доколкото ми е известно. Не знам какво има право да върши и какво не, нито пък искам да разбера. От полицията в Ню Орлиънс ми казаха, че не си застрашена от арестуване, но това беше още преди той да се заеме със случая. Докато продължава да

действува, времето на сигурността ти може всеки момент да изтече, и то, когато най-малко очакваме. По-безопасно за нас е да не се мяркаме пред очите им. Не разбираш ли, че вече не можем да се върнем в Ню Орлиънс?

— Да — безстрастно се съгласи тя. — Наистина не можем.

— А най-добре ще е да не се застояваме и тук. Слуховете се разпространяват бързо. Не си виновна, но където и да се появиш, ти привличаш възхитените погледи на всички. Не си някоя сива, безлична жена, на която никой не обръща внимание. Освен това и за мене се знае, че съм тук; от никого не съм скрил, че тръгвам насам и ще бъде много лесно да ме намерят...

— А имаш ли... възможност...?

Той разбра какво искаше да каже.

— Засега имам достатъчно. А ако стане нужда, винаги мога да се свържа с Джардин.

Тя щракна с пръсти и весело каза:

— Добре тогава, да тръгваме. Още днес. Ти ще кажеш накъде.

Той пхна едната си ръка в джоба и разпери пръстите на другата.

— Какво ще кажеш за някой от градовете на север? Големи са и така ще потънем в тях, че никой няма да ни забележи. Болтимор, Филадельфия, може дори Ню Йорк...

— Не на север — каза тя с отнесен поглед, внезапно прехапала долната си устна. — Там е студено, мрачно, грозно и сняг вали, и...

Какъв ли дамоклев меч на възмездието, запита се Дюранд, виси над главата ѝ там?

— Тогава ще останем в Юга — отвърна той без никакво колебание. — По-близо сме до тях и затова ще трябва да се местим често. Но щом така искаш. Какво ще кажеш за Моубийл или Бирмингам при това положение; достатъчно големи са, за да се изгубим в тях.

Тя направи избора си и наперено кимна:

— Засега Моубийл. Започвам да стягам багажа веднага.

Не след дълго спря и отново се приближи до него, хванала някаква дреха в ръка.

— Колко е по-различно от снощи. Помниш ли? Тогава беше арестуване. А сега е сватбено пътешествие.

— Началото на нов живот. Всичко е ново. Нови планове, нови надежди, нови мечти. Ново място. И ти си нова, и аз съм нов.

Тя се сгуши в прегръдките му и вдигна поглед, в който се четеше цялата ѝ душа.

— Прощаваш ли ми? Приемаш ли ме отново?

— Все едно, че не съм те познавал до снощи. Минало няма. Това е нашата истинска сватба.

Ръцете му отново проявиха тигърската си сила, отново я обгърнаха.

— Моят Лу — сърцераздирателно изхлипа тя.

— Моята Джу...

— Хей, внимавай — сложи тя пръст на устните му.

— Моята Бони.

XLI

В Моубийл — речено-сторено.

Отседнаха в най-представителния хотел на града и в качеството си на новобрачни, каквито бяха от всяка гледна точка, като изключим времето, взеха най-хубавия апартамент, апартамент за младоженци. Спалня и хол луксозна категория, с дантелени пердета по прозорците, с кафяви драпирани завеси, с дебели персийски килими по пода и дори с рядко срещаното нововъведение — съвсем самостоятелна баня, до която никой друг нямаше достъп, обзаведена с емайлирана бледозелена вана с декоративни крачета.

Услужливи пикולי подтичваха край тях от сутрин до вечер, а появяха ли се долу във фоайето, всички погледи се събираха върху тях. Нежната, винаги изискано облечена блондинка и високият смугъл мъж, неотклонно приковал поглед в нея. „Онази романтична двойка от...“ Никой не знаеше точно откъде, но всички знаеха за кого става дума.

Не една благосклонна въздишка на съжаление се изтръгваше подире им.

— Казвам ти, чувствавам се по-млада, само като ги гледам.

— А аз изпитвам малко тъга. Нали знаем, че такова нещо не може да продължи дълго. Много скоро и те ще го загубят.

— Но поне ще са го изживели.

— Да, поне ще са го изживели.

Знаеха ги във всеки оживен ресторант, във всяко весело и блеснало в светлини заведение, във всеки театър, на всеки градски бал, забава, концерт. Щом някъде засвиреха цигулки, където и да е, тя беше там, в прегръдките му, понесла се в безкрайните, тръпни фигури на валса. Изгревът на луната я сварваше отново в прегръдките му, някъде, в някой спрял файтон, където, сгушили глави един до друг в упойната сладост на магнолиите, те я съзерцаваха мечтателно.

Но хората бяха прави — онези, които замислено въздишаха подире им и безделниците във фоайето на хотела. Такова нещо никога

не продължава дълго. То ни спохожда само веднъж, отива си и никога повече не се връща. Никога повече, дори при добродетелните и блажени люде. А какво остава за прокудените и обречени души.

Но това беше техният миг, това беше тяхното време, тяхната съдба: Дюранд и неговата Джулия.

Джулия, защото първият ни помисъл за любовта живее в нас завинаги и първото ѝ име остава символ на любов. Слънцето на тяхното щастие. Неговият мимолетен и върховен блясък.

В Моубийл бе приливът на техния романс, там всичко бе опиянение, всичко бе любов.

XLII

Бяха седнали в неголемия хол до спалнята. Без да вдига очи, тя леко се подсмихна, за да му покаже, че е усетила втренчения поглед, с който той от известно време я изучаваше като изплъзващ се от паметта урок; урок, на пръв поглед лесен, но всъщност трудно усвоим, колкото и пъти да го препрочита ученикът.

— За какво си мислиш? — подкачи го тя с все още сведен поглед.

— За тебе.

За нея — това се разбираше от само себе си.

— Знам. Но какво точно?

Дюранд приседна на пода до канапенцето, където се бе настанила, вдигна коляно, обгърна го с ръце и още по-замислено се вгледа в нея. Поклащайки леко глава, сякаш се чудеше сам на себе си, той занарежда:

— Винаги съм искал да имам, както се казва, добра жена. Не съм и помислял, че може да бъде друга. Благопристойна женица, която скромно ще седи с гергеф в скута и няма да кръстосва крака. С покорно сведена над бродерията глава, а заговоря ли я, ще вдига поглед, за да ми отвърне само с „да“ или „не“. Но сега вече не мисля така. Единственото, което желая сега, е да имам жена като тебе. С неизтрит от вчера руж по страните. С безсрамно надничащо изпод пенъоара коляно. Подът около нея — покрит с пепел от пури. Която да се закача с мъжа си и в най-интимните моменти, да го подтиква да направи нещо, после да му се присмива, а не да се отпуска отмаляла в прегръдките му. — Той още по-безпомощно заклати глава. — Бони, Бони, какво направи ти е мене? Макар все още да съзнавам, че трябва да си като другите жени, аз вече не искам такава. Забравил съм за тях. Искам само тебе; колкото и да си лоша и безсърдечна, искам те точно такава, каквато си.

Тя избухна в пресилен смях, който се разсипа върху тях като звън на фалшиви монети.

— Лу, ти си толкова лековерен. Няма два вида жени; никога не е имало, няма и да има. Всички жени са еднакви, както и мъжете... И едните, и другите не са стока. — Смахът ѝ изведнъж, секна, лицето ѝ доби някак уморен и мъдър израз.

— Лу — с лека горчивина повтори тя, — ти си толкова... непросветен.

— Сигурна ли си, че това е точната дума?

— По-скоро наивен — съгласи се тя.

— Наивен ли? — кисело се възпротиви той.

— Наивността на жената е като сняг върху нажежена печка: стопява се още при първия допир. Но ако някой мъж е наивен, дори и десет жени да има, до края си остава такъв, какъвто е бил и в началото. Мъжете не вземат поука от горчивия си опит.

Дюранд потръпна като в треска.

— Подлудяваш ме. Поне това знам.

Тя тежко се отпусна назад, главата ѝ увисна над облегалката на канапето, погледът ѝ се рееше към тавана, а очите ѝ издаваха неудовлетворена страст към разкош. Възторжено вдигна ръце, сякаш искаше да заграби всичко, което може, алчно и ненаситно. Гласът ѝ бе напевен, изпълнен с дълбок копнеж.

— Лу, купи ми нова рокля. От бял сатен с тънка френска дантела. Купи ми пръстен, Лу, с голям, огромен смарагд. Купи ми диамантени обеци. Изведи ме с файтон на среднощна вечеря да похапнем омари. След кафето ми се иска да погледам блясъка на полилеи през стъклото на чашките с разноцветен ликьор. Искане ми се шампанското да ме щипе по гърлото, докато цигулките свирят цигански романси. Живее ми се, Лу, живее ми се, ах, как ми се живее! Животът е толкова кратък, а втори път няма да ми се удаде да...

В този миг, когато страхът пред безкрая и опасенията, че сляпото провидение ще я настигне — защото това и само това лежеше в основата на всичко, се предадоха и на него, той, не по-малко уплашен, бързо се наведе към нея и като предизвикателство към съдбата, впи устни в нейните, при което отчаяната ѝ жалба секна.

След малко тя въздъхна:

— Не, не ме води никъде... Ти си тук, аз съм тук... И шампанското, и музиката са тук при нас... Всичко е тук... Няма смисъл да ги търсим другаде.

Отпусна ръце и го притисна в прегръдките си като в клопка, а то наистина беше така.

XLIII

Скоро напуснаха хотела и наеха къща. Цяла къща, на два етажа. Идеята беше изцяло нейна. Тя сама си намери посредник, с който обиколи и огледа всички предлагани под наем къщи, сама направи окончателния избор. Това беше „елегантна“ (според думите ѝ), макар и доста претенциозна сграда на една от по-тихите улици с дървета от двете страни. От Дюранд се искаше само да подпише необходимите документи и след една-две подкупващи усмивки от нейна страна, той го стори с вид на човек, който с обич угажда на поредна детска прищявка. Прищявка, която положително щеше да ѝ омръзне още утре, но сега, когато бе все още увлечена от това си желание, сърце не му даваше да ѝ откаже.

Това, изглежда, беше някаква нейна отколешна и съкровена мечта: да си има собствен дом, който да бъде не само свидетелство за голямо богатство, а за *законно* придобито голямо богатство; най-убедителният белег за солидност, за *обществено положение*, за принадлежност към привилегированата класа. Градацията на ценностите за нея изглеждаше така: бижута и дрехи, които всяка нощна пеперуда би могла да получи от любовника си; законен съпруг, в какъвто би могъл да се превърне всеки любовник, стига човек да си направи труда; и накрая собствена къща, което вече означаваше, че наистина си стигнала върха и си социално непоклатима, че наистина си грандама. Или (жалка скоба) наивно си въобразяваш, че си грандама.

— Така е много по-внушително — рече тя с мечтателна въздишка. — Кара ме да се чувствавам наистина омъжена.

Той снизходително се усмихна.

— А как се чувствахте досега, мадам?

— О, какъв смисъл има да обяснявам, след като вие мъжете никога няма да го разберете! — отвърна тя в привидно шеговит изблик на възмущение.

Коего всъщност изпитваше, тъй като и двамата се подчиняваха на инстинктите на своя пол.

И дори когато той, макар след подписването на договора и с добродушна закачка, се опита да я предупреди за неудобствата, тя не пожела да го изслуша.

— А кой ще ни готви? Една къща иска грижи. Нагърбваш се с прекалено много задължения.

Тя разпери ръце.

— Е, тогава ще си взема прислуга както другите жени, които си имат собствени къщи. Остави това на мене и ще видиш.

Появи се негърка, която остана само пет дни. Изчезна някаква дреболия. Това доведе до бурна разправа, от която долният етаж ехтеше в продължение на около четвърт час и в резултат прислужницата беше уволнена и си замина. Малко след това Бони дойде при него и призна, че е намерила скъпоценната вещ на едно място, където тя самата я бе оставила, а после съвсем бе забравила, че е там.

— Трябваше първо да потърсиш и едва тогава да обвиняваш жената — упрекна я той с възможно най-мек тон. — Така щеше да постъпи всяка дама, която въвежда ред в дома си.

— О, нима? — Тя сякаш се беше объркала. — Изобщо не се сетих.

— Не бива да ги тормозиш — опита се да я поучи Дюранд. — Трябва да си строга и същевременно снизходителна. Иначе се издаваш, че не си свикнала да имаш прислуга.

Втората прислужница се задържа три дни. Разправията беше помалка, но затова пък имаше сълзи. От страна на Бони.

— Опитах се да бъда снизходителна — докладва му тя, — но тази жена изобщо не изпълняваше нарежданията ми. Изглежда, не знам как да се оправям с тях. Ако се държа твърдо, напускат. Отстъпчива ли съм, не си вършат работата.

— Има си тънкости — успокои я той. — Скоро и ти ще ги научиш.

— Не — отвърна тя. — Аз не мога. Присмиват ми се в очите. Не ме уважават. Друга да беше, ще изтърпят какво ли не и при това ще я слушат, а аз нищо не им правя и пак са безочливи. Нима това не е моят дом? Нима не съм твоя жена? Какво ми липсва?

Той не успя да отговори на този въпрос, тъй като я гледаше с очите на влюбен, а не знаеше как гледат на нея те, нито пък можеше да я види през техните очи.

— Не — отхвърли тя опита му да я успокои. — Никакви прислужници повече. До гуша ми дойде. Ще върша всичко сама. Ще опитам, сигурно ще се оправя.

Първата приготвена от нея храна бе пълен провал. Яйцата се пукнаха във водата, в която трябваше да се сварят и в резултат се получи млечнобял бульон — нито да го ядеш, нито да го пиеш. Кафето доби цвета на чай, но нищо от неговите достойнства, а при втория опит се получи някаква гъста мътилка, от която зъбите скърцаха. Препечените филийки бяха пропити с миризмата на одеколон, който тя доста щедро изливаше по ръцете си.

Дюранд изобщо не я укори. Стана, остави салфетката си и рече:

— Ела, ще отидем да се нахраним в хотела.

Зарадвана от това разрешение, тя припряно започна да се приготвя.

— Не съжаляваш ли вече? — подхвърли той с весело пламъче в очите, докато вървяха към хотела.

Тук поне тя прояви твърдост.

— Не — отвърна. — Дори ако трябва да се храним навън, аз ще си имам собствен дом. С нищо не можеш да ме разубедиш — и отново повтори това, което бе казвала и преди: — Искам да се чувствавам като истинска съпруга. Искам да се чувствавам като всички задомени жени. Искам да знам какво е да си омъжена.

Не можеше, изглежда, да свикне напълно с мисълта, че е негова законна съпруга и всичко това ѝ принадлежи по право, а не се налага да го отвоюва.

XLIV

Все по-притеснен, отегчен до крайност и с чувството, че всички погледи са приковани в него, Дюранд крачеше напред-назад из преддверието на модния салон, а при всяко обръщане едва не се сблъскваше с някое от забързаните млади момичета, внасящи купища нови и нови платове зад завесата, която бе скрила Бони преди бог знае колко време. Поели усърдно тази неблагодарна роля, те винаги излизаха с празни ръце и ако се съди по количествата плат, които бяха внесли, бе за да изнесат нищо навън, кабинката сигурно беше вече натъпкана до тавана.

От време на време той чуваше как гласът ѝ се извисява над шумоленето на развиваните топове плат и добре премерените професионални съвети.

— Не, не мога да реша! Колкото повече носите, толкова повече се затруднявам в избора си. Този го оставете, може отново да го погледна.

По едно време завесата се раздели на две и тя, стиснала с ръце двата ѝ края, надникна от процепа, така че да не се вижда нищо друго, освен главата ѝ.

— Лу, ужасно се забавих, нали? Току-що си спомних, че си навън.

— Забави се, но не чак толкова ужасно — кавалерски отвърна Дюранд.

— Ти какво правиш там? — запита тя, сякаш той беше палаво момченце, оставено за миг без надзор.

— Боя се, че само се пречкам из краката на всички — призна Дюранд.

От двете страни на завесата избухна многогласен, приятен женски смях, като че бе казал нещо наистина много смешно.

— Бедничкият ми той — извинително рече тя ѝ извърна глава към някаква жена зад нея. За миг процепът в завесата се поразтвори надолу и там се мярна голо рамо, по което минаваше само тънка бяла

презрамка. — Нямате ли никакви списания или нещо друго, с което да се занимава, докато ме чака?

— Имаме само модни списания, госпожо.

— Не, благодаря — отвърна той категорично.

— Това е прекалено голямо изискване към тях — покровителствено рече Бони, все още в разговор с някаква персона зад гърба си. После отново се обърна към него. — Искаш ли да се поразходиш и след това да минеш отново оттук, за да ме вземеш? — предложи тя великодушно. — Така и ти няма да се измъчваш, пък и аз ще мога да се посветя изцяло на роклята си.

— След колко време да се върна?

— Най-малко след час. Дори плата не сме избрали още. После докато си харесам десен, да определя модел, докато ми вземат мерки...

— Уф — изпъшка той на шега и предизвика нов изблик на ласкателен смях.

— Най-добре ела след час и половина, не по-рано. Или ако междувременно ти омръзне да чакаш, прибери се направо вкъщи, а аз ще си дойда сама.

Дюранд с готовност взе шапката си, доволен, че може да се измъкне.

Устата на надничащата през процепа на завесата глава се нацупи.

— Няма ли да ми кажеш довиждане?

Бони докосна устни с пръст, за да му подсказе какво има предвид и затвори очи в очакване.

— Тук, пред всички?

— Господи, какво говориш? Човек би си помислил, че не си мой съпруг. Уверявам те, че в случая няма нищо неприлично.

Ласкателният смях отново избухна кажи-речи като очакван клакьорски отклик. Сякаш за нея ушиването на нова рокля представляваше комедия, в която тя изпълняваше главната роля, а останалите пригласяха като покорен и предан ней хор. Трябваше да има музика, помисли си Дюранд, и пълен с публика салон.

Леко поруменял, той пристъпи към завесата, целуна я бързо по устните, обърна се и излезе навън.

Странно беше, че въпреки смущението си Дюранд се издигна в собствените си очи; зачуди се как ли бе успяла да му предаде това

усещане и дали е знаела какво прави. И вътре в себе си реши, че е знаела.

Тя знаеше кои са нещата, които имат ефект, а също и как да го постига. Не правеше нищо случайно.

Сигурно бе имало и други подобни случаи, в други модни салони, когато чакащият мъж не е бил длъжен да ѝ плаща сметките и значи разпалиеното му самолюбие сега всъщност трябваше...

Дюранд бързо се отърси от тази мисъл и започна да се наслаждава на следобедното слънце, на синия, ширнал се чак до хоризонта Мексикански залив и на разхождащото се по крайбрежната алея множество. За известно време той се присъедини към бавно движещия се поток от хора, но остана от външната му страна. Стигна края на алеята, обърна се и пое в обратна посока, този път в средата на потока.

Слънцето лениво напичаше и по раменете и гърба му се разля приятна топлина, а от време на време нежният солен повей на бриза го разхлаждаше. Кълбести облачета като разбит на сняг белтък се носеха по безкрайното синьо небе и по всички лица грееха усмивки. „Каквато вероятно грее и на моето лице“ — сети се най-после той и беше прав, тъй като това, което виждаше, бе отговор на неговата собствена усмивка, неосъзната реакция на разминаващите се с него хора; те просто неволно, непреднамерено споделяха вътрешното му задоволство.

Парите щяха да им стигнат още дълго време, а освен това тя го обичаше — показала бе съвсем явно любовта си с това, че го накара да я целуне пред пълния с момичета салон. Какво повече можеше да се желае?

Светът беше прекрасен.

Някаква шарена топка се блъсна в краката му и отскочи, а един малчуган дойде да си я вземе и я стисна в несръчните си ръчички. Дюранд спря и разроши и без туй чорлавата му сламена косица.

— Майка ти дали ще се кара, ако някой непознат чичко ти даде паричка?

Момченцето вдигна поглед, зяпнало в онова детинско изумление, с което подрастващите посрещат всички постъпки на възрастните.

— Ами не знам.

— Ето ти, за да видиш.

И Дюранд отново продължи пътя си.

Светът наистина беше прекрасен.

След като измина два пъти разстоянието, което предлагаше алеята за разходки, той спря с гръб към бавно движещата се тълпа, от която току-що бе излязъл, облакът се на дървения парапет отстрани и се замисли.

Да бе стоял така две-три минути, не повече, когато изведнъж го обзе странното натрапчиво усещане, че някой е вперил поглед в гърба му.

Нямаше време да съобрази нищо. Първата му мисъл беше да разбере какво е причинило това усещане и той се обърна, преди още да осъзнае действията си.

Това, което видя, беше лицето на Даунс, частния детектив от Сейнт Луис; в същия момент Даунс втренчи очи в неговите.

Деляха ги само две-три стъпки, стига да поискаше, детективът можеше да го досегне с ръка. Тялото му бе замръзнало в крачка, крачката, при която бе разпознал клиента си; задният му крак все още не беше преместен, само петата беше вдигната от земята, а раменете му бяха приведени напред в устрема на внезапно прекъснатото движение; единствено главата му бе извърната настрани, застинала така в мига, в който бе съзрял Дюранд.

На Дюранд му приля при мисълта, че ако не бе излязъл от потока на разхождащите се, двамата можеха да се въртят по този начин цял следобед — на едно и също разстояние един от друг, без да се приближават — и никой от тях нямаше да подозре присъствието на другия. Защото, ако се съди по бързата му поява, Даунс сигурно бе вървял само на няколко крачки след него, така че най-вероятно през цялото време щяха да останат от една и съща страна на алеята. Но щом той излезе от потока и спря край парапета, Даунс го настигна и го съгледа. Когато всички са в покой, една движеща се фигура бързо се забелязва. Но когато всички се движат, спрялата фигура първа се хвърля в очи.

— Дюранд — рече Даунс някак странно и суховато.

Дюранд се опита да отвърне в същия тон и сдържано кимна:

— А, вие ли сте?

Старай се да не издаваш, че те е страх от него — повтаряше си той, — старай се да не показваш страха си. Забрави, че тя е така

ужасно близо, иначе в опита си да го скриеш, само ще я издадеш. Не поглеждай към салона. Гледай в другата посока. И най-важното — отведи го оттук, тръгни с него в обратната посока, за да е с гръб към салона. Ако тя изведнъж излезе...

— Сам ли сте тук? — запита Даунс. Въпросът беше зададен нехайно, но острият му поглед се впи непоносимо дълго в очите на Дюранд и сякаш се вдълба в тях.

— Разбира се — отвърна той малко сопнато.

Даунс лениво вдигна длан да го успокои.

— Не се заяждам — провлачено запротестира той. — Стори ми се, че въпросът ми не ви хареса.

— Защо да смятам такъв въпрос за заяждане? — Дюранд съзнаваше, че говори прекалено бързо и още малко от устата му ще запръскат слюнки.

— Е, щом вие казвате, вярвам ви — уж приятелски заяви Даунс.

Дюранд леко тупна с ръка по парапета, сякаш се канеше да тръгва, отдалечи се малко от него, направи няколко крачки покрай Даунс, мина зад гърба му, отново се приближи до парапета и небрежно се облакът. Даунс автоматично се извърна към него.

— А вас какво ви води насам? — запита Дюранд, след като си смениха местата.

Даунс многозначително се усмихна. Многозначителност, която той съвсем съзнателно внушаваше на Дюранд, независимо дали това ще му се хареса, или не.

— Туй, което ме води навсякъде. Можете да бъдете сигурен, че не съм на почивка.

В този момент от входа на модния салон, който се намираще достатъчно близо, за да се вижда ясно всичко, се показва продълговато цветно петно — някаква жена, накарала се да излиза, бе застанала на прага полускрита и явно се сбогуваше надълго и нашироко с друга, която беше вътре. Сърцето на Дюранд заблъска в гърдите му като остър камък. После жената излезе — висока фигура, облечена в синя рокля — не беше тя.

Той отново насочи вниманието си към Даунс, за да чуе това, което за малко щеше да изпусне. Детективът тъкмо казваше:

— Получих сведения, че някаква пищна блондинка предизвиква фурор по тези места с неизвестен мъж. Дори са ходили в Ню Орлиънс.

Дюранд нервно сви рамене. Облегнатият му върху парапета лакът леко се подхлъзна надолу, та трябваше отново да го намести.

— Където има жени, ще има и блондинки. Какви глупаци сме само — горчиво си помисли той, — да се бавим тук със седмици; а можехме да предвидим...

— Тази е била красива, с почти сламеноруса коса — постара се да обясни Даунс, без да откъсва проницателния си поглед от лицето му. — И както чувам, доста свободна в държането си.

— Някой се е пошегувал с вас.

— Едва ли са си направили шега точно с мене — наблегна на последните си думи Даунс, — защото първо на първо тези думи не бяха предназначени за моите уши. Просто ги дочух съвсем случайно — той изчака за миг. — Вие не сте ли забелязали такава двойка? Предполагам, че сте пристигнали тук преди мене.

Дюранд погледна в краката си.

— Аз вече се оправих от болестта „блондинки“ — неохотно промълви той.

— Не се знае кога може да ви повтори — рече сухо Даунс.

Какво ли иска да каже? — стреснато си помисли Дюранд. — Но... няма да споря, иначе ще стане по-лошо.

Извади часовника си.

— Трябва да тръгвам.

— Къде сте отседнали?

Дюранд посочи с палец през рамо, точно в обратната посока.

— Ей по тази улица.

— Ще ви изпратя до квартирата ви, пък дори и да е далече — предложи Даунс.

Иска да разбере къде живеем; никога няма да се отърва от него! — ужасено си помисли Дюранд.

— Аз малко бързам — успя да изклинчи той.

Даунс успокоително се усмихна.

— Никога не се натрапвам. — После многозначително добави: — Освен по работа.

— Вие накъде сте? — внезапно запита Дюранд, забелязал, че детективът се кани да тръгне в обратната посока, тоест към модния салон. Тя би могла да излезе тъкмо когато Даунс минава покрай него.

Той веднага го хвана за ръката и го задърпа.

Колкото бе неотзивчив преди миг, толкова по-настоятелен стана сега.

— Но както и да е, заповядайте с мене. Мога ли да ви предложа халба бира?

Даунс погледна нагоре.

— Защо не, здравата пече — прие той. — Лицето ви например е вир-вода. — На Дюранд му се стори, че има нещо иронично в начина, по който го каза.

Тръгнаха рамо до рамо. С всяка измината крачка Дюранд си повтаряше: „Колкото по-далече го отвеждам, толкова по-добре за нея.“

— Ето тук. Защо не влезем? — рече той след малко.

— Тъкмо се канех да ви го предложа — отвърна Даунс със същата иронична нотка в гласа.

Влязоха и се настаниха до малка плетена масичка.

— Два пъти пилзенско пиво — каза Дюранд на мустакатия, облечен в раирана риза келнер. После, миг преди той да се отдалечи, попита: — Къде е тоалетната?

— Като влезете, веднага насреща.

Дюранд стана.

— Извинете ме за момент.

Даунс кимна, както му се стори, иронично. Дюранд го остави на масата и бутна летящата врата. Озова се в някакъв коридор. Подмина междинната врата, стигна до дъното на коридора и излезе през задния вход на заведението. Затича се като обезумял. И наистина беше обезумял — изгубил бе ума си от желание да я спаси.

XLV

Дюранд сновеше из стаята като луд; ту с празни ръце към зейналия гардероб, ту към отворения куфар — прегърнал купища рокли, които едва не го задушаваша. Хвърляше ги в него както му попадне, така че съвсем скоро куфарът се напълни и препълни, макар че всъщност вместимостта му беше много по-голяма. Нямаше никакво време за старателно опаковане на багаж. Трябваше да избягат незабавно, ако искаха да си спасят живота.

Дюранд я чу да влиза през външната врата и още преди да е стигнала до края на антрето, преди дори да я бе видял отгоре, викна към нея диво и настоятелно:

— Бони! — после пак: — Бони! Качи се веднага горе! Бързо! Имам да ти казвам нещо!

Неизвестно защо тя продължаваше да се бави. Най-вероятно си сваляше шапката или оставяше пакетите, както впрочем би сторила всяка жена, преди да се захване с каквото и да било, пък дори и в такъв критичен момент.

Без да мисли, обезумял от нетърпение, Дюранд изхвърча от стаята и хукна надолу, за да я посрещне. И изведнъж, по средата на стълбите, той се закова на място, сякаш краката му имаха спирачки; застана там неподвижно като истукан, разтреперан и едва не умря.

С гръб към вратата, с гръб към току-що затворената врата, застанал неподвижно като истукан, се беше изправил Даунс.

Никой от двамата не мръдна. Разкритие — разкритието отмина — разкритието потъна в миналото. Останаха само двама неподвижни като скали, втренчени един в друг мъже. Два безкрайно дълги погледа. Единият — от стълбите към вратата. Другият — от вратата към стълбите. Единият мъж — мрачно усмихнат, най-после получил своето удовлетворение. Другият — с посивяло лице като току-що поразен от гръм.

Най-сетне единият от тях въздъхна. След него, сякаш в отговор, въздъхна и другият. Две въздишки в напрегнатата тишина. Две толкова

различни въздишки. Едната — въздишка на отчаяние, другата — въздишка на задоволство от изпълнена задача.

— Вие току-що я извикахте — бавно изрече Даунс. — Извикахте я по име. Мислехте, че тя е дошла. Значи, тя наистина е тук при вас.

Дюранд се бе поизвърнал настрани и стискаше перилото на стълбите с две ръце, леко приведен над него, сякаш то беше единствената му опора. Започна да поклаща глава. Отначало бавно. После все по-бързо и по-бързо в някакво безсмислено упорство.

— Не — повтаряше той. — Не. Не. Не.

— Господин Дюранд, слухът ми е добър. Аз ви чух.

Но Дюранд беше като ужасен, обезумял от страх щраус, който се опитва да скрие главата си в пясъка на собственото си хипнотично „Не!“. Изглежда мислеше, че ако го повтаря достатъчно дълго, опасността ще изчезне. Използуваше го като един вид магическо заклинание.

— Не. Не. Не!

— Господин Дюранд, хайде да се държим по мъжки. Вие извикахте името ѝ, извикахте го високо.

— Не. Не.

Дюранд политна напред и стъпи на по-долното стъпало. Но така, като че ли не местеше крака, а плъзгаше тялото си по наклоненото перило — толкова здраво се бе вкопчил в него. Като пиян, но той всъщност беше пиян. От страх.

— Не е тя. Това е жената, която идва да чисти. Името ѝ е като нейното... — Той вече не знаеше какво говори.

— Добре тогава — рече сухо Даунс. — Ще задържа жената, която идва да ви чисти, жената, чието име звучи толкова сходно с нейното. Не съм капризен.

Изведнъж и двамата застанаха нащрек; всеки един зорко следеше какво ще предприеме другият. Погледите им се стрелнаха първо в едната посока, после в другата в някакво съгласувано, няма коварство. След това, също така единомислещо, преминаха към действие.

Дюранд се втурна надолу по стълбите, Даунс се отдалечи от вратата. Пресякоха тичешком салона и едновременно се озоваха пред огледалата на порт мантото със закачалки от еленови рога и удобна седалка, която същевременно представляваше капак на намиращия се отдолу сандък за вещи. Дюранд се опита да го натисне надолу, Даунс

— да го вдигне. Ръката на детектива коварно се плъзна под капака и измъкна две дълги светливиолетови панделки, висящи от широка сламена шапка. Крайчецът на едната се бе подал навън, затиснат при последното затваряне на сандъка: цветно петънце, не по-голямо от нокът, в целия обширен долея етаж на къщата.

— Какво толкова им харесваш на тези панделки? — попитал бе навремето Дюранд.

— Не знам. Това е моят цвят, известно е на всеки, който ме познава. Където и да се намирам, около мен все ще има нещо в светливиолетово.

Даунс пусна шапката обратно в сандъка.

— Част от тоалета на жената, която идва да ви чисти — отбеляза той. След това, възмутен и напълно загубил уважението си към Дюранд, зададено промълви нещо от рода на: — Пази боже да се влюбиш в...!

— Даунс, чуйте ме, искам да поговоря с вас!... — думите му се застигаха една друга в стремежа си да излязат по-бързо. Беше толкова задъхан, че едва говореше. Хвана реверите му с две ръце и умолително занарежда: — Елате там, в другата стая, нека поговорим!...

— Двамата с вас няма за какво да говорим. Всичко, което имам да казвам, е на...

Дюранд упорито отстъпваше назад, без да изпуска сакото на Даунс, докато най-сетне влязоха в стаята. Там го пусна и детективът остана на мястото, където го бяха довели.

— Даунс, чуйте ме... Почакайте малко. Тук имам малко бренди, нека да ви наля.

— Предпочитам да пия в заведение.

— Слушайте, Даунс... Тя не е тук, вие правите ужасна грешка... — След това, сякаш да изпревари предполагаемото опровержение, бързо размаха ръка. — Но аз не затова искам да говоря с вас. Просто искам да ви кажа, че аз... аз промених решението си. Искам да се откажа. Искам разследването да спре дотук.

— Искате да се откажете. Искате разследването да спре дотук — иронично повтори Даунс с равен глас.

— Имам това право, мога да избирам. В края на краищата аз ви наех.

— В действителност това е вярно само отчасти. Клиентите ми бяха двама — вие и госпожица Бърта Ръсел. Но нека условно да приемем, че само вие сте се обърнали към мен. Е, и какво? — вдигна вежди той. — Какво от това?

— Но ако вече не искам да се възбужда наказателно преследване, ако ви освободя от ангажимента...

— Вие нямате власт над мене — студено рече Даунс. После приседна на облегалката на креслото, до което бе застанал, като че се канеше да чака дълго. — Можете да се откажете. Чудесно. Можете да престанете да ми изплащате хонорара. Всъщност първоначалната сума, която ми отпуснахте при сключване на споразумението ни, отдавна се изчерпа. Но вие не можете да ме принудите да се откажа от случая. Това ясно ли ви е? Както се казва, това е свободна страна. И аз мога да действувам съобразно собствената си воля. Ако ми се иска да продължа за моя сметка, докато доведе поетото дело до успешен край — както и възнамерявам, — вие не можете да сторите абсолютно нищо. Аз вече не работя за вас, работя за собствената си съвест.

Дюранд целият се разтрепери от ужас.

— Но това е направо гонение... — едва успя да изрече той.

— Гледам си съвестно работата, макар че не би трябвало аз да го изтъквам — отвърна Даунс с ледена усмивка.

— Но вие не сте на държавна служба, не сте полицай... И нямате право да...

— Имам точно толкова права, колкото и в самото начало, когато поех случая, защото вие поискахте. С единствената разлика, че сега ще предам разкритията си направо на полицията, а не първо на вас. Разбира се, когато съм готов.

Краката на Дюранд бяха като подсечени, но той заобиколи огромното писалище, което се намираше в стаята, като през цялото време се опираше с две ръце на ръба му, сякаш всеки момент можеше да рухне.

— Почакайте малко... Изслушайте ме... — задъхваше се той и трескаво ровеше из джобовете на жилетката си, явно неспособен да намери веднага това, което му трябваше. Най-сетне извади ключ, превъртя го в някаква ключалка и издърпа едно от чекмеджетата. Миг след това върху писалището се появи малка, обкована с желязо касетка

с отворен капак. Бръкна в нея и тръгна към Даунс с протегнати напред ръце — шепите му бяха пълни с банкноти.

— Ето тук има дваисет хиляди долара, Дуанс. Подръжете ги, просто ги подръжете за малко.

Като го видя да приближава, Даунс пхна ръце в джобовете на панталона си, така че Дюранд нямаше кому да принесе дарението си.

Детективът бавно и упорито поклащаше глава.

— Никога, нито за час, нито за миг — после властно кимна към касетката: — Върнете ги на мястото им, Дюранд.

— Просто ги подръжете, заради мене — по детски упорствуваше Дюранд. — Само за миг, нищо друго не искам.

Даунс невъзмутимо го гледаше.

— Сбъркали сте адреса, Дюранд. В това е вашето нещастие. Такива като мен рядко се срещат — един на дваисет. Или може би на сто. В началото поех случая професионално, да си получа хонорара. Сега се занимавам с него за собствено удовлетворение. Дори да ми давахте пари, за да продължа да работя по него, аз не бих взел нищо от вас, а още по-малко, когато ме карате да се откажа. И не ме питайте защо, тъй като не мога да ви отговоря. Просто съм любопитен, и това е. Вие направихте грешка, Дюранд, когато дойдохте при мене в Сейнт Луис. Трябваше да отидете при някой друг. От всички частни детективи може би в цялата страна вие избрахте единствения, който поеме ли веднъж случай, вече не може да се откаже от него, дори да му се иска. Понякога сам се чудя защо е така и сам бих желал да узная. Може би съм фанатик. Искам да заловя тази жена, но вече не заради вас, а заради моето собствено удовлетворение.

Измъкна ръце от джобовете си, но само за да ги скръсти непреклонно пред гърдите си и да се подпре по-удобно на креслото, на чиято облегалка бе приседнал.

— Ще чакам тук, докато тя се върне. После ще я отведа със себе си.

Дюранд отново се върна до касетката, остави парите обратно в нея и занатиска капака с две ръце в безуспешен опит да го затвори.

Отправи неуверен поглед към вратата, но изглежда Даунс го видя и отгатна мислите му.

— А ако излезете оттук, за да се опитате да я пресрещнете някъде навън, аз незабавно ще ви последвам.

— Не можете да ми забраните да изляза от собствения си дом — отчаяно отвърна Дюранд.

— Не съм казал такова нещо. Но и вие не можете да ми попречите да вървя до вас. Или на една-две крачки по-назад. Улиците са за всички.

Дюранд притисна чело с opakото на ръката си и остана така за известно време, като че ослепен от прекалено ярка за очите му светлина.

— Даунс, в Ню Орлиънс бих могъл да намеря още трийсет хиляди долара. За не повече от двайсет и четири часа. Елате с мен, не ме изпускайте нито за миг от погледа си; обещавам ви. Петдесет хиляди долара, само за да ни оставите на мира. Само за да забравите, че изобщо сте чували за...

— Не си хабете думите напразно, вече ви казах какво мисля по този въпрос.

Дюранд сви ръка в юмрук и я размаха към него, но не заплашително, а с молба:

— Защо трябва да петните името й, да разбивате живота й? Каква полза...

Устните на Даунс се разтеглиха в беззвучна усмивка.

— Така значи, петня името й — на тази долнопробна уличница? Разбивам й живота — на тази мерзка убийца?

При тези думи цялото лице на Дюранд се промени, побеля като маска със синкави петна около устата и очите. Все пак той успя да се овладее.

— Тя не е извършила нищо. Срещу нея няма никакви преки улики. Просто е била на същия параход и това е всичко. Както и много други пътници. Вие не знаете със сигурност какво е станало с Джулия Ръсел. И никой не знае. Тя просто е изчезнала. Може да й се е случило нещо. Всичко става. А може би в този момент тя си е жива и здрава. Може да е избягала с някой нов познайник от парахода. Вината на Бони е само в това, че в началото ми се представи под друго име. И след като аз й прощавам, както отдавна съм сторил...

Даунс рязко стана от облегалката на креслото. Вече прав, той внимателно се взря в Дюранд, а от очите му излизаха искри.

— Господин Дюранд, ще ви кажа нещо, което, изглежда, все още не знаете. Смятам, че няма значение дали ще е сега, или по-късно.

Така или иначе скоро ще го научите. Вече не става дума за изчезване. И мога със сигурност да ви кажа какво е станало с Джулия Ръсел! Последния път, когато ме видяхте, не знаех, но сега вече знам всичко!

Той леко се бе привел напред във възбудата си, в онова фанатично въодушевление, за което сам бе споменал преди малко.

— На десети този месец водовъртежите при Кейп Джирардо изхвърлили човешко тяло. Да, господин Дюранд, имате всички причини да пребледнеете. Тяло на жена, убита и хвърлена мъртва в реката. В дробовете ѝ нямало вода. Аз заведох Бърта Ръсел да я види. И макар че бе престояла в реката толкова време, тя я идентифицира. Беше трупът на Джулия Ръсел, нейната сестра. По лицето не можеше да се познае, но имаше три други неща. Две еднакви бенки, високо от вътрешната страна на лявото бедро. Които никой друг не би могъл да види от времето, когато е била съвсем малко дете. Крайните кътници и от двете страни, тоест всичките четири, имаха златни коронки — доста необичаен факт. И най-после това, че отстрани на тялото имаше няколко странни успоредни белега — от зъбците на градинско гребло — отново спомен от детството. Греблото било ръждиво и се наложило да обгорят раните с нажежено желязо.

Той спря, за да си поеме дъх, и за момент настъпи тишина.

Дюранд стоеше, свел глава, вперил поглед пред себе си. Може би в пода — в знак на капитулация, или към измъкнатото навън чекмедже, от което бе взел касетката с парите. Дишаше тежко; гърдите му се повдигаха и спадаха с явно усилие.

— Това известно ли е на полицията? — най-после попита той, без да повдига глава.

— Все още не, но ще стане известно, когато я заведа там.

— Вие никога няма да я заведете там, Даунс. Тя няма да напусне тази къща. *Нито пък вие.*

Дюранд вдигна глава. А същевременно вдигна и пистолета, който отдавна, много отдавна държеше в ръка.

Лицето на Даунс бе обезобразено от ужас; в бърза последователност през погледа му преминаха страх, отчаяние, паника — обичайните и съвсем човешки реакции. Но след това се овладя и през останалото време се държа достойно.

Макар че животът му зависеше от това какво ще каже, гласът му беше уверен и спокоен. След първата неволна крачка назад, той твърдо

остана на мястото си. Не преви боязливо рамене, стоеше изпънат, с гордо вдигната глава. Не се опита да прикрие уплахата си, а я надмогна, което беше истинска проява на смелост.

— Не бива да правите това. Опомнете се, човече. Та вие все още не сте замесен. Все още няма нищо наказуемо в това, че живеете с нея. Престъплението е било извършено преди да я познавате. Вие не сте съучастник. Глупак — да, но не и престъпник... Недейте, Дюранд... Спрете се и помислете, докато не е станало късно. Махнете това заради самия вас, докато все още има време. Приберете го на мястото му.

За първи път от началото на разговора Дюранд не се обърна към детектива, а сякаш към някой друг. Но никой не можеше да каже към кого. Дори самият той.

— Късно е вече. Беше късно още когато я срещнах. Късно е било още в деня, в който съм се родил. Късно е било още когато бог е сътворявал света.

Той погледна надолу, за да не вижда лицето на Даунс. Погледна пръста си, свит на спусъка. Гледаше го с някакво безпристрастно любопитство, като че ли изобщо не беше негов. Гледаше го, като че ли искаше да види какво ще стане.

— Бони — съкрушено простена той, сякаш ѝ се молеше да го освободи.

Изстрелът го зашемети за миг и след това между двамата като по милост се разстла димна завеса. Но димът се разсея бързо и не можа да прикрие сцената.

Дюранд вдигна глава и погледът му срещна лицето, което не искаше да види.

Странно как, но Даунс остана прав.

На Дюранд му се стори, че ако види още веднъж лицето му, ще полудее — такъв неописуемо горчив упрек се бе изписал върху него.

Във внезапно настъпилата тишина прозвуча една-единствена тихо прошепната дума — като въздишка на покаяние. Някой бе промълвил „Братко!“, и по-късно Дюранд изпита странното чувство, че това е бил самият той.

Краката на Даунс рязко се подгънаха и той тежко рухна на пода. Много по-шумно, отколкото ако бе паднал веднага. Беше мъртъв.

Мъртъв — в това нямаше съмнение — с отворени, но мътни очи, с потъмнели, леко разтворени устни.

Всички по-нататъшни действия на Дюранд бяха несъзнателни, сякаш не Даунс, а той бе потънал в небитието; движеше се, виждаше отстрани какво върши, но не си даваше сметка, че това е той самият. Все едно че ръцете и тялото му не бяха подчинени на мозъка.

После си спомняше, че известно време бе седял в едно от креслата — съвсем на крайчеца като човек, който се притеснява и всеки момент се кани да си тръгне, но така или иначе все не става. Осъзна, че е седял едва след като се изправи. През цялото това време бе държал пистолета в ръка и леко бе почуквал с цевта по коляното си.

Пристъпи към писалището и прибра оръжието на мястото му. Сетне забеляза касетката, която все още стоеше там с отворен капак и разпилени наоколо й банкноти. Сложи парите в нея, затвори капака, завъртя ключа и я прибра. Накрая заключи чекмеджето и пхна ключа в джоба си.

„Да — зашеметено си помисли Дюранд, — мога да поправа всичко, освен едно. Има едно нещо, което не мога да възстановя в предишния му вид.“ И политна разтреперан край ъгъла на писалището, сякаш тази мисъл беше силен, мразовит вятър, който заплашваше да го събори.

Имаше чувството, че времето е спряло и той ще остане завинаги в тази стая при мъртвеца. При този неподвижен труп, някога човек като него, но сега само едно мъртво тяло. Не усещаше непреодолима нужда да излезе от стаята; инстинктът му подсказваше, че е по-добре да остане скрит между четири стени, отколкото да ходи другаде. Но не искаше повече да вижда това, което лежеше на пода. Не искаше очите му непрестанно да се обръщат нататък.

Даунс лежеше върху някакъв правоъгълен килим; лежеше напреки, така че горният ъгъл стърчеше доста над рамото му, а долният се подаваше още толкова изпод краката му. В тази нарушена симетрия имаше нещо, което не по-малко дразнеше Дюранд; то опъваше нервите му всеки път, когато погледнеше към този релеф на пода.

Най-после Дюранд пристъпи нататък, коленичи до мъртвото лице и го покри с края на килима като с някакъв дебел вълнен покрив. После, малко облекчен или поне в малко по-добро състояние, припълзя

до краката на трупа и без да става, както си беше на колене, метна върху тях долната част на килима. Всичко, което се виждаше сега, беше един пресечен в двата края торс.

Окуражен, Дюранд преобърна тялото заедно с килима. Сетне още веднъж, пак заедно с килима. Сега вече нищо не се виждаше: тялото беше изцяло скрито, изчезнало бе в пашкул от грубо тъкана материя. След още едно преобръщане за всеки случай килимът се превърна в дълъг кух цилиндър. Беше просто един навит на руло килим, който не би учудил никого; нито издаваше какво има в него, нито обвиняваше.

Но пречеше. Не позволяваше на вратата да се отвори.

Застанал на четири крака, Дюранд започна да го търкаля към отсрещната стена. Килимът се превърташе неравномерно и някак без посока, насочван сякаш от тежестта на съдържанието си, а не от Дюранд. По едно време той стана и мина отпред, за да премести някакво изпречило се на пътя му кресло.

След това, доста изморен отново се зае с него. Решил, че не е разумно да го търкаля с ръце, той го избута с крак до стената, така че да стане колкото е възможно по-незабележим.

Някакво седефено копченце, изпаднало при движението, лежеше на пода до него. Дюранд го вдигна, обърна се към килима и небрежно го хвърли в единия от отворите — но дали откъм главата, или откъм краката, вече не знаеше.

Напълно изтощен, прекоси отново стаята, за да е по-далече от килима, довлече се с препъване до противоположната стена — тази, на която беше вратата, и се облегна с цял гръб върху нея. Така си и остана, отпуснат, смазан.

В това положение го завари Бони.

Тя дойде след като кулминацията бе преминала. За него вече нищо нямаше значение. Беше пред прага на нервна криза. Обърна се равнодушно, като я чу да влиза в салона, но от мястото си не можеше да я види. Миг по-късно Бони вече стоеше пред него и оглеждаше стаята, докато сваляше ръкавицата си.

Стори му се, че го лъхна лек аромат на теменужки, но това беше по-скоро плод на въображението му, някакъв събуден от присъствието ѝ спомен за отминали времена.

Бони извърна глава и го забеляза — подпрян на стената, разтворил безпомощно ръце.

Тя сви устни и леко се изсмя.

— Лу! Защо си застанал така? Да не би да подпираш.

Дюранд мълчеше.

Тя се озърна наоколо, за да потърси отговора. Погледът ѝ се спря върху прашното петно на пода. С други думи, върху призрака на килима.

— Какво е станало с този килим?

— В него е завит един човек. Вътре има човешко тяло.

Още докато го казваше, Дюранд почувствува, че думите му звучат странно. „В него е завит един човек.“ Все едно че ставаше дума за някакво дребосъче, скрито в килима. Но как можеше да се изрази по друг начин?

Извърна глава, за да ѝ го посочи. Тя също погледна нататък и сега вече го видя. Заоблена сянка, спотаила се кротко в основата на стената, а пред нея — столове; нищо чудно, че не го бе забелязала веднага.

— Недей — започна Дюранд, но тя вече се бе спуснала към него. Той не довърши изречението, но не защото не го послушаха, а просто от изтощение.

Бони клекна до кръглия като на кюнец отвор и полите на роклята ѝ се разпиляха по пода. Наведе глава, надникна. Пъхна ръка, за да се увери, че вътре наистина има нещо. Накрая хвана ръба на килима, сякаш се канеше да го развие или поне да разшири отвора.

— Недей... — простена Дюранд. — Недей да го развиваш отново.

Тя стана и се върна при него. Лицето ѝ беше напрегнато, някак хитро, бдително, но нищо повече; никакъв ужас, никакъв страх, никаква бледност. Изглеждаше дори оживена, все едно че това не беше нравствен крах, а изпитание, което я амбицираше.

— Ти ли го направи? — бързо прошепна тя.

— Това е Даунс — отвърна той.

Очите ѝ се впиха в него, блеснали от нетърпение; имаше в тях нещо напрегнато и целенасочено, ламтеж да узнае, да разбере. Твърд практицизъм. Но нито капчица чувство.

— Беше дошъл да те задържи.

Не му се искаше да ѝ обяснява. Наведе глава в знак, че няма да каже нищо повече. Но тя настояваше да чуе — сложи ръка на брадичката му и я повдигна.

— Беше открил къде си.

Тя бързо кимна на свой ред. Сякаш искаше да каже, че това обяснение е напълно достатъчно за нея, че го приема, че го разбира. Че постъпката му е съвсем нормална. Какво друго би могло да се очаква? Какво друго би могло да се желае? И всичко това беше изразено с едно-две кимвания.

Тя здраво стисна ръката му над лакътя. Дюранд никога не бе допуснал, че е толкова силна, че пръстите ѝ могат да бъдат като нажежени.

Обзе го чувството, че това е един вид похвала.

Въпросите, които последваха, бяха наситени с такава задушевност, с такова разбирателство, каквито той не бе долавял и в най-интимните им моменти.

— Как го направи? С какво?

— С пистолета — отвърна той. — Онзи там, в чекмеджето.

Тя се извърна и пак се загледа в килима. И докато стоеше така, ръката ѝ леко го потупваше по гърдите. Този иначе лекомислен жест можеше да означава само едно: побратимяване на престъпници, мълчаливо обвързване до гроб.

Обърна се отново към него с дълъг и изпитателен поглед. През цялото време на устните ѝ трептеше ленива усмивка, сякаш за първи път откриваше в познатите ѝ черти някакви нови, достойни за възхищение качества.

— Трябва да пийнеш нещо — категорично заяви тя. — Аз също. Почакай малко, ще отида да наляя и на двама ни.

Дюранд я проследи с поглед как тръгва, налива нещо в две чаши, поставя стъклената запушалка на мястото ѝ, после леко я завъртва като топка на врата.

Имаше чувството, че влиза в някакъв нов, непознат свят с отдавна установен ред, с който той едва сега се сблъскваше. Така било значи — убиваш, после пийваш нещо, за да се успокоиш. Никога не би му хрумнало да го направи, ако не беше тя. Чувствуваше се като чирак в присъствието на майстор в занаята.

Бони му подаде едната от чашите, стисна китката му в знак на обич екзалтирано вдигна другата чаша.

— Такъв те харесвам — викна разпалено тя. — Сега показваш, че си заслужава да остана с тебе. Сега ми допадаш.

Чукна треперещата в ръката му чаша със своята, отметна глава назад и уверено изля алкохола зад добродетелно присвитите си устни, които сякаш въобще не се разтвориха.

— За наше здраве — рече тя. — За твое. За мое. За здравето на двама ни. Пий до дъно, любов моя. Нека животът ни бъде кратък, но бурен.

Хвърли празната си чаша в стената и я разби на парченца.

Дюранд се поколеба за миг, след това, като че ли за да не остане по-назад, пресуши своята и също я счупи в стената.

XLVI

Ако някой ги бе зърнал случайно половин час по-късно, сигурно щеше да ги вземе за образец на кротка семейна идилгия: мъж и жена обсъждат разноските по домакинството или може би как да подменят мебелировката в стаята.

Той се бе изтегнал в някакво кресло, а тя бе приседнала на облегалката до него и разсеяно рошеше с ръка косите му, докато размишляваха и разговаряха по създалото се положение.

До този момент Дюранд бе държал в ръцете си поредната чаша. Накрая Бони я взе и я постави на масата.

— Стига ти толкова засега — предупреди тя и го погали по главата. — Не бива да се напиваш.

— Безнадеждно е, Бони — изнурено отвърна той.

— Нищо подобно — отново го погали по главата. — Аз и друг път съм била...

И макар че не довърши, Дюранд разбра какво се бе канила да каже. Аз и друг път съм била в такива положения. Къде ли, кога ли, зачуди се той, кой ли го бе извършил, с кого ли е била през това време?

— Ако побегнем веднага оттук — подхвана тя, сякаш продължаваше прекъснато за момент разискване, — това ще е най-глупавата постъпка, която хора... в нашето положение... могат да извършат — гласът ѝ като че ли идеше някъде отдалеч и докато го слушаше, Дюранд с изненада установи, че думите ѝ звучат удивително лицемерно и неестествено — като на хубавичка млада учителка, която търпеливо обяснява урока на не много умен ученик. Липсваше ѝ само бродерията в скута и хрисимо сведения поглед.

— Бони, ние не можем да останем тук — заекна той. — Какво ще правим? Как бихме могли да останем? — за миг скри очи с ръка. — Вече мина един час.

— Колко време преди да си дойда стана това? — запита тя едва ли не с безпристрастието на учен.

— Не знам. Струва ми се, че мина много време... — Дюранд нетърпеливо се изправи от креслото. — Вече можехме да бъдем далеч оттук. Трябваше да бъдем.

Леко, но решително Бони го върна на мястото му.

— Няма да останем — успокой го тя. — Но няма и да се втурнем презглава. Нима не виждаш какво би означавало това? Няма да минат и няколко часа, някой ще го открие и ще хукнат по петите ни.

— Но те така или иначе ще го открият.

— Не, няма да го открият. Но само при положение, че изиграем картите си както трябва. Ще тръгнем, когато му дойде времето. Но това ще стане, след като подготвим всичко. Първото нещо е да се отървем от онова там... — Тя небрежно посочи с палец към другия край на стаята.

— Може би трябва да го изнесем от къщата — несигурно предложи той.

Тя замислено прехапа устни.

— Чакай малко, нека да помисля.

Най-сетне поклати глава и бавно рече:

— Не, не навън... Почти сигурно е, че ще ни видят.

— Тогава?

— Ще го скрием някъде вътре — отвърна тя и леко сви рамене, като че това се разбираше от само себе си.

Идеята му се стори ужасна.

— Тук вътре, в къщата?...

— Разбира се. Много по-безопасно е. Всъщност това е единственото, което можем да сторим. Тук сме само двамата, няма прислуга. И няма защо да бързаме, времето е пред нас.

— Уф — изпъшка Дюранд.

Нямаше време за чувства, Бони отново се замисли, отново прехапа устни. Тя го плашеше почти толкова, колкото и фактът, който се опитваха да скрият.

— Може би в някоя от камините — предложи той смутено. — На този етаж има две доста големи.

Тя поклати глава.

— Ще го открият само след няколко дни.

— Тогава в някой шкаф.

— Още по-лошо. Ще бъде въпрос на часове. — Бони протегна крак напред и тупна няколко пъти с пета. После кимна, сякаш най-сетне ѝ бе хрумнало нещо по-приемливо. — Някъде под пода.

— Но това са букови дъски. Ще се забелязва още щом влезеш в стаята.

— Избата. Какъв е там подът?

Дюранд изобщо не си спомняше да го е виждал; май изобщо не бе слизал долу.

Бони скочи от креслото. Латентният период бе завършил, идваше времето за действие.

— Почакай малко, ще слеза да видя. — Беше стигнала до вратата, когато го предупреди, без да извърща глава: — Докато ме няма, недей да пиеш повече.

Върна се тичешком, хитро присвила очи.

— Подът е пръстен. Ще стане.

Тя трябваше да мисли и за двамата. Дръпна го нетърпеливо за рамото.

— Хайде, засега нека го свалим долу. По-добре е да не стои тук, докато се приготвим. Все някой може да дойде.

Дюранд отиде до него, но изведнъж му призля и спря.

Тя трябваше да мисли за всичко.

— Не е ли по-добре да си свалиш сакото. Така само ще ти пречи.

Пое сакото от ръката му и внимателно го преметна върху облегалката на креслото. Дори изтърси някаква прашинка от единия ръкав, преди да го остави.

Дюранд се запита как едно такова обикновено, всекидневно действие — да му помогне да си свали сакото — може да изглежда толкова зловещо и да го накара да изтръпва до мозъка на костите си.

Подхвана завития килим през средата, пхна го под мишницата си, а с другата ръка го обгърна отгоре. Единият му край — там където предполагаше, че са краката — се повлече по пода от собствената си тежест. Той успя да закрепил нагоре другия край, там, където беше главата.

Направи няколко крачки, помъкнал килима. Ненадейно тежестта намаля и долният му край престана да се влачи. Той погледна назад и видя, че тя го бе вдигнала: помагаше му.

— Недей — простена Дюранд. — Недей, за бога! Не искам ти да...

— О, Луис, стига си се правил на глупак — раздразнено отвърна тя. После някак по-меко добави: — Така е много по-бързо. За мене това е само един килим. Нали нищо не виждам.

Изнесоха го от стаята и тръгнаха по коридора към избата. Спряха и го оставиха, за да може Дюранд да отвори вратата. Понесоха го отново, свалиха го по стълбите и най-накрая стигнаха до избата.

Там отново го оставиха, този път завинаги. Дюранд се бе запъхтял. Прокара ръка по челото си.

— Тежко — съгласи се тя и въздъхна с лека усмивка, от която кръвта му се смрази. Дори най-незначителните й постъпки му изглеждаха ужасни.

Решиха да го заровят до стената. Преди да се спрат на това място, тя на няколко пъти заби острия връх на обувката си в пръстта.

— Мисля, че тук е най-добре. Не е чак толкова твърдо.

Дюранд вдигна някакво изгнило парче дърво и го счупи на коляното си, за да се получи остър връх.

— С това ли се каниш да копаеш? Ще ти отнеме цяла нощ. — Думите й прозвучаха някак весело, сякаш я напушваше смях, колкото и невероятно да му се бе сторило.

Той заби дървото в коравия под и то се счупи за втори път — явно беше, че е неподходящо.

— Ще трябва бел — рече тя. — С нищо друго няма да стане.

— Тук долу няма никакъв бел.

— И горе в къщата няма. — Бони тръгна да се качва по стълбите. Дюранд остана на мястото си. Тя се обърна и го повика с ръка отгоре. — Ще изляза да купя. Виждам, че все още си разстроен. Недей да стоиш долу, докато ме няма — ще се почувствуващ още по-зле. Чакай ме горе.

Той се качи след нея и затвори вратата на избата.

Бони си сложи широкополата шапка, после се наметна с някакъв шал, като че просто излизаше да пазарува.

— Мислиш ли, че е благоразумно?

— Не виждам какво лошо има в това някой да си купи бел. Всичко зависи от това как ще го направиш.

Тя се запъти към външната врата, а Дюранд я последва. На прага Бони се обърна към него. Стисна здраво брадичката му и го целуна по устните.

— Дръж се, миличък.

Дюранд никога не си беше помислял, че една целувка може да бъде такова отвратително нещо.

— Стой по-далече от него — посъветва го тя. — И не започвай да пиеш отново — приличаше на грижовна майка, която дава на момченцето си последни напътствия как да се държи, докато я няма.

Вратата се затвори зад нея, но той все още я виждаше през прозорчето. Видя я как пое по алеята към улицата, досущ като някоя тръгнала на покупки домакиня. Дори приглади старателно ръкавиците си, преди да завие и да изчезне от погледа му.

Той остана сам, сам с мъртвия. Тръгна накъдето видят очите му, влезе в една стая, но не онази, в която се бе случило нещастieto, строполи се в някакво кресло и се сви апатично в очакване на завръщането ѝ.

Стори му се, че тя си дойде след часове. С положителност бе минал час.

Бони донесе бела. Носеше го открито, но нима можеше да се носи по друг начин? Металната му част беше увита в амбалажна хартия и овързана с канап. Дръжката стърчеше навън.

— Много ли се забавих?

— Безкрайно — простена той.

— Нарочно отидох по-далече — обясни тя. — Не исках да го купувам от някой близък магазин, защото хората ни познават по лице.

— Не мислиш ли, че сгрешихме, като го купихме?

Бони самоуверено се усмихна.

— Не, като имаш предвид как го направих. Аз изобщо не казах, че ми трябва бел. Посъветвах ме да си купя. Просто попитах продавача какъв инструмент ще ми трябва, за да обработвам двора зад къщата, дали лопата или гребло. Съмнявах се дали един бел ще ми свърши работа. Оставих го да ме убеждава доста време. — Тя самонадеяно завъртя глава.

Как е могла да стои там и да спори, недоумяващо се запита Дюранд. Взе бела от ръцете ѝ.

— Да сляза ли с тебе? — предложи тя, внимателно свали шапката си с две ръце, сложи фибите в нея и грижливо я остави така, че да не се развали формата ѝ.

— Не — отвърна той със задавен глас. Кой знае защо му се струваше, че ако тя е край него, всичко би изглеждало още по-ужасно и едва ли би могъл да го понесе. — Ще ти кажа, когато... свърша.

Тя му даде няколко последни полезни съвета.

— Първо да си очертаеш мястото. Прецени колко дълго и колко широко трябва да бъде. С върха на бела. Това ще ти спести много излишни усилия.

Той нищо не отвърна, само почувствува, че му се повдига.

Затвори вратата след себе си и заслиза по стълбите.

Лампата все още светеше, където я бяха оставили.

Той увеличи пламъка. Сега пък му се стори, че е прекалено светло, виждаха се твърде много подробности и бързо го понамали.

Никога преди това не бе копал гроб.

Първо, както го бе посъветвала, си очерта размерите. Заби бела в описания правоъгълник и той остана така, прав от само себе си. Нави ръкавите на ризата си, за да не му пречат.

После взе бела и започна.

Копането не беше чак толкова неприятно. Докато работеше, онова беше зад него и не се виждаше. Ужасът му не изчезна напълно, но все пак беше по-малък. Би могло да се приеме, че копае някакъв трап или яма, необходима за съвсем друго.

Но след това, когато свърши...

Необходимо му беше известно време, за да събере сили и решителност. Беше се отдръпнал в най-отдалечения край на избата и стоеше с гръб към онова, после прекоси бързо цялото разстояние дотам.

Придърпа килима и го постави успоредно с ръба на зейналата яма. Сетне хвана здраво свободния му край и бутна навитата част надолу. Рулото се разви в съдържанието му падна в дупката; чу се само едно глухо тупване и толкова. Издърпа килима нагоре. Излезе удивително леко. За миг се мярна едната ръка, но бързо се отпусна надолу.

Дюранд се стараеше да не гледа в ямата. Заобиколи от другата страна, където беше купчината изровена пръст, започна да я избутва

надолу с opakoto на бела, извърнал лице.

Когато все пак трябваше да погледне, за да види докъде е стигнал, най-лошото беше свършено. Отвътре не го гледаше никакво лице. Виждаше се само малка част от средата на тялото, която сякаш плаваше над повърхността, издигаше се над натрупания наоколо слой пръст. Скоро и тя изчезна.

„И божие то дело се превърна в пръст, каквото е било“ — мина през съзнанието му.

Накрая трябваше да гази отгоре с крака, за да утъпче пръстта. Този момент също бе потискащ.

Продължи да тъпче доста по-дълго, отколкото беше необходимо. Като че ли искате да се подсигури, че това, което лежи отдолу, никога повече няма да се покаже. Беше същински изблик на страха и отчаянието, който не можеш да прекратиш по свое желание.

Дюранд вдигна поглед.

Тя бе застанала горе на стълбището и го наблюдаваше.

— Откъде разбра, че свършвам? — изпъшка той.

— Два пъти слизах да проверявам докъде си стигнал. И се връщах, за да не те смуцавам. Мислех, че е по-добре да те оставя сам. — Лицето ѝ беше напълно безизразно. — Не вярвах, че ще можеш да го свършиш до края. Но ти все пак успя.

Дюранд не знаеше дали това е похвала, или не.

Ритна бела от пътя си и се повлече по стълбите към нея.

Рухна дълго преди да я стигне. По-скоро се остави да рухне. Просна се на най-горното стъпало, подпря се на лакътя си и се разрида беззвучно.

Тя се наведе над него. Ръката ѝ утешително легна върху рамото му.

— Хайде стига. Свърши се. Край на всичко. Вече няма за какво да се тревожиш.

— Аз убих човек — рече той със задавен глас. — Убих човек. Това е запретино от бога.

Бони изсумтя в изблик на невесел смях.

— На война войниците убиват десетки хора, без изобщо да се замислят. Дори им дават медали за това.

Задърпа го за ръката, докато той отново стъпи на краката си и се изправи до нея.

— Хайде да се махаме оттук.

Тя слезе за малко долу, за да вземе забравената от него лампа. Качи я горе и я остави на пода. После затвори вратата след себе си и гнусливо потри връхчетата на пръстите си — вероятно защото бе пипала лампата. Или може би...

Върна се при него и успокоително го прегърна през кръста.

— Ела горе да си легнеш. Капнал си. Знаеш ли, че приближава десет? Стоя долу цели четири часа.

— Искаш да кажеш?... — Той помисли, че не е чул добре. — Да спя в същата тази къща?

Бони махна с ръка, сякаш да отхвърли глупавите му угризения.

— Късно е. По това време няма никакви влакове. Пък дори и да имаше, никой не се втурва да пътува посред нощ. Това само ще им даде повод да...

— Но, Бони, та нали през цялото време и двамата ще знаем какво лежи...

— Не ставай дете. Просто забрави за това. Той е чак долу в избата. А ние чак горе в спалнята.

Бони го задърпа по стълбите, докато го принуди да тръгне редом с нея.

— Приличаш ми на момченце, което се бои от тъмното — подигра го тя.

Дюранд не каза нищо повече.

В осветената спалня той скришом я наблюдаваше, докато сам апатично и с несръчни движения събличаше дрехите си. Тази вечер обичайното й суетене преди лягане по нищо не се различаваше от друг път. Отново някои от долните й дрехи се замятаха на вълни над главата й в припрените й както винаги опити да измъкне ръцете си от тях. Отново фустите й се смъкнаха една по една на пода, а тя правеше крачка встрани след всяка от тях. Отново разпуснатите й коси останаха под високата яка на бархетната нощница, тя ги освободи и леко разтърси глава назад. Всяко движение беше естествено, непринудено.

Бони дори седна пред огледалото и разреса коси с четката.

Дюранд легна по гръб, затвори очи, а стомахът му се бе свил на топка.

Не си пожелаха лека нощ. Може би Бони си мислеше, че е заспал или пък се бе пообидила от прекалено силните му угризения. Поне от

това той беше доволен. Доволен, че не се бе опитала да го целуне. За миг-два изпита странното чувство, че ако го беше сторила, щеше да стане от леглото, да изтича до прозореца и да скочи.

Бони угаси лампата и стаята потъна в тъмносин мрак.

Дюранд лежеше неподвижен, вцепенен и изпънат като трупа, който преди малко бе погребал долу в избата.

Не само не можеше да заспи, боеше се да заспи. Ако беше възможно, никога нямаше да затвори очи за сън. Страхуваше се, че ако премине границата на реалността, ще срещне човека, когото току-що бе убил.

Въпреки цялото й равнодушие, на нея също не й се спеше. Той я усети, че се обръща няколко пъти. След малко тя раздражено въздъхна. После Дюранд чу как леглото леко изскърца, когато Бони се изправи и се подпря на лакът.

В следващия момент, неизвестно как, той почувствува, че се е надвесила над него. Може би по дъха й.

До ушите му достигна нежният й шепот.

— Лу, спиш ли?

Той не отговори.

Чу я как стана, сетне шумоленето на обличана дреха. Чу я как взе лампата и излезе от стаята, без да я пали. После отвън проникна постепенно усиливащото се сияние на запалената лампа. След това намаля — тя слизаше по стълбите.

Дишането на Дюранд се учести. Нима го напускаше? Нима готвеше невярно предателство в нощната тъма? Ужасен, той се отърси от вцепенението, което го бе оковало като ледена обвивка, скочи, наметна някаква дреха и предпазливо тръгна към площадката на стълбището.

Отдолу се процеждаше бледа светлинка. Когато тя се движеше тихо насам-натам, от време на време се чуваха приглушени звуци.

Притаил дъх, той слезе пипнешком стъпало по стъпало и се упъти към задната част на къщата, откъдето идеше светлината. Най-сетне стигна до вратата. Видя я.

Беше седнала до осветената от лампата маса и настървено гризеше пилешка кълка.

— Гладна съм, Лу — рече засрамено тя. — Не съм вечеряла. — После хвана празния стол до себе си и приканващо го завъртя към

него. — Ще хапнеш ли с мене?

XLVII

Лекият, но настоятелен натиск на малката ѝ ръка върху рамото му прекъсна нишката на съня му. Скочи стреснато.

И вчерашният ден отново се върна. Отново си припомни. Споменът като коварен нож отново го прободеше.

— Лу, отивам да купя билети. Събуди се, Лу, минава десет часът. Отивам до гарата да взема билети. Опаковах всичко, докато ти спеше. Оставих един от костюмите ти, всичко друго е прибрано. Лу, събуди се, отвори си очите. Разбираш ли какво ти говоря? Отивам да купя билетите. Къде има пари?

— Ей там — разсеяно измърмори той с невиждащи очи, тъй като вчерашният ден замъгляваше всичко пред тях. — В левия заден джоб...

Тя веднага ги намери, сякаш предварително знаеше къде са, но просто искаше да му каже, че ги взима.

— Закъде да купя билети? Къде искаш да отидем?

— Не знам — избъбри той, вдигна ръка пред очите си. — Не мога да ти кажа...

Бони леко тръсна глава, раздразнена от мудността му.

— Ще реша според влаковете. Ще вземем този, който тръгва най-скоро.

Дойде при него, наведе се и бързо го целуна за довиждане. Около него се разнесе теменуженият аромат на одеколона ѝ.

— Внимавай — загрижено рече той. — Може да е опасно.

— Имаме време. Все още няма никаква опасност. Пък и как може да има, след като никой нищо не знае? — Тя окуражително сви рамене. — Ако действуваме умно, може изобщо да избегнем опасността.

Роклята ѝ отшумоля към другия край на стаята. Тя отвори вратата. Обърна се. Махна му с ръка, сякаш го викаше да иде при нея и рече:

— Чао, чао, мили мой.

XLVIII

Стори му се, че я няма цяла сутрин. Как може да се бави толкова много само за да купи някакви билети за влак? — питаше се той отново и отново, изпотен от ужас. Как? Как? Имаше време да купи билети неведнъж, а три пъти.

Сновеше насам-натам, стиснал здраво с две ръце чаша кафе, като че ли се боеше да не я загуби. Тя му я бе оставила да се топли на печката. Ала струйката пара, която първоначално се бе носила на лениви вълнички след него, отдавна бе изтъняла и изчезнала. Дюранд отпиваше по глътка от време на време, но вместо да поднася чашата към устните си, той нервно ги топеше в нея и не се сецаше да я вдигне по-високо. Не усещаше никакъв вкус, не знаеше дали е топло, или не, не знаеше дори какво пие.

Тя нямаше да се върне, просто нямаше да се върне. Беше го напуснала, качила се бе на влака сама, оставила го бе да се оправя както може с последствията от деянието си. Обливаше го пот при тази мисъл, болеше го, като че ли кръв капе от него, а всъщност това бяха изпаренията на страха. После се сецаше, че преди да тръгне, тя нарочно го бе събудила, пък ако се канеше да бяга, щеше да внимава да не го допусне, поемаше си отново дъх, а опасенията му отслабваха. Но след малко започваха да го глождят още по-силно, в някакъв дяволски мъчителен кръговрат.

Точно когато бе изпаднал във върха на този душевен смут, ново изпитание го връхлетя изведнъж и му се наложи сам да се справя.

На входната врата се почука; той знаеше, че не може да е тя, надникна през един от страничните, обърнати към улицата прозорци, скри лице в диплите на завесата, и видя пред къщата празен файтон с файтонджия на капрата — явно чакаше някого.

Отново се почука. Дюранд тръгна от вътрешността на къщата, стигна до средата на салона и хвърли крадешком боязлив поглед към полупрозрачното прозорче в горната част на вратата: там се бяха

очертали два смътни силуета на мъж и на жена, които чакаха пред прага.

Един до друг, само в светлина и сянка. Горната част на мъжки цилиндър и наклонената периферия на дамска шапка.

Чукането се потрети и въпреки нежеланието на Дюранд, то сякаш го принуди да издаде глас.

— Кой е? — Той се опита да го възпре, да задържи думите си, но беше твърде късно — произнесъл ги бе още преди да се усети.

— Долард — отвърна нечий дълбок и звучен мъжки глас.

Неизвестно име, нищо не му говореше. Дюранд се сви, изгубил ума и дума от страх. Гласът отново се чу:

— Мога ли да поговоря за малко с вас, господин Дюранд?

Значи гласът беше на човек, който го познаваше. Нямаше грешка, него търсеха.

Ако не го бяха безпокоили повече, той едва ли щеше да се помръдне, въпреки че се бе издал.

Но името му отново се чу.

— Господин Дюранд.

В новото почукване се долавяше недоумение, въпрос. И пак извикаха името му.

— Господин Дюранд. Ей! Господин Дюранд.

Гласът сякаш го хипнотизираше; привлечен от него той отключи вратата и отвори.

Оловносивите силуети моментално се обагриха в различни цветове, а бюстовете на фигурите, които се виждаха досега, прераснаха в изображения в дял ръст.

Жената беше тъмнокоса, с бледа кожа, доста слаба в лице, но при все това хубава; носеше моравосин тоалет от памучно кадифе, украсен с черни шнурове на корсажа като хусарска униформа. Лицето на мъжа беше червендалесто, с рижи мустаци, увиснали като на морж над ъгълчетата на устата; на свитата му ръка се крепеше дръжката на бастун, а нагръдникът на ризата му бе обсипан със ситни незабравчици.

От уважение към дамата той поздрави Дюранд с повдигане на цилиндъра си, при което се видя, че темето му е леко пооплешивяло, а също така и леко загоряло от слънцето.

В първия момент Дюранд не го позна.

— Аз съм Долард, посредникът, чрез когото наехте къщата.

Той зачака, готов да се усмихне при обичайната реакция на разпознаване, ала нямаше нищо такова.

— Госпожа Дюранд ми съобщи, че неочаквано ви се е наложило да заминете и ще освободите къщата.

Значи при него е била. Значи и за това е помислила.

— Аха — смутено рече той. — Ами да. Разбира се.

Долард го погледна някак странно, като че ли не можеше да проумее как така не е разбрал веднага за какво става дума.

— Вярно е, нали?

— Да — отвърна Дюранд с ясното съзнание, че прави грешка след грешка от мига, в който отвори вратата.

— Ще ми позволите ли да разведа тази евентуална клиентка из къщата?

— Сега ли? — втрещено продума Дюранд й почувствува как дробовете му се свиха от липса на кислород.

Интонацията му, изглежда, убягна на Долард, който изведнъж се сети за най-изисканите си делови маниери.

— Моля да ме извините. Госпожо Теър, мога ли да ви представя господин Дюранд?

Дюранд видя как младата жена погледна забравената в ръката му чаша кафе, която той все още стискаше като някакъв църковен потир със свръхестествени възможности да изважда хората от затруднението им.

— Боя се, че сме избрали неподходящо време — възпротиви се тя. — Безпокоим господин Дюранд. Не е ли по-добре да дойдем по друго време, господин Долард?

Междувременно посредникът чевръсто се бе вмъкнал в къщата и тъй като не се връщаше при нея, жената някак колебливо го последва, преди още да се е доизказала.

— Знам колко е разхвърляно, когато човек се кани да се мести; опаковане, какво ли не още — опита се да се извини тя.

— Сигурен съм, че господин Дюранд няма да има нищо против — каза Долард. — Ние изобщо няма да се бавим. И понеже вече бе успял да затвори дискретно вратата след тримата, той постави всички пред свършен факт.

Тръгнаха през салона един до друг — Долард с уверени и тежки стъпки, младата жена в средата и Дюранд, който почти залиташе.

— Това е салонът. Забележете колко е просторен. — Долард махна с ръка като оперен певец, взел някой по-висок тон.

— И осветлението е много добро — съгласи се младата жена.

След моментно спиране продължиха нататък.

— Ето, това там е гостната — важно произнесе Долард със същия драматичен жест.

— Мебелировката ваша ли си е, господин Дюранд? — запита жената.

Долард отговори пръв, с което спести на Дюранд усилията да казва каквото и да било.

— Къщата се дава заедно с мебелировката — категорично заяви посредникът.

Жената одобрително кимна.

— Много приятна стая. Да, много е приятна.

Тя вече се бе извърнала, готова да ги поведе по-нататък, когато Долард най-неочаквано, сякаш чак сега осъзнал какво е забелязал преди малко, погледна назад и посочи с бастуна.

— Тук нямаше ли един килим?

Изведнъж се оказа, че нищо в стаята не е така очевидно, както прашното петно. Не само в стаята, но и в целия свят. Изпъкваше зловещо като намазано с фосфор. Поне на Дюранд му се стори, че е нажежено до бяло и беше сигурен, че и те го виждат така. Почувствува как пребледнява, как кожата на лицето му се опъва на скулите, сякаш нечия жестока ръка я дърпа откъм врата.

— Къде? — едва успя да изрече той.

Бастунът на Долард раздражено чукна два пъти.

— Тук. Ето тук.

— Ах, да — рече злощастният Дюранд, като умишлено насичаше фразите си, за да спечели време. — Ах, там ли... Ах, да, мисля, че вие... Трябва да попитам...

Изведнъж отново се овладя и с твърд, макар и леко пресекващ глас заяви:

— Махнахме го, за да се изтупа. Сега си спомних.

— Тогава значи е на двора? — запита Долард, като че не напълно удовлетворен. Без да чака отговор, отиде до единия от прозорците,

пъхна глава под завесите и обходи с поглед всичко наоколо. — Не, не го виждам там — отново извърна глава към Дюранд, сякаш очакваше от него да успокои тревогата му.

Очите на Дюранд, затворени за миг в пристъп на световъртеж, се отвориха тъкмо навреме, за да срещнат пронизващия поглед на посредника.

— Килимът е тук, не е похабен — каза той. — Някъде из къщата е. Но сега не зная точно къде...

— Беше доста скъп — заяви Долард. — Надявам се, че не е откраднат. Вие, разбира се, ще трябва да ми дадете обяснение.

— Разбира се — беззвучно въздъхна Дюранд.

Младата жена леко се раздвижи в сдържан опит да им напомни, че я бавят, при което Долард моментално се сети за текущите си задължения и изостави темата.

Забързано се върна при нея и докосна лакътя ѝ с два пръста в кавалерска подкана.

— Продължаваме ли, госпожо Теър? Сега нека ви покажа горния етаж.

Тръгнаха по стълбите един след друг, тя — начело, Дюранд — най-накрая. Изкачваха се бавно и той чувствуваше всяка стъпка със сърцето си, сякаш една по една се отпечатваха там. Съскането и шумоленето на многобройните ѝ фустии напомняше шуртенето на вода в дървено корито, макар че всъщност течеше нагоре, а не надолу.

— Забележете отличното осветление в цялата къща — надутото заяви Долард, когато отново стъпиха на равно. Пъхна палци в жилетката си и доволно размърда пръсти. — Това тук е още една дневна за домакинята. За да си шие ръкоделието може би. — Той снизходително се усмихна и смигна на Дюранд зад гърба ѝ, за да му покаже, че добре познава жените и знае какво им се харесва.

Явно беше в добро настроение днес; доставяше му удоволствие да изпълнява своите често повтарящи се задължения. Дюранд си припомни какво е това удоволствие — една суха дума от смътното минало, която нищо не му говореше. Припомни си думата, но не и чувството. Усещаше китките си изтръпнали, сякаш в плътта му се бяха впили железни въжета, които отдавна бяха спрели всякакъв приток на кръв.

На прага пред спалнята младата дама се смути и разбрала предназначението на тази стая, добродетелно отдръпна назад стъпалото, с което колебливо бе пристъпила навътре.

— А тази стая има чудесен изглед — ораторствуваше Долард, без да забелязва нищо. — Ако бъдете така добра да влезете и да...

Очите ѝ се разшириха, пълни с достойнство и възмущение.

— Господин Долард! — упрекна го тя с остър тон. — Нима не знаете, че вътре има легло, а съпругът ми не ме придружава?

— О, простете! Разбира се! — усърдно запротестира той, докато се оттегляше с непрекъснати поклони. — Господин Дюранд?

Двамата мъже тактично се отдръпнаха чак до стълбите, за да я изчакат, а тя, вече освободена от неудобството на смесената компания, влезе да разгледа стаята на спокойствие.

— Истинска дама — възхитено сниши глас Долард, съвестно обърнал глава в друга посока, за да не изглежда, че дори с поглед следи самостоятелната ѝ обиколка из спалнята.

Дюранд бе сложил ръка на яката си още преди малко, когато бе посегнал да я разкопчее и я бе забравил така.

Младата жена скоро излезе. Лицето ѝ беше малко по-зачервено, отколкото когато влизаше, тъй като бе видяла неоправеното легло, но тя не каза нищо.

Отново слязоха в същия ред, по който се бяха качили. В края на стълбите грациозната ѝ ръка пусна парапета и тя се обърна към Долард:

— Всичко ли ми показяхте?

— Мисля, че да. — Но може би преценил, че жената все още не е убедена колко подходяща е къщата за нея, той се заглежда за нови достойнства, които да ѝ изтъкне. — Всичко, освен избата...

Дюранд почувствува как стомахът му се сви, сякаш бе получил гърч. Едва успя да устои на инстинктивното желание да се хване за корема и да се превие на две.

За щастие те бяха обърнати на другата страна — гледаха назад към избата. Долард я бе накарал с поглед да се извърне натам малко преди това.

— Доста просторна е, има удобства. Нека да ви я покажа. Няма да ни отнеме много...

Обърнаха се и поеха нататък.

Дюранд се бе задържал в един миг за колоната на перилата, тъй като щеше да падне; сега се пусна и тръгна след тях с несигурни стъпки.

Виеше му се свят. В съзнанието му започнаха да хвърчат извинения, с които би могъл да ги задържи, същински искри от бръмчащ точиларски камък. Плъхове, кажи им, че има плъхове — тя ще се изплаши... Паяжини, прах; може да си изцапа дрехите...

— Няма светлина — дрезгаво рече той. — Нищо не се вижда. Боя се, че госпожа Теър може да се удари...

Гласът му беше прекалено рязък и хриплив за тясното коридорче, което интимно ги притискаше един към друг. Всъщност извика им толкова високо, сякаш се намираха на много по-голямо разстояние, и двамата учудено извърнаха глави. Но това остана единствената им реакция на тази негова чудатост.

— Значи нямате светлина в избата, така ли? — нацупи се недоволно Долард. — Би трябвало да имате. Какво правите, когато пожелаете да слезете долу? — огледа се наоколо с растящо раздражение от това, че среща пречки и погледът му попадна върху лампата, която някой от двамата — или Бони, или Дюранд — беше оставил близо до вратата, когато се качваха горе предната нощ.

Някаква част от Дюранд умря, както бе ставало вече няколко пъти през изминалия половин час. Изтъкнал бе погрешна причина; трябваше да спомене плъховете или прахта.

— Светлина ли няма, казвате? Ами че ето тук има лампа. Какво е това? — вдигна вежди Долард.

Дюранд успя да изрече само едно неясно, заекващо:

— Сигурно съпругата ми я е оставила там... Нямаше я, когато аз... Помня, че ѝ се оплаках...

Долард хвана лампата, повдигна шишето. Поднесе запалена клечка кибрит към фитила, отново я захлупи и жълтото пламъче грейна ярко и на Дюранд му се стори, че това е някакъв разгневен, затворен зад стъклото зъл дух, създаден, за да го унищожи.

Помисли си: „Дали да не се обърна и да избягам? Дали да не се обърна и да се втурна навън през вратата? Какво стоя тук и надничам над рамената им да видя как?...“ Но колкото и да му се искаше да се обърне и да хукне, той откри, че не може да го стори; краката му като че бяха залепнали за пода и не го слушаха.

Долард отвори вратата на избата. Прекрачи прага и стъпи на малката площадка в горната част на стълбите, после едно-две стъпала надолу. Бледата размита светлина на лампата се блисна издайнически пред него и запълзя надолу по останалите стъпала, по пода и дори по стените на избата като жива, но колкото по-надалече проникваше, толкова по-мъждива и слаба ставаше тя, докато накрая изобщо загуби способността си да осветява.

Долард слезе още едно-две стъпала надолу, протегна ръка напред и бавно завъртя лампата, така че да озари всички кътчета, макар и за кратко.

— Има вградени корита за прането на семейството — обясни той — и резервоар за топла вода, който се загрева с дърва, за да можете да...

Слезе още по-надолу. Сега беше почти в края на стълбите. Госпожа Теър бе застанала на площадката горе и придържаше полите на роклята си, за да не се изцапат. Дъхът на Дюранд кънтеше в собствените му уши, той се държеше за касата на вратата с две ръце, една над друга, а главата и раменете му бяха наведени напред и надолу.

Долард протегна ръка към госпожа Теър.

— Искате ли да слезете?

— Мисля, че и оттук се вижда — отвърна тя.

За да я улесни, той отново завъртя лампата в обратната посока. Докато отразената светлина обхождаше помещението, един продълговат отрязък от пода, по-тъмен от останалата му част, се мярна за миг по пътя ѝ, после отново изчезна с преместването на яркия лъч. Появи се така внезапно, като че ли се движеше от само себе си, сякаш се бе развяла пелена от мрак, а после се бе отдръпнала. Видя се за миг и изчезна.

Дюранд изпита такъв ужас, че сърцето му заби до пръсване. Но те, изглежда, не забелязаха нищо или пък не разбраха какво е това. Може би защото само неговите очи търсеха да го видят.

Изведнъж Долард вдигна лампата на височината на лицето си и се взря напред. Малко встрани обаче, не в самото място.

— Чакайте, не е ли това килимът от горната стая, за който стана дума преди малко? — той слезе от стълбите и тръгна нататък.

Отново по-тъмното петно се плъзна напред и този път стигна под нозете му. Долард спря точно върху него; стъпи отгоре с двата си крака

и леко се наведе към намиращия се наблизо килим, който бе привлякъл вниманието му.

— Как е попаднал тук? В избата ли си тупате килимите, господин Дюранд?

Дюранд не пророни и дума. Не можеше да си спомни дали по килима има кървави петна. Само за това мислеше.

Госпожа Теър тактично му се притече на помощ.

— Понякога и у нас правим така. Налага се, когато навън вали. И освен това не мисля, че господин Дюранд се занимава с това лично. — Тя успокоително се усмихна към единия, после към другия.

— Може да се изчака дъждът да спре — гърлено измърмори Долард. — Още повече, доколкото си спомням, не е валило цяла седмица... — За момента той престана с критиката.

Миг по-късно Дюранд видя как той се наведе да вземе килима, вдигна го, както си беше навит, и го понесе пред себе си към стълбите, за да го върне на мястото му. Вероятно не искаше да го замърсява още повече, като го разстеле върху пръстения под на избата.

Но светлината горе беше по-добра. Дъхът на Дюранд пареше небцето му, сякаш излизаше от тухларска пещ. Дори и да имаше какво да каже, той не би могъл да го произнесе. Двамата с госпожа Теър се дръпнаха на различни страни, за да сторят път на Долард — тя леко и грациозно, той зашеметено и несигурно, ала за щастие политването му убягна от вниманието им или пък беше взето за естествена мъжка тромавост при движение в тясно пространство.

Обърнаха се и последваха носещия килима посредник към всекидневната; докато вървеше, Дюранд незабелязано се подпираше с ръка на стените, сякаш беше куц.

— Това би могло да почака, господин Долард — рече младата жена.

— Знам, но исках да видите стаята в завършен вид.

Долард издърпа свободния край на килима силно нагоре, остави го да падне и повлече крака назад, за да развие рулото и да го разстеле гладко по пода.

В този момент оттам изхвъркна нещо. Толкова малко, че не се разбра какво е. Видяха го как изскочи, после изтрака по дъските и изчезна.

Долард се наведе и взе нещо от пода с два пръста, макар че там не се виждаше нищо. Поне не от мястото, където бяха застанали другите двама. Вдигна го, каквото и да беше то, изправи се и се приближи до Дюранд.

— Предполагам, че това е ваше, господин Дюранд — рече той, вперил поглед право в очите му. — Копче за яка.

Постави го с острия връх напред и понатисна неохотно подадената ръка на Дюранд, чиито пръсти се свиха да го хванат.

Копчето беше все още топло от дланта на Долард, но на Дюранд му се стори, че е запазило топлината от шията на Даунс. Чувствуваше се като разпънат на кръст, а това бе гвоздей, потънал в плътта му, и той едва ли не очакваше да види как измежду стиснатите му пръсти се процежда кръв.

— Господин Теър постоянно ги ръси из нашата къща — любезно се намеси госпожа Теър в желанието си да смекчи неудобството му от факта, че това средство, необходимо за закопчаване на сравнително интимна част от облеклото му, е било показано пред хората и особено пред самата нея. Сигурно си мислеше, че в това отношение мъжете са като жените и че ако тя бе загубила безопасна игла или друга закопчалка от собственото си бельо, може би щеше да има същия вътрешен вид и щеше да потърси опора в облегалката на някое кресло, както забеляза, че стори той.

— Ъ-ъ! — изсумтя Долард, като че искаше да каже: „Аз пък не ги губя, защото не съм немарлив като него“.

Сетне се върна при килима и се зае да оправя гънките му с крак.

Дюранд прибра зловещия символ дълбоко в джоба си. Но чувствуваше как го пари дори и през дрехите. Гледаше напрегнато другите двама със замъглените си от страх очи и му се струваше, че те се люлеят. Чудеше се дали и на тях им се струва, че той се люлее. Очевидно не, тъй като на лицата им не се появяваше израз на внезапно изострено внимание или прекомерна загриженост, когато поглеждаха към него.

— Смятам, че вече ви показах всичко — каза Долард най-накрая.

— Да — съгласи се евентуалната клиентка.

Тръгнаха бавно към външната врата; Дюранд кретаеше покрай тях като призрак. Най-сетне успя да се вкопчи във вратата и сега всяко негово странно олюляване би могло да се отдаде на нейното движение.

Госпожа Теър се обърна усмихнато към него.

— Благодаря ви много. Надявам се, че не ви обезпокоихме.

— Довиждане — каза Долард и си спести по-нататъшни вежливости, тъй като от негова гледна точка това беше излишна проява на внимание към хора, които щяха да напуснат къщата.

Той придружи дамата до файтона, помогна ѝ да се качи, като междувременно не спираше да говори, опитвайки се да я убеди да сключи договора. Тъкмо щеше да се качи и той, за да отпътуват заедно — за неизразимо облекчение на Дюранд, — когато най-неочаквано се появи Бони, забързана по улицата. Докато свиваше към къщата, тя се обърна и ги видя.

Дюранд отвори вратата по-широко, за да влезе и веднага да затвори след нея, но Бони се спря и му попречи.

— За бога — изнурено рече той. — Влизай, че още малко и ще умра.

— Почакай — невъзмутимо отвърна тя. — Той не може да даде къщата под наем, докато не подпишем документа, че я освобождаваме. Даде ли му ключовете?

— Не.

— Чудесно — отривисто каза тя и за негов най-голям ужас вдигна ръка и замаха към Долард. Дори го извика по име: — Господин Долард, един момент, ако обичате.

— Не го викай — примоли се Дюранд. — Нека да си върви, да си върви. Какво си намислила?

— Знам какво правя — твърдо отвърна Бони.

Ужасен, Дюранд видя как посредникът неохотно слиза от файтона и се отправя към тях.

— Мисля, че успях да сключа договора — сподели той, като доволно потриваше ръце. — И то при значително по-висок наем. Тя почти е решила.

Дюранд видя как при тази забележка в очите на Бони блесна лукаво, пресметливо пламъче.

— Така ли — сладко изчурулика тя. — Но вие май сте забравили някои подробности. Ключовете например и документа за освобождаване на къщата.

Долард припряно заопипва джоба си.

— О, наистина съм забравил. Но формулярът е у мене и ако ми дадете ключовете сега, ще ми спестите още едно връщане... — Той погледна към чакащия го файтон. Почти изгаряше от нетърпение да си тръгне, както впрочем и Дюранд.

Бони обаче нямаше бърза работа. Взе документа, който Долард подаваше на Дюранд, и започна да го разглежда, като старателно отбягваше нямата молба в безумния поглед на мъжа си. Дюранд крадешком попи потта от челото си.

Бони вдигна глава и започна да потупва с документа по извитата си нагоре китка, без ни най-малък признак, че има намерение да го връща.

— А какво ще стане с неизползувания остатък от наема? Тук не виждам нищо по този...

— Неизползувания остатък?... Не ви разбирам.

Тя задържа документа, въпреки че Долард неуверено протягаше ръка към него.

— Наемът за този месец е вече платен.

— Естествено.

— Но днес сме едва десети. Значи напускаме три седмици по-рано, така ли е?

— Просто губите тези пари. Не мога да ви ги върна, след като веднъж са платени.

— Чудесно — заяви язвително тя. — Но тогава не можете и да дадете къщата под наем, докато не изтече месецът. Най-добре идете и кажете това на дамата, за да ѝ спестите разочарованието, което я очаква.

Долард зяпна поразен.

— Но вие няма да сте тук. Нали напускате днес? Самата вие дойдохте да ми го кажете тази сутрин. — Той хвърли безпомощен поглед към файтона, където очакващата го госпожа Теър започваше да проявява сдържани признаци на нетърпение. Тя го изгледа въпросително и се окашля в шепя — напълно безшумно от това разстояние. — Хайде, госпожо, бъдете разумна. Та вие сама казахте, че...

Ала Бони беше непреклонна. В угълчетата на устата ѝ се бе изписала лека усмивка. И сякаш знаеше, че Дюранд потайно ѝ прави

отчаяни знаци иззад гърба на посредника, затова упорито отказваше да обърне очи към него.

— Вие трябва да бъдете разумен, господин Долард. Ние със съпруга ми нямаме никакво намерение да ви подарим по-голямата част от месечния наем. В такъв случай заминаването ни прекрасно може да се отложи. Или ни върнете парите, или ще останем тук до първи следващия месец.

Бони хладнокръвно се обърна и влезе в антрето. Застана пред огледалото. Долард добре видя как вдигна ръце към шапката си, свали я и докосна косата си, за да се увери, че не е разрошена.

— Затвори вратата, скъпи — каза тя на Дюранд. — И после ела горе да ми помогнеш да разопаковаме. — След това многозначително подхвърли към Долард: — Довиждане, господине.

Посредникът погледна обезпокоено към файтона, за да прецени още колко би могъл да си позволи да го задържи. Сетне към нея — тя вече се бе отправила към стълбите, сякаш се канеше да се качи на горния етаж. И отново към файтона, вече по-забързано. После още по-забързано — пак към нея. Файтонът поне стоеше неподвижно, ала не и тя.

Накрая Долард се втурна в къщата покрай вече едва ли не стенещия Дюранд.

— Почакайте малко — предаде се той. — Добре, седемдесет и пет долара на месец. Ще ви върна сумата за последните две седмици. Значи трийсет и седем и петдесет.

Бони се обърна, усмихна му се ледено и поклати глава. След това продължи пътя си, стъпи на най-долното стъпало, с ръка върху колонката на перилата.

— Днес не е петнайсети. Днес е десети. Използували сме къщата само една трета от времето, за което сме платили. Значи трябва да ни върнете две трети. Петдесет долара.

— Госпожо! — викна Долард и вдигна ръка към темето си, забравил, че там вече няма какво да разроши.

— Господине! — иронично отвърна тя като ехо.

В рамката на отворената врата се мярна сянка и на прага застана файтонджията.

— Ще прощавате, господине, ама госпожата вика, че не може да чака повече.

— Ето — навъсено рече Долард и извади пари от портфейла си, — петдесет долара. По-добре да се махам оттук, че току-виж сте ми поискали да ви платя, задето изобщо сте живели в къщата.

— Подпиши документа, мили мой — сладко рече тя. — И дай ключовете на господин Долард. Не бива да го задържаме повече.

Дюранд затвори вратата зад кипналия посредник. След това едва не рухна от другата ѝ страна.

— Как можа да го направиш, след като през цялото време знаеш какво лежи под пода, по който?... — задавено каза той, задърпал яката си до скъсване. — Нямах ли нерви, нямах ли сърце?

Тя бе застанала на стълбите и тържествуващо броеше купчината пари в ръката си.

— Да, но той не знаеше; в това е цялата разлика. Ти май никога не си играл покер, нали, Лу?

XLIX

Тя вървеше първа по коридора на вагона, след нея Дюранд, накрая се тътреше носачът с ръчния им багаж, помъкнал по три-четири парчета във всяка ръка. Походката ѝ беше ситна и наперена като на човек, който се е возил по влакове, обича да пътува и умее да си прекарва времето по възможно най-приятен начин.

— Не, не там — викна тя към Дюранд, който колебливо се спря пред една от меките, тапицирани със зелен плюш двойни седалки. — Ето тук, от тази страна. От онази ще ни напече слънцето.

Двамата мъже послушно се преместиха.

Тя стоеше до тях и внимателно следеше качването на всяко едно нещо върху багажника над главите им. Веднъж се намеси, за да даде съвет:

— Сложете онова, по-лекото, отгоре, иначе ще се смачка.

После, когато носачът привърши:

— Вдигнете транспаранта още малко.

Дюранд ѝ хвърли бърз предупредителен поглед над приведения му гръб, с който искаше да ѝ каже, че не бива да правят впечатление на хората.

— Глупости — отвърна тя гласно. — Да, да, вдигнете го още малко. Стига, така е добре. — После направи жест с ръка към Дюранд, за да го накара да даде бакшиш на човека за усилията му.

След като нагласиха седалката по вкуса ѝ, тя събра полите на роклята си, за да мине, седна и ги разстла удобно около себе си. Дюранд се настани до нея с бледо и напрегнато лице, сякаш под него имаше шипове.

Бони извърна глава и се загледа с удоволствие и интерес навън през прозореца, опряла брадичка на свитата си китка.

— Кога ще тръгнем? — запита след малко.

Дюранд не отговори.

Тя сигурно виждаше отражението му в стъклото, защото, без да извъръща глава, процеди през ъгълчето на устата си:

— Не се вълнувай толкова. Хората ще си помислят, че не ти е добре.

— И с право — прошепна той, докато духаше в ръцете си, като че искаше да ги стопли. — С пълно право.

Малката ѝ ръка, облечена в дантелена ръкавица без пръсти, се плъзна към него, скрита от гърба на предната седалка.

— Подръж ръката ми малко. Много скоро ще бъдем далеч оттук.

— Милостиви боже — промълви Дюранд, плахо свел поглед надолу, — защо не тръгват, какво чакат още?

— Почети нещо, за да се разсееш.

Почети нещо, отчаяно си мислеше той, почети нещо! Как, като не можеше да свърже и две думи!

Някъде напред издрънча камбана, после свирката на локомотива предупредително изпищя.

— Ето — каза окуражително тя. — Тръгваме!

Последва рязък предварителен тласък, който разлюля газените лампи, висящи от дълбокия улей по средата на тавана, след него дойде втори, по-слаб; най-сетне влакът затрака и заскърца по пътя си. Пейзажът отвън, който досега беше в покой, изведнъж се раздвижи, започна да се плъзга покрай техния прозорец, сякаш изтичаше от рамките му, докато от другата страна постоянно се вливаха нови и нови гледки. Бони пусна ръката на Дюранд и насочи цялото си внимание навън, увлечена като дете.

— Много обичам да пътувам — заяви тя. — Където и да е, няма никакво значение.

По пътеката между седалките бавно си проправяше път продавач на закуски и рекламираше стоката си всред смесения шум от тракането на колелата, скърцането на дървените части и глъчката, която огласяше вагона.

— Заповядайте, дами и господа. Минерална вода, пресни плодове, всякакви сладкиши за вас и децата ви. Карамелчета, дъвчащи бонбони, обикновени бонбони. Пътуването ще е дълго и уморително. Заповядайте. Заповядайте.

Бони веднага извърна глава от прозореца, който я бе поглъщал досега.

— Лу — рече оживено тя, — купи ми портокал, жадна съм. Обичам да ям портокали, когато пътувам с влак.

Дюранд с нежелание направи знак на продавача да спре.

Тя се наведе през него и започна да рови безразборно в кошницата.

— Не този, ей оня там. По-голям е.

Дюранд се попривдигна, извърнат настрани, за да може да бръкне в джоба си и да извади пари.

Даде на продавача една монета и той продължи нататък.

Изведнъж Дюранд се вцепени, погледът му се закова в това, което бе останало в дланта му. Върху нея лежеше копчето за яка на Даунс.

— Господи! — простена той и скришом го хвърли под седалката.

L

Друга хотелска стая в друг град. И все пак същата. Само с тази разлика, че хотелът имаше друго име. Друго беше и името на града, който се виждаше през прозорците.

Но те бяха същите двама, в същата хотелска стая. Същите двама души, същите двама бегълци.

Докато замислено я наблюдаваше, той си помисли, че това щеше да бъде животът им отсега нататък. Хотелска стая, след нея друга, после трета. Ала винаги една и съща. Един град, после друг, след него трети. Нататък, нататък, все нататък — и все наникъде. Докато един ден пристигнат в последната си хотелска стая, в последния град. И тогава...

Да бъде животът ни кратък, но бурен беше нейното пожелание онази вечер в Моубийл. Никое спокойно всекидневие не може да бъде така досадно в повторението си, както безплодното дирене на убежище. Никое еднообразие, подчинено на закона и реда, не може да се сравни с еднообразието в живота на престъпника. Дюранд вече бе разбрал това.

Тя седеше в оранжево златистия квадрат слънчева светлина до прозореца, преметнала крак връз крак, съсредоточено свела глава над заниманието си — оформяше ноктите си с пиличка. Ръцете ѝ бяха разголени до раменете, в многобройните си пластове бельо можеше да се покаже единствено пред него. Твърдият корсет се виждаше изцяло, от мишниците до под бедрата. Отгоре носеше само тъничка батистена дреха, известна под името корсетник (и той го беше научил), която беше нито върхна, нито долна и при това с необичайна дължина — стигаше едва до средата на пресеца.

Цялата ѝ коса беше разпусната и нежните златистокестеняви вълни падаха свободно по гърба ѝ, видът ѝ беше като на ученичка, която още не носи вдигната прическа. Само бретонът беше останал от обичайната ѝ фризура.

Една от тънките като шишове пури димеше недокосната върху ръба на тоалетната масичка.

Бони усети продължителния му изпитателен поглед, вдигна очи и събра устните си във формата на сърчице — това беше единственият начин, по който можеше да се усмихва.

— Горے главата Лу — рече тя. — Горے главата, мили мой.

После весело кимна към гледката зад грейналия от слънцето прозорец.

— Харесва ми тук. Хубаво е. Пък и как само се обличат. Радвам се, че дойдохме.

— Недей да седиш толкова близо до прозореца. Могат да те видят.

Тя го погледна скептично.

— Какво пък, тук никой не ме познава.

— Нямам предвид това. Само по бельо си.

— О — възкликна тя. После, сякаш все още не можеше да разбере защо той държи толкова на това, добави: — Но нали се вижда само гърбът ми? Никой не може да ме види в лице и да познае чий гръб е това. — Все пак тя премести леко стола със снизходителна усмивка, като че го правеше само за да му достави удоволствие, след което продължи заниманието си — прокара самодоволно пиличката още един-два пъти по ноктите си.

Джоранд не можа да се въздържи и попита:

— Понякога... понякога не си ли мислиш за онова? Не ти ли тежи?

— Кое? — равнодушно изрече тя и отегчено вдигна поглед. — О, онова... там.

— Да, точно то — отвърна той. — Да можех и аз да го забравя като тебе.

— Аз не съм го забравила. Просто не мисля непрекъснато за него.

— Но след като го помниш, не е ли същото?

— Не — отвърна тя и учудено разпери ръце. — Нека да ти обясня. — Отвори леко уста и опря пръст в зъбите си — явно търсеше подходящ пример. — Да речем, купя си нова шапка. Купила съм си я и толкова. И помня, че съм я купила, не го забравям. Но не е задължително да мисля непрекъснато за това, да разсъждавам за това

по цял ден. — Тя удари свитата си в юмрук ръка по дланта на другата. — Не си повтарям постоянно: „Купила съм си нова шапка. Купила съм си нова шапка.“ Разбираш ли?

Дюранд я гледаше изумен.

— Нима ти... ти сравняваш онова, което се случи оня ден в Моубийл, с купуването на нова шапка? — заекна той.

Тя се засмя.

— Не, недей да го изопачаваш; изкарваш ме по-лоша, отколкото съм. Знам, че купуването на нова шапка не е наказуемо, както е онова, другото. Знам, че човек не трябва да се бои друг да не узнае дали си е купил нова шапка, както се бои да не открият, че е извършил онова, другото. Но това беше само пример. Можеш прекрасно да си спомняш нещо, но не е необходимо да се притесняваш за него непрекъснато и да му позволиш да ти вгорчи живота. Това е всичко, което исках да кажа.

Но той стоеше безмълвен; все още не можеше да приеме ужасяващото ѝ сравнение.

Бони стана и бавно тръгна към него; най-сетне спря, погледна надолу и положи ръка върху рамото му едва ли не покровителствено. Във всеки случай не го направи с непреодолимо възхищение.

— Искаш ли да знаеш къде е бедата, Лу? Ще ти кажа. Разликата между мене и тебе не е в това, че аз се боя не по-малко да не ни разкрият; боя се точно толкова, колкото и ти. Работата е там, че ти позволяваш на съвестта си да те гложди, а аз не ѝ позволявам. Знаеш ли, за теб това е въпрос на добро и зло, на правилно и неправилно, точно като уроците в неделното училище. За мене то е просто нещо, което се е случило и няма какво повече да се говори за него. На теб все ти се иска да се върнеш в миналото и този път да не го извършиш. Там е бедата. Собствената ти съвест не ти дава мира. Това ти е болката.

Бони видя, че го е разстроила. Сви леко рамене и се отдалечи. Взе една муселинена фуста, която лежеше сгъната върху леглото, тръсна я, за да се разтворят диплите ѝ в кръг, облече я, закопча я около кръста си. Нелепо късият корсетник изчезна под нея и краиниците ѝ отново бяха изцяло покрити както трябва.

— Послушай съвета ми, Лу, и се научи да гледаш на това като мене — продължи Бони. — Ще видиш, че е много по-лесно. Не става въпрос за добро или зло; то е... — Тук тя направи една отстъпка

заради него и малко сниши глас. — Просто то е нещо, с което трябва да внимаваш, и толкова.

Взе втора фуста, този път от тафта, с дантели по края и я облече над първата.

Дюранд беше отвратен от ужасяващия извод, който постепенно се оформяше в съзнанието му: че тя е съвършено лишена от чувство за добро и зло. Беше в буквалния смисъл на думата пълна дивачка.

— Дали да не се поразходим? — предложи Бони. — Денят е само за това.

Той кимна с полуотворени устни, неспособен да произнесе и дума.

Сега тя се въртеше насам-натам пред огледалото и вдигаше пред раменете си рокля след рокля, за да прецени коя е най-подходяща.

— Коя да облека? Синята ли? Или бежовата? Или пък тази, карираната? — нацупи се леко. — Всичките съм ги носила по два-три пъти. Хората ще вземат вече да ги разпознават. Лу, добричкият ми, хайде донеси онази твоя касетка с парите, преди да излезем. Струва ми се, че е време да ми купиш нова рокля.

Наистина нямаше никакво чувство кое е добро и кое зло.

LI

Откритието, въпреки че не трябваше да е така, беше катастрофално и изненадващо. В един момент бяха богати и той можеше да си позволи да ѝ купи всичко, каквото тя пожелае. В следващия бяха бедняци и едва можеха да посрещнат непосредствените разходи за удоволствието от вечерта, която се канеха да прекарат навън.

А не би трябвало да е така неочаквано, трябваше да признае пред себе си Дюранд; не би трябвало да ги завари толкова неподготвени. Кражба нямаше, тъй като само той бе пипал там — за това и дума не можеше да става. Но нямаше и приходи. Готовите пари щяха да се изчерпят при всяко положение. Тази заплаха висеше над тях от доста време, нужно бе само да си направи труда и да провери. Но той не го беше сторил вероятно от страх; боял се бе от прекалено категоричната констатация, до която би го довела подобна равносметка, от сигурния край. Боял се бе от сланата, която щеше да попари веселието им, от мътилката, която щеше да вкисели виното им. Винаги имаше едно утре, едно утре, когато можеше да си даде отчет. И след това утре винаги идваше друго утре. А междувременно музиката бе звучала все по-високо, валсът се бе въртял все по-бързо и по-бързо без миг на отдих.

Всеки път той бе бъркал в касетката бързо и небрежно, без да преброи какво остава. Искаше да знае само едно — че има нещо останало. Нещо, за което щеше да се погрижи другия път. А сега този друг път беше последният и следващ нямаше да има.

Канеха се да излязат вечерта — вихрите на шлейфа ѝ се диплеха зад нея като паунова опашка, разперена в цялата си парадност и пищност; около тях хвърчаха искри от наелектризираната атмосфера на приготовленията; тя пъхаше леката си като пяна дантелена кърпичка в ръкавицата, а той все още беше зает да гаси лампите. Бони носеше шумоляща рокля от тафта с цвят на мандарина, украсена с кафяви ивици тюленова кожа; върху шапката ѝ като живи пипалца се

виеха пухкави оранжеви пера. Стоеше на прага, цялата гореше от нетърпение, съжаляваше за всяка изгубена секунда, докато го чакаше да дойде и да затвори вратата след тях.

— Имаш ли достатъчно пари в себе си, мили? — дружелюбно попита тя. Въпросът ѝ прозвуча някак си очарователно по домашному — съпруга, загрижена за доброто на мъжа си. Все едно че бе казала „Добре ли си облечен?“ или „Взе ли си ключ за вкъщи?“, макар че изобщо не ставаше дума за дома им, а тъкмо напротив.

Дюранд провери в портфейла си.

— Нямам, добре че ми напомни — отвърна той. — Ще трябва да взема още. Почакай ме малко, няма да се бавя.

— Добре — съгласи се великодушно тя. — Когато човек закъснее, има по-голяма възможност всички да го видят как е облечен.

Когато той се върна от спалнята, Бони все още стоеше на вратата и несъзнателно потупваше едната си длан със сгънатото ветрило, окачено с копринена панделка на китката на другата ѝ ръка.

Щом го видя, че идва, тя направи лек грациозен реверанс, подхвана широко разперените поли на роклята си и вече готова за тръгване, посегна назад към вратата, за да я затвори вместо него.

Тогава забеляза, че походката му се е променила; преди малко се бе втурнал навътре, сега вървеше колебливо и плахо.

— Какво има? Нещо лошо ли?

Дюранд държеше в ръка само две банкноти и ги подаваше към нея, сякаш не знаеше какво да прави с тях.

— Само това е останало. Това е всичко, което има там — объркано рече той.

— Искаш да кажеш, че липсват, че са откраднати, така ли?

— Не, изхарчили сме ги всичките. Сигурно сме ги изхарчили, но не съм разбрал. Виждах, че намаляват, но... трябваше да следя какво става. Винаги ми се струваше, че има още. До този момент не знаех, че това... че това е всичко, което е останало... — Той безпомощно показва банкнотите, после отново отпусна ръка.

Застина на място, този път впери поглед в нея, а не в парите, като че ли тя можеше да му даде отговора, който не можеше да намери сам. Бони също го погледна, но не каза нищо. Настъпи пълно мълчание.

Устните ѝ се поразтвориха, но не пророни дума, просто преценяваше нещо наум. Показа, че е разбрала само с една лека въздишка, с глухо „О“.

Най-сетне ръката ѝ пусна топката на вратата, увисна надолу покрай тялото ѝ с жест на апатия и безсилие.

— Какво ще правим сега?

Дюранд не отговори.

— Това означава ли, че... няма да излезем?

Той я погледна, ала продължи да мълчи. Огледа я от глава до пети. Видя как изискано се е облякла, какво съвършено произведение на изкуството представя. Или по-скоро щеше да представя, ако ѝ се дадеше тази възможност.

Той се извърна и решително, дори предизвикателно посегна към шапката си.

— Ще помоля за кредит. Досега сме похарчили толкова пари навсякъде, че трябва да ни дадат кредит.

Сега пък тя застина на мястото си край вратата. Сведе замислено очи надолу, макар че там нямаше нищо за гледане. Най-последно поклати леко глава с безрадостна усмивка на устните си.

— Не. Няма да е същото. Ще ни се провали вечерта, щом узнаят, че сме в нужда. И друго, хората никога не се отнасят с уважение към човек, който ги моли за кредит. Или пък започват да те преследват само след няколко дни и ще стане два пъти по-лошо от сега.

Тя се отдръпна от вратата. Затвори я, но не зад себе си, а отвътре. Отблъсна я така, че да отиде сама на мястото си. Дюранд се зачуди дали това не е израз на раздразнение, но не можа да си отговори със сигурност. Би могло да е просто проява на весело безразличие, опит да му покаже, че ѝ е все едно дали ще излезе, или не. Но дори и да нямаше раздразнение, мисълта за него се бе настанила в съзнанието му. Което означаваше, че то вече се бе появило по някакъв начин на сцената.

Дюранд я видя да се връща с ленива походка на мястото си пред огледалото, където беше прекарала почти цял час преди това. Но сега седна с гръб към тоалетната масичка, а не с лице. И се залови със същата дейност, само че в обратен ред. С отпуснати движения свали едно по едно всички украшения, с които така старателно се бе накичила преди малко. Хвърли ръкавиците си през рамо и те тупнаха

меко върху масичката. Миг по-късно ги последва неизползуваното ветрило, неуспяло да изпълни изкусителната си декоративна задача. Свали и малката шапчица с оранжевите пера и я метна (но не яростно, а с философско примирение) върху близкото кресло. Пухкавите пипалца се разлюляха за миг като водорасли на дъното на океана, после се успокоиха.

— Поне светни отново лампите — рече тя, — щом като ще си стоим тук.

Протегна напред крака, изпъна стъпалата си и изхлузи от тях златистите пантофки с токчета а ла Луи XV, дръзко високи — цели седем сантиметра, но все пак извиними при нейния ръст. Остави ги да паднат и стъпи на пода, както си беше по чорапи.

Най-накрая разкопча нещо на гърба си, роклята ѝ се разшири и се смъкна от само себе си, но само до кръста и тя остана да седи така, полуразсъблечена, сред пълно безредие. Едва ли не нарочно.

Дюранд се почувствува зле, като я гледаше как разваля тоалета си — това завършено произведение на изкуството, така умело сътворено и с толкова труд. Немият ѝ укор му подеждуваша много по-силно, отколкото ако го бе упрекнала с думи.

Пъхнал ръце в джобовете си, той гледаше в пода и се чувствуваше дребен и жалък.

Бони свали наниза от перли, който висеше на шията ѝ, при което зърната заблестяха като капчици дъжд, подхвърли го нагоре, сякаш искаше да прецени теглото му, но след като реши, че е недостатъчно, отново го хвана в ръка.

— Това ще ти свърши ли работа? Можеш да го вземеш, ако ще ти помогне.

Лицето му пребледня, като че нещо го преряза.

— Бони! — нервно ѝ заповяда той. — Друг път да не съм чул такова нещо.

— Не исках да те обидя — успокои го тя. — Ти плати за тях над сто долара. Просто си помислих, че...

— Щом съм ти купил нещо, то си е твое.

Те замълчаха за момент, загледани в различни посоки. Той към прозореца и безучастната, далечна вечер навън. Тя към вратата и (може би) към зовящата я вечер зад нея.

След малко Бони запали пура. После веднага съжали и рече:

— О, забравих, че ти е неприятно, като пуша — и посегна настрани да я остави.

— Не я гаси — разсеяно каза той. — Допуши си я, щом искаш.

Въпреки това Бони я угаси.

Извърна се отново, вдигна високо едното си коляно, обгърна го с ръце и удобно се облегна назад. Но веднага след това промени позата си и пак се извини:

— О, забравих, че и това не обичаш да правя.

— Така беше преди, когато смяхах, че си Джулия — рече Дюранд. — Сега е различно.

Изведнъж той се вгледа в нея с удвоено внимание, сякаш се питаше със закъснение дали това не е някакъв заобиколен начин да го упрекне, напомняйки му как е критикувал недостатъците ѝ. Но лицето ѝ като че ли не издаваше притворство. Дори не можеше да се каже, че го гледа. Ъгълчетата на малката ѝ уста бяха извити нагоре в несмутимо задоволство.

— Съжалявам, Бони — най-сетне каза той.

Мислите ѝ блуждаеха нанякъде, но тя веднага го чу и спокойно заяви:

— Не се сърдя. Случвало ми се е и преди. На тебе ти е за първи път, затова ти е тежко.

— Не си вечеряла нищо — каза той след малко. — А часът е почти осем.

— Правилно — съгласи се весело тя. — Все още имаме пари за храна. Нали?

Той отново се зачуди дали зад тези думи не се крие присмех и отново реши, че само така му се струва. Но все пак тази мисъл му бе минала през главата и сигурно бе предизвикана от нещо.

Бони стана, отиде до стената и свали тръбата на пневматичното устройство за повикване. Заговори в отвора ѝ, от което надолу се понесе писклив звук, който щеше да стигне до администрацията.

— Бихте ли ни изпратили един келнер? — рече тя. — Ние сме в апартамент № 12.

Когато човекът пристигна, тя изпревари Дюранд и сама даде поръчката.

— Донесете ни нещо за вечеря, *съвсем малко*. Не сме много гладни. По една овнешка пържола ще е напълно достатъчно. Никаква

супа, никакъв десерт.

Дюранд отново се взря в лицето ѝ, за да види дали думите не се отнасят за него — сторило му се бе, че долавя ирония в тона ѝ. Но тя не гледаше към него.

— Това ли е всичко, госпожо?

— А, да, още нещо. Донесете ни заедно с вечерята и тесте карти. Тази вечер няма да излизаме.

— Защо са ти картите? — запита Дюранд, след като келнерът затвори вратата след себе си.

Тя се обърна към него и сладко му се усмихна.

— Ще редим пасианс за двама. Ще ти покажа как. Няма нищо по-добро от това за убиване на времето.

Реакцията му не се прояви веднага. Оформяше се бавно и трябваше да минат няколко минути, преди да се превърне в действие.

След това той грабна някакво порцеланово украшение от масата, стисна устни, замахна с всичка сила и го разби в отсрещната стена.

Тя вероятно бе свикнала с подобни изблици на невъздържаност. Дори не мигна, само погледна бегло настрани, за да види какво се е случило.

— Ще ви накарат да го плащаме, Лу. А сега не можем да си позволим това.

— Още утре заминавам за Ню Орлиънс — рече той с прегракнал от раздразнение глас. — Ще взема първия влак. Ти ще ме изчакаш тук. Ще видиш, че отново ще ти донеса пари. Ще ги взема от Джардин.

Сега очите ѝ бяха широко отворени, но не можеше да се разбере дали от тревога, или от нещо. Друго.

— Не — каза тя ужасена. — Ти не можеш да *припариш* там. Не бива. Полицията ни търси. Ще те заловят.

— По-добре това, отколкото да продължавам да живея тук като куче.

Този път усмивката ѝ беше истинска, ослепително широка, а не бледо, сладниково копие, като изписана с червило на устните.

— Така те искам, Лу — измърка тя като котка с глас, по-мек и от кадифе. — Това исках да чуя. Обичам мъжете, които рискуват.

LII

Джардин живееше на Еспланейд Авеню. Дюранд помнеше къщата добре. Беше ходил там на вечеря не една неделя през ергенските си години и Мари, дъщеричката на Джардин, се обръщаше към него с почетното звание „чичо“.

Къщата не се бе променила. Не къщите се променят, мислеше си той с горчивина, а хората. Беше все така почтена и приятелски гостоприемна. Сякаш се бе върнал три-четири години назад и стоеше на прага с кесийка бонбони за Мари в ръка. Но само сякаш, уви.

Дюранд почука на вратата и зачака, вдигнал носна кърпичка пред носа си, като че страдеше от силна хрема. Всъщност целта му беше да прикрие колко е възможно по-голяма част от лицето си. Докато стоеше така, му хрумна, че тази предпазна мярка е напълно излишна. Всеки, който изобщо го познаваше, щеше да се досети, че това е той, дори и в гръб, дори без да вижда лицето му.

И още преди вратата да се отвори, той се отказа от опита и прибра кърпичката в джоба си.

Отвори му Нели — същата негърка, която си спомняше отпреди. Щом го видя, лицето ѝ грейна и тя кръстоса ръце на гърдите си от изненада.

— Я виж ти кой бил това! Бре да му се не види! Господин Лу! Къде се губихте толкова време?

Дюранд се усмихна смутено и предпазливо погледна надолу по улицата.

— Господин Джардин върна ли се вече от работа?

— Не е още. Нищо, влизайте. Той ей сегичка ще си дойде. Госпожа Огъста си е вкъщи. И госпожица Мари. Много ще се зарадват, като ви видят.

Той прекрачи прага и колебливо се поспря.

— Нели... не им казвай, че съм тук... поне засега. Първо трябва да говоря с Джардин по работа. Нека да го изчакам някъде тук, а на тях не им споменавай нищо...

Той се улови, че мачка шапката си в ръце като човек, който се моли за нещо и бързо престана да я върти.

На лицето на прислужницата се изписа неодобрение.

— Не искате да казвам на госпожа Огъста, че сте тук, така ли?

— Засега. Първо трябва да се видя насаме с Джардин.

— Е, щом е тъй, заповядайте в гостната и се чувствувайте като у дома си. Ще ви светна лампата — възторгът ѝ се беше изпарил. Държеше се малко по-хладно. — Да ви взема ли шапката?

— Не, благодаря, ще я задържа.

— Ако искате нещо, докато чакате, само ми позвънете.

— Не се безпокой, ще се оправя.

Негърката се обърна да го погледне още веднъж от прага, после излезе.

Дюранд си даваше сметка колко несигурно е положението му. Всеки един от тях, дори самият Джардин, можеше да е научил за случилото се, можеше да го издаде и това да стане причина да го задържат незабавно. Беше в ръцете им; доверяваше им се, а не беше сигурен дали трябва да го направи. Приятелство ли? Да, но към обикновени хора като самите тях. А към човек, който е заклеен като убиец? Това бяха две различни неща, изобщо не беше същото.

Един добре познат глас извика звънливо отгоре:

— Кой беше това, Нели?

Прислужницата се поколеба и Дюранд неволно стисна периферията на шапката си, която продължаваше да върти нервно в ръце; за момент застина така.

— Един човек търсеше господин Джардин по работа.

— Остана ли да го чака?

Нели съобразително избегна явната лъжа с уклончив отговор.

— Казах му, че още го няма.

Гласът отгоре, все още доловим, но вече не така висок, подхвърли към някой друг, който беше на същия етаж:

— Странно защо идват тук, а не в кантората на татко ти.

След което замлъкна и разговорът престана.

Дюранд седеше в ярко осветената гостна и се взираше като омагьосан в морското охлювче, нарисувано върху глобуса на лампата, увиснало сякаш в пространството между него и матово бялото сияние, в което плуваше.

Това е собственият дом, мислеше си той. Тук нищо не се случва, поне нищо лошо. Връщаш се в него спокойно, излизаш несмуцавано и гледаш света с открити очи. А убийствата, насилствената смърт — за такива неща пише в Библията, в историческите книги; вършили са ги древните завоеватели и крале. Описват се в пасажите, които обикновено пропускаш пред децата си, когато им четеш на глас. Кортес, Борджиите, Медичите; кинжали и отрова в други епохи, на други места. Но не и във всекидневието на деветнайсети век, не и в собствения ти живот.

Това трябваше да е моят дом. Тоест моят дом трябваше да бъде като този. Защо съм лишен от това? Какво зло съм извършил?

Женският глас отгоре отново извика строго, но с обич към някоя от съседните стаи:

— Мари, среши се, миличка, и не забравяй да си измиеш ръцете. Баща ти скоро ще си дойде.

Чу се и отговорът на един по-млад, по-тъничък глас:

— Да, мамо. Да си вържа ли панделка в косите тази вечер? На татко много му харесва.

А отдолу, някъде от задната част на къщата, от време на време се долавяше апетитният аромат на готвени зеленчуци, ориз и нещо пикантно пържено.

Само това исках. Защо го загубих? Защо ми бе отнето? Всички останали го притежават. В какво прегреших? Спрямо кого прегреших?

Ключът на Джардин изцрака в ключалката и Дюранд бързо се извърна в креслото с лице към отворената врата, за да е готов, когато съдружникът му се появи на прага.

Бастунът чукна, оставен на мястото си, шапката тупна на закачалката.

После Джардин се показва, обърнал поглед към стълбите, там, където беше семейството му; разкопчаваше дългата си до средата на бедрата жълтеникава връхна дреха.

— Алън — тихо му извика Дюранд. — Трябва да поговоря с тебе. Можеш ли да ми отделиш няколко минути? Искам да кажа преди... преди да отидеш при семейството си.

Джардин рязко се извърна и едва сега видя кой е там. Влезе в гостната, протегнал, напред ръка, но след тези първи думи на лицето му се бе появил умислен и разтревожен израз.

— Защо стоиш тук така? Кога се върна? Огъста знае ли, че си тук? Защо са те оставили сам?

— Помолих Нели да не им казва. Първо трябва да поговоря насаме с теб.

Джардин дръпна една кожена лента с тънка метална халка на края. Отиде до отворената врата, погледна навън и когато прислужницата се появи, кратко й нареди с глас, който издаваше тревогата му:

— Не сервирай вечерята още няколко минути, Нели.

— Да, господине. Ама да знаете и двамата, че печеното не може да чака.

Джардин разтвори ръце и събра двете плъзгащи се врати, които отделяха гостната от салона. След това се върна и въпросително погледна към Дюранд.

— Алън, просто не знам как да започна... — Джардин поклати глава, като че недоволен от състоянието, в което виждаше, че се намира Дюранд.

— По-добре ли ще се почувствуващ, ако ти предложи нещо за пиене, Лу?

— Да, ако обичаш.

Джардин наля две чаши и двамата отпиха. После отново се взря в седналия на креслото Дюранд.

— Изглежда, се е случило нещо лошо, Лу.

— Случи се.

— Къде се загуби? Къде беше през цялото това време? Изобщо не ми се обади. Вече не знаех дали си жив, или мъртъв...

Дюранд прекъсна потока от въпроси с вяло повдигане на ръка.

— Отново съм с нея — отвърна той след малко. — Не мога да се върна в Ню Орлиънс. Не ме питай защо. Не за това съм тук. — Сетне добави: — Не си ли чел нещо във вестниците, което да ти го обясни?

— Не — рече Джардин и наистина нямаше откъде да знае. — Какво искаш да кажеш?

Дали всъщност е така, чудеше се Дюранд. Дали наистина не знае? Дали ми казва истината? Или проявява прекалена тактичност, прекалено внимание към мен и не иска да ми разкрие.

Джардин погледна чашата си, изпи и последната капка и рече:

— Не искам да знам нищо, което ти не желаеш да ми кажеш, Лу. Всеки си има свой собствен живот.

„И Даунс имаше собствен живот, мина през главата на Дюранд, докато аз не му го...“

— Добре тогава, ще ти кажа за какво съм дошъл — започна той с оживление, което съвсем не изпитваше. Извърна се в креслото и отново го погледна. — Алън, каква печалба носи фирмата в този момент? Искам да кажа каква разумна цена би поискал, ако някой дойде да ти предложи...

Джардин пребледня.

— Да не би да искаш да продаваш своята част, Лу?

— Да, Алън, мисля да я продам. На тебе, ако искаш да откупиш моя дял. Как смяташ? Ще можеш ли?

Джардин, изглежда, не беше в състояние да отговори веднага. Закрачи бавно нагоре-надолу по къса права линия зад креслото, в което бе седнал Дюранд. Обгърна с ръце раменете си. После склочи длани зад гърба си, точно под развяващите се поли на сакото.

— По-добре е да го знаеш отсега, преди да продължим разговора — добави Дюранд. — Не мога да го продам на никой друг, освен на тебе. Не мога да се покажа пред никой друг. Не мога да го предложа на никой друг. Адвокатът ще трябва да дойде тук, в своята къща. Всичко трябва да се извърши тихомълком.

— Почакай поне един-два дни — убеждава го Джардин. — Размисли пак...

— Нямам време за чакане! — Дюранд поклати глава силно раздразнен. — Не можеш ли да разбереш? Трябва ли да ти казвам всичко направо?

След миг ще бъде вече твърде късно, предупреди се той; кажа ли му, ще бъде изцяло в неговите ръце. Това, което го моля да купи от мене, така или иначе ще стане негово, след като мен ме няма; трябва само да дръпне онзи звънец там.

Но въпреки това продължи и му го каза едва ли не веднага, след като се бе предупредил да мълчи.

— Бягам от закона, Алън. Крия се. Нямам никакви права.

Смаян от думите му, Джардин спря на място.

— Велики боже! — бавно промълви той.

Дюранд се тупна по бедрото в ядно отчаяние.

— Трябва да го свършим още тази вечер. Още сега. Няма време за отлагане, не мога да чакам. Рискувам дори с това, че оставам толкова дълго в града.

Джардин се наведе над него и здраво го стисна за раменете.

— Но ти разбиваш цялото си бъдеще, отказваш се, след като си работил цял живот, а плодовете на труда ти... Не мога да ти позволя...

— За мене няма бъдеще, Алън. И се боя, че каквото съм работил досега, това е, няма да има повече плодове от труда ми, независимо дали ще продам моя дял, или не.

Ръцете му съкрушено увиснаха между коленете.

— Какво ще правим, Алън? — отчаяно промълви той. — Ще ми помогнеш ли?

На вратата се почука. После един детски глас каза:

— Татко, мама иска да знае дали ще се бавиш дълго. Печената гъска изсъхва. Нели не може да я държи повече във фурната.

— Иди при семейството си — подкани го Дюранд. — Провалям ти вечерята. Ще те почакам тук.

— Не мога да се храня, след като главата ми е пламнала от това — каза Джардин. После отново се надвеси над приятеля си, сякаш да се опита още веднъж да изтръгне тайната, която искаше да узнае.

— Слушай, Лу. Познаваме се от времето, когато ти беше на двайсет и три години, а аз на двайсет и осем. От времето, когато се съсипвахме от работа като чиновници в експедиторския отдел на стария Моръл, превити над съседни бюра. Когато той искаше да те повиши, ти се застъпи за мене. Когато искаше да повиши мене, аз се застъпих за теб. Накрая, когато бяхме готови, събрахме заедно парите си и основахме обща фирма. Наша собствена фирма за внос на кафе. Отначало висяхме на косъм, макар че използвахме и парите, които Огъста ми донесе като зестра. Спомняш си това време, нали?

— Спомням си го, Алън.

— Но не се тревожихме. Казвахме си, че е по-добре да работим самостоятелно и да се провалим, отколкото да работим за друг и да преуспеем. Работихме самостоятелно... и преуспяхме. Но има някои неща в тази наша работа, които днес не могат да се продадат. Имаше пот, грижи и големи надежди на двама млади хора в най-хубавите им години. Сега идваш и искаш да купиш тези неща от мене, искаш да ти

ги продам, като че са чували колумбийско кафе... Как бих могъл да го сторя, дори и да имах желание? Как мога да ти определя цена?

— Можеш да ми кажеш колко струва моят дял в сухи цифри, записани в счетоводните ни книги. И да ми дадеш половината в замяна на документ за прехвърляне на правата, за извършена търговска сделка или каквото там е необходимо. Забрави, че съм Дюранд. Аз съм просто един непознат, чийто дял е петдесет процента. Дай ми приблизително половината от парите в брой, това е всичко, което искам от тебе. — Той нервно размаха ръка. — Алън, не разбираш ли? Аз вече не мога да участвувам в предприятието, не мога да играя никаква роля в него. Няма да съм тук, за да го сторя, не мога да остана тук.

— Но защо? Не може да си извършил такова нещо, което...

— Може. Има едно такова нещо.

Джардин чакаше, вперил поглед в него.

— Кажа ли ти го, Алън, аз съм в ръцете ти. Няма да се налага да ми даваш и цент и моят дял във фирмата, така или иначе, ще бъде твой, тъй като няма да съм тук.

Но аз и сега съм в ръцете му, мрачно си даде сметка Дюранд, независимо дали ще му кажа, или не.

— Лу, с какво съм заслужил това отношение към мен? Ние сме приятели и...

— Няма място за приятелство след това, което ще ти кажа. Приятелството спира пред определени граници. Дори законът го забранява в този случай, наказва го.

На вратата отново се почука.

— Мама започна да се ядосва. Казва, че ще седне на масата без тебе. Гъската беше специално приготвена.

При тези думи, разкрили една кротка семейна идилия, Дюранд най-сетне изтърси истината, сякаш бе стигнал предела, след който вече не можеше да се въздържи.

— Алън, извърших убийство. Мога да остана тук само тази вечер. Трябва да получа парите.

И отпусна глава в обърнатите си нагоре длани, като че ли примката на бесилото беше вече прекършила врата му.

— Татко — чу се нова подкана иззад вратата.

— Почакай, дете, почакай — рече съкрушено Джардин с побеляло като платно лице.

Настъпи зловеща тишина.

— Знаех си, че ще се стигне до това — заяви Джардин, снишил глас. — Тя не беше за теб от самото начало. Огъста го почувствува още в деня на сватбата ви и ми го каза. Жените по-бързо долавят тези неща...

Наля си бренди в чашата, сякаш той бе извършил престъплението.

— Срещнал си я... Запознали сте се... Изгубил си ума си по нея... — Той подаде чаша и на Дюранд. — Но не си виновен. Всеки мъж на твое място... Лу, нека да ти намеря добър адвокат. Няма съд в този щат, който...

Дюранд вдигна поглед към него и покъртително се усмихна.

— Алън, ти не разбираш. Не става дума... за нея. Става дума за човека, когото наех да я намери и да я хване. Той я откри и за да я спася, аз...

Джардин отстъпи крачка назад, още по-ужасен, тъй като в предишната му загриженост явно личеше доволство, че си е получила заслуженото.

— Аз отново съм с нея — призна Дюранд. И с едва доловим шепот, сякаш разговаряше със съвестта си, а не с човека, с когото беше в стаята, добави: — Обичам я повече от собствения си живот.

— Татко — чу се ужасяващо близо пискливият гласец. — Мама каза да стоя пред вратата, докато не излезеш! — Топката на бравата се завъртя и отново се върна в първоначалното си положение.

Джардин дълго стоя, взрян не толкова в приятеля си, колкото в някаква въображаема сцена, която се разиграваше пред очите му...

Най-сетне ръката му бавно се протегна и легна тежко и съкрушено, ала с неизказана преданост върху рамото на Дюранд.

— Ще се погрижа да получиш половината от авоарите, Лу — каза той. — А сега... не бива да караме Огъста да ни чака повече. Гореве главата. Ела да вечеряш с нас.

Дюранд се изправи и почти смаза дланта на Джардин, стискайки я с две ръце. После, сякаш засрамен от този неволен изблик на чувства, бързо я пусна.

Джардин отвори вратата и се наведе да целуне някой, който не се виждаше иззад гърба му.

— Тичай горе, миличка. Идваме.

Дюранд се стегна за предстоящото изпитание, изправи рамене, дръпна надолу сакоето си, оправя якичката на ризата си. После тръгна след домакина.

— Алън, нали няма да им кажеш?

Джардин отвори широко вратата и я задържа, за да го пусне да мине пръв.

— Има някои неща, Лу, за които човек забравя, когато сяда на вечеря — прегърна приятеля си през рамо и редом с него, предано до него, тръгна към трапезарията, където го очакваше семейството му.

LIII

След безсънната тревожна нощ Дюранд стана още призори, облече се и закрачи из занемарената си стаичка в отдалечения хотел. Чакаше Джардин да му донесе парите.

— Не мога да ти дам парите преди утре, Лу. Нямам толкова у дома; ще трябва да ги изтегля от банката. Ще можеш ли да почакаш?

— Налага ми се. Аз съм в хотел „Палмето“, под името Касъл. Стая номер шейсет. Донеси ми ги там. Колкото можеш да вземеш, не мога да чакам окончателните изчисления.

... като с всеки изминат мъчителен час все повече и повече се боеше, че той няма да дойде. Часът, в който отваряха банките, дойде и отмина, а с напредването на сутринта страхът му постепенно се превръщаше в увереност, а увереността в убеденост. Знаеше, че да чака повече, би означавало да стане доброволна жертва на неизбежното предателство, което щеше да го улови като в капан.

Стотици пъти отключваше вратата, ослушваше се в мрачния коридор и отново се заключваше отвътре. Нямаше жива душа. Джардин нямаше да дойде. Това бе пълна донкихотовщина. Кой би могъл да се надява на такова нещо?

Отново се сети как изцяло се бе оставил на благоволенieto на бившия си съдружник. Джардин просто можеше да доведе полицията със себе си, вместо да донесе парите, и тогава край на всичко. Защо да се отказва от хиляди долари, припечелени с труд? А парите, напомни си Дюранд, действуват по странен начин на хората. Изправят ги дори срещу собствената им плът и кръв, а какво остава за външен човек?

Дойде му наум забележката на Бони: „Нито един от нас, даже и най-добрият, не е стока, както мъжете, така и жените“. Тя имаше опит. Знаеше какви са човешките взаимоотношения, знаеше ги много по-добре от него. И никога не би изпаднала в такова нелепо положение.

Човек не бива да подлага дори и приятеля си на подобно изпитание. Преследваният от закона вече няма право да иска, не може да очаква нищо...

На вратата леко се почука и Дюранд се сви до стената. „Ето ги, идват да ме арестуват — прониза го мълниеносна мисъл. — Той ме е издал.“

Стоеше, без да помръдва. Почука се отново.

След това се чу шепотът на Джардин:

— Лу? Тук ли си? Всичко е наред. Аз съм.

Значи ги е довел със себе си, лично. Мрачно предизвикателен, защото вече не можеше да избяга, защото бе чакал прекалено дълго, Дюранд пристъпи към вратата и я отключи. Сетне се отдръпна от нея и се остави в ръцете на съдбата.

Последва кратка пауза, после вратата се отвори от само себе си и Джардин влезе — сам. Той я затвори и отново заключи. В ръцете си държеше малка чантичка.

Занесе я до масата и я остави отгоре.

Всичко, което каза, простичко и делово, беше следното:

— Ето парите, Лу. Извинявай, че се забавих толкова.

Дюранд не може да отговори веднага; извърна се, сломен докрай.

— Какво има, Лу? Очите ти са...! — Джардин го наблюдаваше с недоумяващ поглед.

Дюранд засрамено изтри очи с юмрук.

— Нищо. Просто ти дойде, както беше казал... Донесе ги, както беше казал... — Нещо го задави и той не успя да продължи.

Джардин го гледаше съчувствено.

— Някога щеше да приемеш, че това е естествено, щеше да очакваш от мене да постъпя, точно така. Лу, какво те промени толкова? Кой те промени? — той ядно стовари пестник върху масата и тихо процеди през зъби: — Проклети да са! Няма нищо по-лошо от това да завлечеш един почтен човек в калта.

Дюранд стоеше безмълвен.

— Знаеш, че говоря истината, иначе нямаше да стоиш и да ме слушаш — изръмжа Джардин. — Но край, млъквам; всеки си носи кръста.

Знам, че говори истината, мрачно си мислеше Дюранд, но аз трябва да следвам зова на сърцето си; как мога да не му се подчиня?

— Не, не казвай нищо повече — съгласи се той.

Джардин откопча чантата и я отвори.

— Всичките пари са тук вътре — вече бързо и делово заяви той.
— И с това сметките ни са приключени.

Дюранд ледено кимна.

— Не мога да те приемам повече в дома си — добави Джардин.
— В твой интерес е.

Дюранд някак рязко и неприятно се изсмя.

— Разбирам.

— Не, не разбираш. Искам да те предпазя. Огъста вече има някакви подозрения и не мога да гарантирам, че ще мълчи, ако дойдеш отново.

— Огъста ме мрази, нали? — запита Дюранд с безпристрастно любопитство, като че недоумяваше защо е така.

Джардин не отговори и с това потвърди думите му.

Той посочи съдържанието на чантичката, която все още държеше в ръцете си.

— Лу, давам ти ги, но само при едно условие. За твое добро е.

— Какво е то?

— Не давай никому тези пари, колкото и да чувствуваш някого близък. Пази ги. Дръж ги у себе си. Не ги изпускай от ръцете си.

Дюранд мрачно се изсмя.

— Кому смяташ, че мога да ги поверя? Положението, в което се намирам, само налага да не ги...

Джардин отново наблегна на думите си, така че да не се получи недоразумение:

— Казах, колкото и да чувствуваш някого близък.

За миг Дюранд се взря настойчиво в него.

— В добри ръце съм, няма що. Огъста мрази мене, ти мразиш жена ми.

— Жена ти — глухо рече Джардин.

Дюранд сви юмруци.

— Жена ми, казах.

— Да не се караме, Лу. Дай ми дума.

— Думата на един убиец?

— Думата на човека, който беше най-добрият ми приятел.
Думата на човека, който беше Луис Дюранд — твърдо рече Джардин.

— На мен повече не ми трябва.

— Добре тогава, обещавам ти.

Джардин му подаде чантичката.

— Е, аз си тръгвам.

Последва момент на неудобство, на някаква принуденост. Джардин протегна ръка за сбогом, Дюранд го видя, но се поколеба, преди да я поеме. Когато най-после си стиснаха ръцете, то беше по-скоро заради старото им приятелство, а не защото чувствуваха предишната сърдечност.

— Това сигурно е последното ни сбогом, Лу. Съмнявам се дали някога ще се видим пак.

Дюранд сведе навъсено поглед.

— Нека не се бавим тогава. Желая ти успех и благодаря, че някога си ми бил приятел.

— Аз все още съм твой приятел, Лу.

Десниците им се пуснаха и се отдръпнаха една от друга. Джардин пое към вратата.

— Ти, разбира се, знаеш какво бих направил на твое място. Щях да се предам в полицията и да приключа веднъж завинаги с тая история.

— И да увисна на бесилото — мрачно допълни Дюранд.

— Дори бесилото е по-добър изход. Все пак можем да ти помогнем, Лу. А така е изключено. Ако бях на твое място...

— Ти никога не би могъл да бъдеш на мое място — прекъсна го сприхаво Дюранд. — Първо на първо, всичко това нямаше изобщо да ти се случи. Не си човек, който може да бъде сполетян от подобни неща. Аз съм такъв човек. Ти отблъскваш нещастията. Аз ги привличам. На мене се случи. Само на мене, на никой друг. И затова сам ще се оправям. Ще постъпя така... както трябва.

— Да, предполагам, че точно така трябва — тъжно се съгласи Джардин. — Никой не може да говори от името на другия — той отвори вратата и се загледа в ръба ѝ, като че никога преди това не бе виждал ръб на отворена врата. Дори прокара длан по него, сякаш да разбере какво е това.

Последните му думи бяха:

— Пази се, Лу.

— Ако аз не се пазя, кой ще се погрижи за мен? — отвърна Дюранд от дълбините на самотата си. — Нима има някой по широкия свят, който би го сторил?

LIV

Отдъхна си едва когато влакът потегли, погледна спокойно през прозореца едва когато и последните сгради, които му напомняха за града, останаха назад и пред очите му се занизаха пустите пясъци на низините по крайбрежието. Градът, който някога бе обичал повече от всички места на света.

Влакът пълзеше като хилава гъсеница, спираше на всяка тухла — или поне така се струваше на Дюранд — и пристигна на местоназначението си едва към един часа през нощта. Районът около гарата беше безлюден и оскъдно осветен; нямаше и файтони, така че на Дюранд му се наложи да си носи чантата пеша под обсипаното с бледи (и някак насмешливи) звезди небе.

И макар че не мисълта да я улови в измяна беше причината да пристигне няколко часа по-рано, отколкото бе казал, внушението, че неочакваното му завръщане би могло да доведе до фатални разкрития, постепенно обхващаше съзнанието му по пътя към хотела, докато накрая изцяло го обзе. Стигна дотам, изкачи се на техния етаж и когато застана пред вратата, вече се страхуваше да извади ключа и да отвори. Боеше се от това, което щеше да открие. Не толкова от банална изневяра, колкото от типичния за нея начин на измяна. Не толкова, че ще я намери в прегръдките на друг, колкото да не би изобщо да не я намери. Да не открие, че е избягала в негово отсъствие, както вече бе постъпвала веднъж.

Отвори безшумно и притаи дъх. Стаята беше тъмна, а уханието на теменужки не означаваше нищо: би могло да бъде и от вчера. При това Дюранд го усещаше със сърцето си, а не с ноздрите, ето защо то не беше истинска проверка.

Извади кутийка кибрит, която затрака в треперещите му ръце, намери пипнешком щракалото, окачено на стената, и запали фитила на лампата. Обърна се към леглото едва когато бавно надигащият се златист прилив отми тъмнината.

Тя спеше, невинна и красива като дете. (И сигурно вече само в съня си можеше да изглежда така.) Отпусната грациозно и естествено по детски. Косите ѝ бяха разпилени по възглавницата, сякаш главата ѝ бе положена всред полегнали, опърлени от слънцето треви. Едната ѝ ръка беше покрита и се виждаше само трапчинката на лакътя, който се подаваше изпод възглавницата. Другата бе разперена настрани и увиснала от леглото. Палецът и показалецът все още се докосваха и образуваха неправилна елипса — явно бяха държали нещо. Под тях на килима лежаха две карти — дама каро и вале купа.

Останалата част от картите бе разхвърляна по завивките и дори по отпуснатото ѝ тяло.

Дюранд коленичи край леглото, нежно взе увисналата ѝ ръка и с гореща благодарност я помилва с устни. Макар че не осъзнаваше поведението си, макар че го бе направил неволно, той зае вечната поза на страстно влюбения, пламенно ухажващ любимата си. Ухажващ едно кораво като камък сърце.

Бутна картите на пода и постави на тяхно място парите, които бе донесъл от Ню Орлиънс. Дори вдигна ръце и започна да пуска банкнотите върху нея като оранжево-зелен листопад.

Тя отлепи клепачи, погледът ѝ се плъзна по близката до очите ѝ вълниста повърхност на завивките, съзря нещо и в обърнатите ѝ надолу зеници проблесна алчност — може би защото гледаше надолу, но по-вероятно защото наистина я бе обзело такова чувство.

— Стодоларова банкнота — сънливо промълви Бони.

— Лу се завърна — прошепна Дюранд. — Погледни какво ти е донесъл от Ню Орлиънс. — Събра няколко разпилени банкноти и отново ги посипа над нея.

Една от тях се заплете в косите ѝ. Бони вдигна ръка и я затърси с израз на глуповато задоволство. Напипа я, после я остави, сякаш искаше да стои там.

Протегна ръка към него и го помилва по веждите, страните, извивката на ухото с отпуснато и доволно изражение на лицето.

— Какви бяха тези карти?

— Опитвах се да предскажа бъдещето ни — отвърна тя. — И съм заспала. Падна ми се дама каро. Това значи пари. И се сбъдна. Вече никога няма да се присмивам на тези неща.

— А какво се падна на мене?

— Асо пика.

— Какво означава то? — засмя се той и почувствува как заровената ѝ в косите му ръка замръзна за миг.

— Не знам.

Дюранд имаше чувството, че тя знае, но не иска да му каже.

— Защо си ги редила тогава? Опитваше се да гледаш ли?

— Искях да видя дали ще се върнеш, или не.

— Нима си се съмнявала?

— Не — усукваше го тя. — Но не бях сигурна.

— И аз не бях сигурен дали ще те намеря тук — призна той.

Изведнъж Бони изпадна в един от онези изблици на пълно откровение, което така ѝ се удаваше, но се проявяваше толкова рядко. Обви ръце около шията му в отчаяна и силна прегръдка.

— О, божичко! — горчиво простена тя. — Нещо с нас не е наред, какво е то, Лу? Ужасно е, че си нямаме доверие, нали?

Той не отговори, само въздъхна. След малко тя каза:

— Ще поспя още мъничко.

Отпусна глава на бузата му вместо върху възглавницата и се сгуши в него.

— Остави парите така — измърка тя блажено като котка. — Толкова е хубаво да ги чувствавам върху себе си.

Не след дълго Дюранд разбра по дишането ѝ, че е заспала отново. С притисната към гърдите му глава, все още обвила шията му с ръце. Чувствуваше, че едва ли някога би могъл да бъде по-близо до нея. Той в прегръдките ѝ, тя в унес до него.

Сърцето му се молеше. Без да знае кому, молеше се на небитието, в което сам се беше хвърлил.

— Помогни ми да ме обикне така, както аз я обичам — молеше се безмълвно Дюранд. — Отвори сърцето ѝ за мене, както моето е отворено за нея. Ако не може да ме обича искрено, нека ме обича, макар и неистински. Само да ме обича. По какъвто и да е начин. Това е всичко, за което ти се моля. И какво ли не бих дал за обичта ѝ. За нея ще приема всичко, пък дори и асото пика.

LV

Беше чиста случайност, че Дюранд узна. Случайно съвпадение да отиде там, където наистина отиде. Нещо повече — да направи това, което наистина направи.

Докато я чакаше да се облече — една процедура, която ѝ отнемаше два-три пъти повече време, отколкото на него, тя го бе помолила да излезе и да ѝ купи няколко от леките пури „Ла Фаворита“, към които се бе пристрастила. Останеха ли сами, тя вече пушеше съвсем открито. Какво ли не опита Дюранд, но не можа да я откаже от тях, така че в края на краищата я остави да прави каквото си ще. Освен това изпразваше пепелниците и чистеше пепелта, която тя немарливо ръсеше след себе си, отваряше прозорците, за да се проветрява, а един или два пъти, когато камериерката или някой друг ги бяха изненаждали, той бе взимал пурата и се бе правил, че пуши, въпреки че инак нямаше такъв навик. И всичко това заради доброто ѝ име, за да не се понесе клюката.

— А как се справяше... преди? — запита Дюранд същия този ден, когато Бони го бе помолила за услугата.

Искаше да каже преди да го срещне. Чудеше се дали тогава някой друг е излизал да ѝ купува пурите.

— Ходех да си ги купувам сама — призна тя.

— Сама? — ахна той. Все имаше с какво да го удиви.

— Обикновено им казвах, че са за брат ми, който е болен и не може да излезе да си купи и затова е пратил мене. Вътре в себе си ми вярвах винаги, виждах го, но... — Тя сви рамене с едва доловимо отвращение.

Как биха могли да не ѝ повярват, мислеше си Дюранд. Кой здравомислещ човек би допуснал дори за миг, че една жена ще се осмели да влезе в магазин за тютюн, за да купи пури за себе си?

— Но не обичах да ходя сама — добави тя. — Така се блещеха насреща ми всеки път, като че ли съм човекоядка или нещо такова. Ако имаше повече хора вътре, а обикновено имаше, мигновено настъпваше

мъртва тишина, ще кажеш, че съм им направила магия. Но колкото и бързо да млъкваха, при влизането си все чувах някоя и друга дума, която не беше за моите уши. После всички се вцепеняваха с такъв гузен вид — чудеха се дали съм чула нещо и ако съм чула, дали съм разбрала значението му. — Тя се засмя. — Идвало ми е да им кажа, че съм чула всичко, за да не им е толкова неудобно.

— Бони! — възмутено рече Дюранд.

— Ами така си беше — настоя тя. — Защо да го отричам? — Сетне отново се засмя, този път на изражението му, и замахна, като че ли искаше да го замери с нещо. — Е, хайде стига, недей да бъдеш толкоз добродетелен.

В магазина за тютюн, където Дюранд случайно бе влязъл, за да изпълни молбата ѝ, се продаваха и други неща, привличащи непостоянната клиентела в курортния град. Имаше илюстрирани картички върху въртящи се поставки, хартия за писма, бурканчета с бонбони, сувенири и дори някои съвсем прости детски играчки. Освен всичко това, точно на входа, за да се хвърля на очи, беше сложена наклонена дървена стойка с вестници от други градове — нововъведение, което целеше да се понрави на изпитващите мъка по родния край летовници.

На излизане Дюранд спря пред нея и без да бърза, я огледа с надежда да намери някой вестник от Ню Орлиънс. Самото име на града беше достатъчно да породи лека тъга у него. Родният град. Вести от родния град за заточеника. Канал Стрийт, огряна от слънце, Ройъл Стрийт, Рампарт Стрийт, старата сграда на градския съвет — прочутото „Кабилдо“... Забрави къде се намира, чувствуваше се самотен, пронизван от дълбока болка, която сигурно стигаше до мозъка на костите му. Един друг вид любов — любовта, която всеки изпитва към родното си място, мястото, което най-напред е опознал.

Нямаше нито един вестник от Ню Орлиънс. Но Дюранд забеляза един от Моубийл и го взе от стойката. Не беше нов, останал бе непродаден от две седмици.

През това време пренебрегнатият собственик услужливо го увещаваще иззад гърба му:

— С какво мога да ви служа, господине? Откъде сте? Тук получаваме пресата от всички градове. А ако няма, ще се радваме да ви доставим всеки вестник, който пожелаете...

Междувременно Дюранд бе разгърнал единствения лист на вестника и там, на вътрешната страница, съзря следното съобщение, което го разтърси като експлозия от възпламенен барут:

УЖАСЯВАЩО РАЗКРИТИЕ В НАШИЯ ГРАД

„Преди няколко дни в избата на една къща на Декатър Стрийт бе разкрит човешки скелет. Наемателите напуснали къщата си по време на неотдавнашното наводнение, както и всички съседни наоколо. При завръщането си те открили хлътналите очертания на гроб, а също и човешки останки, които се различавали на места. Предполага се, че водата е отмила рохкавата пръст, с която е бил запълнен гробът, тъй като до този момент не е имало никакви следи от това тайно погребение. Намерен е и оловен куршум, който потвърждава версията, че е било извършено престъпление. Сегашните наематели на къщата, които незабавно съобщили на властите за зловецата си находка, са извън всяко подозрение, тъй като трупът явно е бил погребан доста преди те да се нанесат.

Понастоящем властите изготвят списък на всички предишни наематели, с цел да ги издирят и призоват за разпит. В бъдеще ние надлежно ще ви осведомяваме за всички подробности около престъплението.“

Няколко минути по-късно, когато той блъсна вратата, задъхан и с позеленяло лице, тя се извърна от огледалото с широко отворени от уплаха очи. Страните ѝ, за разлика от неговите, бяха розови като узрели праскови след неотдавнашната употреба на пухчето за пудра.

— Какво има? Пребледнял си, сякаш си видял призрак.

Видях наистина, помисли си Дюранд, и то лице в лице. Призрака на човека, който смятахме, че сме погребали завинаги.

— Открили са го — кратко рече той.

Тя веднага разбра.

Като че ли го прочете по очите му.

С какво учудващо спокойствие го прие, помисли си Дюранд. Дори не трепна, нито пребледня — с професионално безпристрастие, сякаш се интересувахе само от точността на подробностите, а не от смисъла им. И не каза нищо. Наложил се той да заговори пръв.

— Е? Какво ще кажеш?

— Трябваше да очакваме, че това ще се случи някой ден. — Бони размахал вестника и го захвърлил. — И ето, че се случи. Няма какво да говорим повече. — И философски сви рамене. — Положението не е чак толкова трагично. Можеха да го открият и по-рано. — Започна да брои на пръсти, както правят събралите се на приказка жени, когато изчисляват колко месеца остават до раждането на някое дете. Или по-скоро колко месеца са минали от зачеването му. — Кога беше това? Доколкото си спомням, някъде около десети юни. Вече има три месеца оттогава...

— Бони! — Дюранд затвори очи от ужас; имаше чувството, че ще припадне.

— Те все още не знаят кой го е извършил. Как биха могли да разберат? Това е точка в наша полза.

— Но те знаят, знаят — задавено рече той и нервно закрачи в едната и в другата посока като мечка, която иска да излезе от клетката си.

Бони отривисто се изправи и ядосано хвърлил нещо на пода. Раздразнена от него, пристъпи напред с желание да го успокои и убеди, хвана го за реверите на сакото и го разтърси доста силно, сякаш го правеше за негово добро, за да му влее малко здрав разум.

— Няма ли да чуеш какво ти говоря? — кипна тя. — Няма ли да помислиш с главата си? Сега знаят какво е станало. Но все още не знаят кой го е извършил. И никога няма да узнаят. — Погледна предпазливо към затворената врата и сниши глас. — Тогава нямаше никой в стаята. Нито в къщата. Никой не видя какво стана. Запомни го. Могат да допускат, да подозират, дори да бъдат сигурни — каквото си щат, но не и да го докажат. Вече мина време. Сега е твърде късно да го докажат и няма да успеят, докато свят светува. Какво ти казаха, когато отиде при тях заради мене? Че трябва да имаш доказателства. А те нямат. Ти го изхвърли... онова там; сега то лежи ръждясало, заровено в пясъка, някъде по крайбрежието на Моубийл, разяждано от солените води. Могат ли да докажат, че куршумът е излязъл точно от него, а не

от някой друг? — Тя презрително се засмя. — Засега не е открит такъв способ.

Дюранд почти не я слушаше, а гледаше към стените и даже нагоре към тавана, сякаш те го притискаха.

— Нека да се махнем оттук — каза той със задавен глас, докато разхлабваше яката си. — Не мога да издържам повече.

— Не са го открили тук, а в Моубийл. Тук е толкова сигурно, колкото и преди да го открият. Преди не знаеха, че сме тук. И сега не знаят.

Искаше му се да предприеме нещо, да издигне допълнителна преграда между тях и задаващата се като черен облак на хоризонта Немезида, макар да знаеше, че е безсмислено.

Бони въздъхна и с поглед му даде да разбере, че го смята за безнадежден случай.

— Ето, вечерта ни се провали — промълви тя по-скоро на себе си, отколкото на него. — А смятах да си облека новата рокля от виненочервена тафта.

Потупа го окуражително по ръката.

— Слез долу и си поръчай нещо за пиене; поискай го по-силно. Сега ти трябва точно това. После ела да видим дали си се оправил и ще измислим нещо. Хайде, бъди послушен. — И съвсем непоследователно добави: — Междувременно аз ще се преоблека. Много ми се иска да си покажа виненочервената рокля.

Накрая решиха да останат за момента. Ала не защото тя успя да го убеди, а по-скоро поради обхваналия го хипнотичен ужас. Изчакваше пристигането на следващия вестник от Моубийл в магазина за тютюн и след като не знаеше как да си го достави по друг начин, трябваше да бъде там, да остане на същото място.

Минаха пет дни, макар че Дюранд почти постоянно навестяваше магазинчето.

— Понякога ги изпрацат, понякога не — обясняваше собственикът. — Ако желаете, бих могъл да им пиша да побързат.

— Не, няма нужда — прибързано отвърна Дюранд. — Аз просто... просто се чудя какво да правя тук. Обичам да чета новините от родния град.

Когато вестникът пристигна, не му стигна смелост да го прегледа още в магазина, а го взе със себе си и го отнесе на Бони да го прочетат

заедно. Тя разтвори страниците, а той сведе неспокойно лицето си над рамото ѝ.

— Ето го — рече Бони и прегъна шумолящия вестник около съобщението. Зачетоха се.

„Брус Долард, посредникът, който е отговарял за къщата през последните няколко години, е информирал властите за един случай, при който наемателите внезапно съобщили, че напускат и заминали още същата сутрин, като до този момент с нищо не били показали, че имат подобно намерение.

Собственикът на един железарски магазин е идентифицирал бела, намерен в избата на къщата, и заявил, че го е продал преди известно време на жена с неустановена самоличност. Счита се, че датата на покупката на инструмента ще спомогне за приблизително установяване времето на престъплението.

Това са разкритията засега, но властите са уверени, че ще се изяснят и други обстоятелства...”

— Сега вече знаят — горчиво заяви Дюранд. — Повече не може да се отрича. Сега вече знаят.

— Не, нищо не знаят — категорично възрази тя. — Иначе нямаше да го напишат тук, в този вид. Налучкват, както винаги.

— Но белът...

— Белът е стоял в къщата дълго време след като ние напуснахме. Може да са го използвали и други наематели, дошли след нас.

— Положението става все по-лошо и по-лошо.

— Само така изглежда. Целта им е една и те я постигат — искат да ни уплашат, да ни накарат да допуснем някаква грешка. В действителност нищо лошо не е станало, положението е същото, както и преди да го открият.

— Как можеш да говориш така, след като го виждаш написано черно на бяло?

Тя поклати глава.

— Куче, което лае, не хапе; трябва да спре, за да впие зъбите си. Не ти ли е ясно, че когато узнаят, ако това изобщо се случи, ние никога няма да разберем това. Ти чакаш съобщение, което никога няма да стигне до нас. Търсиш новини, които никога няма да бъдат отпечатани. Не проумяваш ли, че докато продължават да пишат за това, ние сме в безопасност? Когато спрат да пишат, тогава трябва да внимаваме. Когато внезапно замлъкнат, тогава ще е станало наистина опасно.

Той се запита откъде ли е придобила тази мъдрост. Дали от собствения си горчив опит? Или пък ѝ е вродена като на котките, които могат да виждат на тъмно и да избягват капаните?

— А не е ли възможно мълчанието им да означава, че са забравили за този случай?

Тя му предложи още едно хапче от горчивата си мъдрост, подсладено с хладна и отегчена усмивка.

— Полицията ли? Там никога не забравят, мили мой. Не те, а ние трябва да забравим, ако искаме да оцелеем.

Следващия път той донесе три поредни броя, издадени през ден, но получени наведнъж. Разделиха си ги и се заловиха да ги четат поотделно; припряно разлистваха страница подир страница, за да намерят това, което им трябваше.

Той рязко извърна глава и изплашено я погледна.

— Престанали са! Не споменават вече нито дума.

— И в тези няма нищо. — Тя мъдро кимна, изпълнена с лоши предчувствия. — Сега е настъпила сериозната опасност. Сега вече сме в беда.

Дюранд решително захвърли страниците настрана и стана, готов да действа — толкова опитен се чувствуваше под вещото ѝ ръководство.

— Да тръгваме ли?

Бони помисли и взе решение за двамата.

— Ще изчакаме още един вестник. Можем да си позволим тази отсрочка. Вероятно вече знаят кой го е извършил, но се съмнявам дали знаят къде сме сега.

Ново изчакване. Този път още три дни. Дойде и следващият вестник. И отново нищо. Пълно мълчание. Всепоглъщаща тишина или поне така се стори на Дюранд, докато се взираха в страниците.

Този път само се спогледаха. Най-сетне Бони стана и вдигна ръце към раменете на кремавия си пенъоар, за да го съблече. Хладнокръвно, без да бърза, но решително.

— Сега вече трябва да тръгваме — тихо рече тя. — Те са по следите ни.

Дори и след толкова време той все още се чувствуваше объркан от това едва ли не шесто чувство, което тя, изглежда, бе развила у себе си. Плашеше се от него. Или поне знаеше, че никога не би могъл да го придобие.

— Ще стегна багажа — каза Бони. — Недей да излизаш повече. Стой тук, докато се приготвим.

Той неволно потръпна. Продължи да седи, загледан в нея, без да изпуска от очи нито едно от движенията ѝ. Гледаше я, сякаш беше магьосница или пък вълшебна пръчица, оживяла под образа на жена, която сама ходи и говори.

— Ти не постъпи правилно — отбеляза тя след малко. — Сега вече е късно да поправиш грешката си, но много е възможно да си ускорил събитията. Не биваше всеки път да избираш само вестниците от Моубийл. Мълвата за такива неща се разнася по-бързо, отколкото можеш да си представиш.

— Но как иначе бих могъл?... — заекна той.

— Всеки път, когато купуваше вестник, трябваше да взимаш по някой и от другите градове. После можеше да го хвърлиш, но така нямаше да предизвикаш подозрение.

Бони влезе в съседната стая.

Значи, имало си правилен и неправилен начин за действие, безпомощно разсъждаваше той. Ах, тази мъдрост на преследваните от закона.

За момент тя остави багажа и се върна на вратата.

— Сега накъде? Къде ще отидем оттук?

Той я погледна като хипнотизиран. И не можа да ѝ отговори.

LVI

Най-накрая спряха за малко в Пенсакола, за да си поемат дъх. Бяха следвали гигантската плавна дъга на Мексиканския залив, придвижвайки се покрай нея все по на изток и по на изток. Спираха за кратко, отново се втурваха панически напред, позадържаха се тук-там, къде за ден-два, къде за повече, но продължаваха да следват сляпо съдбата си. Ню Орлиънс, Билокси, Моубийл, накрая Пенсакола. И многобройни прикътани местенца помежду им.

Сега бяха в Пенсакола. По така избрания маршрут не биха могли да отидат по-нататък, без да се отдалечат от крайбрежния район, а по една или друга причина — най-вероятно от страх пред неизвестното — те се придържаха към познатата им брегова ивица. Оттук дъгата на Мексиканския залив се извиваше право надолу покрай скупчените колиби с ламаринени покриви на Тампа, и още по-надолу — към странната чуждоезична Хавана. Да продължат по-нататък, би означавало да се откъснат напълно — едно окончателно и безвъзвратно заточение. (Завръщащите се кораби бяха подлагани на проверка, а те не притежаваха изискваните при тези случаи документи.) Нито пък им се искаше да навлязат във вътрешността на страната и да се отправят към Атланта, Джорджия, следващата най-очевидна стъпка. По някакви известни само на нея причини, тя се боеше от Севера и въпреки че Атланта не беше чак толкова на север, все пак бе крачка нататък.

И така, Пенсакола. Тук отново наеха къща. Но сега вече не за да живеят в лукс, да бъдат изискани или да се чувствуват „наистина“ женени, а за да си осигурят най-елементарна безопасност.

— В хотел ще ни забележат много по-лесно — прошепна тя в прогизналото от дъждове хотелче, където бяха отседнали само за една нощ. — Тук по-бързо успяват да си напъхат носа в чуждите работи. Всеки момент някои пристигат, други си заминават, отнасят със себе си разни истории и ги разпространяват навсякъде.

Той кимна, наведе се да надникне през полуспуснатите щори, после уплашено се дръпна назад, когато една светкавица озари

прозореца с непоносимо ярък блясък.

Наеха най-отдалечената, затулена и незабележима къща, която намериха в една сънлива уличка с дървета, доста далеч от центъра на града. И макар че другите къщи не бяха прекалено близо, нито съседите твърде много, окачиха на прозорците плътни завеси, за да са още по-добре защитени от любопитни погледи. Наеха си домашна прислужница, просто от немай-къде, но съкратиха присъствието ѝ до минимум — щеше да идва само три дни седмично, нямаше да преспива в къщата и щеше да си тръгва преди шест часа. Пред нея разговаряха предпазливо или изобщо не разговаряха.

Този път смятаха да бъдат много внимателни, много благоразумни.

През първите едва-две седмици всеки път когато излизаше или се прибираще по светло, когато слизаше или се качваше във файтон, Бони навеждаше чадърчето напред, за да не се вижда лицето ѝ. А Дюранд, който бе лишен от това преимущество, свеждаше глава колкото може по-надолу. Така че винаги когато излизаше от къщи или се връщаше, изглеждаше като че търси нещо по земята.

А когато една съседка дойде да се запознаят, понесла буркани със сладко и разни домашни сладкиши, какъвто беше обичаят, Бони упорито я държа на вратата, докато словоохотливо ѝ обясняваше, че още не са се подредили и че къщата е в безпорядък, като извинение за това, че не я кани да влезе.

Жената си отиде обидена и за първи път върна приготвените подаръци, а когато на другия ден видя двамата на улицата, не ги поздрави и дори извърна глава настрана.

Дюранд се бе скрил, за да подслуша целия разговор и сега, когато разстроената посетителка си тръгна, упрекна Бони.

— Не трябваше да постъпваш така. Още по-подозрително е, когато си прекалено плашлив.

— Нямаше друг начин — отвърна тя. — Ако я бях поканила, щяха да дойдат и други, после щяха да очакват да им върна посещението и това нямаше да има край. Никой повече не дойде.

— Сигурно си мислят, че живеем заедно, а не сме женени — насмешливо заяви Бони веднъж. — Затова всеки път, когато излизам, нарочно не си слагам лявата ръкавица и държа ръката си високо на

дръжката на чадърчето, за да не пропуснат да видят, венчалната ми халка. — И добави: — Свинете му мръсни!

Господин и госпожа Роджърс бяха пристигнали в Пенсакола. Господин и госпожа Роджърс бяха наели къща в Пенсакола. Господин и госпожа Роджърс дошли отникъде. На път за бог знае къде.

LVII

Този път той не й каза; тя сама се досети по изражението на лицето му. Видя го да стои до прозореца и да хапе устната си, вперил незрящ поглед навън. А когато го попита нещо, той не й отговори; вместо това се обърна, пхна ръце в джобовете си и закрачи по дължината на стаята напред и назад.

Бони така добре го бе опознала, че веднага разбра каква е причината — просто не можеше да е друго.

Погледа го внимателно известно време, накрая кимна и многозначително запита:

— Пак ли?

— Пак — отвърна той, спря на място и се отпусна в едно от креслата.

Тя захвърли недоволно чорапа, който опъваше на ръката си, за да провери дали по него няма бримки.

— Защо винаги става така с нас? Едва се озърнем, едва си поемем дъх и ето — пак останем без пари и всичко започва отначало.

— При всеки свършват — навъсено рече той. — Те са единственото нещо, което не можеш и да имаш, и да харчиш в едно и също време.

— При нас като че ли изтичат! — възкликна горчиво тя. — Такова нещо никога не съм виждала. — След това отиде до прозореца и затърси оная далечна, невярна звезда на щастieto им, в която той се бе взирал преди малко. Там някъде горе в необятната пустош, видима само за тях и за никой друг. — Това означава ли отново Ню Орлиънс?

Така бяха свикнали един с друг, че можеха да се разбират почти без думи. Най-малкото не беше необходимо да си разменят добре оформени изречения.

— Никакъв Ню Орлиънс вече, свърши се с това. Нищо не е останало, така че няма защо да се врищам.

Заприличали си бяха дори в маниерите. Сега пък тя прехапа долната си устна.

— Колко имаме?

— Около двеста — отвърна той, без да вдига глава.

Бони се приближи до него и сложи ръка над лакътя му, като че искаше да привлече вниманието му, въпреки че то беше изцяло насочено към нея.

— Има две неща, които могат да се направят — рече тя. — Да си седим и да не правим нищо с тях, докато свършат. Или да ги вземем и да ги използваме за работа.

Той само я погледна; този път не се разбраха от половин дума, помежду им се бе появила пукнатина.

— Познавам хора, които с по-малко от двеста в наличност са печелили по две-три хиляди.

Бони продължаваше да го държи за ръката, като че ли искаше да му внуши мисълта си чрез нея, а не с думи. Той все още не можеше да схване идеята ѝ.

— Знаеш ли да играеш на карти? — продължи настоятелно тя.

— Едно време играехме вечер с Джардин безиг. Май така се казваше. Но нищо не си...

— Питам те можеш ли да играеш сериозно? — раздразнено го прекъсна тя.

Тогава Дюранд разбра.

— Искаш да кажеш да разиграем парите на комар? Да рискуваме?

Тя още по-раздразнено поклати глава.

— Само глупаците рискуват. Само глупаците ги проиграват. Ще ти покажа как да играеш, така че твоите двеста долара да се увеличат със сигурност.

Едва сега Дюранд разбра какво бе имала предвид.

— Значи не да заложим на комар, а да мамим? — глухо рече той.

— Господи, защо си винаги толкова порядъчен? Нали знаеш, прекален светец... Мамя, е просто една дума. Защо да използваме точно нея? Има много други, не по-лоши. Да се „подготвиш“. Да се „подсигуриш“ срещу загуба. Защо да оставяме всичко на късмета? Късметът е непостоянен като улична жена.

Бони се отдръпна, хвана облегалката на стола, наведе го и приканващо го затегли след себе си.

— Ела, седни. Първо ще те науча да играеш.

Беше добра учителка. След час той играеше доста добре.

— Сега знаеш „фараон“ — каза тя. — Знаеш играта не по-зле от мене или от всеки друг, който може да ти обясни правилата. Сега ще те науча на най-важното. Но първо трябва да си сложа някои неща.

Докато я нямаше, той седеше и безцелно разбъркваше картите. Бони се върна, накичена с всички бижута, които носеше при излизане вечер. Изглеждаха нелепо върху домашната ѝ роба.

Седна срещу него и от това ръката му потрепери. Като ръка на човек, който се кани да извърши нещо ужасно.

— Виж добре четирите бои — оживено рече тя. — По време на играта аз няма да съм до тебе, тъй като никой не играе с жени и затова всичко зависи от бързото съгласуване на действията ни, моите и твоите. Все пак по параходите никога не сме се проваляли, значи не би трябвало да се провалим и сега. Това е най-простата система от всички и най-бързо я откриват, но се налага да я използваме, тъй като пръстите ти все още не са достатъчно ловки, за да си подредиш картите още при раздаването. Така че трябва да се опориш на мене, а не на себе си, за да се оправяш в критичните моменти. Ще я използваме умерено, само когато най-много си струва. Сега внимавай. Когато вдигна ръка към гърдите си, това означава купи. Медальонът на шията ми е кари. Лявата обеща е пики. Дясната — спатии. Сега наблюдавай ръката ми — когато я свалям надолу, това ще ти подсказва отделните карти. Пръстите показват числата от едно до десет, като започнеш от външната страна на лявата ръка. Кутрето на лявата ръка е едно, кутрето на дясната — десет. Който пръст прегъна или само свия леко, показва картата.

— А как ще разбера дали държат валета, дами или попове?

— Те следват поред, единайсет, дванайсет, тринайсет. Поповете ще бъдат свиване на кутрето на лявата ръка и третия пръст на дясната. Асата са просто едно.

— Възможно ли е да видиш всички карти, които съперниците ми държат в ръце и да ми дадеш знак?

— Не, и не се опитвам. Трябват ти само една-две от най-силните карти и аз ще ти показвам точно тях.

Бони му побутна колодата през масата.

— Раздай ми няколко карти. Подреди си ги.

— Кажи ми сега какво държа?

Той се взря в нея.

— Най-силните ти карти са дама каро, вале купа и асо спатия.

Не го похвалиха.

— Така се беше втренчил, че и слепец щеше да разбере какво правиш. Научи се, че на карти се играе не само с пръсти, но и с лице. Хайде пак.

Той отново позна.

— По-добре е, но си много бавен. Никой няма да те чака да си ги пресмяташ наум. Хайде още веднъж.

Похвали го само с кимване.

— Отново.

Най-после призна:

— Ти не си глупав, Луис.

Неочаквано той хвърли картите настрана.

— Не мога да го направя, Бони.

Тя му хвърли унищожителен поглед.

— Защо? Толкова ли си чист? Това ще те измърси, така ли?

Дюранд сведе поглед преди нея и отчаяно зарови пръсти в косата си.

— Доколкото си спомням, ти веднъж уби човек в Моубийл! — обвини го тя. — А сега не можеш да преметнеш някого на карти. Добричък си ми, няма що...

— Онова беше друго... — (И защо изобщо ми го подхвърляш? — помисли си той.)

— Ако мразя нещо на тоя свят, това са прекалените светци. Да си беше сложил яката на ризата обратно, та напълно да заприличаш на падре. Добре тогава. Повече няма да говорим за това. Пази си твоите двеста долара, докато свършат — Бони стана от стола си и така гневно го бутна, че той се прекатури на една страна.

Дюранд проследи с поглед как тя отиде до вратата, хвана дръжката и отвори, за да излезе.

— Много ли ти се иска да го направя? — запита той. — Толкова много ли ти се иска?

Тя спря и се извърна към него.

— В твоя полза е, не в моя. Само се опитах да ти помогна. Нищо не печеля от това. Аз винаги мога да се оправя. Оправяла съм се преди, ще успея някак и сега.

Единствената дума, която не бе произнесла, прозвуча за него по-силно от всички останали — *сама*.

— Ще го направя заради тебе, Бони — рече той вяло. — Ще го направя само заради тебе.

Тя самодоволно сведе поглед за миг. Върна се и седна. Чертите на лицето ѝ бавно възвърнаха предишното си изражение. И старателно продължи да го обучава.

— Какво държа сега?

LVIII

Никога не разбра как е открила това място. Той самият изобщо не би се досетил за съществуването му. Изглежда, тя можеше да ги надушва от километри.

Беше на втория етаж, нагоре по някакви стълби, по които от време на време слизаше някой, но не видяха да се качи нито един човек. Долу беше просто ресторант и място, където можеше да се пийне по чашка. Бяха идвали един-два пъти по време на нощните им обиколки в търсене на развлечения, но си бяха тръгвали скоро, тъй като не им се видя интересно. Ако още тогава бе усетила нещо, тя не го бе споделила с него навремето.

Сега отидоха там с двестата долара в джоба му и първо седнаха долу да изпият по чаша бургундско вино на една самостоятелна маса близо до стълбите.

— Сигурна ли си? — продължаваше да я подпитва той, недоверчиво снишил глас.

Тя леко смръщи вежди в потвърждение.

— Напълно. Познавам тези места. Онази вечер забелязах лицата на един-двама, когато слизаха по тези стълби. Виждала съм такъв израз и преди. Лицето е прекалено бледо, погледът е прекалено искрящ и трескав. — Тя го потупа по коляното под масата. — Търпение. И прави, каквото ти казвам, когато му дойде времето.

Поседяха още малко — Бони с безизразно лице, той притеснен.

— Време в — каза най-после тя.

Дюранд махна към келнера.

— Сметката, моля. — Извади всичките двеста долара и му позволи да ги види, докато избираше банкнота да плати. Междувременно тя най-открито сподави прозявката си. — Скучно е тук. Не можете ли да ни предложите нещо... малко по-интересно.

Келнерът отиде до управителя и тайно му каза нещо, закрил уста с ръката си. Управителят дойде на свой ред при тях и дискретно се приведе над облегалката на Дюранд.

- Мога ли да направя нещо за вас, господине?
- Не можете ли да ни предложите нещо по-интересно от това?
- Ако бяхте сам, господине, бих ви предложил.
- Предложете, предложете — насърчи го Дюранд.
- На горния етаж има няколко господа... Нали ме разбирате?
- Напълно — отвърна Дюранд. — Как не съм знаел по-рано?

Хайде, скъпа.

— И дамата ли? — недоверчиво запита управителят.

— Аз се държа много прилично — усмихна се кокетно тя. — Ще си стоя тихичко като мишка. Никой няма да ме усети, че съм там.

— Кажете им, че господин Брадфорд от ресторанта ви е изпратил. Предпочитаме да не се знае много за това. То е сами за развлечение на някои от нашите постоянни клиенти.

В подходящ момент, когато им се струваше, че никой не ги гледа, те се качиха заедно. Дюранд почука на голямата портална врата, зад която се чуваха разговори. Някакъв мъж им отвори, надникна навън, но задържа вратата така, че те да не виждат какво става вътре.

— Изпраща ни господин Брадфорд от ресторанта.

— Вътре не е позволено за дами, господине.

Тя го заслепи с най-очарователната си усмивка. Погледна го право в очите. Дори докосна рамото му за миг.

— Всяко правило си има изключения, нали? Вие няма да ме оставите отвън, разбира се. Толкова ще съм самотна без него.

— Но разговорите на господата могат да...

Тя закачливо щипна мъжа под брадичката.

— Хайде пък и вие. Вече съм чувала как съпругът ми ругае, това няма да ме шокира.

— Един момент.

Мъжът затвори вратата; след миг отново я отвори, за да ѝ предложи домино от черно кадифе.

— Може би ще се чувствувате по-удобно с това.

Бони погледна подигравателно към Дюранд, сякаш искаше да каже „Не е ли наивен?“, но въпреки това си го сложи.

Човекът отстъпи навътре и отвори вратата по-широко, за да влязат.

— Трябваше ли да кокетничиш толкова? — бързо ѝ подхвърли Дюранд.

— Затова пък ме пуснаха, нали?

Влизането ѝ предизвика сензация. Той знаеше, че тя привлича вниманието, където и да отиде, но никъде не бе виждал чак такава реакция. Разговорите стихнаха, настъпи мъртва тишина. На няколко маси дори спряха да играят. Един-двама колебливо посегнаха зад себе си, сякаш искаха да си облекат саката, въпреки че не доведоха намеренията си докрай.

Бони прикри уста с длан и каза нещо на лицето, което играеше ролята на домакин.

— Господа, дамата би желала да не забелязвате присъствието ѝ. Тя просто обича да наблюдава игри на карти.

Бони кимна сдържано, с престорена скромност и продължи нататък, хванала Дюранд под ръка.

Водачът им го представи на една от масите, след като първо се осведоми за името му и се увери в готовността на останалите играчи да го приемат.

— Господин Касъл, господин Андерсън, господин Хофман, господин Стийвс.

Бони не беше представена — благоприличието в случая изискваше да я пропуснат.

— Шампанско за господата — поръча Дюранд още щом зае мястото си.

Един чернокож прислужник донесе бутилка, но тя тутакси го освободи от задълженията му със забележката:

— За мене ще е удоволствие да се погрижа за господата, които играят на тази маса. — И обиколи наоколо, за да налее в чашите им, след като играта беше навлязла в решителна фаза. После се отпусна в едно кресло малко настрани от тях, с вид на много послушно момиченце, на което са разрешили да остане до късно с възрастните. Човек би очаквал нозете ѝ да не стигат до пода.

С небрежен жест Дюранд извади всичките двеста долара, като че ли те бяха само малка част от това, което имаше у себе си, и се включи в играта.

Само след няколко минути парите му се увеличиха. А след това повече никога не останаха двеста, а винаги повече, въпреки че пачката ту набъбваше, ту поизтъняваше. Накрая се удвоиха, после още веднъж и Дюранд ги раздели на две купчинки, така че на масата пред него

сигурно имаше хиляда долара печалба. Докато играта продължаваше, той не прибра нищо в джоба си — такива бяха правилата.

В стаята беше топло и задушно, а играчите бяха допълнително разгорещени от собствените си страсти. При всяка възможност те трескаво и с благодарност пресушаваха услужливо поставените до тях чаши шампанско. И винаги, когато някоя чаша се изпразваше, една ненатрапваща се сянка, дори по-незабележима от сянка, тактично я дръпваше на известно разстояние зад играча, за да не му пречи да следи картите на масата, и там я доливаше. С грациозни, изящни, леки движения; с ръка на шията, на гърдите или на ухото, така че да не се разлее и капка, тя връщаше чашата на мястото ѝ. Хванала столчето ѝ с тънките си пръсти, някои от тях свити повече от другите.

Понякога този или онзи от играчите разсеяно измърморваше „Благодаря“, но обикновено присъствието ѝ оставаше незабелязано — толкова ненатрапчиво задоволяваше нуждите им тя.

По едно време махна с ветрилото си към келнера и той донесе още една бутилка; а когато тапата изгърмя, тя потрепна лекичко — очарователна, мила и толкова плаха — нежно създание, несвикнало да отварят бутилки шампанско пред него.

Ала изведнъж на масата настъпи тишина. Играта спря. Всички продължаваха да гледат в картите си, но никой не помръдваше.

— Готови ли сте, господа? — запита любезно Дюранд.

Никой не отвърна, никой не започна да играе.

— Чакам ви, господа — повтори той.

Никой не погледна нагоре, въпреки подканата.

— Господине, бихте ли помолили дамата да се оттегли? — каза седящият непосредствено до него играч, също без да вдига очи от картите си.

— Какво искате да кажете?

— Необходимо ли е да ви се обяснява?

Сега вече всички бяха вперили погледи в него. Дюранд скочи на крака в умело изигран изблик на силно възмущение.

— Искам да знам какво искахте да кажете с това!

Другият също стана, но малко по-бавно.

— Ето това.

Той опря разтворените си карти в масата, за да ги събере на купчинка и го удари с тях два пъти през лицето, първо от едната

страна, после от другата.

— Ако има нещо по-долно от мъж, който мами на карти, това е мъж, който използва жена да мами заради него.

Несвикнал да понася такива обиди и забравил за всички обстоятелства, освен пламтящите си от удара страни, Дюранд замахна към него с юмрук. Но сега вече скочиха и останалите, струпаха се около него и здраво хванаха ръцете му. Той се задърпа насам-натам, опитвайки се да се освободи, но те бяха прекалено много и единственото, което му се удаде, беше да ги повлече съвсем леко след себе си.

Масата се разлюля и един от столовете се преобърна. Бони изписка някъде изотзад, тихичко и ненужно, с нотки на оскърбена добродетел.

Управителят се появи сякаш по магия. Боричкането престана, но другите играчи все още държаха здраво Дюранд, който бе свел безпомощно бялото си като мрамор лице, като че ли искаше да го скрие от изгарящите им погледи.

— Този човек е един обикновен долен мошеник. Мислехме, че заведението ви е почитено. Би трябвало да се грижите за доброто му име по-добре.

Дюранд не се опита да го отрече, останала му бе поне толкова гордост. Това беше всичко, което му бе останало. Ризата му се беше разкопчала отпред и през нея се виждаше как гърдите му тежко се вдигат и отпускат. Но не толкова от току-що направеното кратко физическо усилие, колкото от унижение. Цялата стая се бе събрала около тях, всички игри бяха забравени.

Управителят направи знак на двама яки мъжаги.

— Изведете го оттук. И по-бързо. Моето заведение е почитено. Няма да търпя такива работи.

Дюранд не продължи да се бори. Остави се да го предадат на платените омиротворители и само подхвърляше „Пуснете ме“ като всеки човек в неговото положение.

Ала когато видя, че управителят подрежда разхвърляната маса и прибира парите, разпилени по нея, извика:

— Двеста долара от тези пари са мои, аз ги включих в играта.

Управителят му махна да си върви, но отдалече, сигурен, че Дюранд не може да го достигне.

— Остават в полза на заведението. Това ще ви е за урок, за да не опитвате същите номера друг път! Вън оттук, мошенико!

Гласът на Бони внезапно се извиси, остър и пронизителен:

— Разбойници такива! Върнете му парите!

— Намери се кой да ни нарече разбойници, а? — подхвърли някой и всички избухнаха в унищожителен смях, който помете двамата като порой.

Избутаха Дюранд през една задна врата, вероятно за да не скандализират посетителите в предния салон на долния етаж. От външната страна на сградата имаше някаква небоядисана дървена стълба. Блъснаха го, той падна надолу по нея и остана да лежи в калта на една задна уличка. Остана невредим по чудо, ала изгаряше от срам, какъвто никога не бе изпитвал; искаше му се да зарови лице в калта, за да го скрие.

Някой хвърли шапката му след него, после отупа ръце, сякаш да подчертае, че е държал нещо мръсно.

Но с това унижението и позорът на Дюранд не свършиха. Последният удар дойде, когато вратата внезапно се отвори отново и той видя как Бони политна навън. Отзад я блъскаха, избутваха я груби и потни мъжки ръце, като че ли беше обикновена уличница.

Неговата жена. Неговата любима.

Сякаш нож прободете сърцето му и то се сгърчи обезкървено около впилото се в него острие.

Изгонена навън в нощта, блъскана и залитаща подир него по стълбите, тя все пак успя да се хване овреме за перилата и да се задържи.

За миг остана неподвижна, там горе над него, вперила поглед надолу, където беше той.

После слезе и го подмина, като повдигна полите си, за да не го докосне, все едно че там лежеше купчина смет.

— Ставай — кратко рече тя. — Ставай и тръгвай. През ум не ми е минавало, че може да съществува такъв човек — да не може да спечели нито по правия, нито по кривия път.

Дюранд никога не бе допускал, че човешкия глас може да изразява такова убийствено презрение.

LIX

Предвиди промяната, която би трябвало да настъпи в нея след това поражение, още преди да се прояви — така добре я бе опознал, толкова горчивини му бе причинила, толкова скъпо му бе струвала. Познаваше настроенията ѝ, познаваше същността ѝ. А промяната наистина настъпи, само че не така бързо и категорично, както се бе опасявал.

Първия ден след случилото се тя не беше така общителна, беше може би мъничко по-неприветлива. И само толкова. Сякаш това беше стадият на растеж — семето кълнеше, но все още не се показваше. Само очите на влюбен можеха да доловят нещо. А той я гледаше с очите на влюбен, макар че беше и неин съпруг.

Но до вечерта тя вече бе започнала да охладнява. Градусът на настроението ѝ постоянно се снижаваше. Забележките ѝ бяха учтиви, но това всъщност беше показателят. Учтивостта говори за отчуждаване. Истинските съпрузи никога не трябва да са просто учтиви един към друг. Прекалено мили или враждебни да, но никога учтиви.

На втория ден неприязънта бе започнала да избуява като плевел, задушавайки всичко в някога приятно подредената семейна градинка. Тя вече избягваше да го гледа. За да привлече вниманието ѝ, той трябваше да се обръща към нея с преки въпроси, нищо друго не помагаше. Но дори и тогава тя не то поглеждаше, сякаш намираше, че не си струва да си губи времето с него.

И само ден след това плевелите бяха прецъфтели и вързали своите отровно горчиви плодове. Сеитбата беше завършила, дошло бе време за жетва, ала кой ли щеше да бъде жетварят? Думите ѝ режеха като острие на бръснач, под кадифения тон на гласа ѝ прозираше язвителност. И най-незначителната забележка от негова страна беше в състояние да предизвика хаплив отговор, пламнал като искра.

Неприязънта ѝ сякаш бе взела връх и над самата нея; понякога тя като че ли се опитваше да я обуздае, да положи усилия да я овладее, да

я смекчи, но откриваше, че собствената ѝ природа се противопоставя на добрите ѝ намерения и надделява над тях въпреки всичките ѝ старания. Усмиваше се и синият мраз в очите ѝ се топеше, но само за кратко; ледникът, който я бе сковал, отново се затваряше над нея и я откъсваше от Дюранд.

Той намери спасение в дългите разходки. Разведряваха го, тъй като мислено винаги я вземаше със себе си, винаги излизаха заедно, както беше съвсем доскоро. Навън той възстановяваше и попълваше предишния ѝ образ, докато отново го изгради изцяло. После, когато се връщаше с усмивка и олекнало сърце, двата образа — предишният и новият — се срещаха лице в лице и усилията му в миг отиваха на вятъра: новият образ разрушаваше стария.

— Ще си намеря работа, щом толкова се дразниш от това — изтърси той накрая. — Мога да го сторя, защо да не...

Предложението му не срещна възторженото ѝ одобрение.

— Мразя мъжете, които работят — каза тя през стиснати зъби. — Ако исках такъв мъж, щях да взема товарен кон. Щеше да е също тъй глупаво. — После го погледна така язвително, сякаш той нямаше искреното желание да подобри положението им и нарочно ѝ предлагаше безполезни възможности, които дори не подлежат на сериозно обсъждане. — Все трябва да има някакъв друг начин да спечелиш пари.

Обезпокоен, той се зачуди какво ли иска да каже с това, но се боеше да разпитва, боеше се да си го разясни.

— Само глупаците работят — добави презрително тя. — Някой ми го беше казал много, много отдавна и сега му вярвам повече от всякога.

Дюранд се запита кого ли има предвид и къде ли се намира той сега. В кой ли затвор лежи от години, на кое ли бесило е увиснал. А може би все още беше невинен, доказал по този начин правотата на това, в което вярва; сигурно я чакаше да му се обади и така да признае, че преди не е била права; сигурно беше уверен, че някой ден, по някакъв повод, когато му дойде времето, тя ще го потърси.

— Трябва да е бил нехранимайко. — Дюранд не можа да измисли какво друго да каже.

В студените ѝ сини очи блесна предизвикателство.

— Нехранимайко беше, но с него поне ми беше интересно.

Дюранд излезе от стаята.

След това между тях настъпи пълно мълчание, нарушавано само от някое „Ако нямаш нищо против“ или „Лека нощ“. Беше ужасно, немислимо, но все пак се бе случило. Две безсловесни същества, разминаващи се безмълвно, двама актьори в пантомима, две неспокойни сенки в сумрака на стаята. Той потърси ръката ѝ, за да я хване, но Бони, изглежда, бе заспала. Ала дори в съня си тя предугади намерението му и я отдръпна, преди той да може да я докосне.

На другия ден, когато тръгна да излиза на една от своите възстановителни разходки, Дюранд случайно мина покрай всекидневната и я зърна вътре, седнала зад писалището. Не знаеше, че тя е там. По всичко си личеше, че не пише писмо. Седеше без определено занимание, в пълно бездействие. Капакът на писалището беше вдигнат, но наоколо не се виждаше нищо за писане. Но с каква друга цел се сяда на писалище, запита се той? Ако искаше да поседне някъде, в стаята имаше по-подходящи места.

Дюранд остана с неприятното чувство, че работата, с която се бе занимавала, преди да я види, щеше да бъде подновена веднага след излизането му. Разбра го по лицето ѝ, по упорития му, безучастен израз. Не естествено, а заучено равнодушие, поддържано умело само докато той гледа от вратата. Кутрето на ръката ѝ, която бе лежала отстрани на капака, се повдигна и отново се отпусна. Точно както мърдащото връхче на опашката издава едва потисканото, стаено нетърпение на една иначе съвсем неподвижна котка.

Не можеше да направи нищо. Спреше ли я сега, тя щеше да намери друг удобен случай. Обвинеше ли я, щеше да го отрече. Ако го докажеше, тлеещото ѝ раздразнение щеше да избухне в огромен пламък, а той не желаше това.

Писмо до миналото. Писмо до другия, подземния свят, с който Дюранд смяташе, че е скъсала завинаги.

Той излезе с натежало сърце и затвори вратата след себе си.

Няколко часа по-късно, когато се върна, у нея се долавяше някаква смътна промяна — в очите ѝ играеше присмех. Имаше вид на човек, който казва: „Не съм стояла без работа. Почакай и ще видиш.“

След още два дни той вече не можеше да понася отчуждението ѝ и капитулира. Капитулира чрез лъжа; изтъргува истината, като я подчини на необходимостта да излъже, което е най-пълната

капитулация на един човек пред желанията на друг. Да се преструваш за нещо, което знаеш, че не е така, само и само да възстановиш мира.

— Аз те излъгах, Бони — каза той без заобикалки.

Тя тъкмо четкаше косата си преди лягане, обърната с гръб към него. Сега вече в буквалния смисъл на думата, не във фигуративния, както беше в продължение на толкова много дни.

— Имам още пари, това не бяха всичките.

Тя бързо остави четката и учудено се извърна.

— Тогава защо ми каза друго? Защо го направи?

— Смятах, че може да ги изхарчим прекалено бързо. Смятах, че може би трябва да ги сложим настрана за по-късно.

Алчността сигурно бе притъпила сетивата ѝ. Колкото и да се стараеше, той си оставаше лош лъжец. А сега, когато залогът беше толкова висок, лъжата му беше още по-неумела. Ала тя искаше да му повярва и го стори най-чистосърдечно. Моментално прие неубедителната му измислица за истина — личеше си по бързината, с която започна да я обсъжда. А никой не обсъжда нещо, което не е реално — просто го пренебрегва; обсъждат се само реално съществуващи факти.

— За по-късно ли? — разгорещено рече тя. — Колко по-късно? По-млади ли ще сме, когато дойде този заветен ден? По-добре ли ще ми стоят роклите, отколкото сега? Ще бъде ли кожата ми по-гладка и стъпката ти така уверена?

Бони отново взе четката, но не продължи да се реши, а раздразнено я хвърли, за да наблегне на думите си.

— Не, никога не съм живяла по този начин, няма да го приема и сега! Бели пари за черни дни. Чувала съм тази мухлясала от старост поговорка. Аз ще ти кажа друга, по-вярна! Утре може да значи никога! Утрешният ден може да е черен, може да вали, да треши. Ако ще, да прогизна до кости! Днес да съм на сухо и на топло — само това ме интересува. Утре може да не съм жива и ти може да не си жив. А в гроба пари не можеш да харчиш. Приемам тези условия. Не моля за отстъпка. Погребете ме още утре, нямам нищо против. Ако искате, и в гробището за бездомници. Без покров дори. Стига да изживея това Днес.

Тя се бе задъхала от разгорещеното и ядно излагане на философията си. Това беше ропотът на нищите, страхът на

безверниците, които не се надяват на награда в отвъдния свят.

— Колко са? — попита алчно тя. — Приблизително колко?

Дюранд искаше тя да бъде щастлива. Не можеше да ѝ обещае небесния рай и затова ѝ предложи единствения рай, в който тя вярваше, който разбираше.

— Много — рече той. — Много.

— Приблизително колко?

— Много — беше единственото, което той можеше да каже. — Много.

Тя се изправи възторжено и бавно тръгна към него. Стъпка след стъпка, всяка стъпка — милувка. Всяка стъпка обещание за нова милувка, която ще последва предната. Сключи ръце на гърдите си, сякаш да задържи радостта, която се надигаше в тях.

— О, няма значение, не е необходимо да ми казваш точно. Никога не съм обичала цифрите. Много — само това има значение. Цял куп. Купища. Къде са? Тук, у тебе?

— В Ню Орлиънс — уклончиво измърмори той. — Но мога да ги взема много лесно — какво не би сторил, за да я задържи. Тя искаше Днес. Е, тогава и той искаше Днес.

Изведнъж Бони се завъртя във валсова стъпка, сякаш невидими цигулки бяха изсвирили един-единствен акорд. След това се хвърли към леглото, в прегръдките му, които я очакваха.

Отново единни, отново влюбени. Нежен шепот, тържествени изявления, обещания, клетви — никога повече студена дума, никога повече враждебно мълчание, никога повече обиди. Прощавам ти, обожавам те, не мога да живея без тебе. „Аз ставам нов човек и ти също.“

Бони изправи за миг глава, сякаш внезапно си спомни нещо пропуснато.

— О, как съжалявам — въздъхна тя, но дали го каза на него, или на себе си, той не разбра — толкова неясно и глухо беше произнесено.

— Всичко е забравено, простено — промълви той. — Нали се разбрахме вече.

Тя отново отпусна глава, успокоена.

Ала закъснението на това угризение, което дойде след като вече си бяха простили взаимно, а не докато все още се обясняваха, накара Дюранд да предположи, че разкаянието ѝ може би се отнася за нещо

друго, а не за отчуждението им, завършило по такъв щастлив начин. Нещо, за което не бе подозирал навремето, а сега то бе извършено и нямаше връщане назад.

Непрекъснато, все по-често и по-настойтелно тя го подпитваше няма ли да заминава и кога смята да го стори, докато накрая той се изправи лице в лице с необходимостта да се отрече от думите си — това, от което толкова много се страхуваше. Не му оставаше нищо друго, освен да ѝ каже истината. И той я каза.

— Няма да заминавам.

— Но... Как иначе ще ги вземеш?

— Няма какво да се взима. Нито грош. Всичко свърши отдавна, изхарчихме ги. Парите от къщата на Сейнт Луис Стрийт, която Джардин продаде от мое име, моят дял в предприятието, всичко. Няма какво да получавам повече. — Той зарови ръце в джобовете си, въздъхна дълбоко и сведе поглед. — Признавам, излъгах те. Не ме питай защо, ти знаеш. За да те виждам как ми се усмихваш още малко може би — и полугласно промълви: — И все пак не съм платил прекалено скъпо.

— Значи ме изигра — рече тя все още тихо. Остави настрана огледалцето си. Изправи се.

Започна безцелно да обикаля наоколо. Обхвана раменете си с кръстосани ръце.

Бурята се надигаше бавно, но щеше да бъде опустошително силна. Бони крачеше назад-напред, гърдите ѝ учестено се повдигаха и спадаха, но все още не проронваше и дума.

Накрая грабна кристалното шишенце с одеколон, вдигна го високо нагоре и го разби върху тоалетната масичка.

— Значи такава ти е мнението за мене? Хубава шегичка, нали? Хитър номер. Един път казваш, че имаш пари, друг път, че нямаш. А глупачката ти вярва на всичко. Веднъж така, после иначе — шишенцето бе последвано от кутийката за талк, която се разби като кристален шрапнел и няколко парченца отхвърчаха чак в другия край на стаята, почти до стъпалата му. Същото се случи и с огледалцето. — Не ти беше достатъчно, че ме излъга веднъж, та трябваше да ме лъжеш и втори път.

— Първия път ти казах истината, излъгах само когато казах, че имам пари.

— Но си получи, което искаше, нали? Само това те интересува, само то имаше значение за тебе!

— Няма ли у тебе никакво приличие? Какво още остава да кажеш?

— И това ти стига. Ще има да чакаш...

— Устата ти е прекалено мръсна за това красиво лице — сурово рече той. — Говориш като уличница, а имаш образ на светица.

Бони запрати някакво шишенце парфюм, този път право по него. Той не се отмести и шишенцето се разби в стената точно над рамото му. Парченце стъкло го одраска по бузата и няколко капки с аромат на жасмин се поръсиха по него. Сега тя не разиграваше роля в любовна свада — лицето ѝ бе изкривено от безумна омраза. Просто не беше на себе си. Ако имаше нещо остро подръка, което да го използва като оръжие...

— Ти, мръсен... — нарече го тя с дума, която той си мислеше, че само мъжете знаят. — Не съм достойна за тебе. Така ли? Под твоето ниво съм, а? Аз съм измет, а ти си изискан джентълмен. Тогава кой те караше да вървиш подире ми? Кой те е искал?

Дюранд попи с кърпичка капчицата кръв върху бузата си. Запази самообладание, невъзмутим под потоците гнусотии, с които тя го обливаше.

— За какво си ми ти на мене? Изобщо не си ми притрябвал. Ти и твоята романтична любов! Фу! — Тя оскърбително изтри уста с ръка, сякаш той току-що я бе целунал.

— Да, повече не ти трябва — каза Дюранд вече с твърд поглед и мрачно лице. — Сега вятърът духа от другаде. Сега, когато не ми остана нищичко. Когато взе всичко, което можеше да се вземе. Ти, ненаситна пиявице! Сигурна ли си, че не си пропуснала да отнесеш нещо? — Той се бе разтреперил от вълнение. Затърси с ръце из джобовете си така невъздържано, че ги изкара с подплатата навън. — Ето! — измъкна няколко монети и ги хвърли право в лицето ѝ. — Ето, това си пропуснала да вземеш. И това. — Дръпна украсената със скъпоценни камъни игла от вратовръзката си и я запрати по нея. — Това е всичко. Остана само една застрахователна полица някъде из документите ми, заради която може би ще поискаш да си прережа гърлото, за да ѝ вземеш парите, но за щастие вече не е валидна.

В това време тя бе започнала да вади вещи от чекмеджетата, но изпускаше повече по земята, отколкото успяваше да прибере.

— Веднъж вече те оставих и пак ще те напусна. Но този път завинаги, този път сбогом. И повече никога не искам да зърна очите ти.

— Аз все още съм твой съпруг и няма да те пусна да излезеш от тази къща.

— Кой ще ме спре? Ти ли? — Тя отметна глава назад и се разтърси в пронизителен, див смях. — Ти не си никакъв мъж, липсва ти...

Изведнъж и двамата се спуснаха към вратата от две различни посоки. Той стигна пръв, обърна се с гръб и прегради пътя ѝ.

Тя вдигна миниатюрните си юмручета и безпомощно заблъска с тях по гърдите му, като в същото време го риташе по глезените с върховете на обувките си.

— Махни се от пътя ми. Не можеш да ме спреш.

— Дръпни се от вратата, Бони.

Плесницата, която последва, беше така неочаквана за него, както сигурно е била и за нея. Така човек замахва към комар, без дори да се замисли. Тя политна назад, успя да се обърне, докато падаше, и рухна на една страна върху табуретката пред огледалото със свлечени на пода нозе.

Спогледаха се изумени.

Сърцето му се сгърчи, искаше му се да изкрещи: „О, мила моя, заболя ли те?“, но устните му упорито отказваха да изрекат тези думи.

След току-що разразилата се шумна свада в стаята като че ли настъпи мъртва тишина. Бони беше видимо сломена. Единственият укор, който му отправи, бе напълно в неин стил. Приличаше по-скоро на ироничен комплимент, направен без особено желание. Докато се изправяше с усилие, тя намусено рече:

— Не съм си мислила, че ще се държиш като мъж дори и толкова. Не вярвах, че си способен на това.

Отново се приближи към вратата, но този път без капка враждебност.

Присвил очи, Дюранд заплашително я наблюдаваше.

— Нека да отида до банята — каза тя с мрачна покорност. — Трябва да наплискам лицето ви със студена вода.

По-късно, когато той отново се качи горе, Бони бе измъкнала завивките си от тяхната спалня, за да ги занесе в спалнята за гости от другата страна на салона.

LX

Четири или пет дни по-късно той се връщаше от вече обичайната си разходка, когато силуетът ѝ изведнъж изникна пред него две-три пресечки по-напред — тя вървеше в същата посока, по същия изпъстрен със слънчеви зайчета тунел, образуван от надвисналите клони на дърветата.

Фигурата ѝ изглеждаше съвсем дребна от това разстояние, а същевременно играта на слънчевата светлина деформираше очертанията ѝ, затова не беше напълно уверен, че е тя. Все пак му се струваше, че разпознава походката ѝ, а когато сравни силуета ѝ с този на един човек, който мина покрай нея, установи, че е толкова дребна не само защото е далече, а просто защото е нисичка; и не само това: когато излезе от къщи преди един час, той забеляза, че Бони е облечена в тоалет от тъмновиолетов шевиот — такъв беше и цветът на роклята, която се виждаше пред него. С една дума, имаше прекалено много общи неща и той беше сигурен, че е тя.

Безсмислено беше да ѝ вика. Бони нямаше да го чуе, тъй като беше много напред. Разстоянието помежду им бе твърде голямо, не се надяваше да я настигне, дори ако се затича; тя междувременно щеше да е почти пред вратата им. Още повече нямаше никаква наложителна причина да бърза излишно, така или иначе щеше да я види след малко, а освен това се чувствуваше поуморен от току-що направената разходка и точно в този момент не изпитваше особено желание да се впусне в бяг.

Само преди миг тя не се виждаше, а мястото, от което се бе появила, беше някъде по средата на две съседни пресечки, и от това той заключи, че е излязла от някоя къща или учреждение, което се намира напред, там, където я бе забелязал.

Когато наближи въпросното място, Дюранд се извърна пътъм да погледне (в началото просто от повърхностно любопитство), за да разбере откъде е излязла и каква работа е вършила. Естествено нито за миг не преставаше да си мисли, че това е тя.

Още при първия поглед повърхностното му любопитство се превърна в явна изненада, която го накара да спре на място. Сградата до него беше пощата. Наистина непосредствено до нея имаше един доста неугледен на вид универсален магазин, но тъй като в района, където живееше, имаше още няколко, и то с далеч по-предразполагаща външност, на него му изглеждаше невероятно да си е направила труда да дойде чак дотук. Тогава сигурно бе излязла от пощата.

Имаше само една причина, поради която можеше да ѝ потърбува поща: готвеше нов номер. Точно на тяхната улица бе поставена кутия за събиране на писма, а за доставянето им си имаше пощальон, който минаваше покрай самата им врата. Пък и какви ли писма получаваха? Нима някой знаеше, че са тук? Нима някой знаеше кои са?

Вече разтревожен, открил, че слънчицето, което го бе погряло, се скрива зад бързо прииждащите облаци, Дюранд се обърна и влезе в пощата, без дори да си даде сметка какво възнамерява да прави. Вътре той съжали и се опита да се върне. Но безпокойството му се оказа по-силно от нежеланието да я шпионира и в края на краищата го принуди да се приближи към един чиновник с ластици на ръкавите, седнал зад прозорче с надпис „До поискване“.

— Търся едно лице — стеснително рече той. — Сигурно сме се разминали. През последните няколко минути идвала ли е при вас една нисичка руса дама, ей толкова висока?

Спомни си деня, когато я бе завел в банката в Ню Орлиънс. Сигурно току-що бе предизвикала същата реакция и тук. Би трябвало да я запомнят, ако изобщо бе влизала.

Очите на чиновника грейнаха, сякаш беше приятно възбуден от някакъв спомен.

— Да, господине — с удоволствие отвърна той. — Тя беше точно на това гише само преди няколко минути. — Той напето оправи единия ластик на ръкава си, после другия. — Търсеше някакво писмо.

Гърлото на Дюранд бе пресъхнало, но той направи усилие и изрече заседналият там въпрос:

— Имаше ли... всъщност получи ли писмо?

— Имаше, имаше. — Чиновникът поклати замислено глава и възхитено цъкна с език в дупката на някакъв липсващ зъб в устата си. — Госпожица Мейбъл Грийн — сети се той. — Сигурно е отскоро тук, не мисля, че съм я...

Но Дюранд вече не стоеше пред гишето.

Бони беше във всекидневната на долния етаж. Шапката и шалът ѝ не се виждаха, като че ли изобщо не ги беше слагала. Стоеше до масата в средата на стаята и се занимаваше с някакви цветя — жълти нарциси, които бе натопила във вазата предния ден: вадеше започналите да увяхват. Във въздуха се носеше мирис на изгоряло, сякаш нещо не много голямо се бе превърнало в пепел само преди няколко минути; Дюранд го усети още при влизането си.

— Върна ли се? — запита приветливо тя, погледна го през рамо и отново се обърна към цветята.

Съвсем неволно той вдиша два пъти в бърза последователност, за да се увери, че наистина усеща някакъв непознат мирис.

Макар че не гледаше към него, Бони сигурно бе доловила какво прави.

Бързо остави цветята, отиде до прозореца и великодушно го отвори.

— Току-що пуших — каза тя, без да я питат. — Трябва да се проветри.

Но по пепелниците, които обикновено използваше, нямаше никакви следи от пепел.

— Изхвърлих пурата недопушена през прозореца — обясни тя, след като отново се върна при цветята. — Нищо не струваше. Правят ги все по-лоши и по-лоши.

Но димът от собствените ѝ пури никога досега не я бе дразнил. Още повече в случая не се носеше аромат на тютюн, а острата миризма, която остава след изгарянето на хартия.

Сега знам, че ще ме излъже, знам го, печално си мислеше той. Не може да не го направи. Ах, защо ли я питам. Защо ми трябва да се самонаказвам? — ала въпросът беше вече зададен, той не би могъл да го възпре, дори да го бяха заплашили, че ще изтръгнат езика му от корен миг след това.

— Ти ли беше на улицата преди малко? Теб ли видях?

Тя не отговори веднага, макар че как би могла да не е сигурна, щом току-що се бе върнала? Извади още едно цвете. Завъртя го за стеблото, за да огледа дали е безупречно. Остави го. После се обърна с

лице към Дюранд, вече достатъчно подготвена. Видя как очите му за момент се спряха на тъмновиолетовата ѝ рокля. И едва тогава отговори:

— Да.

— Къде беше, до пощата ли?

Бони отново изчака за момент. Като че ли си представяше какво има в близост до мястото, където току-що бе ходила, припомняше си го.

— Имах работа — отвърна тя доста категорично. — Трябваше да купя нещо.

— Какво? — попита той.

Тя погледна към цветята.

— Градински ножици, за да подрежа стеблата на цветята.

Добре го измисли. Те наистина се продаваха в универсалните магазини. А до пощата имаше универсален магазин.

— А купи ли?

— Нямаха в момента. Предложиха ми да поръчат специално за мен, но аз им казах, че не си струва труда.

Дюранд чакаше. Тя явно нямаше намерение да продължи.

— Не си ли ходила в пощата?

Но с това, че повтори въпроса си, всъщност още когато го зададе за пръв път, Дюранд косвено ѝ бе подсказал отговора. Дори сам го разбра. Със самия въпрос се издаде, че знае.

— Да, наистина се отбих и в пощата — нехайно отвърна тя. — Сега си спомних. Бях забравила. Влязох да купя марки. В чантичката ми са. Искаш ли да ги видиш? — Тя се усмихна като човек, подготвен за всякакви непредвидени случаи.

— Не — намусено отвърна той. — Щом казваш, че си купила марки, това слага край на въпроса.

— Мисля, че е по-добре да ти ги покажа. — Тонът ѝ не беше нито оскърбен, нито враждебен, по-скоро своенравен и весел. Като на човек, който търпеливо понася слабостите на другия и му ги прощава.

Отвори чантичката, извади портмонето си и му показва две малки червени квадратчета и перфорираната хартия край тях.

Нямаше какво да ги гледа. Можеше да ги е купила преди половин час. А можеше и да ги има от месец.

— Човекът ми каза, че ти е предал писмо.

— Така ли? — Веждите ѝ закачливо се вдигнаха нагоре.

— Описах му как изглеждаш.

— Даде ми — заяви тя спокойно.

— Било адресирано до Мейбъл Грийн.

— Знам — съгласи се тя. — Затова му го върнах. Той ме взе за някоя друга. Бях спряла за миг близо до гишето му, без да обърна внимание къде съм и прибирах марките. Бях застанала, разбираш ли, с гръб към него. Изведнъж той извика: „Госпожице Грийн, има писмо за вас“, и го побутна навън към мене. Това така ме изненада, че в първия момент го взех, без да се замисля. После казах: „Аз не съм госпожица Грийн“ и му го върнах. Той се извини и това беше всичко. Но като си помисля, ми се струва, че грешката му не беше съвсем невинна. Май се опитваше — гласът ѝ неволно придоби нотки на неудобство — да флиртува с мене. Веднага след това се опита да ме заговори, започна да обяснява колко съм приличала на онази, другата. Аз просто извърнах глава настрани и продължих нататък.

— Той не ми каза, че си върнала писмото.

— Но нали аз ти го казвам. — В гласа ѝ нямаше възмущение, беше напълно безизразен. — А ти можеш да избираш на кого от нас двамата да повярваш.

Дюранд наведе глава. Беше загубил битката по съобразителност, както можеше и да се очаква. Тя нямаше абсолютно никакво чувство за вина. Това не означаваше, че е невинна, а само че ѝ липсва страхът, който обикновено съпътствува вината и спомага за разобличаването ѝ. Той би могъл да я изправи очи в очи с онзи чиновник, но това нямаше да промени нещата ни най-малко. Тя щеше да отрече неговото твърдение в лицето му, уверена, че той ще се предаде пръв.

На излизане от стаята Бони почти нежно погали Дюранд по гърба.

— Нямаш ми доверие, нали, Лу? — попита тя съвсем равнодушно.

— Искане ми се да ти имам.

Застанала на вратата, тя присви рамене и продължи:

— Тогава ми имай доверие и това е. Толкова е просто.

Заизкачва се по стълбите с лениво самодоволство. И макар че не виждаше изражението ѝ, Дюранд беше абсолютно сигурен, че в този

момент на лицето ѝ е изписана усмивка на същото лениво самодоволство, което се долавяше и в походката ѝ.

Той се спусна към камината, коленичи пред нея и бързо започна да описва кръгообразни движения с ръце по тухления ѝ под. Върху иначе изметената почерняла повърхност имаше трошливи парченца изгоряла хартия, много дребни, не стигаха дори да напълнят шепата му. Вдигна едно късче, което не беше унищожено, може би защото точно там бяха попаднали пръстите на ръката, която го бе държала до последния момент. Беше само едно ъгълче, не повече, два ръба, скосени напърно от неравно обгоряла линия.

На него бе изписана една-единствена дума в заключение на писмо: „Били“. Но дори и тя не беше напълно невредима. Горната чертичка на буквата „Б“ липсваше, прогорена от врязалото се в нея кафяво петно.

LXI

След това в продължение на пет дни не се случи нищо. Нямаше повече посещения в пощата. Нямаше безцелно седене пред писалището. Всичко, което е трябвало да се каже, беше казано и само огнището на камината знаеше какво е било то.

През тези пет дни тя дори не излезе на разходка. Обикаляше из стаите, необщителна, самоуверена. Сякаш чакаше нещо. Сякаш чакаше да измине някакво определено време. Да изминат пет дни.

И тогава, на шестия ден, най-неочаквано, без да каже и дума, тя отвори вратата, останала толкова дълго затворена, и Дюранд я видя как слиза по стълбите, пременена за излизане. Беше се облякла старателно, далеч по-старателно и по-изискано, отколкото я бе виждал от доста време насам. Накъдрената ѝ с гореща маша коса се виеше в изящни букли. Устните ѝ бяха ярко начервени, а не с леко подсилен цвят. Сякаш в съответствие с нечий вкус, различен от неговия. Нямаше и опит ружът да мине за естествена руменина — напротив, трябваше да изглежда точно като руж. Парфюмът ѝ с аромат на цветя беше силен до зашеметяване — отново в съответствие с вкус, различен от неговия.

Бони излизаше. Направи го явно, без изобщо да се крие. Като че ли искаше да няма недоразумение по този въпрос, да няма спънки.

— Излизам — рече тя. — Ще се върна скоро.

Той не я попита къде отива.

Това беше към три часа следобед.

В пет часа тя все още не се беше върнала. Както и в шест. И в седем.

Стъмни се и Дюранд запали лампите, които проправиха със светлината си пътя на времето до осем часа. Тя все още не се връщаше.

Той знаеше, че не го е напуснала; знаеше, че ще се върне. Някак си не се боеше от това. Нещо в начина, по който тръгна, в прекалено откритото ѝ държане, беше достатъчно да му подсказва, че е прав. Ако не смяташе да се връща, тя би се измъкнала тихичко и той изобщо нямаше да я види.

По едно време Дюранд отиде до чекмеджето на писалището и измъкна от дъното му малката пирографирана кутийка, в която тя държеше накитите си. Венчалната ѝ халка беше вътре, предвидливо свалена за случая. Но там беше и пръстенът с големия диамант, който той ѝ бе подарил в деня на пристигането ѝ в Ню Орлиънс.

Не, не беше го напуснала, щеше да се върне. Просто бе излязла, без да си сложи венчалната халка.

Към девет часа откъм вратата се чу шум. Всъщност открехна се тихо, но после някой несръчно я заблъска, без да я разтвори докрай.

Най-после той излезе в салона, за да види какво става. Да види защо Бони все още не влиза, тъй като вече се бе досетил, че това е тя. Едното ѝ рамо беше вътре, другото навън и тя стоеше така, облегната с гръб на касата. Очевидно си почиваше. Или пък се беше уморила толкова, че вече дори не ѝ се влизаше.

— Зле ли ти е, Бони? — запита той, докато се приближаваше към нея, но без да бърза особено.

Походката му по-скоро трябваше да изразява укор и да запазва достойнството му.

Тя се изсмя. Това бе вътрешен сподавен смях, сякаш водеше диалог със самата себе си, а той бе напълно изключен от този разговор. Дори му се присмиваше.

— Знаех си, че точно това ще попиташ.

Той вече беше стигнал до нея.

Ароматът на цветя се бе променил — изветрял някак, ферментирал, с лек дъх на алкохол.

— Не, не ми е зле — предизвикателно отвърна тя.

— Ела насам, дръпни се от вратата. Да ти помогна ли?

Бони отблъсна ръката му, мина покрай него без никаква помощ. Походката ѝ беше някак вдървена. Достатъчно уверена, ала тромава. Сякаш чрез нея искаше да каже „Виж колко добре вървя“. Напомняше му на механична кукла, навита да крачи по пода.

— И не съм пила — ненадейно добави тя.

Той затвори вратата, но първо погледна навън. Отпред нямаше никой.

— Не съм казал такова нещо.

— Не, но си го мислиш...

Бони зачака отговора му, но той не добави нищо. Всеки отговор би я раздразнил еднакво, нямаше значение дали ще ѝ противоречи, или ще се съгласява с нея. Тя търсеше свада с него, беше враждебно настроена. Дали това чувство се бе породило спонтанно, или друг ѝ го бе внушил, той не можа да разбере.

— Аз никога не се напивам — рече тя, извърната към него от вратата на всекидневната. — И никога през живота си не съм се напивала.

Дюранд не отговори. Бони влезе във всекидневната.

Когато и той на свой ред влезе там, тя седеше в голямото кресло, леко отпуснала глава назад — почиваше си. Очите ѝ бяха отворени, но не гледаха това, което върши; бяха приковани някъде далеч нагоре. Сваляше си ръкавиците, но не така внимателно, както обикновено, а с някакво лениво безгрижие — празните им пръсти ту висяха свободно надолу, ту се полюшваха насам-натам.

Дюранд спря и се взря в нея за момент.

— Закъсня — каза той най-сетне.

— Знам, че закъснях. Няма защо да ми го казваш.

Издърпа ръкавиците с отривисто и ядно движение на китката си и ги хвърли на масата.

— Защо не ме питаш къде съм била?

— Нима ще ми кажеш? — парира я той.

— Нима ще ми повярваш? — върна му го тя. След това си свали шапката. Заразглежда я внимателно и неодобрително, въртейки я за периферията около китката на другата си ръка.

Сетне, съвсем ненадейно събра палеца и показалеца на свободната си ръка в кръг, разтвори ги рязко и звучно чукна шапката с нокът — с този просташки жест изразяваше пренебрежението си. Миг по-късно я захвърли и тя падна на пода, доста далеч от нея. Дюранд не се помръдна да я вземе. В края на краищата това беше нейната шапка. Само погледна накъдето беше паднала.

— Мислех, че я харесваш. Мислех, че е последното ти модно увлечение.

— Ами — дрезгаво рече ти с възмущение. — В Ню Йорк се носят по-големи този сезон. Малките са вече демоде.

Кой ти го каза, горчиво я запита той наум. Кой ти каза, че пропиляваш дните си тук, далеч от големите градове, където си живяла

така приятно преди. Той чуваше тези думи, като че бе присъствувал при произнасянето им.

— Да ти донеса ли нещо? — предложи Дюранд след малко.

— Няма какво да ми носиш — отвърна тя, едва ли не с подигравка. И той разбра недоизказаната част на мисълта ѝ: „Мога да си взема, каквото пожела, и без твоята помощ.“

Остави я на спокойствие. Нечие влияние я бе настроило срещу него. Или по-скоро бе раздухало жарта на враждебността ѝ, която отдавна тлееше в нея. Причината не беше в алкохола, а в нещо по-сериозно. Алкохолът бе просто маслото в огъня.

След няколко минути Дюранд се върна с чаша кафе, което бе сварил за нея. Това беше проста операция и единствената, на която бе способен в кулинарното изкуство. Наблюдавал я бе какво прави и затова знаеше, че се налива вода, в която се слага смляното кафе, след което се оставя на печката.

Но докато някои други, някои други, които той не познаваше, биха оценили тъжното очарование на стореното без никаква показност усилие, тя се разбунтува и отврати.

— Ах, толкова си миличък, дявол да те вземе, че чак ми се повръща. Не можеш ли да се държиш като мъж? Не можеш ли да си свалиш колана и да го размахаш някой път? Кой знае, можеше да има полза и за двамата?

— Така ли обикновено се отнасяха... — започна хладно той, но не довърши.

Въпреки това тя изпи кафето. Без, разбира се, да му благодари за труда.

Последва период на сънливост, докато кафето се усвои от организма ѝ, подир което се появиха ободряващите му качества. Бони изведнъж стана словоохотлива. Като че ли искаше да заглади лошото впечатление, което първоначално бе създавала поради липсата си на задръжки. Враждебността изчезна или най-малкото не се проявяваше външно.

— Изпих една чашка — призна тя. — И май не трябваше да пия. Но те настояваха.

Тя почака да види дали той ще я попита кои са тези „те“. Не я попита.

— Бях си тръгнала за вкъщи, това беше в пет, преди няколко часа и сгрехих, като тръгнах да вървя пеша през целия път, вместо да взема файтон. Сигурно съм се преуморила. Или пък си бях стегнала корсета прекалено силно. Не знам. Във всеки случай както си вървах по улицата, изведнъж започна да ми прилошава и пред очите ми всичко заплува. Не знам какво щеше да стане, сигурно щях да падна на земята. Но за щастие се случи така, че само на няколко крачки след мене, по същия тротоар вървеше една много изискана дама. Тя ме подхвана и ме задържа да не падна. Щом дойдох на себе си, тя настоя да ме заведе у тях, за да мога да се съвзема, преди да продължа. Къщата ѝ беше само на няколко крачки оттам, били сме почти пред нея, когато ми прилоша.

След малко се върна съпругът ѝ; сега и двамата дума не ми даваха да издумам за тръгване, докато не се уверят, че съм се оправила. Предложиха ми това питие, а то сигурно е било по-силно, отколкото ми се стори тогава. Наистина бяха самата любезност. Тя май каза, че фамилията ѝ е Джаксън. Някой път ще ти покажа къщата им. Имат прекрасен дом.

Увлечена от спомените си, Бони започна да му го описва.

— Заведоха ме в гостната и ме настаниха на един диван. Само да я беше видял. Личеше си, че са дали много пари. Нашата нищо не представлява пред нея. Мебели в стил Луи XV, тапицирани с тъмновиолетова дамаска. На стената от двете страни на камината — високи огледала, а в огнището вместо цепеници гореше газ, можеш да включиш и да изключиш камината, когато си поискаш...

Тя говореше, а Дюранд виждаше във въображението си мизерната хотелска стаичка, забутана някъде из страничните улички около гарата, със спуснати щори, за да не се вижда отвън; тайната любовна среща, неусетно продължила извън рамките на благоразумието под влияние на алкохолното опиянение. Тя и мъжът, който и да беше той...

Пламъкът на старата любов, отново разпален от алкохола; подновяването на предишните връзки, шепотът и сподавеното хихикане, общите спомени. Виждаше всичко, като че беше там и надничаше иззад гърбовете им.

Най-силно го разтърси не физическата ѝ изневяра. Съкруши го духовната ѝ измяна — това, което беше наистина непоправимо. Никога

не би могла да му изневери така страшно чрез тялото си, както чрез ума и сърцето си. Защото той открай време знаеше, че не е първият мъж в живота ѝ, но бе желал, надявал се бе и молил да бъде последният.

Сега, когато се връщаше мислено назад, му беше лесно да проследи стъпките, довели до това положение. Лъжата му относно парите — това временно незадоволително средство, което само влоши нещата, вместо да ги оправи. После острата им, ожесточена свада, когато той най-после трябваше да се отметне от думите си, а тя се огорчи, изпълни се със злоба и зажадува да му върне със същата монета за неговия номер. Някъде по това време сигурно бе изпратила писмо на Север, и макар че никога не го беше чел, Дюранд можеше да се досети какъв е бил отчаяният му зов: „Ела да ме вземеш. Не мога повече да понасям това, измъкни ме оттук.“ И после, преди пет дни — отговорът, загадъчното писмо до „Мейбъл Грийн“.

Тя нямаше защо да ходи повече до пощата и тайно да получава писма. Други нямаше да има. Сега подателят беше тук при нея, в същия този град.

Да, мислеше си Дюранд с внезапно осенило го просветление, и аз бих пътувал пет дни, дори дваисет пъти по пет дни, за да бъда с жена като Бони. Кой мъж не би го сторил? Ако новият ѝ любовник не може да се грижи за нея, тя просто трябва да повика стария.

Най-после Бони разбра по лицето му, че вече не я слуша.

— Много се разбъбрих — рече тя неловко. — Боя се, че ти омръзнах.

— Това никога няма да стане — мрачно отвърна той. — Ти никога няма да ми омръзнеш, Бони — и беше истина.

Тя изпъна лакти назад и сподави една прозявка.

— Май ще е най-добре да си легна.

— Да — съгласи се той вяло. — Така ще е може би най-добре.

Малко след това Дюранд чу вратата на стаята ѝ да се затваря, главата му бавно клюмна надолу, неутешимо надолу и се прислони в събраните му върху масата ръце.

LXII

На другия ден той не спомена нищо за излизането ѝ, за пиенето, още по-малко за по-сериозните ѝ прегрешения. Чакаше да види дали ще се опита да ги повтори (с почти оформено в главата му решение да я проследи и да убие мъжа, с когото я намери), но тя не излезе. Ако имаше уговорена следваща среща, тя не беше за този ден.

Бони лежа до късно и го остави на нежните грижи на немарливата прислужница, която идваше да им чисти и готви през ден, три пъти седмично. Той не я укори дори за това, ползващо се с лоша слава неразположение — резултат от прекаляването с алкохол, известно като „махмурлук“.

Когато най-сетне слезе да вечеря с него, тя наистина беше благоразположена. В нея сякаш съжителствуват две личности, каза си той. Трезвата Бони не знаеше или поне не си спомняше за инстинктивната неприязън, която пияната несъзнателно бе проявила предната вечер. Или ако си спомняше, опитваше се да заглади лошото впечатление.

— Амилия отиде ли си? — запита тя. Въпросът беше излишен, зададен само за да се започне разговор. Тишината в кухнята и фактът, че никой не дойде да им сервира на масата, сами по себе си говореха за отсъствието ѝ.

— Да, към шест часа — отвърна той. — Подреди масата и остави вечерята да се топли на печката.

— Ще ти помогна да я донесем — предложи тя, като го видя, че се запъти нататък.

— Ще можеш ли? — запита той.

При този укор тя сведе поглед, сякаш признаваше, че си го заслужава.

Сервираха си сами. Тя стеснително му подаде панерчето с хляба през масата. За миг той се направи, че не го вижда, после отстъпи, взе една филия и изсумтя:

— Благодаря.

Погледите им се срещнаха.

— Много ли ми се сърдиш, Лу? — измърка тя като котка.

— А има ли за какво? Само ти можеш да отговориш на този въпрос.

За секунда Бони стреснато го погледна, като че питаше: „Колко ти е известно?“.

Кой друг мъж щеше да стои така кротък и спокоен, след като знае това, което аз знам, запита се Дюранд. Сетне си спомни какво бе казал на Джардин при последното си ходене в Ню Орлиънс: „Ще постъпя така, както трябва. Не мога иначе“.

— Не бях в най-добрата си форма — меко рече тя.

— След като вече се върна тук, не си направила нищо ужасно — обясни ѝ той. — Беше малко нацупена и толкова.

— Не съм направила нищо лошо и преди да се върна — бързо каза тя. — Държах се лошо само тук.

Колко добре се разбираме, помисли си той. Наистина сме свързани един с друг.

Тя скочи, заобиколи зад него, наведе се над рамото му и го целуна, преди той да успее да ѝ попречи.

В гърдите му сякаш избухна барут, сърцето му пламна моментално, но външно нищо не издаваше разразилия се пожар. Колко лесно е да ме купят, даде си сметка той. Колко лесно е да ме успокоят. Това любов ли е или сломяване на мъжеството ми?

Седеше вдървен, с ръце на масата, решен да не я прегърне.

Издадоха го устните му, макар че се опита да ги възпре.

— Пак — промълвиха те.

Тя още веднъж сведе лице над него и отново го целуна.

— Пак — повтори той. Устните му вече трепереха. Бони отново го целуна.

Изведнъж той се съживи. Грабна я така буйно, че прегръдката му по-скоро приличаше на нападение. Дръпна я към себе си, взе я в обятията си, притисна лице към нейното, жадно зацелува устните ѝ, шията ѝ, раменете ѝ.

— Ти не можеш да разбереш какво правиш с мене. Направо полудявам. О, това не е любов. Това е наказание, проклятие. Ще убия всеки, който се опита да те отнеме от мене... и тебе ще убия. После ще те последвам. За да не остане нищо след нас.

И докато устните му постоянно се връщаха към нея, единствените му гальовни думи, прекъсвани от целувки, бяха:

— Проклетнице!... Проклетнице!... Проклетнице!... Трябва да си само моя!

Когато най-сетне я пусна изтощен, тя остана да лежи отпуснато, сгушена в прегръдките му. Изразът на лицето ѝ беше много странен, някак стреснат. Сякаш в необуздаността си Дюранд ѝ беше сторил нещо, което не беше очаквала.

Бони бавно поглади челото си с ръка, като че ли искаше да събуди някакъв необходим ѝ спомен, който сега той почти бе изличил и унесено промълви:

— О, Луис, ти не знаеш колко си опасен. О, мили мой, почти ме караш да забравя...

И тук пресечената несигурна мисъл издъхна недовършена.

— Кого да забравиш? — обвинително изрече той. — Какво да забравиш?

Бони го погледна смаяно, сякаш не знаеше, че е проговорила на глас.

— Да забравя... себе си — неубедително довърши тя.

Не искаше да каже това, установи той с горчива мъдрост. Но въпреки това в тази дума се крие истината. Аз нямам друг съперник, освен този, който е в нея. Само тя самата си пречи да не ме обича.

На другия ден Бони не излезе от къщата. Той отново чакаше, отново притаяваше дъх, но тя предано остана вкъщи. Изглежда, нещо осуетяваше срещата, ако тя изобщо трябваше да се състои.

Не излезе и на следващия ден. Прислужницата дойде и докато слизаше надолу по стълбите, Дюранд зърна двете в салона, застанали близо една до друга, сякаш бяха водили някакъв потаен разговор. Стори му се, че Бони припряно оправя корсета си, като че ли криеше нещо, което току-що беше получила.

Тя може би нямаше да се издаде, но негърката беше лош конспиратор и така драматично се облеци зад гърба на господарката си, когато го видя, че сама му внуши мисълта, че помежду им става нещо подозрително.

Има и други начини за връзка, освен личната среща, припомни си той. Вероятно уговорката, от която толкова много се страхувах, е била направена, и то пред очите ми, просто чрез късче хартия.

Същия този ден към края на вечерята Бони явно се умисли. Бяха сами, тъй като прислужницата, посредникът в измяната, отново я нямаше.

Случайните забележки, които се подхвърлят при хранене на двама души, ставаха все по-редки от страна на Бони. Скоро тя въобще престана да ги прави по своя воля и само отвърщаше на неговите. Не след дълго и отговорите ѝ започнаха да оредяват и той пое разговора изцяло върху себе си. Тя само кимваше разсеяно или измърморваше по някое вяло „да“, докато мислите ѝ очевидно бяха насочени другаде.

Накрая започна да се храни бавно и неохотно — толкова дълбоко се бе замислила върху онова, което тревожеше ума ѝ. И сигурно наистина имаше нещо, тъй като човешкият разум никога не остава без деен. Тя набощдаше с вилицата си къс храна и я оставяше, без да я поднесе до устата си в продължение на няколко минути. Или ръката ѝ увисваше във въздуха между чинията и устата ѝ, за да остане в това положение.

По едно време също така необяснимо, както се бе появила, разсеяността ѝ отново изчезна. Изпари се. Неведомите странични пътеки, по които бе скитала мисълта ѝ, явно вече не я мамеха или пък ги бе извървяла докрай.

Най-сетне погледът ѝ се спря на него.

— Спомняш ли си вечерта, когато се карахме? — запита меко тя. — Тогава ти спомена нещо за онази стара застрахователна полица, която ми показва веднъж, когато живеехме на Сейнт Луис Стрийт. Вярно ли е това, което ми каза? Наистина ли е все още у тебе? Или просто си го измисли, като онова, че са ни останали пари.

— Все още е у мене — разсеяно отвърна той. — Но е невалидна, тъй като не съм плащал вноските.

Сега тя усърдно се хранеше, сякаш да компенсира за времето, което бе загубила, когато се беше замислила над чинията си.

— Означава ли това, че тя няма никаква стойност?

— Не. Ако се изплатят старите вноски, отново ще стане валидна. Мисля, че не е минало много време.

— Колко пари ще са необходими?

— Петстотин долара — раздразнено отвърна той. — Но нали ги нямаме?

— Не — отвърна хрисимо тя, — но какво лошо има, ако попитам?

Бутна чинията си назад. Сведе поглед, сякаш ѝ се бяха скарали, и се взря в сключените си ръце. После хвана единия от пръстите си и бавно започна да подръпва и върти диамантения пръстен, който някога бе получила като сватбен подарък. Движеше го напред-назад, замислена, отнесена нанякъде.

Кой би могъл да каже дали го вижда, докато си играеше с него? Кой би могъл да каже какво изобщо вижда? Какви са мислите ѝ? Движенията ѝ не издаваха нищо. Просто една жена, която неспокойно върти пръстена си.

— Какво се прави в такива случаи? Искам да кажа, ако имаме парите? Как точно става?

— Просто парите се изпращат в Ню Орлиънс до застрахователното дружество и те кредитират вноските към полицата.

— И тогава тя отново става валидна, така ли?

— Полицията отново става валидна — някак сприхаво отвърна той, раздразнен от настойчивостта, с която го разпитваше за това.

Разбира се, Дюранд се бе досетил на какво се дължи интересът ѝ към нея. Тя хранеше смътна надежда, че ще могат по някакъв начин да изтеглят заем от застрахователното дружество и така да се сдобият с пари.

— Мога ли да я видя? — замоли се Бони.

— Веднага ли? Тя е някъде горе из старите ми документи. Но няма стойност, предупреждавам те; вноските не са изплатени.

Бони не настоя повече. Седеше на масата и замислено опипваше диаманта на пръста си; местеше го леко напред, после леко назад и той пръскаше ярки искри в светлината на лампата.

Тя изобщо не отвори дума за полицата отново, но спомнил си разговора им, Дюранд се залови да я търси по собствена инициатива. Не веднага, а два-три дни по-късно.

Не успя да я намери. Първо провери на мястото, където мислеше, че е прибрана, но там я нямаше. После потърси и другаде,

ала никъде не я намери.

Сигурно се бе загубила по време на многобройните им забързани местения от град на град, при някое припряно опаковане или разопаковане. А може би най-неочаквано щеше да изскочи отнякъде, където все още не му бе хрумнало да я потърси.

Накрая, не особено разтревожен, той се отказа от опитите си да я намери и само мислено сви рамене. Загубата във всеки случай не беше голяма, тъй като полицата нямаше стойност и срещу нея не можеше да се вземе заем (което според него беше мотивът на Бони да го разпитва по този въпрос).

Дори не й спомена, че не е успял да я намери. А и нямаше защо, тъй като тя също, изглежда, бе загубила предишния си интерес към нея и не го попита нищо, докато седеше на масата срещу него, поглаждайки безцелно останалите си без пръстени ръце.

Същата седмица прислужницата (готвачка и чистачка едновременно), която имаха до този момент, внезапно изчезна и те останаха сами в къщата.

Два последователни дни тя не се появи и той, забелязал — съвсем по мъжки — отсъствието й едва тогава, попита Бони:

— Какво е станало с Амилия?

— Освободих я във вторник.

— Но аз мислех, че й дължим пари за три-четири седмици назад. Как успя да й платиш?

— Не съм й платила.

— И въпреки това тя се съгласи да си отиде?

— Нямаше избор, наредих й. Ще си получи парите, когато и ние самите ги имаме, знае го много добре.

— Няма ли да наемеш друга?

— Не — отвърна Бони, — мога да се справя и сама. — И тихо добави нещо, което Дюранд не чу достатъчно ясно.

— Какво? — запита той с неволно учудване.

Стори му се, че бе казала „за малкото време, което ни остава“.

— Казах, за малкото време, което ще останем — тактично повтори тя.

Бони наистина се справи, и то далеч по-успешно, отколкото в Моубийл, когато за първи път се бе опитала да се грижи за домакинството, та той трябваше да я води да се хранят в хотела.

Първо, прояви по-голяма воля, отколкото в онези далечни, безгрижни дни; в усилията ѝ имаше по-малко лекомислие и доста повече упоритост. В процеса на готвенето имаше може би по-малко смях, но затова пък в резултата нямаше неприятни изненади. Тя вече не беше младоженката дете, което си играе на домакия; беше жена, решила да придобие нови умения и не пестеше труда си за постигането им.

Цели два дни готви, ми чинии и въртя метла нагоре-надолу по стълбите. И тогава, на втората вечер... Дюранд я чу как изпищя в кухнята, после звука на счупена чиния, която сигурно бе изпуснала от ръцете си. Беше отишла там, за да измие съдовете след вечерята, докато той си четеше вестника в трапезарията. Дори и най-влюбеният мъж не би предложил на жена си да избърше чиниите вместо нея; би било също така странно, както да ѝ помага при раждане.

Той хвърли вестника и се втурна към кухнята. Тя стоеше пред димящия от пара умивалник.

— Какво стана? Опари ли се?

— Плъх — задавено рече Бони. — Шмугна се между краката ми, както си стоях тук. Скри се ей там. — А после, изкривила лице от отвращение, добави: — О, толкова голям беше! Просто ужасен!

Дюранд грабна един ръжен и се опита да го пхне в цепнатината между стената и пода, която му бе посочила. Ръженът се запъна. Нямаше къде да влезе. Това, изглежда, беше само плитка пукнатина в мазилката.

— Не може да се е скрил тук...

Уплахата ѝ се превърна в гняв.

— Мислиш, че лъжа ли? Може би трябваше да ме ухапе до кръв, за да ми повярваш!

Той застана на четири крака и започна да блъска ръжена насам-натам така енергично, че всъщност издълба дупка, каквато преди нямаше.

Бони го погледа известно време.

— Какво се опитваш да направиш? — сухо запита тя.

— Ами да го убия — отвърна задъхано той.

— Това не е начинът, по който можем да се отървем от тях! — Кракът ѝ раздразнено тупна по пода. — Един ще убиеш, а десетки други ще останат.

Хвърли престилката, излезе от стаята и се отправи към антрето. Разбрал, че си е наумила нещо, но без да се досеща какво, той остави ръжена, изправи се на крака и я последва. За свое учудване намери я в салона с шапка и шал, готова за излизане.

— Къде отиваш?

— След като ти не се сещаш, аз ще отида до аптекаря, за да го помоля да ми даде нещо, с което да ги изтребим — троснато отвърна тя.

— Сега ли? По това време? Вече минава девет и той сигурно отдавна е затворил.

— Има една друга аптека в оня край на града, която е отворена до десет, знаеш го не по-зле от мен. — И с мрачна решителност, сякаш той беше по някакъв начин виновен за присъствието на плъховете, добави: — Няма да стъпя повече в кухнята и да рискувам да ме нападнат. Остава само да се разтичат и по леглото ни, докато спим!

— Добре тогава, ще отида аз — бързо предложи той. — Ти не бива да излизаш по това време на нощта.

Бони леко омекна. Свали шала, макар и все още понамръщена от това, че не се е сетил навреме какви са му задълженията. Изпрати го до вратата.

— Недей да ходиш в кухнята, докато не се върна — предупреди я той.

— Нищо не може да ме накара да вляза там — съгласи се тя, изпълнена с ужас.

Затвори вратата след него. После отново я отвори за миг.

— Не му казвай кои сме и за коя къща го вземаш — посъветва го тя, снишила глас. — Не ми се ще съседите да разберат, че сме завъдили плъхове. Говори зле за мене, каква чистота поддържам като домакия...

Дюранд се засмя на това типично женско безпокойство, но обеща да не казва и тръгна.

Когато се върна, откри, че Бони отново се бе заела с работата си в кухнята, въпреки предупреждението му и собствения ѝ страх — една

съзнателна проява на смелост, на която не можа да не се възхити вътрешно. Тя обаче бе взела предохранителни мерки — внесла бе лампата със себе си и я бе поставила на пода близо до нозете си като един вид светлинна защита.

— Видя ли други плъхове, докато ме нямаше?

— Мисля, че го видях да се показва от дупката, но аз хвърлих нещо по него и той отново се скри.

Дюранд ѝ показа какво му бе дал аптекарят.

— Това трябва да се наръси пред дупките и скривалищата им.

— Зададе ли ти някакви въпроси? — запита тя някак си не на място.

— Не, попита ме само дали има деца в къщата.

— Не се ли интересува коя е къщата?

— Не. Той е доста възрастен и изкуфял; изглежда, гореше от нетърпение да ме отпрати, за да затвори.

Тя вече протягаше ръка към пакетчето.

— Не, не го пипай. Аз ще го отворя.

Той съблече самото си, нави ръкавите на ризата си, клекна пред противната дупка и наръси тук-там малко от прахообразното вещество.

— Другаде има ли?

— Ето там има една, точно зад печката.

Тя го наблюдаваше одобрително като истинска къщовница.

— Стига толкова. Не трябва да слагаме прекалено много, защото ще го разнесем, като ходим наоколо.

— Трябва да се сменя на два-три дни — каза ѝ той.

Накрая постави пакетчето на полицата, където бяха останалите кутийки за подправки, но доста по-настрана от тях.

— Сега иди да си измиеш ръцете — предупреди го тя.

Ако не му беше припомнила, той положително щеше да забрави. Когато свърши, тя му подаде кърпата, за да ги избърше.

Болезтта му започна на следващата вечер. Бони я откри първа.

Като затваряше книгата си преди лягане, Дюранд забеляза, че тя го гледа внимателно. Изучаваше го добродушно, ала много съсредоточено. Изглежда го бе правила вече няколко минути, преди той да я усети.

— Какво има? — запита Дюранд с усмивка.

— Луис — поколеба се тя, — сигурен ли си, че напоследък се чувствуваш добре? Изглеждаш ми не на себе си. Нещо не ми харесва във...

— Аз ли? — удивено възкликна той. — Защо, никога не съм се чувствувал по-добре!

Тя махна с ръка, за да го прекъсне.

— Може и да е така, но видът ти го опровергава. Напоследък все по-често ми изглеждаш уморен и изпит. Не ти го казах по-рано, защото не исках да те плаша, но вече от доста време се каня да те питам. Много явно е, виждам го съвсем ясно.

— Глупости — едва не прихна той.

— Знам чудесно лекарство, стига да ми позволиш да ти го предложа. Аз самата ще взема от него, за да те убедя.

— Какво е то? — запита Дюранд развеселен.

Тя скочи.

— От тази вечер двамата с теб ще пием по един коктейл с яйце и бренди преди лягане. Увериха ме, че е чудесно тонизиращо средство за укрепване на организма.

— Аз да не съм бо... — опита се да се възпротиви той.

— Нито дума повече, сър! — шеговито му заповяда тя. — Смятам да ги приготвя още сега и вие няма да ми попречите. В кухнята имаме всичко необходимо. Пресни яйца, при това имай предвид, че са от най-хубавите, които могат да се купят — дванайсет цента дузината. Намира ни се и бренди.

Той не можеше да не се усмихне снизходително, но все пак я остави да прави каквото си иска. Това беше нова роля за нея — лечителка на несъществуваща болест. Щом я правеше щастлива — добре, какво лошо имаше?

Настроението ѝ стана приветливо, жизнерадостно; беше самата любезност и разкаяние. Дори мимоходом се наведе да го целуне по косите.

— Лоша ли бях с тебе? Лу, миличък, прости ми. Знаеш, че не е нарочно. От такава уплаха можеш да се превърнеш в свадлива вещица... — Тръгна към кухнята и пътьом се обърна да му се усмихне.

Той я чу да чупи яйцата някъде зад отворената врата и доволно се усмихна на себе си.

След малко тя дори започна да си тананика, докато обикаляше из кухнята — такова удоволствие изпитваше от задачата, която си бе поставила сама.

След още малко в тананикането ѝ започнаха да се долавят и думи — беше се превърнало в песен.

Той никога преди това не я бе чувал да пее. Досега беше изразявала задоволството си само със смях, никога с песен. Пееше вярно, но гласът ѝ не бе много звучен. Не и особено лиричен — „метален“ беше определението, което му дойде наум, но тя умело се придържаше към мелодията.

*„Просто песничка по здрач,
вън светликът гасне...“*

Внезапно песента секна, сякаш това, което вършеше в момента, бе погълнало вниманието ѝ изцяло. Може би дозираще брендите. Както и да е, тя не продължи да пее.

След малко влезе с чаша във всяка ръка. Съдържанието им беше бледозлатисто на цвят и гъсто като крем.

— Заповядай. Една за теб и една за мен. — Бони предложи и двете чаши. — Вземи, която искаш. — След като той си избра едната, тя колебливо опита от другата, останала в ръката ѝ. — Надявам се, че не съм прекалила със захарта. Ако е много сладко, става тежко. Мога ли да опитам от твоята чаша?

Взе я, опита и от нея. Питието остави малка бяла следа върху горната ѝ устна.

Изведнъж, както стоеше така, с двете чаши в ръце, тя извърна глава към вратата на кухнята.

— Какво беше това?

— Кое? Не чух нищо.

Бони отново влезе в кухнята. Остана там само няколко секунди. После пак се върна при него.

— Счу ми се някакъв шум отвътре. Искях да проверя дали съм затворила добре вратата.

Върна му чашата, която си беше избрал — тази, от която бе отпила.

— Тъй като съм сложила бренди — рече Бони, — можем първо да вдигнем тост. — Чукна чашата си в неговата. — За оздравяването ти.

И я изпи до дъно.

Той отпи дълга глътка от своята. Коктейлът му се стори доста благ и приятен. Алкохолът, който тя щедро бе наляла, леко сгръвяше стомаха след известно време.

— Ще ми се всички тонизиращи средства да бяха така вкусни, нали? — отбеляза тя.

— Добър е — призна Дюранд, по-скоро за да ѝ направи удоволствие, а не защото намираше някакви особени достойнства в него. В края на краищата това според него беше необичайна смесица — нито чист алкохол, нито само лекарство.

— Трябва да го изпиеш до дъно — любезно го подкани тя. — Само така ще ти подействува. Виж, като мене.

За да не я обиди след толкова труд да го приготвя, той също пресуши чашата си. След това подозрително завъртя език.

— Като че ли има тебешир, не мислиш ли? Малко е... стипчиво. Щипе.

Бони взе чашата от ръката му.

— Струва ти се така, защото не си свикнал с вкуса на млякото. Никога ли не си виждал устица на бебе, след като е сукало — цялата покрита с пресечено мляко?

— Не — увери я той с шеговита сериозност, — все още не си ми доставила това удоволствие.

Двамата се разсмяха с чувство на интимна близост.

— Само ще изплакна чашите — рече тя — и можем да се качваме.

Отначало Дюранд заспа дълбоко, най-после почувствувал приятната топлина на лекарството в стомаха си, макар че тя беше съсредоточена там и не се разпространяваше по жилите му, както става с чистия алкохол. Но после, след час-два се събуди, измъчван от болки. Топлината вече не беше приятна, пареше като огън. Сънят повече не го навести, прогонен от нажежения меч, който разкъсваше ли, разкъсваше вътрешностите му.

Остатъка от нощта прекара в страдание, като че ли беше разпнат на кръст. Викаше я неведнъж, но тя бе далеч и не го чуваше. Накрая,

безпомощен и откъснат от нея, Дюранд прехапа устната си и вече не издаде звук. На сутринта по брадичката му имаше засъхнала кръв.

В далечния край на стаята, на километри от него стоеше столът, на който бе праметнал дрехите си. Стол от абаносово дърво, с тапицирани в оранжев плюш седалка и облегалo. Преди незабележим, но сега превърнал се в символ.

Беше безкрайно далече от него и той гледаше с копнеж през всичките тези километри — неизмеримото разстояние между болестта и здравето, между безпомощността и силата, между живота и смъртта.

Чак в другия край на стаята, на много километри от него.

Трябваше да стигне дотам, до онзи стол. Беше далеч, но той трябваше да се добере по някакъв начин до него. Гледаше го толкова напрегнато, с такъв копнеж, че останалата част от стаята сякаш започна да потъва в мъгла, която се свиваше във все по-тесни концентрични кръгове около стола, така че той изпъкна ясно като във фокуса на силен прожектор или център на мишена, докато всичко друго изглеждаше разлято.

Дюранд не можеше да спусне крака от леглото и затова започна да се свлича с глава и рамене напред, докато горната част на тялото му се строполи на пода. След това, макар и не толкова шумно, паднаха и краката му.

Започна да пълзи на една страна по пода като някое влечуго, като червей или гъсеница; брадичката му опираше в земята след всяко движение, горещият му дъх излизаше на пресекулки и разклащаше мъха на килима пред лицето му, както вятърът къдри водата. С тази разлика, че гъсениците и червеите не могат да хранят такава силна надежда и нямат сърца, които да се гърчат в агония.

Пълзеше напред по килима, бавно, шарка по шарка. Всяка шарка — остров. Едноцветният фон помежду им — проток, бездна, широка не сантиметри, а цели левги. Тъкачът на килима едва ли е допускал някога, че дължината на произведението му ще се мери по този начин — с човешка пот, раздираща болка и сълзи на несломимо упорство.

Дюранд се приближаваше все повече и повече. Столът вече не се виждаше цял — горната му част беше някъде нависоко. В кръга на полезрението си, точно отпред и на едно ниво с пода, Дюранд виждаше

четири му крака, между тях обувките си и малко от седалката. Останалото се губеше в шеметни висини.

После седалката също изчезна, останаха само краката — значи, приближаваше се. Може би беше вече достатъчно близо, за да го стигне с ръка, ако я протегнеше право напред по пода.

Опита се да го стори — не му достигна съвсем малко. Оставаше само една педя разстояние между опънатите му пръсти и крака, който искаше да хване. Само още една педя.

Дюранд се заизвива, загърчи се. Два пръста по-напред. Разбра го по ръба на шарката. Но коварният, измъчващ го стол му ги отне по някакъв начин. Стоеше все така на една педя от него. Дюранд я бе преминал от своята страна, столът си я бе възвърнал мошенически от другата.

Още два пръста напред. И отново столът му ги отне с измама, възстанови ги откъм противоположната страна.

Беше лудост, халюцинация. Присмиваше му се, макар че столовете не могат да се подиграват.

Дюранд простря ръка напред, опънал всичките си мускули до скъсване, от върха на пръстите до рамото. Преодоля разстоянието с цената на години от живота си. Този път столът се дръпна рязко назад. Пак на една педя, на още една педя от ръката му.

Едва тогава през сълзите, замъглили очите му, Дюранд забеляза, че броят на обувките се е удвоил. Бяха четири, а не само две. Неговите под стола и нейните отстрани, които не бе забелязал досега. Сигурно бе отворила вратата много тихо, тъй като изобщо не я беше чул.

Застанала бе до стола, някъде високо горе. С едната си ръка придържаше полите на роклята си над пода, за да не издадат присъствието ѝ колкото е възможно по-дълго. С другата бе хванала стола и незабележимо го бе отдръпвала всеки път, когато той се бе опитвал да го стигне.

Сигурно добре се забавляваше. Смехът ѝ избухна над Дюранд, сочен и неудържим. После тя се опита да го възпре, да го сподави — от приличие, ако не от друго.

— Какво ти трябваше, дрехите ли? Защо не ме повика да ти ги дам? — подигравателно запита тя. — Не виждам за какво са ти притрябвали, мили мой. Нали не се чувствуваш добре?

Хвана стола, сега вече съвсем явно и с едно движение бързо го премести пред сломения му поглед чак до стената, на метър или два, където той не можеше и да си помисли, че ще го достигне.

Но сякаш по милост, каквато у нея нямаше, панталоните му се плъзнаха от облегалката и паднаха точно върху протегнатата му ръка, която здраво ги сграбчи.

Бони се наведе да му ги вземе и за миг двамата останаха вплетени в кратка, неравна борба.

— Те не ти трябват, мили мой — рече тя развеселена, като че ли говореше на вироглаво дете. — Хайде, пусни ги. За какво са ти?

Малко по малко Бони ги измъкна от ръцете му, издърпа ги просто със сила от отчаяно вкопчените му в тях пръсти.

Сетне, когато отново го настани в леглото, му подари една усмивка, която, макар че беше нежна, невинна и загрижена, го опари като нажежено желязо; и затвори вратата след себе си.

Абаносовият стол с оранжевата тапицерия стоеше там, лумнал в ярко сияние. В другия край на стаята, отдалечен на километри.

LXIII

По-късно тя отново дойде, облечена в лека шумоляща рокля, хубава като картинка и като същинска Флорънс Найтингейл^[1] седна на леглото до него, готова да го утешава, успокоява и задоволява нуждите му по всички възможни начини. По всички възможни начини, освен един.

— Бедничкият ми Лу. Много ли страдаш?

Дюранд решително отказа да го признае.

— Ще се оправя — задъхано изрече той. — Никога не съм боледувал през живота си. Ще ми мине.

Бони сдържано сведе поглед. Въздъхна утешително в съгласие и спокойно го увери:

— Да, скоро ще ти мине.

В главата му, кой знае защо, за миг се мярна картина на доволно котенце, което току-що е изблизило паничката си с мляко; после отново потъна в забвението, откъдето се бе появила.

Бони му помахаша с голямо ветрило. Донесе леген и охлади с влажна кърпичка пламналото му чело и задъхващите се гърди, леко и нежно, сякаш го галеше с пеперудени крилца.

— Искаш ли чаша чай?

В нежеланието си той рязко извърна глава.

— А не искаш ли да ти почета? Може да те поразсее.

Тя слезе в гостната, донесе оттам една стихосбирка и със сладко приспивна интонация му зачете Кийтс:

*„О, рицарю, какво те мъчи,
защо си тъй изпит от горест?“*

На това място спря и невинно попита:

— Какво означава „La Belle Dame Sans Mers“? Звучи красиво, но няма смисъл. Всички стихотворения ли са такива?

Дюранд запуши уши с ръка и изтерзано извърна глава.

— Стига — замоли я той. — Не мога да понасям повече. Моля те.

Бони затвори книгата. Изглеждаше учудена.

— Опитях се просто да те разсея.

Когато само водата не можеше вече да утоли пламтящата му и все по-силна жажда, тя излезе и с много увещания успя да получи кофа натрошен лед от рибарския магазин. Донесе я вкъщи и му даде да смучи и хруска леда парче по парче.

Правеше всичко необходимо за него. Всичко, освен едно.

— Повикай лекар — помоли я той най-сетне. — Не мога да се справя с болестта сам. Имам нужда от помощ.

Тя дори не стана от мястото си.

— Не е ли по-добре да почакаме още един ден? Нима това е моят неустрашим Лу? Може би утре ще си толкова добре, че...

Той се вкопчи в роклята ѝ с няма молба, но тя се отдръпна леко, за да не му позволи да я измачка. Лицето му се сгърчи, сякаш щеше да заплаче.

— Утре сигурно ще съм умрял. О, Бони, едва ли ще преживея тази нощ. Този пожар в стомаха ми... Ако ме обичаш... Ако ме обичаш. Лекар. Моля те!

Най-после тя отиде да повика лекар. Нямаше я в стаята половин час. Върна се с шапка и ръкавици и започна да ги сваля. Беше сама.

— Не доведе ли?... — Той усети, че идва краят.

— Не може да дойде по-рано от утре. Описах му признаците на болестта ти. Каза, че няма причини за тревога. Било някакъв вид... колики и щяло да мине от само себе си. Посъветва ме какво да правим, докато дойде да те прегледа. Хайде сега, успокой се...

Очите на Дюранд не се откъсваха от нея, блеснали от треската и обхваналото го отчаяние. Най-сетне прошепна:

— Не те чух да затваряш външната врата след себе си.

Тя бързо го стрелна с поглед, но отговорът ѝ дойде гладък и уверен.

— Оставих я откrehната, за да не губя време да я отключвам, когато се върна. В края на краищата ти остана съвсем сам в къщата. Да не би да ти е минало през ум... — После добави: — Нали видя, че съм с шапка?

Той не отвърна нищо. В пламналия му мозък се въртеше все една и съща мисъл:

Не чух да затваря вратата след себе си.

И тогава, най-после, макар и късно, Дюранд осъзна истината.

Зората — втората след започването на болестта му — пропълзя през щорите, а с нея се завърнаха и последните му остатъци от сила. Сила, грижливо съхранена зрънце по зрънце за неимоверното усилие, което му предстоеше. Сила, която не беше вече сила на тялото, а сила на духа. На волята за живот, за спасение; самозараждаща се, независима от нищо, вдишваща произведен от самата нея кислород. А когато и тя се изчерпеше, вече нищо не би могло да я замести.

И макар че в този миг само клепачите му потрепнаха, това беше началото на едно пътуване. На едно дълго пътуване.

Известно време той остана да лежи в същото положение. Да започне прекалено скоро, би означавало да се изложи на опасността да го открият и осуетят намеренията му.

Ето, шум от стъпки откъм салона — тя излизаше от стаята си. Клепачите му мигом се отпуснаха, покриха зениците му.

Вратата се отвори и Дюранд усети, че тя го наблюдава. Лицето му щеше да трепне, но той успя да се овладее.

Какъв продължителен поглед! Нямаше ли най-после да престане да се взира в него? Какво ли си мислеше сега? „Още ли не си умрял?“ А може би „Любов моя, днес не си ли по-добре?“ Коя беше истинската ѝ мисъл? Коя беше истинската Бони и коя лъжливата му представа за нея?

Тя влезе в стаята. Приближаваше се към него.

Наведе се и внимателно го заразглежда. Дюранд чувствуваше топлината на дъха ѝ. Долавяше теменужения аромат на одеколона, с който току-що се бе напръскала. Ала най-вече чувствуваше как погледът ѝ изгаря кожата му като две изпъкнали лещи, фокусирали слънчевите лъчи върху талаш, който тлее и пуши, за да избухне в пламъци. Толкова съсредоточено се бе втренчила в него.

Дюранд не трябваше да мръдне, не трябваше да трепне.

Изведнъж нещо тежко притисна сърцето му и то почти замря. Беше поставила ръка върху гърдите му, за да провери дали все още

бие. То изпърха като птичка под разтворената ѝ длан, но тя сигурно си помисли, че пулсът му е неравен и учестен, ако всъщност го бе почувствувала. После ръката ѝ се вдигна от гърдите му и пръстите ѝ се насочиха към клепачите — да проверят очния му рефлекс може би. Той предугади движението, тъй като миг по-рано нещо докосна леко кожата точно под очите му. Извъртя зениците си нагоре и когато тя повдигна клепача му, видя само бялото на очната ябълка.

След това Бони хвана ръката му, изправи я вертикално от лакътя и опря палец в китката ѝ. Мереше пулса му.

Положи ръката му на мястото ѝ. И макар че не я пусна грубо, нито пък я блъсна надолу, по начина, по който го стори — някак рязко и нервно — той съвсем ясно почувствува разочарованието ѝ от това, че всички нейни проверки показват, че е все още жив.

Тя се оттегли, роклята ѝ изшумоля и го погали леко за сбогом. Миг по-късно вратата се затвори и той остана отново сам в стаята. Чу как тя тръгна надолу по дървената стълба, сякаш на всяко стъпало някой чукаше с кокалчетата на ръката си.

От този момент започна бягството му към живота.

Събрал всичките си останали сили, Дюранд се справяше добре в началото. Отметна завивките, придърпа тялото си извън леглото и се преметна настрани върху пода.

Лежеше проснат до леглото; оставаше му само да се изправи.

Почина си малко. Обзе го силна, раздираща болка, която лизна стените на стомаха му, както пламъкът лиже горящ в камината пън; тя плъзна нагоре по гърлото му като по кюнец и отново затихна в тъпото болезнено пулсиране, което изпитваше постоянно — то поне беше поносимо.

Изправи се на крака, хвана се за леглото и тръгна към края му. Оттам до стола имаше празно пространство, където не би могъл да се опре на нищо. Отблъсна се рязко и предизвикателно от таблата на леглото и се озова пред гладката повърхност на пода. Направи две твърди крачки и политна несигурно. Още две крачки, пак политна и вече загуби равновесие. Само да можеше да се добере до стола, преди да падне... Спусна се към него с всички сили и успя. Прекоси разстоянието, сграбчи го, като едва не го събори, но остана на крака.

Облече сакото си както беше без риза и го закопча. Това бе сравнително лесно. После обу панталоните; успя да се справи с тях,

като седна на стола и ги издърпа нагоре. Ала обувките се оказаха почти непреодолимо препятствие. Беше невъзможно да се наведе към тях по нормалния начин — не би могъл да се огъне в такава мъчителна поза.

Първо ги нагласи с крака така, че да застанат точно една до друга, с върховете напред. След това насочи ходилата си едно по едно към съответния отвор и бавно ги напъха вътре. Но обувките зееха незакопчани и беше невъзможно да върви с тях, без да рискува да се изуят, докато слиза по стълбите.

Дюранд легна ребром на пода. Вдигна единия си крак и хвана ходилото си с две ръце. Всяка обувка имаше пет копчета, но той избра най-горното — това, което му беше най-лесно да достигне и с мъка го закопча в съответната капсулка. После вдигна другия си крак и стори същото.

Сега отново беше прав, облечен за тръгване, оставаше му само да върви напред и да измине необходимото разстояние. Стига да мога, рече си той с мрачна ирония.

С вдървената походка на сомнамбул или на моряк, който залита по наклонената от силно вълнение палуба, Дюранд прекоси разстоянието от стола до вратата и се облегна за миг на касата ѝ. Сетне хвана внимателно топката, завъртя я и я задържа за малко в това положение, за да не изщрака при връщането си.

Отвори вратата и прекрачи прага.

В дъното на коридора имаше кръгло прозорче с изглед към улицата, което служеше и за осветление на стълбището. На рамката му беше опънато дантелено перде.

Дюранд стигна дотам, опирайки се с лакът на стената и жадно се взря с едно око навън към живота. Поради непосредствената си близост до ретината на окото му, пердето изглеждаше като едра мрежа, която насичаше гледката на отделни квадратчета, обрамчени плътно от всъщност съвсем тънките нишки, уголемени от късото разстояние.

В едно от квадратчетата се виждаше само част от предната алея, цялата покрита с еднообразно сиви плочи. В по-горното — отново алеята, но в по-далечна перспектива, с врязало се отгоре ѝ зелено триъгълниче от затревената площ покрай нея. В още по-горното — колкото трева, толкова и плочник и започналата да се появява над тях бяла основа на един от стълбовете на пътната врата. И така нататък —

все откъслечни фрагменти, които не му позволяваха да си създаде цялостна картина на света.

Искам отново да живея, молеше се сърцето му, искам отново да живея там, навън.

Дюранд се извърна от това бледо копие на живота, нетърпелив да слезе долу при оригинала. Сега пред него се проснаха стълбите; спускаха се надолу като пропад, като стръмна урва. За момент той изгуби кураж, тъй като си даде сметка колко усилия ще му струва да слезе по тях. А едно далечно проскърцване на стол някъде долу в кухнята още повече го обезсърчи.

Но той можеше да върви само напред. Връщането би означавало смърт само по себе си, смърт в леглото.

Когато стигна до стълбището, погледът му се насочи към дългата сякаш с километри верига от стъпала, която го делеше от долния етаж. Зави му се свят, но съумя да запази равновесие, като се вкопчи с две ръце в колонката на перилата, сякаш на нея се крепеше животът му.

Знаеше, че няма да може да слезе по стълбите изправен както когато беше здрав. Щеше да загуби равновесие и да полети с главата надолу, просто защото краката му не го държаха. Затова първата му работа беше да намали височината, от която би могъл да падне. Седна на първото стъпало и стъпи с крака на второто като дете, което все още не може да ходи. Оттам краката му се преместиха на третото стъпало, а той седна на второто.

Колкото по-надолу слизаше, толкова повече се приближаваше към нея. Защото тя беше там, точно където отиваше.

Сега Бони, изглежда, беше съвсем наблизо. Той можеше да си представи всичко, което тя върши, съдейки по звуците, долитащи до него.

Няколко леки иззвънтявания, последвани от почти недоловимо докосване по ръба на чаша: значи, разбъркваше захарта в кафето си.

Проскърцване на стола: навеждаше се напред, за да отпие.

Още едно проскърцване: облягаше се назад след първата глътка.

Чу се хрускане на препечена коричка: отчупваше от кифлата си.

Покашляне: в гърлото й, изглежда, бяха попаднали трохички.

Ново проскърцване: навела се бе напред, за да ги преглътне с малко кафе.

Щом аз я чувам така добре, помисли си той, нима е възможно тя да не чува как се прокрадвам, шумоленето, което сигурно издавам при движенията си?

Боеше се дори да си поеме дъх, а точно сега имаше нужда да диша дълбоко.

Най-сетне стигна началото на стълбището; там трябваше да полежи за малко, присвит на две като празен чувал, хвърлен отгоре, макар че всеки момент тя можеше да излезе и да го види.

От мястото му до входната врата оставаха само няколко крачки по права линия. Но той знаеше, че не може да ги измине прав. Слизането надолу бе отнело всичките му сили, беше прекалено изнемощял, за да го стори. Как тогава да стигне дотам? На какво щеше да се подпира?

Докато се изправяше с усилие, разрешението дойде от само себе си. Опря рамене на стената, първом с лице към нея, после с гръб, пак с лице, с гръб и т.н. — въртеше тялото си по нея, без да пада, и същевременно напредваше към вратата.

По средата на разстоянието обаче имаше препятствие, което щеше да го лиши от опората на стената. Това беше украсеното с рога порт манто, чиято долна част, пригодена за седалка, се издаваше доста напред, а горната представляваше тънък дървен плот с огледало. То поначало беше нестабилно поради неправилната си конструкция и Дюранд се боеше да не го събори с тежестта на тялото си.

Заобиколи го трмаво, като се придържаше за него, колкото да не го клати и се озова от другата му страна. Но сега, когато опасността порт мантото да падне бе отминала, Дюранд откри, че е по-трудно да се отдели от него, отколкото да се реши да го използва за опора и в продължение на няколко изпълнени с ужас секунди остана там като уловен в капан и не смееше да го пусне изведнъж, за да не би то да се разклати и да го издаде.

Най-напред пусна по-близкия му край, а с другата си ръка продължаваше да го придържа и по този начин порт мантото се уравни. После отдръпна и тази ръка, то само леко се разлюля за момент, след което отново се успокои.

Отделил се най-сетне от него, Дюранд се сви ниско на пода, скрит зад издадената напред седалка. Не от предпазливост, а просто от

изтощение, от невъзможност да направи и крачка, макар че всъщност само това го спаси.

Тъй като най-неочаквано, без никакво предупреждение, Бони се появи на прага на кухнята и погледна нагоре към стълбите. Дори излезе навън и заинтригувана изкачи няколко стъпала, за да може да чуе по-добре и да се увери, че всичко е тихо. След това, вече успокоена, слезе надолу, обърна се с гръб към него и се върна в кухнята.

Дюранд извади от устата си парчето плат, което бе натъпкал в нея, за да заглуши тежкото си дишане, тъй като не би могъл да го овладее и видя, че е оцветено в бледорозово.

Секунди след това притисна устни към ръба на вратата и макар че го бе направил съвсем неволно, това беше една истинска целувка.

Сега му оставаше много малко и той беше сигурен, че дори сърцето му да бе спряло, мъртвото му тяло да бе започнало да изстива, пак би могъл някак си да продължи и да довърши започнатото. Дори природните закони нямаше да могат да го спрат, след като бе стигнал толкова близо до целта си.

Езикето на бравата потъна почти безшумно навътре и той, без да помръдва глава, но изпънал шия напред, зачака да види дали лекото щракване — разбира се, ако го беше чула — ще я накара да излезе от кухнята. Тя обаче не се показва.

Дюранд дръпна неуверено дръжката към себе си и вратата се отвори подканващо пред него.

Прекрачи прага. Политна напред, опря се на една от колоните на верандата и остана неподвижен, почти легнал върху нея.

След малко се заклатушка по стъпалата пред входа.

След още малко премина със залитане по алеята и се задържа на стълба на пътната врата; изглеждаше като че ли е паднал върху него и той го е пробол.

Беше спасен.

Беше се върнал към живота.

Странен аромат изпълни ноздрите му: ароматът на чист въздух.

Странна топлина обля лицето и раменете му като балсам: топлината на слънцето.

Излезе на тротоара. Заолюлява се в ярката слънчева светлина, а с него се люшна и сянката му на земята. Една залитаща фигура и една

залитаща сянка. Набеляза си някакво дърво до бордюра, само на два-три метра от себе си.

Тръгна към него като дете, което току-що прохожда, като едно голямо дете. С къси тронави крачки, без да прегъва колене, изхвърляше нагоре ходила, изпънал ръце напред, за да сграбчи приближаващата се цел. Политна върху ствола на дървото, прегърна го, притисна се към него.

Оттам, по същия начин, до другото дърво.

После до следващото.

Но след това нямаше повече дървета. Беше откъснат.

Покрай него минаха две жени с пазарски кошници и той се опита да ги спре с пиянски жест, за да му обърнат внимание и да му окажат помощ.

Те пъргаво го заобиколиха, извърнали презрително глави и бързо отминаха нататък.

— Не е ли възмутително да се напиват по това време! — чу той едната да казва на другата.

— За пияниците часът няма никакво значение! — отвърна осъдително спътницата ѝ.

Дюранд отпусна коляно на земята, но отново се изправи. Въртеше се на едно място като птица с пречупено крило.

Някакъв мъж позабави крачка и внимателно се вгледа в него. Дюранд използва това, за да привлече вниманието му и залитна към него с умолително протегнати напред ръце.

— Господине, помогнете ми! Лошо ми е.

— Какво има, приятелю? Болен ли сте?

— Има ли някъде наблизо лекар? Трябва ми лекарска помощ.

— Знам един на две пресечки по-назад. Току-що минах покрай дома му.

— Бихте ли ми помогнали да отида дотам? Боя се, че няма да мога да се справя сам...

От време на време фигурата на мъжа се раздвояваше пред очите му, после отново се сливаше в едно цяло.

Човекът колебливо погледна часовника си.

— Закъснял съм вече — смръщи вежди той. — Но не мога да откажа за такова нещо. — Сетне се извърна решително към Дюранд. — Облегнете се на мене. Ще ви заведа дотам.

Дюранд опря рамо на него и двамата с усилие се затътриха нататък.

По едно време Дюранд вдигна глава за миг и погледна онова, което всички други виждаха всеки ден.

— Колко е прекрасен светът! — въздъхна той. — Слънцето е огряло всичко... и все пак остава още толкова много светлина...

Мъжът го погледна учудено, но не каза нищо.

Скоро спряха: бяха стигнали.

Ако не от всички къщи в града, то поне от всички лекарски къщи единствено в тази не се влизаше от първия етаж, а от втория. Пред входната врата имаше малка площадка, до която се стигаше по стълби. Това беше нов вид строителство и такива сгради — до една построени от тъмнокафяв камък — бяха започнали да никнат като гъби във всички по-големи градове на страната; имаше цели квартали от тях — с нисък първи етаж, който вече не се наричаше така, а беше известен като „сутерен, американски тип“.

Иначе той щеше да е вече в безопасност вътре, секунди след като бяха стигнали до нея.

Ала добрият самарянин, който го бе довел дотук с цената на някакви си десетина загубени минути, въздъхна дълбоко, притеснен от своите грижи, извади часовника си и отново го погледна, този път съвсем явно разтревожен.

— Бих искал да ви помогна да се качите догоре — призна той, — но вече съм закъснял с четвърт час за срещата, която имам. Май няма да можете да се справите сам... Почакайте, ще се кача да позвъня. Който и да се покаже, ще ви помогне да се изкачите по стълбите.

Той се завтече по стъпалата, натисна звънеца и веднага слезе.

— Нали ще се оправите, ако ви оставя сега?

— Благодаря — едва си пое дъх Дюранд, опрян на декоративната колонка в началото на стълбите. — Благодаря. Само да си почина малко.

Мъжът се затича тромаво в посоката, от която току-що бяха дошли — явно не бе казал, че бърза просто за извинение.

Останал отново сам и безпомощен, Дюранд се обърна и погледна нагоре към вратата. Все още никой не бе дошъл да я отвори. Погледът му се плъзна встрани към най-близкия прозорец и той видя, че в

долния му ъгъл бе поставена табелка, която никой от двамата не си бе направил труда да прочете докрай.

„Доктор Ричард Фрейзър
Приемни часове:
сутрин — от 11 до 13 часа.“

Камбаната на някаква църква наблизко удари един път. Още нямаше единайсет. Значи беше десет и половина.

Изведнъж две бели меки ръце хванаха нежно и увещаващо приведените му от изтощение рамене, миг по-късно Бони се прокрадна между него и къщата и му препречи пътя към стълбите.

— Лу! Миличък! Какво правиш тук в това състояние? Какво си намислил... Току-що открих, че външната врата е отворена. А тебе те нямаше в леглото. Тичала съм по улицата като... За щастие още от предната пресечка видях, че стоиш тук... Лу, как можеш да ме тревожиш така, как можеш да ме плашиш така?

Някъде съвсем наблизко, макар и със закъснение, се отвори врата, но лицето на Бони му пречеше да я види — беше непосредствено пред неговото и закриваше целия свят.

— Да, моля — чу се женски глас. — Желаете ли нещо?

Бони леко извърна глава, просто на сантиметър и отговори:

— Не, не. Сгрешили сме.

Вратата рязко се затвори и с това угасна всяка надежда за живот.

— Хей — промълви той. — Хей, вие горе... Няма ли кой да ми помогне?

— Аз съм тук — тихо отвърна Бони. — Тук пред тебе... Само аз мога да ти помогна.

Той направи немощна крачка встрани, за да се освободи, а да се изкачи по стълбите не можеше да става и дума.

Тя също се отмести, за да бъде пак пред него.

Той се дръпна и залитна в обратната посока.

И така валсът продължи на стълбището, бавният и ужасен валс на смъртта.

— Горе — молеше се той. — Пусни ме да се кача горе. При вратата. Имай милост.

Гласът ѝ беше изпълнен със състрадание, от устата ѝ капеше мед от жалост.

— Върни се при мен. Любов моя. Миличкият ми. Съпруге мой.

Дори и очите ѝ се бяха насълзили. Ръцете ѝ го придържаха нежно — толкова нежно, че той изобщо не ги усещаше.

— Стига ти толкова — тихо ридаше Дюранд. — Достатъчно злини ми направи. Дай ми една последна възможност... Не ми я отнемай...

— Мислиш, че ще ти сторя зло ли? Доверяваш се на някакви непознати повече, отколкото на мене? Нима не вярваш, че и аз те обичам? Толкова ли се съмняваш в мен?

Той объркано поклати глава. Когато тялото е отпаднало, остротата на мисълта също се притъпява. Бялото става черно, а черното бяло и последният глас, който заговори, е гласът на истината.

— Наистина ли ме обичаш? Наистина ли, Бони? Въпреки всичко?

— Как можеш да ме питаш? — Устните ѝ се сляха с неговите, там, на светло, на самата улица. Едва ли някога е имало по-нежна целувка, която да излъчва такова себеотрицание. Лека като крилце на пеперуда.

— Попитай сърцето си — прошепна тя. — Попитай сърцето си.

— Какви ли не ужасни неща ми минаваха през главата. Сигурно съм сънувал кошмари. Но изглеждаха толкова правдоподобни. Мислех си, че исках да се отървеш от мене.

— Нима си допуснал, че аз съм причината за... болестта ти? — До последния момент Бони си оставаше привърженичка на хазарта. Дръпна се крачка в страни, крачката, която той я бе молил да направи. — Аз съм тук. Вратата е там пред тебе. Можеш да отидеш, където пожелаеш.

Той направи неуверена крачка към нея. Главата му клюмна на гърдите ѝ в неизразима с думи капитулация.

— Толкова съм уморен, Бони. Заведи ме вкъщи.

Дъхът ѝ разбърка косите му.

— Хайде, Бони ще те заведе вкъщи.

Помогна му да слезе от стъпалото — единственото, на което бе успял да се изкачи по пътя към спасението си.

Тук-там около тях, в близкия и далечния край на улицата няколко любопитни минувачи се бяха поспрели да видят трогателната сцена, без да знаят какво става.

Когато Дюранд и Бони се обърнаха да си вървят, хората загубиха интерес и всеки пое по пътя си. Но тя викна към един човек, преди още да е успял да се отдалечи.

— Господине! Бихте ли се опитали да ни намерите файтон. Съпругът ми е болен и трябва да го заведе къщи колкото е възможно по-скоро.

Можеше да трогне и най-безчувственото сърце. Мъжът повдигна шапка към нея, кимна и веднага се зае да изпълни задачата. След няколко минути той се появи иззад близкия ъгъл, изправен на страничното стъпало на някакъв бързо приближаващ се файтон.

Конете спряха, мъжът подхвана Дюранд от едната страна, а тя — удивително силна за дребния си ръст — самоотвержено го подкрепяше от другата. Поведоха го внимателно към файтона и го настаниха удобно на седалката; за да сторят това, непознатият трябваше да се качи заднишком. После той остави Дюранд и слезе от другата страна.

Седнала до него, Бони протегна ръка и леко докосна рамото на неизвестния помагач в израз на прочувствена благодарност.

— Благодаря ви, господине. Благодаря ви. Не знам какво щях да правя, ако не бяхте вие.

— Всеки би го сторил, госпожо — мъжът съчувствено я погледна. — Бог да ви помага и на двамата.

— И аз за това се моля — набожно отвърна тя, когато файтонът потегли.

Зад тях на същите онези стълби бе застанал мъж с черна чанта в ръка. Той погледна с мимолетно любопитство към отдалечаващия се файтон, сви рамене в недоумение и продължи да се изкачва, докато вдеше ключ за вратата.

По време на краткото пътуване до къщата им Бони беше самата грижовност.

— Облегни се на мен. Отпусни глава в скута ми, мили. Така помалко ще ти друса.

Само след няколко минути отново бяха пред вратата на дома си; дългият път на Дюранд към Голгота завърши, изминат напразно. Ала

той не съжаляваше, така пълна и упоителна беше илюзията, че и тя го обича.

Сега файтонджията ѝ помогна да го свалят. Пред пътната врата тя остави Дюранд на грижите му за малко.

— Почакай тук за секунда, скъпи. Дръж се за стълба, ще ида да взема пари за файтона. Излязла съм без чантичката си, така се бях изплашила за тебе.

Втурна се вътре сама, за миг зад вратата зейна празно пространство, а той почувствува липсата ѝ, почувствува я дори за този кратък миг, после тя отново се върна, все така тичешком, плати на файтонджията и Дюранд остана единствено на нейните грижи.

Изкачиха се по стълбите към верандата; един последен лъч гаснеща бяла светлина трепна по гърбовете им, преди да влязат вътре. Тя посегна назад и вратата се затвори след тях. Може би завинаги? Може би за последен път?

Продължиха нататък през дългия сумрачен салон, покрай украсеното с рога порт манто, до началото на стълбите. Всеки сантиметър му бе струвал някога капка кръв.

Но любовта го бе завладяла, държеше го в прегръдките си и Дюранд не мислеше за нищо друго. Или пък може би това беше смъртта; понякога, когато тя настъпва, човек също не го е грижа за нищо.

След това Бони го затегли нагоре по стълбите стъпало по стъпало. Силата ѝ беше неимоверна, волята ѝ да му помогне несломима.

На площадката, преди да завият, той задъхано промълви:

— Спри за малко тук.

— Какво има?

— Нека да погледна още веднъж всекидневната, преди да се качим. Може никога да не я видя отново. Искам да ѝ кажа сбогом. — Той посочи с трепереща ръка над перилата. — Погледни, там е масата, на която седяхме толкова вечери преди това да ми се случи. Погледни лампата, същата онази лампа, която винаги съм си представял... когато бях млад и неженен... че ще осветява красивото лице на жена ми точно срещу мене. И тя осветяваше твоето лице, Бони. Благодарен съм ѝ за това. Нима никога вече няма да те озарява пред очите ми, Бони? — Пръстите му погалиха очертанията на лампата в празното

пространство, което ги делеше от нея. — Гаснат вече лампите на нашия дом, на любовта ни. За мене те никога вече няма да греят... Сбогом...

— Хайде — тихо рече тя.

Отново в стаята; смъртното ложе щеше да приеме своя мъртвец.

Тя му помогна да седне на леглото и удобно да се облегне назад. След това вдигна нагоре и краката му. Събу обувките му, свали му самото и толкова. После бавно дръпна завивките върху него — отстрани като покров.

— Добре ли си така, Лу? Изпънати ли са чаршафите отдолу? — Сложи ръка върху челото му. — Неразумната ти постъпка е изцедила всичките ти сили.

Очите му бяха приковани в нея, странно нежни и печални. Като на ранено животно, което моли да не го измъчват.

Тя извърна поглед, но нещо непреодолимо я накара отново да се взре в него.

— Защо ме гледаш така, скъпи? Искаш да ми кажеш нещо ли?

Дюранд я повика с пръст да се наведе.

Бони леко наклони глава, за да чуе по-добре какво ще й каже.

Той протегна трепереща ръка към бретона ѝ, погали русите копринени къдри, които увенчаваха хладното ѝ гладко чело.

После с усилие се поизправи на лакът, като че повдигнат от отлива, който бързо се отдръпваше под него, за да го остави на сухия пясък.

— Обичам те, Бони — прошепна той с жар. — Само тебе, никоя друга. Отначало докрай, само тебе. И в отвъдното. В отвъдното, Бони, чуваш ли ме? В отвъдното. Любовта ми не свършва сега. Аз може да умра, но не и тя.

Лицето ѝ още повече се приближи, бавно, неуверено, като на човек, който се потапя в нещо непознато, непреживяно, налучквайки пипнешком пътя си. Беше променено и продължаваше да се променя: той никога не го бе виждал така разнежено. Като че беше непознато лице, все още неродено, което срамежливо наднича иззад маската, сковавала го през всичките тези години — лице, което би трябвало да е нейното, но не беше. Лицето на душата ѝ преди ударите на живота да го обезобразят до неузнаваемост.

То плахо се приближаваше към неговото през безкрайните, неизследвани пространства на чувства, непознати досега за нея.

В очите ѝ блестяха сълзи, той не се заблуждаваше, видя ги.

— Ще бъдеш ли доволен от мъничко любов, Лу?

— Ще ми стигне, колкото и да е.

— Тогава знай, че наистина е имало един момент, в който съм те обичала. Ето сега.

Целувката ѝ, непринудена и спонтанна, носеше горчивината на неудовлетворения копнеж за любов, която би могла да съществува между тях. И той разбра, сърцето му разбра, че това е първата ѝ истинска целувка.

— Стига ми — усмихна се щастливо той. — Никога не съм искал нещо повече.

Потърси ръката ѝ, хвана я в неговата и потъна в трескавата забрава на неспокоен и кратък сън.

Когато се събуди, последните искри на деня гаснеха на запад и се слягаха като ситна бяла пепел в огнище — свечеряваше се. Ръката ѝ все още беше в неговата, тя седеше на леглото и го гледаше. Сякаш не бе мръдвала през всичките тези часове, издържала бе на това ново за нея изживяване — да се измъчва заради друг — твърдо и безропотно; будувала бе само с мислите си срещу това обречено на смърт лице. Дюранд пусна ръката ѝ.

— Бони — измъчено простена той. — Направи ми пак от онзи тоник. Готов съм за него. Мисля, че... че е по-добре така...

Тя сепнато вдигна глава за миг. Взря се втренчено в очите му. После отново се наведе над него.

— Защо ме молиш за това сега? Не съм ти го предложила.

— Боли ме — простишко отвърна той. — Не мога да издържам повече. — Обърна се на една страна, после на другата. — Ако не от любов, направи го поне от милосърдие...

— По-късно — уклончиво рече тя. — Не говори така. Не казвай такива неща.

По лицето му изби пот. Дъхът излизаше през ноздрите му със свистене.

— Когато не го исках, ти ми го даде насила... Сега, когато те моля, ми отказваш... — Той се попривдигна нагоре и отново се отпусна. — Сега, Бони, сега! Не мога да издържам повече. Какво значение има? Защо да чакаме да изтече нощта? Спести ми я, Бони, спести ми тази нощ! Толкова е дълга... толкова тъмна... толкова самотна...

Тя бавно стана и разсеяно потърка ледената си ръка.

После още по-бавно тръгна към вратата. Отвори я и спря, за да го погледне. След това излезе. Дюранд я чу да слиза до стълбите. Чу как на два пъти се спря, сякаш огънят на решимостта ѝ гаснеше, и отново тръгваше.

Нямаше я десетина минути, не повече. Десет минути, които той прекара в пламъците на ада.

Сетне вратата се отвори и тя се върна. Носеше чашата с тоника в ръка. Приблужи се до него и я остави на етажерката малко настрани, за да не може да я достигне.

— Недей... Не още... — каза тя, когато Дюранд посегна към чашата. — Това може да почака. Малко по-късно.

Запали лампата и отиде до камината, за да хвърли кибритената клечка в нея. Остана на мястото си, загледана в огнището. Дюранд знаеше, че там няма нищо за гледане, просто се бе замислила с незрящи очи.

За разлика от нея той виждаше всичко — в мислите си. Всичко отново. Отново танцуваха валс в ресторант „Антоан“ в деня на сватбата им: „Вале към слънцето, любов моя, в лазура, в златно сияние, валс в бяло.“ Отново прозвуча закачливият ѝ въпрос зад вратата на спалнята: „Кой чука?“, и отговорът „Вашият съпруг“. Тя отново застана на прага, обляна в лунно сияние. „Ела в спалнята на своята съпруга, Луис.“ Отново се разхождаха под ръка по крайбрежната алея в Билокси, вятърът отново духна шапката му, той тръгна да я гони, а тя се смееше сред феерията на развените си от повея поли. Той отново вдигна ръце над спящото ѝ тяло, за да я засипе със стодоларови банкноти. Отново...

Отново, отново и отново — за последен път.

Жестокостта на смъртта не е в това, че тялото умира, а че всички спомени си отиват завинаги.

Някаква ярка светлина прогори призрачната примка на предсмъртните му видения като ярка, нажежена до бяло комета, Дюранд погледна към Бони и видя, че е застанала до камината с горящ факел в протегнатата си напред ръка. Но не беше цепеница или клечка, а някаква свита на тънко руло хартия. Когато пламъкът допълзя до ръката ѝ, тя хвана овъгления край, за да може да го изгори изцяло.

Хвърли го в огнището, протегна крак напред и стъпка останалата тук-там пепел, сякаш окончателно приключваше с нещо.

— Какво правиш, Бони? — едва чуто прошепна Дюранд.

Тя не извърна глава, като че ли не я интересуваха дали той е видял какво бе направила, или не.

— Изгорих един лист хартия.

— Каква хартия?

Гласът ѝ беше безизразен.

— Една застрахователна полица... върху живота ти... за двайсет хиляди долара.

— Не си заслужаваше труда. Нали ти казах, че е невалидна?

— Отново беше станала валидна. Заложих пръстена си и изплатих вноските.

Изведнъж той видя как тя скри лице в дланите си, сякаш споменът за полицата я измъчваше, дори и след като я бе изгорила.

Дюранд въздъхна, но не се беше развълнувал много.

— Бедничката ми Бони. Толкова ли ти трябваха тези пари? Аз бих... — Той не се доизказа.

За миг-два остана неподвижен.

— Време е вече да го изпия — тихо каза той най-сетне.

Протегна ръка към чашата. Хвана я и я поднесе към устните си.

[1] Флорънс Найтингейл (1820–1910) — английска милосърдна сестра. — Б.пр. ↑

LXIV

Ненадейно тя се обърна и се хвърли към него. Той не бе допускал, че човек може да се движи толкова бързо. Но тя беше дребна и пъргава. Ръката ѝ се мярна за миг пред лицето му като бял снаряд. Чашата изчезна от ръката му. Някъде встрани се разби стъкло.

Мокрото ѝ от сълзи лице се разля в безформено петно, сякаш се виждаше през прозорец, по който се стичат дъждовни капки. Тя разтреперано придърпа Дюранд към себе си и притисна лицето му към гърдите си. Той никога не бе изпитвал такава силна прегръдка. Никога не го бе обичала достатъчно, за да го прегръща така.

— О, милостиви боже — неистово простена тя. — Погледни от небето и ми прости. Спри този ужас, върни всичко отначало, поправи стореното, боже! Лу, миличък Лу! Едва сега прозрях всичко! Очите ми са отворени, най-после отворени! Какво направих?

Тя падна на колене пред него като онази нощ в Билокси, когато се срещнаха за втори път. Но колко по-различно беше сега; колко фалшиви, колко неестествени бяха молбите и позата ѝ тогава и колко безутешна беше скръбта ѝ сега, в истинския пристъп на разкаяние, което нищо на този свят, дори и думите му не можеха да облекчат.

Ридаеше сърцераздирателно и неутешимо като дете, думите засядаха на гърлото ѝ, така че почти нищо не ѝ се разбираше. Може би това бе плачът на дете, на новородената Бони, на малкото момиченце, останало безмълвно в продължение на двадесет години и едва сега намерило сили да извиси глас.

— Сигурно съм била луда... Безумна... Как можах да приема това? Но когато бях с него, виждах само него, никога тебе... Той събуждаше всичко старо и лошо в мене... Правеше ужасните неща да изглеждат добри или пък просто смешни...

Треперещите ѝ пръсти умоляващо галеха лицето му, докосваха устните, затворените очи, сякаш искаха да върнат живота в тях. Но нищо, нито бурните целувки, с които го обсипваше, нито потоците сълзи, с които го обливаше, можеха да го върнат към живота.

— Аз те убих! Убих те!

И непокорна до последния момент, Бони падна ничком на пода и заудря с юмрук в безполезен бунт срещу съдбата, която я бе изиграла така.

Изведнъж спря да плаче. Така внезапно, сякаш се уплаши от някаква мисъл, преминала като светкавица през отпуснатата ѝ на пода глава. Ръката ѝ престана да удря.

Вдигна поглед. Застана нащрек, изпълнена със злост и лукавство. Дюранд не разбра защо. Бони се обърна и погледна назад към прозореца с някакъв ужасен и невнятен страх.

— Никой няма да те отнеме от мене — процеди тя през стиснати зъби. — Няма да те дам. За нищо на света. Не е късно, все още не е късно! Ще те заведе на безопасно място. Бързо, обличай се. Заедно ще отидем. Имам достатъчно сила и за двамата. Ще живееш. Чуваш ли ме, Лу? Ще живееш... още ще живееш!

Пристъпи предпазливо към прозореца, опряла гръб на стената, докато стигна края му; после надникна внимателно през процепа между пердето и стената. Дюранд я видя как лекичко кимна на себе си, като че в потвърждение на нещо, което бе очаквала да види.

— Какво има? — прошепна той. — Кой е там навън?

Бони не отговори. Изведнъж се дръпна рязко навътре, сякаш уплашена, че са я видели отвън.

— Да угася ли лампата? — попита той.

— Не! — ужасено махна с ръка тя. — Недей, за бога! Аз трябваше да я изгася. Ще се приеме като сигнал, че... че всичко е свършено. Единствената ни възможност е да тръгнем веднага, остави я да свети, все едно че... че сме още тук.

Втурна се тичешком към леглото, но без да забрави да хвърли още един боязлив поглед към прозореца. Седна до Дюранд, смачка полите си, хвана необутия му крак и го вдигна нагоре, докато той упорито се занимаваше с другия.

— Сега другата обувка! По-бързо! Хайде, така е добре... Нямаме време за повече.

Помогна му да стане от ръба на леглото, задържа го изправен до себе си като някакво парцалено чучело или застанал мирно оловен войник, който би паднал, ако го пусне дори само за миг.

— Облегни се на мене, ще ти помогна. Ето така. Хайде сега! Движи си краката, добре, това е то. О, Лу, опитай още веднъж. Само още веднъж. Та ти веднъж вече го направи. Този път сме заедно, тръгнали сме заедно. Сега любовта ни бяга... за да се спаси.

Той се усмихна, а подът бавно пълзеше под преплитащите им се крака, сантиметър по сантиметър.

— Нашата любов — шепнеше той окуражен. — Нашата любов бяга. Къде отиваме?

— На някой влак, който и да е, за където и да е. Само веднъж да излезем от тази къща.

Тя героично се бореше, сякаш бе духът на живота, влязъл в двубой с призрака на смъртта, който искаше да ѝ отнеме Дюранд. Задържа го, когато политаше напред, подпираше го, когато се люшваше назад. Излязоха от спалнята и поеха през салона на горния етаж. Но на стъпалата тя едва не го изпусна. В един ужасен миг той се наклони така, че за малко не полетя с главата надолу, а тя напрегна и последната капчица сила в дребното си тяло, за да възстанови равновесието, което бяха загубили.

В това кошмарен момент Бони не издаде нито звук и ако той бе паднал, щеше да полети заедно с него, за да загинат заедно, но не би го пуснала. В ръцете ѝ се вля сила, която никога не бе съществувала у нея, и здравата ѝ прегръдка, прегръдката на отчаянието успя да го задържи, помогна му да се изправи до нея и равновесието беше възстановено.

После, когато си отдъхнаха за момент, облегнати на перилата — тя с гръб към тях, той — отпуснал глава на гърдите ѝ — Бони намери време да приглади падналите върху челото му коси и да прошепне успокоително:

— Горе главата, любов моя. Няма да те оставя да паднеш. Много ли ти е трудно?

— Не — измъчено отвърна той и вдигна очи към сведеното ѝ над него лице. — Нали си с мене.

Сега отново надолу, този път по-внимателно, стъпало по стъпало, като двама вплетени в прегръдка балетисти, изпълняващи някакво ужасно па дьо дьо, пристъпващи на пръсти, бавно, пипнешком, в непрогледен мрак.

Когато стигнаха до последното стъпало, тя изведнъж замръзна на място. В настъпилата тишина, освен тежкото им дишане се чу и още един звук.

На предната врата се чукаше тихо и настойчиво. Много предпазливо, много потайно. Чукане, което трябваше да бъде чуто само от един-единствен човек. От човек, предупреден да го очаква, да се ослушва за него. Някой чукаше по вратата сигурно с два пръста, а може би и с един; всъщност не чукаше, а по-скоро драскаше, стържеше по нея — толкова тих беше този шум.

Заедно с това прозвуча и характерно изсвирване с уста. Също така тихо и предпазливо. Малко по-силно от дъх, трептящ между нечий устни. Умолително и печално като зов на малко бухалче. Или повей на вечерника, нахлул през вратата.

Свиренето не беше постоянно. Секваше. Отново прозвучаваше. Секваше. И отново прозвучаваше.

— Шшшт, тихо! — Дюранд почувствува как тя инстинктивно го притисна по-силно, сякаш да го предпази от нещо. Нещо, което тя, за разлика от него, разбираше какво означава. — През задния вход — прошепна Бони. — Задръж дъха си, любов моя. В името на всичко свято нито звук, иначе... иначе и с двама ни е свършено.

Много внимателно, плътно притиснати един към друг, но не толкова, за да се крепи той, както беше преди, а за да са сигурни, че другият няма да издаде звук, те се отдалечиха от стълбата и тръгнаха в обратната посока към трапезарията. Там тя спря за няколко безценни секунди, посегна към едно шише с бренди, извади запушалката и навлажни устните му, като продължаваше да го придържа с ръка около кръста.

— Боя се да ти дам повече. Толкова си изнемощял — рече тя, изпълнена с жалост.

— Нали моята любима е до мене. Няма да се предам — обеща той сякаш на себе си.

Продължиха към неосветената кухня, обгърнати от мастиленочерен мрак, в който проблясваше само окото на квадратното прозорче на задната врата.

Дюранд чу как ключалката леко щракна под търсещите ѝ пръсти. Вратата се отвори и благодатният хлад на свободата лъхна пламналите им лица.

Последният звук, който се чу зад тях, беше тихото нетърпеливо чуване, преминало цялото разстояние от предната врата дотук след кратката пауза. Беше малко по-припряно отпреди, малко по-настойчиво. И заедно с него прозвуча подсвиркването със своя таен смисъл, което сякаш казваше: „Отвори ми. Отвори. Знаеш кой съм. Познаваш ме. Защо се бавиш?“. Вече малко по-остро, малко по-повелително, изразяващо нетърпение.

Дюранд не я попита кой е това. Имаше толкова много неща в живота, за които беше вече прекалено късно да пита, прекалено късно тепърва да научава. Искаше да знае само едно, трябваше да го знае и то най-после му беше казано — че го обичат.

Запрепъваха се из тъмния заден двор, излязоха навън през вратата, която водеше към уличката, минаваща зад всички съседни къщи, стигнаха до началото ѝ, а оттам свиха в страничната пресечка. Продължиха по нея, покрай ъгъла и към улицата, успоредна на тази, на която се намираше къщата им.

— Към гарата — повтаряше тя. — Към гарата. О, Лу, постарай се. Само през няколко улици е. Веднъж да стигнем дотам и ще сме в безопасност. Там винаги има хора, денем и нощем. Светло е, нищо лошо не може да ни се случи... Влак. Който и да е... За където и да е...

Който и да е, повтаряше сърцето му в ритъма на отчаяния си пулс, за където и да е.

Напред, все по-нататък и по-нататък; два залитащи силуети, чийто дъх се давеше в гърлата им, двама нетрезви несретници, опиянени от желанието да живеят мирно и тихо в любов. Нито едно око не ги видя, нито една ръка не им помогна.

Гарата вече се виждаше зад площада, гаровия площад — самият център на града — или поне Бони му каза така, защото той не виждаше толкова надалеч, когато силите и на двамата не издържаха на неимоверното напрежение, ръцете ѝ отмаляха, волята ѝ се прекърши и той падна в праха пред краката ѝ.

Бони отчаяно се опита да го вдигне, но беше толкова изнемощяла, че се строполи върху неподвижното му тяло, полулегнала върху него, като че не тя го дърпаше да стане, а той я влечеше надолу.

— Не губи време — едва издума Дюранд. — Не мога... Нито крачка повече...

Тя отново се изправи с мъка, зарови пръсти в косите си като обезумяла и се озърна наоколо.

— Трябва да те заведе на открито! О, любов моя, любов моя, той ще ни настигне, ако стоим тук още дълго...

После се наведе към него, целуна го за кураж и се затича напред, оставяйки го, където беше легнал. Втурна се в една сграда в началото на площада, над чийто вход имаше запалена лампа и надпис: „Мебелирани стаи под наем“.

След миг отново се появи, размахала ръка към някого вътре, за да го накара да побърза. Не го изчака, върна се тичешком при Дюранд, като придържаше с две ръце полите на роклята си, за да не ѝ пречат. Зад нея се показва мъж по риза, който се опитваше да облече сакото си. Той също хукна към Дюранд.

— Насам — извика го тя. — Насам. Ето го.

Мъжът застана до нея край проснатото на земята тяло.

— Помогнете ми да го занесем до някоя от вашите стаи.

Човекът, як като бик, вдигна Дюранд на ръце и тръгна към хотела. Бони подтичваше покрай него, опитвайки се да му помогне, като хване краката на Дюранд.

— Няма нужда, мога и сам — каза мъжът. — Минете отпред и дръжте вратата отворена.

Черното, обсипано със звезди небе над площада се люлееше насам-натам над извърнатите нагоре очи на Дюранд. Струваше му се, че е много близо до него. Сетне небето се превърна в бледо сияние на лампа, отразено от висок таван. След миг светлото петно се наклони и започна постепенно да помръква, значи изкачваха се нагоре по стълби. В паузите между бавните тежки стъпки на мъжа, който го носеше, Дюранд чуваше честото почукване на токчетата ѝ, някъде съвсем наблизо зад тях. По едно време почувствува как две малки длани хванаха увисналата му надолу ръка и нечии меки като кадифе устни се притиснаха към нея.

— Съжалявам, че стаята е толкова нагоре — рече мъжът, — но единствено тя е свободна.

— Няма значение — отвърна Бони. — Каквато и да е. Където и да е.

Минаха през някаква врата; отначало таванът беше черен, но после постепенно се освети от пухкаво като памук газено пламъче и

придоби цвета на потъмняло сребро.

— Да го оставя ли на леглото, госпожо?

— Не — тихо рече Дюранд. — Не на леглото. Леглата означават смърт. Гибел — докато човекът го поставяше в едно кресло, очите му потърсиха нейните и се усмихнаха. — Аз няма да умра, нали, Бони? — убедено прошепна той.

— Никога! — прегракнало отвърна тя. — Не те пускам! — Стисна малките си юмручета, издаде брадичка напред и очите ѝ предизвикателно заискриха, сякаш бяха от кремък.

— Да повикам ли лекар, госпожо? — запита мъжът.

— Не, не искам засега нищо повече. Оставете ни сами. Ще ви се обадя по-късно. Ето, вземете. — Тя напъха някакви пари в ръката му през полуотворената врата. — Ще ни запишете в регистъра по-късно.

Заклучи, върна се тичешком към Дюранд и коленичи умолително пред него.

— Луис, Луис, ако съм искала някога пари, ако съм искала някога хубави дрехи и бижута, всичките ще ги дам в този миг, за да те видя здрав и читав. Красотата си дори ще дам... — Тя впи нокти в лицето си и задърпа гладката си кожа, сякаш искаше да му я даде. — Какво друго имам, за да го дам?

— Моли се на бога, скъпа, не на мене — тихо и нежно промълви Дюранд. — Искам те такава, каквато си. Не бих те заменил дори срещу живота си. Не ми трябва добра жена, благородна жена. Искам моята суетна, моята егоистична Бони... Обичам те — добра, лоша, такава, каквато си, а не заради качествата, които са ни учили, че жената трябва да притежава. Бъди смела в едно: никога не се променяй. Защото те обичам такава, каквато те зная, и ако бог може да обича, той ще разбере.

Тя, която никога не бе плакала през живота си, сега ридаше така, че страните ѝ бяха облени в непресъхващ поток от сълзи — сълзите, събирани сякаш цял живот, рукунаха неудържимо в изблик на разкаяние.

Той докосна влажните им следи с треперещи пръсти.

— Недей да плачеш вече. Толкова много плака през последните минути. Аз исках да ти даря щастие, не сълзи.

Бони си пое дъх и се опита да се пребори с хлипането, да го сподави, да спре сълзите.

— Аз съм толкова неопитна в любовта, Лу. Познах я едва преди половин ден. Половин ден любов от двайсет и три години живот. Луис — запита тя, учудена като дете, — винаги ли е такава? Така ли боли?

Джоранд си припомни отминалите дни на любовта им, която сега беше пред своя край.

— Боли наистина. Но все пак си заслужава. Та това е любов.

Някъде съвсем наблизо през прозореца долетя странно пухтене, сякаш огромен като бик звяр дрънчеше с веригите си и ровеше с муцуна земята.

— Какво беше това? — вяло попита той и едва-едва повдигна глава.

— Някакъв влак навън в тъмнината. Влак, който влиза в гарата или маневрира по линиите.

Ръцете му се вкопчиха в облегалките на креслото и той леко се привдигна.

— Бони, той е за нас, това е нашият влак. Който и да е, за където и да е... Помогни ми. Помогни ми да излезем оттук. Ще се справя, можем да го хванем...

Целият живот на Бони бе преминал под знака на принудата, на внезапните промени, на светкавичните решения. Тя така бе свикнала с тях, че моментално прие предложението му. Само една дума й трябваше, за да скочи. Пламна тутакси като огън, заразена от въодушевлението му.

— За където и да е. Дори за Ню Йорк. Ти ще ме пазиш, ако решат да ме... — провря ръка под кръста му и му помогна да стане от креслото. Безкрайното бягство започваше отново. Плътено прегърнати, те направиха крачка към вратата. Една-единствена крачка...

Той падна. Сега вече за последен път — беше съвсем ясно. Рухна като мъртъв. Остана да лежи, без да се съпротивлява — чакаше смъртта. Очните му отчаяно търсеха Бони.

Тя бързо се наведе над него.

— Няма време — прошепна той през почти неподвижните си устни. — Не говори. Притисни устни до моите. Целуни ме за сбогом.

Прощалната целувка.

Душите им сякаш се понесоха заедно. Опитала се да се слее навън в едно. После, отчаяни от невъзможността да го сторят, се

разделиха и едната полетя надолу в мрака, а другата продължи да обитава царството на светлината.

Останала без дъх, тя прекъсна целувката. На устните му, там, където току-що бяха нейните, трептеше усмивка на неизразимо блаженство.

— Това беше моята награда — промълви Дюранд.

Очите му се склопиха и той издъхна.

През тялото ѝ премина тръпка, сякаш предсмъртните гърчове разтърсиха и нея. Задърпа го, опитваше се да му върне живота, който току-що, но завинаги го бе напуснал. Притисна го към себе си в отчаяна прегръдка, но той вече не я усещаше — беше само едно безжизнено тяло. Молеше го, зовеше го. Опита се дори да се спазари със смъртта, да си извоюва отсрочка.

— Недей, почакай! О, само още минутка! Една-единствена минутка и тогава ще ти го дам! О, господи! Има ли те, господи! Който и да си ти! Само още минутка! Трябва да му кажа нещо!

Ничия мъка не може да се сравни с тази на безверника, внезапно съкрушен от загубата на близък. Защото за безверника отвъден свят няма.

Хвърли се върху него, косите ѝ се разплетоха, разпиляха се по гърдите му, покриха лицето му. Златисторусите коси, които той толкова много бе обичал, го покриха като погребален саван.

Устните ѝ се прилепиха към ухото му и се опитаха да прошепнат нещо, което само той трябваше да чуе.

— Обичам те! Обичам те! Чуваш ли ме? Къде си? Винаги си искал това? Нима сега не го искаш вече?

Някъде иззад пределите на нейната мъка започнаха да долитат звуци, далечни и неясни, но тя не им обръщаше внимание. Приглушено хлопане по вратата, гълчава на хора, събрани бог знае как точно на това място и точно в този момент. Може би дълго таеното подозрение на съседите най-после се бе разразило в буря на открито обвинение; може би онова, другото престъпление, извършено много, много отдавна в Моубийл, най-после ги бе застигнало, но... вече твърде късно, твърде късно. Защото тя се бе изплъзнала от него, така както и той.

— Отворете! Хей, вие там вътре! Отворете в името на закона! Отворете вратата, чувате ли?

Смисълът на тези думи не ѝ направи никакво впечатление, заплахите не я стреснаха. Сега тя беше в плен на нещо съвсем друго. Беше се изплъзнала от техните ръце.

И само отчаяно стенеше в нечуващото му ухо:

— О, Луис, Луис! Обикнах те твърде късно. Твърде късно.

Сетне хлопането по вратата, глъчката и мъката ѝ стихнаха; възцари се мъртва тишина.

— А това е моето възмездие.

Беззвучната музика спира. Танцуващите фигури клюмват и се отпускат като попарени. Валсът свършва.

Издание:

Уилям Айриш. Валс в тъмнината

Издателство „Христо Г. Данов“, Пловдив, 1985

САЩ. Първо издание

Редактор: София Василева

Коректор: Жанета Желязкова, Донка Симеонова

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.